

**§ 12 Miljøgodkendelse af økologisk
konsumægsproduktion
Bygaden 42, 6440 Augustenborg**

Meddelt d. 5. januar 2017

Meddelt af Erhverv & Affald

Sønderborg Kommune

Kommunens afgørelse

Sønderborg Kommune meddeler miljøgodkendelse efter Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 12, stk. 2 til en ejendom med to anlæg beliggende Bygaden 42, 6440 Augustenborg. Anlæggene er placeret på hhv. matr. nr. 2b og 290 Asserballe, Asserballe ejerlav. Der gives godkendelse til en samlet produktion på 52.000 økologiske årshøner til konsumægproduktion fordelt på de to anlæg, svarende til 305,88 DE. Desuden inddrages yderligere et areal til hønsegård.

Sønderborg Kommune meddeler godkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Sønderborg Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget, udbringning af husdyrgødning og driften af arealerne kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som det er beskrevet i Husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000 områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

Miljøgodkendelsen er meddelt i henhold til § 12, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for i ansøgningsmaterialet, i beskrivelsen af ejendommen samt i vurderingen af udvidelsen. Godkendelsen meddeles på de vilkår, der fremgår af den miljøtekniske redegørelse, kommunes vurdering og vilkår.

De stillede vilkår vurderes at kunne begrænse risikoen for forurening og ikke-uvæsentlige gener. Hvis der mod forventning skulle opstå væsentlige gener for de omkringboende eller andre uforudsete gener i forbindelse med udvidelsen, kan Sønderborg Kommune foranledige, at generne reduceres, ved at meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger jf. Husdyrbrugslovens § 42.

Ejendommen har fået en § 11 godkendelse d. 13. maj 2016 til omlægning af produktionen til en økologisk konsumægproduktion. Der blev i den forbindelse givet tilladelse til at etablere verandaer på den eksisterende fjerkræstald beliggende matr. 2b Asserballe, Asserballe ejerlav.

Der er ikke med denne miljøgodkendelse taget stilling til evt. tilladelser og godkendelser efter anden lovgivning som f.eks. Byggeloven eller Arbejdsmiljøloven.

Gyldighed

Godkendelsen skal være udnyttet inden to år fra godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses som udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder. Bygge- og anlægsarbejder skal færdiggøres i et rimeligt tempo og være afsluttet inden for et år. Der skal desuden meddeles udledningstilladelse før denne godkendelse må tages i brug.

Offentlighed

Der er i forbindelse med udarbejdelsen af godkendelsen gennemført en nabohøring af naboer i konsekvensområdet for lugt i perioden fra den 12. september 2016 til den 24. oktober

2016. Der indkom 27 hørings svar i høringsperioden. Hørings svarene var fra både høringsberettigede og ikke-høringsberettigede. Hørings svarene er bearbejdet i denne godkendelse afsnit 12.

Miljøgodkendelsen er meddelt den 5. januar 2017. Afgørelsen er offentliggjort på www.sonderborgkommune.dk den 5. januar 2017 og der er efterfølgende orienteret herom i Sønderborg Ugeavis.

Revurdering af miljøgodkendelsen

Virksomhedens miljøgodkendelse skal regelmæssigt og mindst hvert 10. år, tages op til revurdering, jf. § 17 i Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse mv. af husdyrbrug. Den første regelmæssige vurdering skal dog foretages, når der er forløbet 8 år eller når EU-kommisjonen i EU-tidende har offentliggjort en BAT-konklusion, der vedrører den væsentligste af husdyrbrugets aktiviteter. Det er planlagt at foretage den første revurdering i 2025.

Ansøger og ejerforhold

Ansøger:

Navn: Robert Helge Beck
Adresse: Bygaden 42 (hvor der søges)
Postnummer: 6440 Augustenborg
Matrikler, hvor der søges: 2b Asserballe, Asserballe og 290 Asserballe, Asserballe
Ansøgningsnr.: 89130 - version 4

Konsulent:

Navn: Ulla R. Pallesen, LandboSyd
Adresse: Peberlyk 2
Postnummer: 6200 Aabenraa

Kontaktperson på bedriften

Navn: Robert Helge Beck
Adresse: Struckdamm 6
Postnummer: 24939 Flensburg, Tyskland

Bedriftsoplysninger

Navn på bedriften: Robert Beck
Adresse: Bygaden 42
Postnummer: 6440 Augustenborg
CVR-nummer: 35431403
P-nummer: 1019764547
Ejendomsnummer: 5400031192
Ejer af ejendommen: Robert Helge Beck

Godkendelsen er udarbejdet af:

Sønderborg Kommune
Land, By og Kultur
Erhverv & Affald
Rådhusvej 10
6400 Sønderborg

Sagsbehandler: Lene Alnor
Sagsbehandler, arealdel: Sussanne B. Mortensen
Sag nr.: 16/24798
KS: SBMO/LKAO

Indholdsfortegnelse

1	Resumé og samlet vurdering.....	9
1.1	Ansøgning.....	9
1.2	Ikke teknisk resumé	10
2	Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold.....	13
2.1	Planmæssige forhold.....	16
2.2	Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv.	16
2.3	Placering i landskabet	18
3	Husdyrhold, staldanlæg og drift	23
3.1	Bygninger.....	23
3.2	Husdyrhold.....	25
3.3	Staldindretning.....	27
3.4	Ventilation	30
3.5	Fodring	31
3.6	Energi- og vandforbrug.....	32
3.7	Spildevand herunder regnvand	34
3.8	Affald.....	36
3.9	Råvarer og hjælpestoffer	37
3.10	Driftsforstyrrelser eller uheld	38
4	Gødningsproduktion og –håndtering.....	40
4.1	Gødningstyper og mængder.....	40
4.2	Opbevaring og håndtering af flydende gødning og vaskevand.....	41
4.3	Fast gødning og dybstrøelse.....	42
4.4	Udbringning af husdyrgødning	44
5	Forurening og gener fra husdyrbruget.....	46
5.1	Ammoniak og natur	46
5.2	Lugt.....	54
5.3	Fluer og skadedyr	56
5.4	Transport	57

5.5	Støj og vibrationer	59
5.6	Støv fra anlæg og maskiner	60
5.7	Lys.....	60
6	Beskrivelse og vurdering af arealerne	61
6.1	Harmoniarealerne	61
6.2	Lokalisering og planmæssige forhold	62
6.3	Påvirkninger af søer og vandløb	63
6.4	Påvirkninger af fjord og hav.....	65
6.5	Nitrat til grundvand	67
6.6	Beskyttet natur	68
6.7	Bilag IV arter	70
6.8	Natura 2000	70
6.9	Beskyttede sten- og jorddiger	71
6.10	Kultur- og fortidsminder.....	71
7	Bedste tilgængelige teknik (BAT)	72
8	Alternative løsninger og 0-alternativet	74
8.1	Alternative løsninger	74
8.2	0-alternativ	74
9	Husdyrbrugets ophør	75
10	Egenkontrol og dokumentation	76
11	Offentliggørelse, klagevejledning og underretning	77
12	Behandling af indkomne høringssvar	78
12.1	Indledning	78
12.2	Luftbåren smitte fra hønsene.....	79
12.3	Påvirkning af grundvand.....	80
12.4	Omlægning af hovedledning til Tovrup.....	83
12.5	Næringsstofpåvirkning af beskyttet eng- og moseareal og vandmiljø	83
12.6	Anvendelse af beskyttet naturareal som en del af hønsegård.....	86

12.7	Antallet af transporter/gener fra trafik	87
12.8	Fluer og skadedyr	89
12.9	Lugt	89
12.10	Støv	90
12.11	Støj	91
12.12	Afvanding.....	91
12.13	Påvirkning af landskabet.....	92
12.14	Øvrige punkter fra høringen	93
13	Konklusion	94
14	Generelt.....	94
15	Vilkår.....	95
	GENERELT.....	95
	EGENKONTROL	95
	HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD.....	96
	HUSDYRBRUGET, STALDANLÆG OG DRIFT	97
	GØDNINGSPRODUKTION OG –HÅNDBETING	99
	FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG.....	99
	AREALER	101
	HUSDYRBRUGETS OPHØR	101
	Lovgrundlag.....	102

Bilag

1. Bygningsoversigt – eksisterende stald
2. Bygningsoversigt – ny stald
3. Kort over afstande – ny stald
4. Grundplan – ny stald
5. Oversigt over beplantning
6. Afløbsplan – eksisterende stald
7. Afløbsplan – ny stald
8. Oversigt over hønsegårde
9. Tilkørselsforhold
10. Kort over udbringningsarealer og kørselsveje

11. Beredskabsplan
12. Alle arealer
13. Lokalisering og planforhold
14. Grundvand
15. Overfladevand
16. Beskyttet natur
17. Natura 2000
18. Kort med naturpunkter
19. Dispensation

1 Resumé og samlet vurdering

1.1 Ansøgning

Sønderborg kommune har modtaget ansøgning (nr. 89130) fra Robert Helge Beck om miljøgodkendelse af udvidelse af husdyrproduktionen på Bygaden 42, 6440 Augustenborg. Ansøgning om miljøgodkendelse er indsendt til Sønderborg Kommune gennem Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem første gang den 30. juni 2016. Seneste version af ansøgning, version 4, er modtaget den 12. december 2016.

Der ansøges om at etablere en ny hønestald til maksimalt 30.000 økologiske æglæggende årshøner på matr. 290 Asserballe ejerlav, Asserballe, tilhørende Bygaden 42, 6440 Augustenborg. Den nye stald ønskes etableret ca. 200 m syd/sydvest for den eksisterende stald. Grunden til, at stalden skal placeres så lange fra den eksisterende stald er, at der skal være foldarealer til de fritgående høns – både ved den eksisterende og den nye stald.

Miljøgodkendelsen omfatter både den eksisterende produktion på Bygaden 42, hvorpå 22.000 årshøner opstaldes, og den nye stald beliggende 200 m syd/sydvest for det øvrige bygnings sæt, hvor der skal opstaldes 30.000 årshøner. I alt svarende til 305,88 DE.

Desuden omfatter miljøgodkendelsen alle dyrkningsarealer tilknyttet CVR nr.: 35431403.

Ejendommen er blevet miljøgodkendt d. 13. maj 2016. Når nærværende godkendelse tages i brug erstatter den godkendelsen af d. 13. maj 2016.

Den miljøtekniske beskrivelse bygger på virksomhedens ansøgning og en række supplerende oplysninger.

Hvor det er fundet relevant, har Sønderborg Kommune vurderet på konsekvenserne af etableringen, samt givet begrundelse for de opstillede vilkår.

Sønderborg Kommune godkender hermed en ægproduktion på 52.000 økologiske konsumægshøner, svarende til 305,88 DE på Bygaden 42, samt afsætning af husdyrgødning på arealerne tilhørende CVR-nr. 35431403.

Sønderborg Kommune meddeler godkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne.

Sønderborg Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som det er beskrevet i Husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000 områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

Miljøgodkendelsen er meddelt i henhold til § 12, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Vilkårene i denne miljøgodkendelse vurderes at kunne begrænse risikoen for forurening og ikke-uvæsentlige gener. Hvis der mod forventning skulle opstå væsentlige gener for de omkringboende eller andre uforudsete gener i forbindelse med udvidelsen, kan Sønderborg Kommune foranledige, at generne reduceres, ved at meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger jf. Miljøbeskyttelseslovens § 42.

Kommunen har vurderet, at der kan meddeles godkendelse af den ansøgte udvidelse af husdyrproduktionen på Bygaden 42 i henhold til Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Miljøgodkendelsen er baseret på oplysningerne i ansøgningen samt efterfølgende beregninger.

Der skal gøres opmærksom på, at etablering af nye anlæg ikke må igangsættes, før der er givet en byggetilladelse og eventuelle andre nødvendige tilladelser herunder udledningstilladelse fra Sønderborg Kommune.

Miljøgodkendelsen indeholder en miljøteknisk redegørelse og Sønderborg Kommunes bemærkninger og vurdering af udvidelsen og dens miljømæssige påvirkninger af naturen, miljøet og naboer.

1.2 Ikke teknisk resumé

Produktion og anlæg

Der ansøges om at udvide en eksisterende ægproduktion beliggende Bygaden 42, 6440 Augustenborg. Den ansøgte produktion omfatter 52.000 årshøner fordelt på to anlæg, svarende til 305,88 DE.

Ejendommen ejes af Robert Beck. Robert Beck driver også hønnikeproduktion på adressen Kanalvej 10, 6440 Augustenborg.

Udvidelsen af produktionen kræver etablering af en ny stald på 36 x 120 m. Den nye stald etableres på samme måde, som den nuværende ombyggede hønsstald, dvs. med åbninger i staldens sider, så hønsene kan lukkes ud på verandaer i form af betonpladser med tagoverdækninger og herfra have adgang til 10 indhegnede folde, som strækker sig op til ca. 350 m fra stalden. Herudover etableres betonpladser på den nordlige og den sydlige ende af stalden. Mod nord skal der etableres en betonplatform foran grovfoderrummet samt en rampe, og mod syd skal der etableres en betonplads til containere til gødning fra gødningsbånd mv. Betonpladsen mod syd afleder overfladevand til opsamlingsbeholder på 20 m³, der også benyttes til evt. vaskevand i forbindelse med rengøring af stalden.

Hønsene forventes udskiftet på én gang efter godt et år. Herefter vil der blive en mindre tomgangsperiode i forbindelse med rengøring af stalden. Når det nye hold høner indsættes, vil der gå 6 uger, før hønerne lukkes ud i foldene.

Al gødning fra ejendommen afsættes til ansøgers egne arealer.

Placering

De eksisterende staldanlæg er placeret i landzone ca. 375 m øst for landsbyen Asserballe på

Midtals. Den nye stald placeres ca. 410 m sydøst for Asserballe – ca. 200 m syd for den eksisterende stald. Der er ca. 90 m til nærmeste beboelse fra den eksisterende gyllebeholder. Der bliver ca. 320 m fra den nye stald til nærmeste nabo uden landbrugspligt.

Projektet overholder afstandskravene i husdyrloven, bortset fra afstand til dræn omkring den nye bygning. Drænene går ikke i overfladevandssystemet. Der er med denne godkendelse meddelt dispensation til disse dræn.

Gener

Udvidelsen af produktionen vil øge lugtpåvirkningen af ejendommens omgivelser. Ifølge lugtberegningerne er geneafstandskravene overholdt, og husdyrbruget forventes derfor ikke at give anledning til væsentlige gener ud over, hvad der er normalt for denne type produktion.

Der vil blive foretaget flue- og skadedyrsbekæmpelse ved anlæggene. Al husdyrgødning vil blive fjernet flere gange ugentligt og i første omgang opbevaret i containere udenfor bygningerne og efterfølgende opbevaret i markstak.

Til- og frakørsel til den eksisterende stald sker af Bygaden og til den nye stald af Asserballe-mark. Udvidelsen af anlægget vil øge den generelle trafik igennem Asserballe. Det vurderes dog, at transporterne til de to anlæg ikke umiddelbart vil passere de samme beboelser i Asserballe. Antallet af transporter i forbindelse med selve husdyrproduktionen forventes at stige med ca. 11 %. Kommunen har ikke mulighed for at regulere transport på offentlig vej. Der er stillet vilkår til ejendommens egne transporter med husdyrgødning.

Harmoniareal

Bedriftens arealer er miljøgodkendt i forbindelse med denne godkendelse.

Da produktionen er økologisk skal højerne have adgang til et udendørsareal. Udendørsarealet afgræsses med et dyretryk svarende til 1,4 DE (dyreenheder)/ha.

Den økologiske bedrift kommer fremadrettet til at bestå af de 392,31 ha. Herudover er der 11,09 ha bestående af § 3 arealer, sat ind i ansøgningen som aftalearealer, da de ikke tilføres husdyrgødning udover det der afsættes ved græsning.

Ammoniakbelastning og særlig værdifuld natur

Der er beregnet en årlig ammoniakemission fra anlægget på 10.641,77 kg N/år. Projektet overholder det generelle krav om 30 % reduktion af ammoniaktabet i forhold til referencenormen for stalde og opbevaringslagre.

For at reducere ammoniakemissionen vælges hyppig udmugning som har en ammoniakreducerende effekt på 36 %.

Der er udført beregninger af ammoniakdepositionen til naturtyper beliggende i nærheden af anlægget. Sønderborg Kommune vurderer, ud fra beregningerne, at ammoniakdepositionen fra anlægget vil medføre en ændring af visse naturområder. Der er derfor stillet vilkår til, at der skal etableres en ny sø således, at projektet samlet set ikke vil medføre en forringelse af områdets samlede naturværdi.

Ingen af anlæggets bygninger ligger i eller i umiddelbar nærhed af et Natura 2000-område. Nærmeste Natura 2000 område på land er Lilleskov og Troldmose. Arealerne afvander ikke til området. Afstanden til skoven er ca. 250 meter fra nærmeste udbringningsareal.

Det er vurderet ud fra den store afstand fra produktionsanlægget til Natura 2000 -områder, at nedfald af ammoniak, der skyldes emission fra projektet, ikke er til skade for de beskyttede områder.

Det er vurderet, at projektet hverken i sig selv eller i kumulation med andre påvirkninger og bidrag fra andre projekter har skadevirkning på Natura 2000-områderne eller de naturtyper og arter, der forekommer i de internationale naturbeskyttelsesområder.

Andre miljøpåvirkninger

Produktionen overholder alle gældende normer for opbevaring og udbringning af husdyrgødning, håndtering af spildevand og affald, støjbelastning af omgivelser m.v. Det betyder, at projektets virkninger på miljøet, hvad angår disse faktorer, må betragtes som acceptable.

Yderligere vurderes det, at udvidelsen ikke vil have indflydelse på bilag IV-arter, planter eller dyr omfattet af artsfredninger eller optaget på nationale eller regionale rødlistes, som findes eller kan forventes at leve i området omkring ejendommen.

BAT

I forhold til det generelle ammoniakreduktionskrav, som beskrevet i husdyrloven, skal husdyrbruget reducere ammoniakfordampningen med 30 % i forhold til referencestaldsystemet. Desuden skal projekter normalt leve op til et BAT-krav for udledning af ammoniak beregnet ud fra Miljøstyrelsens vejledninger. Miljøstyrelsen har dog ikke beregnet et vejledende emissionsgrænseniveau for økologiske fjerkræproduktioner. Ansøger har valgt at reducere ammoniakudledningen ved at anvende hyppig udmugning med en effekt på ammoniakemissionen på 36 %. Derudover lever bedriften op til en lang række virkemidler, som er bundet op i den generelle gældende lovgivning.

Ud fra økonomiske og proportionale betragtninger vurderer kommunen, at husdyrbruget har inddraget BAT og truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen fra husdyrbrugets anlæg.

2 Husdyrbrugets beliggenhed og planmæssige forhold

Bilag 1, 2 og 3 og figur 1 viser en oversigtsplan med angivelse af anlæggenes placering i forhold til omgivelserne. Jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 6 er etablering af anlæg samt udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug for mere end 3 dyreenheder, der medfører forøget forurening, ikke tilladt indenfor eller i en afstand af mindre end 50 m fra:

- eksisterende eller ifølge kommuneplanens rammedel fremtidigt byzone- eller sommerhusområde

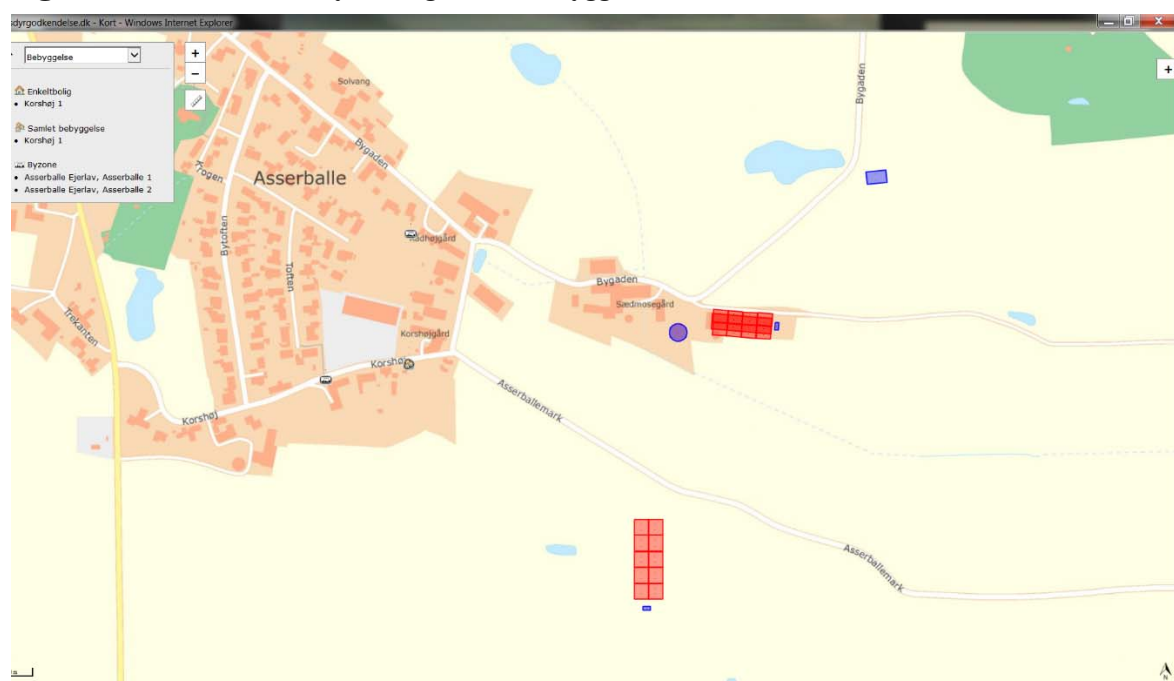
- områder i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhvervsformål, eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lign.

Staldanlæggene er placeret i landzone. Den eksisterende stald er placeret med ca. 90 m til nærmeste beboelse, Bygaden 40, som er en del af den ejendom, hvorfra fjerkræstalden på Bygaden 42 i 2015 er udstykket fra. Denne beboelse er stadig en del af en landbrugsejendom. Den indgår derfor ikke i lugtberegningerne. Den nye stald placeres ca. 250 m syd for Bygaden 40.

Nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt og som ikke ejes af ansøger, er Korshøj 1, ca. 320 meter vest for den eksisterende stald og 330 m nordvest for det nye anlæg. Korshøj 1 er også den nærmeste bolig der udløser samlet bebyggelse, se desuden afsnittet "5.2 Lugt". Samlet bebyggelse udløses også af lokalplanen for gokartbanen ved Høgebjerg, (Lokalplan 20.1 med lokalplannr. 18-501), som er beliggende ca. 300 m nordøst for det eksisterende anlæg.

Nærmeste byzone eller sommerhusområde udgøres af zonegrænsen til byzonen i Asserballe ca. 340 m vest for det eksisterende anlæg og 410 m fra det nye anlæg, se figur 1.

Figur 1. Nærmeste nabo, byzone og samlet bebyggelse



Etablering af anlæg samt udvidelser og ændringer af eksisterende husdyrbrug, der medfører forøget forurening, er endvidere ikke tilladt indenfor en afstand af 50 m fra nabobeboelse. Forbudszonerne fremgår af tabel 1.

Tabel 1. Forbudszoner (målt fra nærmeste stald eller lager, hvor der sker ændringer)

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstands-krav
Byzone	ca. 410 m	Fra ny stald til byzoneareal i Asserballe	50 m
Sommerhusområde	Ca. 2,5 km	Fra ny stald til nyt sommerhusområde ved Asserballeskov Strand og Blommeskobbel	50 m
Lokalplanlagt område (bolig, erhverv, rekreative formål etc.)	ca. 500 m	Fra ny stald til lokalplan "Institutions- og boligområde ved Bygaden i Asserballe" Lokalplan med lokalplannr. 25-501	50 m
Nærmeste nabo (uanset landbrugspligt eller ej)	Ca. 250 m	Fra ny stald til Bygaden 40	50 m
Nærmeste nabobeboelse i samlet bebyggelse	ca. 330 m	Fra staldanlægget til Korshøj 1, som er den nærmeste beboelse, som udløser samlet bebyggelse.	50 m

Jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 20 skal kommunen ved vurdering af en ansøgning om tilladelse eller miljøgodkendelse sikre sig, at risikoen for forurening eller væsentlige gener for omgivelserne begrænses, hvis anlægget ligger mindre end 300 m fra:

- samlet bebyggelse
- eksisterende eller fremtidigt byzone eller sommerhusområde
- lokalplanlagte områder i landzone (boligformål, blandet bolig og erhverv)

Begge anlæg er beliggende mere end 300 m fra ovenstående.

Derudover skal genekriterierne for lugt være overholdt. Læs mere herom i afsnit 5.2.

Jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 8 må stalde og lign. samt gødningsopbevaringsanlæg ikke etableres indenfor følgende afstande:

Tabel 2. Oversigt over afstande fra den nye stald

Nærmeste...	Afstand	Beskrivelse	Afstands-krav
Stuehus	- m	Ingen beboelse på ejendommen	15 m
Naboskel	Ca. 30 m	Fra beholderen til vaskevand til matr. nr. 315 af Asserballe Ejerlav, Asserballe	30 m

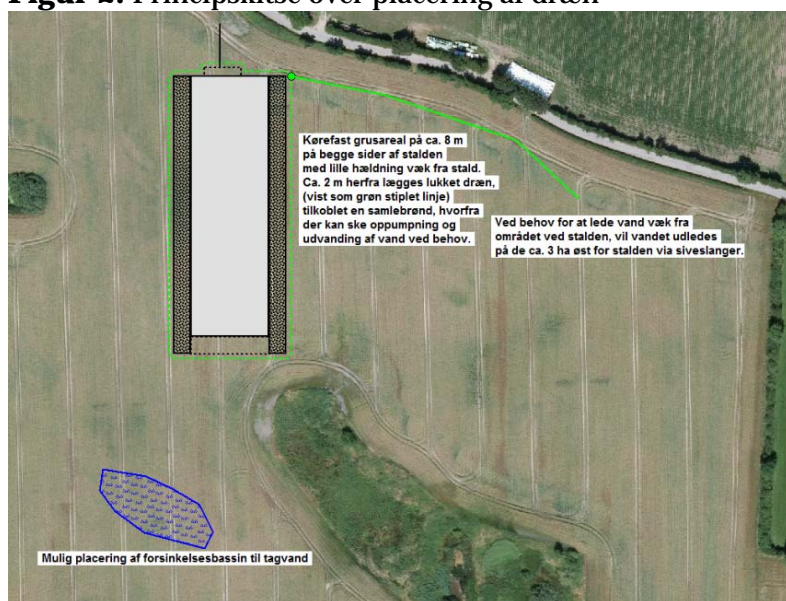
Levnedsvirksomhed	>>25 m	Nærmeste butikker med fødevarer ligger i Fynshav	25 m
Fælles vandindvindingsanlæg	220 m	Fra verandaen i den nordligste del af den nye stald til boring til Asserballe Vandværk DGU-nr. 170.471	50 m
Enkelt vandindvindingsanlæg	740 m	Til borerer langs Tovrup	25 m
Vandløb	ca. 160 m	Fra beholderen til vaskevand til rørlagt vandløb/grøft	15 m
Dræn	> ca. 15 m	Eventuelle dræn til overfladevandssystem inden for 15 m fra den nye stald inklusiv verandaer flyttes eller lægges om i faste rør	15 m
Sø	Ca. 75 m	Til det nærmeste § 3 registrerede vandhul mod vest	15 m
Privat vej	>> 15 m	Der er ikke umiddelbart private veje i nærheden af staldanlægget.	15 m
Offentlig vej	ca. 22 m	Fra beholderen til vaskevand til vejmatriklen til Asserballemark.	15 m

Kilde: Danmarks Miljøportal og Jupiterdatabasen (Geus).

Der etableres et dræn ca. 8 m fra den nye stald. Drænet skal sikre, at området omkring stalden holdes tørt. Der etableres et kørefast grusareal på ca. 8 m på begge sider af stalden med en lille hældning væk fra stalden. Ca. 2 m fra grusarealet lægges et dræn. Drænet tilkobles en samlebrønd, hvorfra der kan ske oppumpning og udvanding af vand efter behov til resten af hønsegården. Principskitse fremgår af figur 2. Drænvandet fra dette dræn har ikke forbindelse til overfladevandssystemet. Der søges om dispensation fra afstandskravet til dræn på 15 m for disse dræn rundt om stalden.

Afstandene fremgår også af bilag 3.

Figur 2. Principskitse over placering af dræn



Miljømyndighedens vurdering

Påvirkninger fra anlægget er vurderet på baggrund af det indsendte ansøgningsmateriale, Kommuneplan 2013-2025, samt kortmateriale fra Sønderborg Kommune.

Ifølge Kommuneplan for Sønderborg Kommune ligger anlægget i landzone. Der er ingen lokalplan for området. Det vurderes, at Husdyrlovens §§ 6 og 8 overholdes. Dræn som etableres rundt om den nye stald har ikke forbindelse til overfladevandssystemet. Kommunen vurderer således, at der kan meddeles dispensation fra afstandskravet til placering af disse dræn inden for 15 m af bygningen. Dispensationen meddeles således i forbindelse med meddelelse af denne godkendelse. Der stilles vilkår til, at drænene ikke må ledes til overfladevandssystemet.

Der stilles ikke supplerende vilkår. Der er mere end 300 meter til nærmeste bolig i samlet bebyggelse. Dermed er ansøgningen ikke omfattet af Husdyrlovens § 20.

2.1 Planmæssige forhold

Ifølge Kommuneplan 2013 – 2025 for Sønderborg Kommune ligger ejendommen i plandistrikt Fynshav. Ejendommen ligger i landområde med kommuneplannr. 2.2.013.J. Ejendommen er beliggende i et område, som ikke er omfattet af en lokalplan.

Ifølge Spildevandsplan 2009-2016 for Sønderborg Kommune, er ejendommen ikke tilsluttet offentlig kloak. Sanitært spildevand fra anlæggene tilføres opsamlingstanke, som tømmes af en lokal entreprenør og køres til rensningsanlæg.

Den nye stald skal forsynes med vand fra Asserballe vandværk.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at udvidelsen af produktionen kan ske uden at der opstår konflikt med planforholdene i Sønderborg Kommune.

Der gøres opmærksom på, at der skal ansøges om at etablere en samletank til opsamling af husspildevand.

2.2 Bygge- og beskyttelseslinjer, fredninger mv.

Naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser: Bygningerne ligger uden for udpegningen "Naturbeskyttelsesområder".

Økologiske forbindelser: Syd for stalden ligger en mose, som indgår som trædesten i en potentiel økologisk forbindelse. Staldbygningen berører ikke forbindelsen eller mosen, men i forbindelse med etablering af foldene vil mosen blive inddraget i foldarealet. Ifølge kommuneplanens retningslinjer for økologiske korridorer må ændringer i arealanvendelsen, bl.a. etablering af nye større anlæg, ikke i væsentlig grad forringe dyre- og plantelivets spredningsmuligheder.

Natura 2000: Der er ingen bygninger inden for Natura 2000. Det nærmeste internationale naturbeskyttelsesområde på land er Lilleskov og Troldmose, som ligger 5,8 km nordvest for anlægget. Nærmeste marine internationale naturbeskyttelsesområde er Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet rundt om Als (habitatområde H173), som ligger 3 km øst for ejendommen.

Værdifulde landskaber: Bygningerne ligger uden for udpegningen. Værdifulde landskaber skal som udgangspunkt friholdes fra ny bebyggelse. Nødvendigt landbrugsbyggeri skal udformes og placeres, så der tages mest muligt hensyn til landskabelige værdier og friluftslivets interesser.

Uforstyrrede landskaber: Bygningerne ligger inden for, men dog i udkanten af udpegningen. Ifølge kommuneplanen skal etablering af større byggerier så vidt muligt undgås i uforstyrrede landskaber. Hvis etablering af større byggerier og tekniske anlæg er nødvendig, skal de placeres og udformes på en sådan måde, at de påvirker landskabet mindst muligt og tilgodeser værdierne i landskabet.

Områder med særlig geologisk værdi: Bygningerne ligger uden for udpegningen "Geologiske interesseområder". Ifølge kommuneplanen, skal byggeri og anlægsarbejde, som kan sløre landskabets dannelsesformer så vidt muligt undgås i områder med geologiske bevaringsværdier.

Rekreative interesseområder: Der er ingen bygninger inden for udpegningerne: "Eksisterende byzoner", "Arealudlæg til byformål", "Sommerhusområder", "Turismeområder" og "Fritidsformål".

Værdifulde kulturmiljøer: Bygningerne ligger uden for udpegningen "Værdifulde kulturmiljøer".

Kirkeomgivelser: Bygningen ligger uden for udpegningen "Kirkebyggelinjer" og "Kirkelandskaber". Foldarealerne ved den nye stald ligger dog delvist i udpegningen "kirkelandskaber, hvor skovrejsning er uønsket", se også "skovrejsningsområder".

Kystnærhedszonen: Bygningerne ligger uden for udpegningen.

Lavbundsarealer inkl. evt. okkerklassificering: Bygningerne ligger uden for lavbundsarealer.

Skovrejsningsområder: Bygningerne ligger uden for udpegningen. Foldarealerne ved den nye stald ligger dog delvist i udpegningen "skovrejsning uønsket". Poppel regnes dog for at være en afgrøde og defineres ikke som skov.

Fredede områder: Bygningerne ligger uden for beskyttelseslinjen.

Beskyttede naturarealer (§ 3): Ca. 30 m syd for stalden ligger en registreret mose. Byggeriet kommer ikke til at berøre mosen.

Strandbeskyttelseslinje: Bygningerne ligger uden for udpegningen.

Klitfredningslinje: Der er ingen bygninger inden for udpegningen.

Skovbyggelinje: Bygningerne ligger uden for beskyttelseslinjen, hvor der normalt ikke må bygges.

Søbeskyttelseslinje: Bygningerne ligger uden for udpegningen.

Fortidsmindebeskyttelseslinje: Der ligger ingen bygninger inden for udpegningen.

Beskyttede sten- og jorddiger: Bygningerne ligger uden for udpegningen. I markafgrænsningen øst og syd for bygningen er der beskyttede sten- og jorddiger. De berøres ikke af staldbyggeriet.

Miljømyndighedens vurdering

Stalden ligger inden for udpegningen "Uforstyrret landskab". Marken som stalden bygges på, er højt beliggende i landskabet, og stalden vil derfor kunne ses over større afstande, selv om den er lav (7,2 meter til kip). Derfor stilles der vilkår om afskærmende beplantning, som mindsker påvirkningen af landskabet. Se afsnit 2.3 om placering i landskabet.

Sønderborg Kommune vurderer derfor, at byggeriet ikke er i uoverensstemmelse med kommuneplanens retningslinjer for udpegningen.

På marken, som indhegnes til folde, ligger der en mose, som indgår som trædesten i en potentiel økologisk forbindelse. Større dyr som hare og råvildt vil blive afskåret fra denne mose. Til gengæld stilles der vilkår om etablering af levende hegn. Dette hegn vil fungere som en ny ledelinje i landskabet. For padder m.v. vil indhegningen af marken ikke få nogen betydning.

Sønderborg Kommune vurderer derfor, at byggeriet samt etableringen af foldene med poppel eller frugttræer ikke er i uoverensstemmelse med kommuneplanens retningslinjer for udpegningen.

Sønderborg Kommune vurderer derved, at alle bygge- og beskyttelseslinjer samt kommuneplanens retningslinjer vedrørende landskab er overholdt.

2.3 Placering i landskabet

I forbindelse med miljøgodkendelsen af den eksisterende stald på Bygaden 42, meddelt d. 13. maj 2016, blev de landskabelige forhold ved dette anlæg beskrevet. De vil derfor ikke blive beskrevet nærmere her.

Følgende landskabelige beskrivelse og vurdering omhandler således udelukkende det nye anlæg, som placeres på matrikel nr. 290, Asseballe ejerlav, Asserballe.

Stalden er placeret midt på marken med ca. lige lang afstand til de østlige og vestlige markskel således at der kan etableres folde ud for begge langsider af stalden. Den vestlige afgrænsning af folden ligger i skellet mellem matrikel nr. 19 og nr. 16, Asserballe Ejerlav, Asserballe.

I forbindelse med etableringen af en økologisk ægproduktion skal hønsene have adgang til foldarealer fra hver langside af stalden. Staldbygningen bliver 36 meter bred, 120 meter lang og 7,2 meter høj (til kip). Taget får en taghældning på 15 grader. Hertil kommer betonpladser i både den nordlig og sydlige ende af stalden. Stalden etableres med grå sandwichpaneler og gråt ståltag. Der placeres op til 4 fodersiloer, som hver er 13 meter høje i den nordlige ende af stalden på den vestvendte langside. Der etableres også en kørevej rundt om stalden, som ligger inden for 10 meter fra øst- og vestsiden af stalden og 20 meter fra sydsiden af stalden.

Stalden forventes at ligge med gulvhøjde i kote 58. Terrænet falder fra nord mod syd således at det nuværende terræn i den nordlige ende er på 59,5 m.o.h. og i den sydlige ende 56,5 meter. Tagkippet vil således komme til at ligge 4,2 meter over det nuværende terræn i den nordlige ende af stalden og 8,7 meter over det nuværende terræn i den sydlige ende af stalden.

Siloerne skal placeres i samme kote som staldgulvet, dvs. i kote 58. Toppen af siloerne vil således komme til at ligge 11,5 meter over det nuværende terræn, som i den nordlige ende af stalden ligger i kote 59,5.

Det overskydende jord fra etableringen af bygningen vil blive anvendt til at udjævne terrænet mod øst og syd i den sydlige ende af stalden, hvor staldens gulvniveau vil ligge ca. 2 meter over det nuværende naturlige terræn.

På foldene etableres enten popler eller æbletræer, som skal give hønsene læ for solen og beskyttelse for rovfugle.

Hvis der plantes popler i foldarealerne skal de afdrives mindst hvert tiende år. Dette gøres "rullende", således at alle træer på marken ikke fældes på en gang, men at det kun er hver tredje række, som fældes ad gangen. På den måde vil der konstant stå popler på marken. I henhold til eksisterende regler, må poplerne ikke blive over 10 år gamle, da der er tale om en energiafgrøde. Det forventes derfor, at den maksimale højde af poplerne bliver ca. 10-12 meter.

Landskabet omkring staldanlægget

Ejendommen ligger i et småkuperet dødislandskab, hvor der er mange hegn og mindre markfelter. Det kuperede landskab og de mange mindre landskabsrum gør, at lave bygninger ikke ses over store afstande. Lokalt kan de dog virke markante. Marken, som stalden skal ligge på, er dog en forholdsvis stor mark på ca. 16 ha uden hegn, som deler marken op. Derfor er landskabsskalaen helt lokalt større end i det øvrige omkringliggende landskab. Den nye stald kommer til at ligge sydøst for Asserballe og vil være placeret forholdsvis højt i landskabet, men poplerne vil gøre, at stalden ikke vil kunne ses fra de omkringliggende huse eller veje. Foldene med popler vil dog i sig selv udgøre et markant landskabselement. Planter der æbletræer i foldarealerne, vil disse fremstå mindre markante end poplerne i landskabet. Til gengæld vil de ikke have så stor afskærmende effekt på staldbygningen, som poplerne.

I kommuneplanen er landskabet ikke vurderet som "særligt værdifuldt landskab". I kommunens landskabskarakterkortlægning er området ligeledes ikke vurderet til at være visuelt

sårbart. Syd for stalden ligger dog Gammelgaard- Vertemine hovedgårdsudstykningslandskab, som grænser op til foldarealet. Dette udskiftningslandskab betegnes i landskabskarakteranalysen som et "oplevelsesrigt landskab" og har i analysen fået den samlede vurdering "beskyt". Da byggeriet eller foldarealerne ikke ødelægger eller udvisker udskiftningsstrukturen ved Tovrup, har kommunen vurderet, at nærheden til udskiftningslandskabet ikke udløser et krav om visualisering af byggeriet. Se desuden afsnit 12.13.

Visuel påvirkning

Fra syd

På vejen Tovrup ligger mange husmandsudstykningslandskaber. Tovrup gennemskærer et kuperet landskab og terrænet varierer fra kote 22 i den vestlige ende til kote 52 i den vestlige ende. Fra flere af husene på Tovrup, ville taget af den nye stald kunne ses, hvis der ikke blev plantet popler på marken, som stalden ligger på. Fra enkelte ejendomme ville hele stalden være synlig. Planter der popler i foldarealet vil stalden ikke kunne ses. Planter der æbletræer i foldarealet, vil stalden være mere synlig, da plantageæbler ikke er særligt høje. For at sikre, at der til steds vil være en afskærmning af stalden mod husmandsstederne på Tovrup og for at skabe en blød overgang til poplerne fra syd, stilles der vilkår om, at der plantes et levende hegn i markskellet mod syd på de steder, hvor der ikke i forvejen er levende hegn. Hvis der plantes æbletræer i foldene stilles der også vilkår om, at der plantes tre rækker med løvfældende træer af hjemhørende arter på sydsiden af stalden, som vist på bilag 5.

Fra øst

Fra den sydlige del af Asserballemark (hvor den er nord-syd gående), vil stalden ikke kunne ses på grund af det mellemliggende højere terræn. Fra den nordlige del af vejen, vil stalden kunne ses, da terrænet her er højt (kote 67) og det mellemliggende terræn til den nye stald er lavere, også selv om der er to eksisterende levende hegn mellem stalden og de nordligt liggende huse på Asserballemark.

Hvis der plantes popler i foldarealet vil stalden ikke kunne ses. Afstanden på ca. 750 meter fra Asserballemark fra øst til staldbygningen samt de mellemliggende hegn som allerede bløder overgangen til poppelbeplantningen op gør, at der ikke stilles vilkår om etablering af hegn mod øst på det ene sted i markafgrænsningen, hvor der ikke allerede er levende hegn.

Planter der æbletræer i foldarealet, vil stalden være mere synlig, da plantageæbler ikke er særligt høje. For at sikre, at der til steds vil være en afskærmning af stalden mod husmandsstederne på Tovrup og for at skabe en blød overgang til poplerne fra syd, stilles der vilkår om, at der plantes et levende hegn i markskellet mod syd på de steder, hvor der ikke i forvejen er levende hegn. Hvis der plantes æbletræer i foldene stilles der også vilkår om, at der plantes tre rækker med løvfældende træer af hjemhørende arter på østsiden af stalden, som vist på bilag 5.

Fra nord

Fra den øst-vest gående strækning af Asserballemark, som afgrænser marken med staldbygningen mod nord, er der et eksisterende levende hegn, som sammen med den kommende poppelbeplantning gør, at stalden ikke ses fra vejen fra andre steder end ved indkørslen. Det levende hegn bevirker også, at der skabes en blød overgang til poppelbeplantningen på marken. Hegnet er dog visse steder hullet og der stilles derfor vilkår om, at det eksisterende hegn skal være tæt og sammenhængende langs hele det nordlig markskel på matrikel nr. 382 og 290, Asserballe ejerlav, Asserballe.

Fra vest

Fra Tandsletvej vil hverken stalden eller poppelbeplantningen være synlig med helt enkelte undtagelser. Fra nordvest vil overgangen fra mark til popler dog syne meget brat fra de matrikler, som udgør den sydlige afgrænsning af Asserballe. Herfra vil dele af stalden samt siloerne også være synlige, hvis der ikke står popler på marken. Der ligger en mindre bakke mellem stalden og Asserballe. Når bakken er plantet til med popler, vil hverken stald eller siloer være synlige fra Asserballe. For at opbløde overgangen fra poppelbeplantningen til marken mod vest, stilles der vilkår om, at der etableres et levende hegn på en eller to rækker langs markskellet mellem matrikel nr. 16 og 19, Gammelgaard, Asserballe. Vilkåret stilles også for at sikre, at staldbygningen er afskærmet fra omgivelserne i det tilfælde, at produktionen lægges om, f.eks. i forbindelse med et ejerskifte og at poplerne derfor eventuel fjernes. For at sikre, at der til stedse vil være en afskærmning af stalden mod husmandsstederne på Tovrup og for at skabe en blød overgang til poplerne fra syd, stilles der vilkår om, at der plantes et levende hegn i markskellet mod syd på de steder, hvor der ikke i forvejen er levende hegn.

Plantes der æbletræer i foldarealet, vil stalden være mere synlig, da plantageæbler ikke er særligt høje. Hvis der plantes æbletræer i foldene stilles der også vilkår om, at der plantes tre rækker med løvfældende træer af hjemhørende arter på vestsiden af stalden, som vist på bilag 5.

Miljømyndighedens vurdering

Selv om den nye stald er højt beliggende i landskabet, vil poplerne, som plantes på den omgivende fold gøre, at stalden ikke bliver synlig i det omkringliggende landskab. Da poplerne i sig selv vil syne markante i landskabet, stilles der vilkår om, at der etableres et levende hegn langs den sydlige og vestlige afgrænsning af matrikel nr. 19, Gammelgaard ejerlav, Asserballe. Der stilles også vilkår om, at det eksisterende hegn i den nordlige afgrænsning af matrikel nr. 382 og 290, Asserballe ejerlav, Asserballe skal være tæt og sammenhængende. Vilkårene stilles også for at sikre, at staldbygningen er afskærmet fra omgivelserne i det tilfælde, at produktionen lægges om, f.eks. i forbindelse med et ejerskifte og at poplerne derfor eventuel fjernes. De levende hegn skal være en- eller to-rækkede og skal bestå af hjemhørende løvfældende arter, f.eks. hvidtjørn, æble, hylde, naur eller røn.

Hvis der plantes poppel i foldarealerne, vil staldbygningen ikke blive synlig i det omkringliggende landskab, da der plantes popler hele vejen rundt om ejendommen. Da overgangen mellem poppelbeplantningen og det omgivende landskab blødes op af et levende hegn bestående af hjemhørende arter, f.eks. æble, hylde, hvidtjørn eller røn, vurderes det samlet, at etableringen af stalden ikke vil få væsentlig negativ virkning på de landskabelige interesser i området.

Plantes der æbletræer i foldarealet, vil stalden være mere synlig, da plantageæbler ikke er særligt høje. Hvis der plantes æbletræer i foldene stilles derfor også vilkår om, at der plantes tre rækker med løvfældende træer af hjemhørende arter på øst- vest- og sydsiden af stalden, som vist på bilag 5. Sammen med det levende hegn på ydersiden af foldene, vil beplantningen rundt om ejendommen blive så kraftig, at etableringen af stalden ikke vil få væsentlig negativ virkning på de landskabelige interesser i området.

For at stalden og siloerne ikke kommer til at ligge højere i landskabet end beskrevet i denne miljøgodkendelse, stilles der vilkår om, at staldgulvet maksimalt må ligge i kote 58. Der stilles også vilkår om, at bygningshøjderne ikke overskrider de mål, som er angivet i ansøgningsmaterialet og at siloerne skal etableres i den nordlige ende af stalden i samme kote som stalden. Desuden stilles vilkår til flytning af jord i forbindelse med etableringen af stalden.

Der stilles desuden vilkår om, at den nye stald på matr. 290 Asserballe, Asserballe skal fjernes, hvis der ikke længere opstaldes husdyr i bygningen, og den ikke efter Sønderborg Kommunes vurdering kan anvendes til andet. Kommunen skal, hvis det sidste er tilfældet, lave en vurdering af, hvad bygningen evt. kan anvendes til.

3 Husdyrhold, staldanlæg og drift

3.1 Bygninger

Ejendommens bebyggede areal er på ansøgningstidspunktet ifølge BBR opgjort til 1.610 m². Der er én verserende byggesag på ejendommen. Byggesagen vedrører etablering af verandaer på den eksisterende hønsestald. Verandaerne bliver ca. 830 m².

Bilag 1-4 viser situationsplaner for det samlede husdyrbrug.

I forbindelse med udvidelse af produktionen skal der etableres en ny stald. Den nye stald etableres på samme måde, som den nuværende ombyggede hønsestald, dvs. med åbninger i staldens sider, så hønsene kan lukkes ud på verandaer i form af betonpladser med tagoverdækninger og herfra have adgang til 10 indhegnede folde som strækker sig op til ca. 350 m fra stalden.

Herudover etableres betonpladser på den nordlige og den sydlige side af stalden. Mod nord skal der etableres en betonplatform foran grovfoderrummet samt en rampe, og mod syd skal der etableres en betonplads til containere til gødning fra gødningsbånd mv. Betonpladsen mod syd afleder overfladevand til opsamlingsbeholder på 20 m³, der også benyttes til evt. vaskevand i forbindelse med rengøring af stalden.

Oplysninger om bygningernes grundplan, bygningshøjde, taghældninger, bygningsmaterialer og farver, bebyggelsens fremtidige anvendelse med videre fremgår af tabel 3.

Tabel 3. Oversigt over bygninger

BBR- BYG- NING	GRUNDPLAN /RUMFANG	BYG- NINGS- HØJDE	TAG- HÆLD- NING	BYGNINGSMATE- RIALER/FARVER	ANVENDELSE
Gyllebeholder - Anlæg 6	1.500 m ³	Ca. 2 m	-	Grå beton	Gyllebeholder
Silo - Anlæg 8	3 x 55 m ³	Ca. 8 m	-	Hvid glasfiber	Fodersiloer
Silo - Anlæg 9	6.500 m ³	Ca. 12 m	-	Gråt stål	Kornsilo
Eks. stald - BBR 10	1.610 m ²	Ca. 6,5 m	Ca. 20°	Lysegrå søstensele- menter, gråsorte pla- der i gavltrekanter og gråt eternittag.	Fjerkræstald
Tilbygning til eksisterende stald (BBR 10)	Ca. 830 m ²	2 m ved yderkant	12°	Betonvæg med gråt gardin over. Gråt stål- tag	Verandaer til hønsehold
Ny hønsestald	Ca. 4.378 m ²	Ca. 7,2 m	Ca. 15°	Forventet grå sand- wichpaneler og gråt stål-/eternittag.	Hønsestald, ægpakkeri, lager/foderrum, og mandskabsrum mv.

Gyllebeholder fra 1990 på ca. 1.500 m³: Perstrup elementbeholder i grå beton, ca. 2 m over terræn, ingen fast overdækning. Beholderen ligger afskærmet af bygninger og levende hegn.

Der er en forbeholder/brønd fra 2005 på ca. 1 m³ ved gyllebeholderen på 1.500 m. Beholderen er nedgravet og med betonlag. Der er fast rørforbindelse mellem forbeholderen og gyllebeholderen.

Ved den eksisterende hønsstald er der opstillet 3 fodersiloer og en amerikansilo på en støbt plads på ca. 250 m². Fodersiloerne er på 30 tons og amerikansiloen er på 580 tons. Endvidere er der etableret en betonplads i den østlige ende af den eksisterende stald på ca. 650 m² med afløb til opsamlingsbeholder.

I forbindelse med den nye stald etableres en betonplads mod syd på ca. 8 m x 36 m med afløb til opsamlingsbeholder, en betonplads/rampe på ca. 4 m x 17 m, en betonplads på op til 36 m² til op til 4 stk. 13 m høje gråhvide glasfiber siloer på ca. 70 m³, en opsamlingsbeholder til vaskevand på ca. 20 m³ og en samletank til sanitært spildevand på ca. 3 m³.

Det planlagte byggeri forventes påbegyndt så snart der er meddelt godkendelse. Godkendelsen anses som udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder. Bygge- og anlægsarbejder skal færdiggøres i et rimeligt tempo og være afsluttet inden for et år.

Stalde, gyllebeholdere, gødningshus, andre bygninger, ventilationsafkast, vaskeplads, vandløb, befæstede arealer, brønde, adgangs- og transportveje mv. fremgår af bilag 1 – 4.

Der er ingen ensilageplads, drikkevandsboringer eller nedgravede olietanke.

Foldarealer

Indhegningerne til foldene kommer til at bestå af ca. 2 meter højt trådhegn med en blanding af træpæle og galvaniserede jernrør. I foldarealerne som fremgår af figur 3. I foldarealerne plantes enten poppeltræer eller frugttræer.

Hvis der vælges poppelbeplantning vil poplen skulle høstes minimum hvert 10 år. For at undgå at foldarealerne kommer til at fremstå uden afskærmende beplantning, vil alle popler ikke blive høstet samtidig. Høst forventes at ske over 3 år, så hver 3. række høstes det enkelte år, således at der altid vil være træer, som hønsene kan søge dækning under, og så staldanlægget ikke kommer til at ligge frit synligt på noget tidspunkt.

Der vil så vidt muligt blive valgt poppelsorter, der ikke har tendens til rodskud. Poppel trives bedst på god jord, men der kan fås forskellige sorter så, der kan dyrkes poppel på alle jordtyper, undtagen på arealer med høj grundvandstand. Poppel tåler ikke at stå med rødderne i vand. Skulle der komme rodskud ud mod § 3 arealer kan der rodfræses. Der vil blive holdt en afstand til § 3 arealerne, så det er muligt at rodfræse uden at berøre § 3 arealet. Endvidere vil afgræssende kvæg formodentlig spise nye rodskud.

Afskærmende beplantning

På nuværende tidspunkt er der levende hegn langs vejene Bygaden og Asserballemark der skærmer for indblik. Se desuden afsnit 2.3 om anlæggenes placering i landskabet.

Miljømyndighedens vurdering

Der stilles vilkår om at den nye stald skal opføres som beskrevet i de medsendte tegninger/skitser og at den skal opføres mht. farver og materialevalg som det eksisterende staldanlæg.

Hvis der plantes popler i hønsegården, skal det sikres, at beplantningen ikke springer i skov. Der stilles derfor vilkår om, at hvis der plantes popler i hønsegården som skygge og læ for hønsene, skal de høstes som minimum hvert 10. år.

For at sikre mod rodkud fra poppelbeplantningen i § 3 arealet, skal der vælges en poppel-sort, som ikke formerer sig ved rodkud. Der stilles således vilkår til, hvis der plantes poppeltræer i foldarealerne, skal der i en radius af min. 50 m fra § 3 arealet vælges en poppel-sort, som ikke formerer sig via rodkud.

Der stilles vilkår om, at godkendelsen skal være udnyttet inden 2 år fra godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses som udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder. Bygge- og anlægsarbejder skal færdiggøres i et rimeligt tempo og være afsluttet inden for et år. Er produktionen ikke fuldt gennemført til denne dato, vil godkendelsen kun gælde for den produktion, der er ved udløbet af perioden eller registreret i løbet af årene.

Sønderborg Kommune gør opmærksom på, at ansøger skal indhente byggetilladelser til de planlagte bygninger og anlæg hos Sønderborg Kommune, inden de opføres.

Der er desuden stillet vilkår til, hvilke arealer, der kan anvendes som foldareal.

3.2 Husdyrhold

Landbruget drives som en økologisk konsumægsproduktion. Alle hønsene udskiftes på én gang én gang årligt. Herefter vil der blive en mindre tomgangsperiode i forbindelse med rengøring af stalden. Når det nye hold høner indsættes, vil der gå 6 uger, før hønerne lukkes ud i foldene.

I ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk er nudriften den nudrift, der var på ejendommen inden der blev meddelt miljøgodkendelse d. 13. maj 2016. Dette skyldes, at kommunen skal lave en samlet vurdering af alle udvidelser og ændringer foretaget siden d. 1. januar 2007, dog højest over en 8 årig periode jf. Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug § 26 stk. 2.

Tabel 4 viser ejendommens årlige dyrehold/produktion udregnet efter de gældende regler for beregning af dyreenheder. Numrene i tabellen refererer til ansøgningsskemaets opdeling i staldafsnit. Bilag 1 og 2 viser en situationsplan over anlæggene.

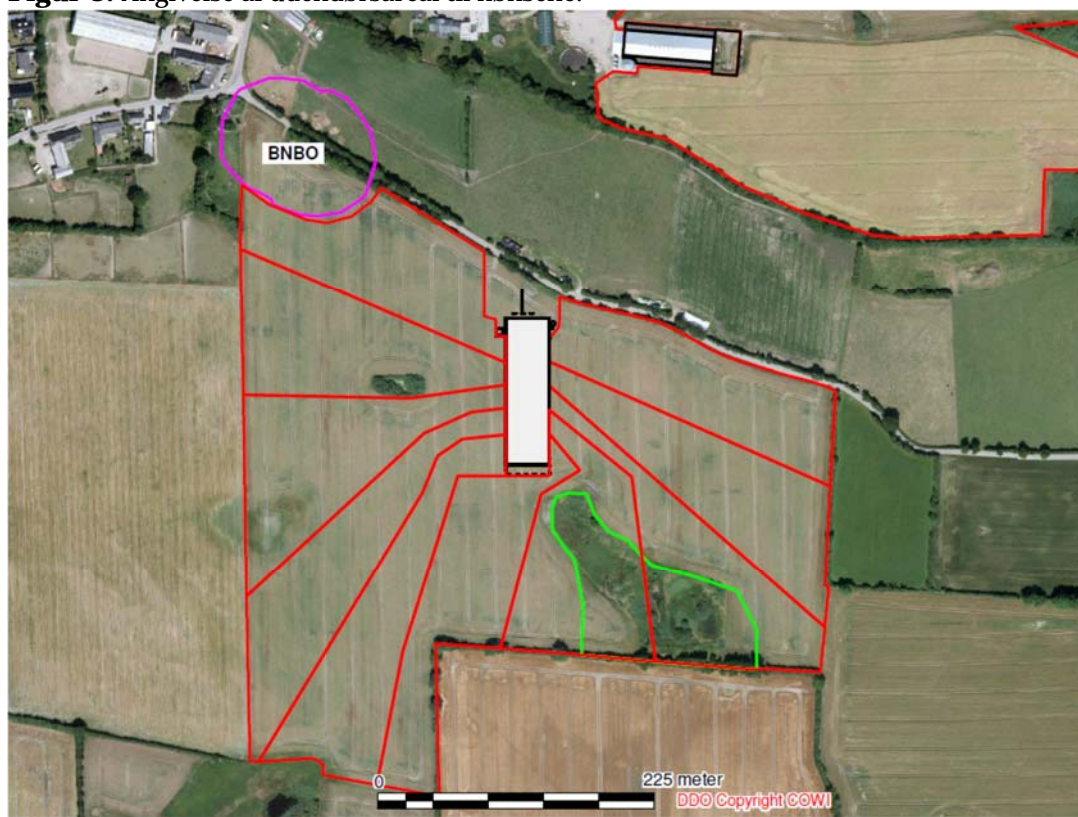
Tabel 4. Dyreholdets størrelse

Stald	Art og vægtklasse/alder	Nudrift		Ansøgt drift	
		antal	DE	antal	DE
Eks. stald til æglæggende høns	Årshøne, konsumæg, bure m. bånd	20.000	117,65	-	-
Eks. stald flok 1	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	-	-	2.750	16,18
Eks. stald flok 2	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	-	-	2.750	16,18

Eks. stald flok 3	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	-	-	2.750	16,18
Eks. stald flok 4	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	-	-	2.750	16,18
Eks. stald flok 5	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	-	-	2.750	16,18
Eks. stald flok 6	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	-	-	2.750	16,18
Eks. stald flok 7	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	-	-	2.750	16,18
Eks. stald flok 8	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	-	-	2.750	16,18
Ny stald - flok 1	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	-	-	3.000	17,65
Ny stald - flok 2	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	-	-	3.000	17,65
Ny stald - flok 3	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	-	-	3.000	17,65
Ny stald - flok 4	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	-	-	3.000	17,65
Ny stald - flok 5	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	-	-	3.000	17,65
Ny stald - flok 6	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	-	-	3.000	17,65
Ny stald - flok 7	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	-	-	3.000	17,65
Ny stald - flok 8	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	-	-	3.000	17,65
Ny stald - flok 9	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	-	-	3.000	17,65
Ny stald - flok 10	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	-	-	3.000	
				52.000	305,88

Ansøger driver en økologisk ægproduktion, hvilket kræver, at hønsene har adgang til uden-dørs arealer. Ansøger har indgivet et kort med angivelse af det potentielle areal, hvor hønsene kan gå. Arealet fremgår af figur 3 og arealerne er benævnt 141-0 foldareal, 141-3 foldareal, 142-0a foldareal og 143-0a foldareal i arealafsnittet i denne godkendelse.

Figur 3. Angivelse af udendørsareal til hønsene.



Miljømyndighedens vurdering

For at kunne kontrollere om godkendelsens vilkår om maksimalt dyrehold overholdes - med hensyn til antal og sammensætning af dyr – stilles der vilkår om, at der skal føres en driftsjournal.

Det maksimale årlige produktion på 52.000 årshøner må ikke overskrides. Der kan dog være situationer (eks. sygdom i besætning, slagteristrejker m.m.), hvor dyreholdet vil være afvigende fra det godkendte. I sådanne situationer skal ansøger kunne dokumentere de særlige omstændigheder overfor tilsynsmyndigheden. Det er op til tilsynsmyndigheden at vurdere, om afvigelser i dyreholdet skyldes overproduktion eller naturlig variation/udsving.

Der stilles vilkår til, at hønsenes foldareal skal etableres inden for arealet angivet på bilag 8. I foldarealet skal der enten plantes poppel eller frugttræer. Der stilles vilkår hertil.

3.3 Staldindretning

I forbindelse med miljøgodkendelsen meddelt i foråret 2015 blev det eksisterende burægssystem udskiftet med et gulvdriftssystem. Den nye stald etableres ligeledes som gulvdrift + etagesystem med gødningsbånd med 3 ugentlige udmugninger. Gødningen fra hønerne afsættes i en gødningskumme hvorfra et gødningsbånd transporterer det til en gødningscontainer uden for stalden 3 gange ugentligt.

Der er åbninger i staldenes sider, så hønsene kan lukkes ud på verandaer i form af betonpladser med tagoverdækninger og herfra have adgang til i alt 18 indhegnede folde, som strækker sig op til ca. 350 m fra staldene.

Bygninger, antal stipladser, gulvtyper og udmugningssystem fremgår af tabel 5.

Tabel 5. Oversigt over bygnings anvendelse, antal stipladser, udmugningssystem og gulvtype.

Stald nr.	Anvendelse	Dyre-type	Nudrift stipladser	Ansøgt stipladser	Staldsystem og udmugning
Eksisterende stald	Konventionelle konsumæg	Årshøne	20.000	-	Bure med gødningsbånd
Eks. stald flok 1	Økologiske konsumæg	Årshøne	-	2.750	Gulvdrift + gødningskumme + udeareal
Eks. stald flok 2	Økologiske konsumæg	Årshøne	-	2.750	Gulvdrift + gødningskumme + udeareal
Eks. stald flok 3	Økologiske konsumæg	Årshøne	-	2.750	Gulvdrift + gødningskumme + udeareal
Eks. stald flok 4	Økologiske konsumæg	Årshøne	-	2.750	Gulvdrift + gødningskumme + udeareal
Eks. stald flok 5	Økologiske konsumæg	Årshøne	-	2.750	Gulvdrift + gødningskumme + udeareal
Eks. stald flok 6	Økologiske konsumæg	Årshøne	-	2.750	Gulvdrift + gødningskumme + udeareal
Eks. stald flok 7	Økologiske konsumæg	Årshøne	-	2.750	Gulvdrift + gødningskumme + udeareal
Eks. stald flok 8	Økologiske konsumæg	Årshøne	-	2.750	Gulvdrift + gødningskumme + udeareal
Ny stald flok 1	Økologiske konsumæg	Årshøne	-	3.000	Gulvdrift + gødningskumme + udeareal
Ny stald flok 2	Økologiske konsumæg	Årshøne	-	3.000	Gulvdrift + gødningskumme + udeareal
Ny stald flok 3	Økologiske konsumæg	Årshøne	-	3.000	Gulvdrift + gødningskumme + udeareal
Ny stald flok 4	Økologiske konsumæg	Årshøne	-	3.000	Gulvdrift + gødningskumme + udeareal
Ny stald flok 5	Økologiske konsumæg	Årshøne	-	3.000	Gulvdrift + gødningskumme + udeareal
Ny stald flok 6	Økologiske konsumæg	Årshøne	-	3.000	Gulvdrift + gødningskumme + udeareal
Ny stald flok 7	Økologiske konsumæg	Årshøne	-	3.000	Gulvdrift + gødningskumme + udeareal
Ny stald flok 8	Økologiske konsumæg	Årshøne	-	3.000	Gulvdrift + gødningskumme + udeareal
Ny stald flok 9	Økologiske konsumæg	Årshøne	-	3.000	Gulvdrift + gødningskumme + udeareal

Ny stald flok 10	Økologiske konsumæg	Årshøne	-	3.000	Gulvdrift + gødnings- kumme + udeareal
---------------------	------------------------	---------	---	-------	---

Rengøring af staldanlægget

Hønestaldene rengøres efter hvert hold. Normalt rengøres stalde, inventar og ventilatorer vha. trykluft. Kun i forbindelse med sygdomsudbrud vil staldene blive vasket. Vask vil i givet fald ske med højtryksrensere med vand formodentlig tilsat sæbe.

Pakkeri og kølerum rengøres dagligt.

Ansøger oplyser følgende om bedste tilgængelige staldteknologi:

Med hensyn til BAT og staldsystemer så er der flere forskellige definitioner på, hvad BAT er. Dels er der referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF), dels er der BAT-byggebladene, og dels er der www.husdyrgodkendelse.dk's beregninger.

Af Miljøstyrelsens hjemmeside fremgår, at følgende staldsystemer er BAT:

- Etablering af bursystemer med gødningsfjernelse mindst to gange om ugen ved hjælp af transportbånd til lukket opbevaring
- Staldsystemer med strøelse (med eller uden mekanisk tørring af gødningen)
- Staldsystemer med strøelse og perforeret gulv og mekanisk tørring af gødningen
- Et volieresystem med eller uden græsningsareal og/eller udendørs skrabeområde

Der findes p.t. 11 Teknologiblade for teknologier i forbindelse med hønestalde (uden skellen til, om teknologierne kan eller må anvendes ved økologisk produktion eller er relevant for det valgte staldsystem):

- Fosforindhold i foder til æglæggende høner (1. udgave fra 15.05.2011)
- Råprotein i foder til æglæggende høner (1. udgave fra 17.05.2011)
- Etagesystem ved ægproduktion (1. udgave fra 17.05.2011)
- Gødningstørring i stalde med gødningskumme - gulvdrift - skrabeægproduktion (1. udgave fra 17.05.2011)
- Hyppig fjernelse af gødning fra berigede bure til ægproduktion (1. udgave fra 17.05.2011)
- Hyppig fjernelse af gødning fra alternative hønsehold (1. udgave fra 17.05.2011)
- Kemisk luftrensning med syre - æglæggende høner (1. udgave fra 17.05.2011)
- Ægproduktion, økologiske høner (1. udgave fra 15.03.2011)
- Ægproduktion, skrabehøner (1. udgave fra 15.03.2011)
- Ægproduktion, frilandshøner (1. udgave fra 15.03.2011)
- Ægproduktion, beriget bur (1. udgave fra 15.03.2011)

Både i den eksisterende og den nye stald vil staldgulvet være gulvdrift + etagesystem med gødningsbånd med 3 ugentlige udmugninger, hvilket er BAT jf. BREF og teknologiblade.

Jf. Teknologibladet "Hyppig fjernelse af gødning fra æglæggende høns som ikke holdes i bur (alternativ hønsehold)" er der 36 % ammoniakreduktionseffekt ved 3 ugentlige udmugninger. Da hyppig udmugning ikke kan vælges i ansøgningsystemet, er de 36 % indtastet som "kemisk luftvasker". Staldene etableres som gulvdrift + etagesystem med gødningsbånd med

3 ugentlige udmugninger. Gødningsbånd i staldanlægget medfører udmugning 3 gange ugentligt og giver en ammoniakreduktion på 36 %.

Projektet overholder det generelle krav om 30 % reduktion af ammoniaktab i forhold til referencenormen for stalde og gødningslagre for konsumægsproduktioner.

Miljømyndighedens vurdering

www.husdyrgodkendelse.dk beregner normalt BAT-niveauet for ammoniak ud fra Miljøstyrelsens vejledninger. Der findes dog ingen vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT) for husdyrbrug ved økologisk produktion af konsumæg. Det har derfor ikke været muligt at beregne BAT-niveauet for produktionen. www.husdyrgodkendelse.dk opgiver godt nok et vejledende ammoniaktab ved anvendelse af BAT, men dette tal er fremkommet ud fra normtal for ammoniakfordampning, hvor BAT ikke er indregnet.

Ansøger har valgt at foretage udmugning 3 gange ugentligt, hvilket har en effekt på ammoniakfordampningen på 36 %, svarende til en reduktion i emissionen på 5.125,58 kg N. Sønderborg Kommune vurderer, at anvendelse af hyppig udmugning er BAT i denne produktion, og at ansøger i tilstrækkeligt omfang gør brug af BAT i den ansøgte produktion. Der er stillet vilkår til antallet af udmugninger. Der skal ligeledes føres journal over udmugningerne – der stilles vilkår hertil.

Sønderborg Kommune vurderer på baggrund af ovenstående at projektet lever op til BAT, og at projektet kan realiseres i de ønskede staldbygninger med den ansøgte indretning, og at ansøger i fornødent omfang har redegjort for implementering af BAT i forhold til staldindretning.

3.4 Ventilation

Al ventilation på ejendommen er mekanisk. Ventilationstype, maksimal ventilation, antal afkast osv. fremgår af tabel 6 herunder.

Tabel 6. Oplysninger om ventilation

Stald nr.	Ventilationstype	Maks. ventilation i m ³ /h	Antal afkast	Ventilationstype
Eks. stald	Undertryk, vægventiler, multistep	6 x 14.000 m ³ /h	6	6 stk. placeret ca. ½ m over kip
Ny stald	Forventet undertryk, vægventiler, multistep	Forventet 10 x 14.000 m ³ /h	10+1	10 stk. placeret ca. ½ m over kip. En placeret i gavl

Der er undertryksventilation i staldene med indtag i sider og afkast i tagflader og i gavlen. For at sikre en optimal ventilation i staldene rengøres de mekaniske dele ved hvert holdskifte. For at undgå overventilering er der styring på anlægget, som kan regulere ift. temperatur, luftfugtighed og vækstforløb.

Ansøger oplyser følgende om bedste tilgængelige teknologi for ventilation:

Der anvendes frekvensstyret ventilation som hindrer overventilering. Øget modstand i ventilationssystemer undgås gennem hyppigt eftersyn og rengøring af luftkanaler og fans ved holdskifte. Rengøring noteres i en logbog.

Miljømyndighedens vurdering

For at sikre at ventilationen til enhver tid fungerer optimalt, herunder har det lavest mulige energiforbrug, stilles der vilkår om, at ventilationen skal rengøres efter hvert hold ved hold-drift. Der skal føres en driftsjournal for ventilationsanlæggene, hvor datoer for rengøring og service skal fremgå. Driftsjournalen skal opbevares i fem år og forevises miljømyndigheden på forlangende.

Sønderborg Kommune vurderer, at ventilationssystemerne ikke giver anledning til gener for de omkringboende.

Det er miljømyndighedens vurdering, at ventilationen af staldene lever op til BAT, når vilkårene efterleves.

Ændringer af ventilationsarrangementer må kun ske efter forudgående accept fra Sønderborg Kommune.

3.5 Fodring

Foderet består af indkøbt tilskudsfoder til hønerne. Der fodres efter foderplaner, som udarbejdes af en fjerkrækonsulent. Derved sikres det, at det altid er den nyeste viden, som ligger til grund for foderplanen. På ejendommen blandes indkøbt foder med eget korn. Der anvendes tørfodring.

Foderblandingerne blæses direkte over i siloerne som er serieforbundne og fra siloerne trækkes det ind i staldene vha. flexsnegl. Der er ingen støvcykloner på siloerne. Amerikanser-siloen fyldes vha. en snegl, som sættes på forud for fyldning.

I nudrift er der tilkørt ca. 45 tons tilskudsfoder pr. måned. Efter udvidelsen forventes der at blive tilkørt ca. 100 tons tilskudsfoder pr. måned.

Fodringen følger normerne for produktionsgrenen. Der fasefodres med flere foderblandinger, så foderet tilpasses hønernes behov. Der er ikke valgt at foderkorrigere for at leve op til BAT.

Ansøger oplyser følgende om bedste tilgængelige teknologi for fodring:

Det vurderes, at der anvendes foder indeholdende et fosfor- og råproteinindhold indenfor de vejledende niveauer i BAT-foder (jf. BREF), se tabel 7.

Tabel 7. Vejledende niveauer for råprotein i BAT-foder til æglæggende høns

Art	Faser	Indhold af råprotein (% i foder) ¹⁾	Samlet fosforindhold (% i foder) ²⁾
Høner til ægproduktion	18-40 uger	15,5-16,5	0,45-0,55
Høner til ægproduktion	40+ uger	14,5-15,5	0,41-0,51

¹⁾ Med tilstrækkeligt afvejet og optimal tilførsel af aminosyrer

²⁾ Med tilstrækkeligt fordøjeligt fosfor med brug af fx højtfordøjelige uorganiske foderfosfater og/eller fytase

Der anvendes 3-4 blandinger til hønsene. Blandingerne er tilpasset hønernes behov og størrelsen af de producerede æg. Der anvendes således en blanding de første 1-2 uger, en anden blanding de næste ca. 30 uger, en tredje blanding de næste ca. 10 uger og den fjerde blanding de sidste ca. 12 uger. Tilskudsfoderet udgør ca. 60 % af foderet og derudover tilsættes ca. 40 % hvede. I gennemsnit kan foderet således leve op til de vejledende BAT-niveauer.

Konventionelle og økologiske høner har ikke samme fodernorm. Det er et resultat af, at råvarerne som ligger til grund for fodersammensætningen, har forskellig tilgængelighed. Økologisk foder må endvidere ikke tilsættes kunstige aminosyrer eller fytase. I økologisk ægproduktion er det et krav, at dyrene skal have daglig tildeling af grovfoder, det er det ikke hos frilandshønerne.

Miljømyndighedens vurdering

I henhold til EU's BREF-dokument er det forureningsforebyggende (BAT) at gennemføre effektiv fodring til reduktion af udskillelsen af kvælstof og fosfor ved at sikre, at foderets indhold af næringsstoffer modsvarer dyrenes behov, og at næringsstofferne er letoptagelige.

Der findes ingen krav til BAT for økologisk produktion og ansøger har ikke valgt at anvende foderkorrektoren i ansøgningen. Der stilles derfor ikke vilkår til fodring.

Kommunen vurderer, at de tiltag, der praktiseres mht. opbevaring og håndtering af foder er med til at sikre, at der ikke sker en væsentlig påvirkning af omgivelserne, samt at husdyrbruget lever op til husdyrgodkendelsens krav om at opfylde BAT mht. fodring, idet der fodres efter gældende normer.

3.6 Energi- og vandforbrug

El

Elforbruget dækker el til ventilation, belysning, drift af foderanlæg, pakkeri og gødningsbånd, blæser til korntørring og øvrige elektriske maskiner. Det forventede samlede elforbrug for produktionen fremgår af tabel 8.

Tabel 8. Forbrug af energi.

	Før udvidelse mængde pr. år	Efter udvidelse mængde pr. år
El til produktionen	120.000 kWh	300.000 kWh

Ansøger oplyser følgende om energibesparende foranstaltninger (BAT):

Den eksisterende stald er isoleret, og det bliver den nye også. Der har hidtil ikke været behov for opvarmning af den eksisterende stald.

I det omfang det er muligt, vil der blive installeret lavenergibelysning. Da hønernes produktivitet er afhængig af den korrekte belysning, er det først og fremmest dette forhold, der er afgørende for valg af belysning. Der er installeret automatisk lysstyring og lysdæmpning.

hvorved der spares på forbruget. Belysningen reguleres i forhold til hønernes adfærd og alders-/udviklingstrin. Der bliver gjort forsøg med udskiftning til LED-pærer i den eksisterende hønsestald. Hvis dette bliver i succes, vil pærerne i den eksisterende hønsestald blive udskiftet til LED-pærer. Hvis der vurderes, at LED-belysning er tilstrækkelig til at dække hønseenes lysbehov, vil der blive etableret LED-belysning i den nye stald.

Ventilatorer rengøres i forbindelse med rengøring af de enkelte stalde (reducerer modstanden) – dvs. efter hvert hold høns.

Der er Multistep-ventilation i den eksisterende stald, og der vil komme et tilsvarende anlæg i den nye stald.

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (lavenergibelysning, eftersyn og rengøring af ventilatorer, udelukkende opvarmning ved behov og minimumsventilation i perioder, hvor der ikke er behov for ret stor ventilation).

Vand

Ejendommens forventede vandforbrug fremgår af tabel 9.

Ejendommen forsynes med vand fra Asserballe Vandværk.

Der forventede vandforbrug er ca. 10.000 m³ årligt. Størstedelen af vandforbruget på ejendommen relaterer sig til forbrug af drikkevand til de æglæggende høner samt rengøring af pakkerum osv. Ved holdskifte i staldene anvendes som regel tør-rengøring, hvor staldene rengøres med luft.

Tabel 9. Forbrug af vand.

	Før udvidelse mængde pr. år	Efter udvidelse mængde pr. år
Drikkevand	4.000 m ³	10.000 m ³
Rengøring af maskiner	10 m ³	30 m ³
Sprøjtning	75 m ³	-
I alt	4.085 m ³	10.030 m ³

Ansøger oplyser følgende om vandbesparende foranstaltninger (BAT):

Vandbesparelse opnås ved anvendelse af drikkenipler. Drikkeniplerne er placeret højt i buret for at lette hønernes vandoptagelse. Der er monteret en spildrende under niplerne. Der er daglig kontrol af vandforbrug for at opdage eventuel lækage. Et tilsvarende system etableres i den nye stald.

Det er etableret en vandalarm i forbindelse med den eksisterende hønsestald. Vandalarmen er indstillet, så der går en alarm, hvis der bruges mere vand end en forudbestemt mængde. Der vil blive etableret en tilsvarende alarm i den nye hønsestald.

Hvis der skal vaskes stald, vil der blive benyttet en højtryksrenser. Det har dog ikke været nødvendigt at vaske den eksisterende hønsestald endnu (der renses vha. trykluft).

Ifølge referencedokument for bedste tilgængelige teknikker (BREF) der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion, anvendes der således BAT (drikkenipler med spildrender,

vandalarm og evt. vask med højtryksrensere). Staldene kontrolleres dagligt og der udføres småreparationer med det samme eller tilkaldes service, hvis der er behov for det.

Miljømyndighedens vurdering

Normen for strømforbrug i en æglæggerproduktion er 1.030 kWh pr. 167 årshøner, svarende til i alt ca. 320.000 kWh for den ansøgte produktion. Der er angivet et forventet årligt forbrug på ca. 300.000 kWh, hvilket er lidt under normen.

Kommunen vurderer, at der i fornødent omfang er anvendt vand- og energibesparende teknikker. Det vurderes også, at flere af disse teknikker er at betragte som BAT.

For at sikre en god udnyttelse af ressourcerne stilles der vilkår om, at hvis elforbruget overstiger 320.000 kWh årligt, skal ejendommen gennemgå et energieftersyn. Energieftersynet er gratis og fås ved henvendelse hos elselskabet.

Der stilles vilkår om, at besøgsrapporten fra et eventuelt energieftersyn skal fremsendes miljømyndigheden. Der stilles også vilkår om, at hvis en eventuel besøgsrapport viser energiforbedringer, som via besparelse på el kan tilbagebetales indenfor 2 år, skal arbejdet udføres senest 2 år efter modtagelsen af rapporten.

For at miljømyndigheden kan kontrollere elforbruget, skal elforbruget kunne dokumenteres, for eksempel ved fremvisning af elregning. Dokumentation skal gemmes mindst 5 år og fremvises miljømyndigheden på forlangende.

Vandforbruget til drikkevand er anslået til ca. 1,8 gange foderforbruget, svarende til 42 kg foder x 52.000 årshøner x 1,8 = 9.360 m³, hvilket stemmer overens med ansøgers oplysninger.

For at sikre at der sker en god udnyttelse af ressourcerne, stilles der vilkår om, at vandforbruget skal registreres årligt. Vandforbruget skal noteres i en driftsjournal og forevises miljømyndigheden på forlangende. Hvis vandforbruget overstiger 10.000 l skal der redegøres for forbruget.

3.7 Spildevand herunder regnvand

Tabel 10 viser en oversigt over typer og mængder af spildevand.

Sanitært spildevand fra den eksisterende hønsestald ledes til en samletank på ca. 3 m³. I forbindelse med den nye stald etableres en tilsvarende samletank på ca. 3 m³. Tankene er/bli-
ver tilmeldt en tømningsskema ved en lokal entreprenør, som kører spildevandet til rensningsanlæg.

Ansøger ønsker at aflede tagvand fra den nye stald til drænsystem og videre til rørlagte vandløb øst for ejendommen, som udleder til Pulverbækken.

Rengøringsvand fra rengøring af pakke- og ægrum opsamles i rørledning og føres til fortank og videre til gylletanken ved den eksisterende stald og til spildevandsbeholder ved den nye stald.

Ved den eksisterende stald på Bygaden 42 er der en befæstet plads på ca. 650 m² med afløb til gyllebeholder. Ved den nye stald kommer der i den sydlige ende en befæstet plads på ca. 288 m² med afløb til opsamlingsbeholder. På denne plads opstilles gødningscontainerne.

Der er ingen fylde- eller vaskeplads på ejendommen og der håndteres ikke kemikalier, sprøjtemidler eller kunstgødning.

Tabel 10. Oversigt over spildevand

Spildevandstyper	m³/år før udvidelse	m³/år efter udvidelse	Afledes til	Renseforanstaltning
Rengøringsvand fra pakke- og ægrum og drikkevandsspild	0 m ³	Maks. 40 m ³	Via kanaler/ rørledning til fortank og videre til gyllebeholder/opsamlingsbeholder.	Ingen
Regnvand tilledt gyllebeholder/opsamlingsbeholder fra befæstet pladser	449 m ³	645 m ³	Ledes til gyllebeholder/opsamlingstank	Ingen
Sanitært spildevand fra stalde	11 m ³	20 m ³	Samletanke	Rensningsanlæg
Tagvand	Ca. 1.800 m ³	5.200 m ³	Via regnvandsledninger til rørlagt vandløb. Der skal søges om udledningstilladelse til udledning af det ekstra tagvand	Ingen – evt. etableres forsinkelsesbassin

Afløbsforhold fremgår af bilag 6 og 7.

Der etableres et dræn ca. 8 m fra den nye stald. Drænet skal sikre, at området omkring stalden holdes tørt. Der etableres et kørefast grusareal på ca. 8 m på begge sider af stalden med en lille hældning væk fra stalden. Ca. 2 m fra grusarealet lægges et dræn. Drænet tilkøbes en samlebrønd, hvorfra der kan ske oppumpning og udvanding af vand efter behov til resten af hønsegården. Principskitse fremgår af figur 2.

Miljømyndighedens vurdering

Vurdering af spildevandsafledning til overfladevand (tagvand o.l.) sker i henhold til miljøbeskyttelseslovens bestemmelser, men det indgår i vurdering af ansøgningen, om det kan forventes, at der kan findes en tilfredsstillende løsning for spildevandshåndteringen.

De beskrevne spildevandstyper kan opdeles i sanitært spildevand (fra toiletterne i staldene), spildevand fra husdyrproduktionen (vask af pakke- og ægrum) samt regnvand fra tage og omgivende arealer. Sønderborg Kommune vurderer, at når sanitært spildevand afledes til samletanke, som tilmeldes tømningsordning og når spildevandet fra husdyrproduktionen ledes til gyllebeholder så sker udledningen af disse fraktioner på forsvarlig vis.

Spildevand fra betonplads til containere skal indrettes som møddingsplads jf. Husdyrgødningsbekendtgørelsen og Landbrugets Byggeblade fra SEGES. Der stilles vilkår hertil.

Sønderborg Kommunes afdeling Vand & Natur har vurderet på afløbsforholdene på ejendommen. Der etableres en ny stald på ca. 4.400 m² og en betonplads/rampe på 68 m² og en betonplads på ca. 36 m² til siloer uden af løb i forbindelse med udvidelsen, hvilket med en nedbørsmængde på ca. 0,69 m³/m² svarer til en stigning på ca. 3.100 m³ overfladevand. Vandløbsmyndigheden vurderer, at der ved udvidelsen af bygningsmassen på Bygaden 42 skal ansøges om en udledningstilladelse til udledning af den ekstra mængde overfladevand. Der stilles vilkår om, at denne godkendelse ikke må tages i brug før der foreligger en udledningstilladelse.

Nogle høringssvar omhandlede risikoen for overbelastning af de eksisterende dræn i området ved at der tilkøbes tagvand fra det nye anlæg på Bygaden 42. Når der meddeles en miljøgodkendelse vurderes der i forbindelse hermed, eller senest i forbindelse med ansøgning om byggetilladelse, på forholdene omkring udledning af overfladevand. Der er i forbindelse med udkastet til miljøgodkendelse stillet vilkår til, at godkendelsen ikke må tages i brug, før der er ansøgt og meddelt en udledningstilladelse. Der vil ikke blive givet tilladelse til noget, som kommunen vurderer vil belaste overfladevandssystemet væsentligt og medføre forringelser af afvandingen for andre lodsejere. Ansøger er blevet gjort opmærksom på, at en udledningstilladelse kan indbefatte fx etablering af forsinkelsesbassin og andre tiltag, der skal reducere anlæggets påvirkning på det omgivende overfladevandssystem. Dette specificeres i udledningstilladelsens vilkår.

Hvis der etableres frugttræer som beplantning i hønsegården vil tagvand blive ledt til et forsinkelsesbassin, hvorfra vandet vil blive pumpet ud i frugtplantagen/hønsegården. Der vil i et sådant tilfælde være minimalt, hvor meget overfladevand, der vil tilføres drænsystemet. Fra forsinkelsesbassinet vil der blive etableret et overløb. Vilkår hertil vil blive stillet i udledningstilladelsen.

Da der ikke findes en vaskeplads på ejendommen, stilles der vilkår til, at der ikke må vaskes marksprøjte og andre maskiner på Bygaden 42.

3.8 Affald

Alle maskiner serviceres på værksted. Der er derfor intet affald i form af spildolie, olie- og brændstoffiltre eller blyakkumulatorer.

Da der er tale om et økologisk brug opbevares der ingen pesticider og der benyttes ikke marksprøjte på bedriften.

Der er intet affald i form af medicinrester, idet der normalt ikke benyttes medicin. Hvis der benyttes medicin, tager dyrlægen eventuelle rester med retur.

Tabel 11 viser en redegørelse for håndtering af affald. Alle mængder er skønnede.

Tabel 11. Affald

Affaldstype	Opbevaringssted	Transportør	Modtageanlæg	Mængder	EAK-kode	ISAG-kode
Olie- og kemikalieaffald:						

Batterier – alle typer	Samles i pakkeriet	Transporterer selv	Containerplads	Maks. 10 stk.	20.01.33	77.00
Fast affald:						
Tom emballage (papir/pap)	Samles i pakkeriet	Transporterer selv	Containerplads	Maks. 10 kg	15.01.01	50.00
Tom emballage (plast)	Samlet i pakkeriet	Transporterer selv	Containerplads	Maks. 10 kg	15.01.02	52.00
Lysstofrør og gøde-/diodepærer	Samles i pakkeriet	Transporterer selv	Containerplads	Ca. 20 stk.	20.01.21	79.00
Jern og metal	Samles i pakkeriet	Skrothandlere	Kendes ikke	0-1 tons	02.01.10	56.20
Diverse brændbart	Samles i pakkeriet	Transporterer selv	Containerplads	Ca. 100 l hver 2. uge	Afhængig af indhold	19.00

Døde dyr opbevares i plastcontainere. Containerne står ved den eksisterende stald ved siden af gyllebeholderen, og ved den nye stald forventes de at stå på en af betonpladserne mod syd eller nord. Daka afhenter dyrene. Dyr til afhentning tilmeldes pr. telefon.

Miljømyndighedens vurdering

Husdyrbruget er opfattet af reglerne i affaldsbekendtgørelsen, og ansøger skal selv sørge for sortering, opbevaring og bortskaffelse sker i overensstemmelse med Sønderborg Kommunes affaldsregulativ.

Ejer skal sikre sig, at genanvendeligt affald bliver afleveret til et registreret genanvendelsesanlæg.

Der henvises til:

- *Affaldsbekendtgørelsen*
- *Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier Forskrift 1/2011*
- *Regulativ for erhvervsaffald, 2011*
- *Regulativ for husholdningsaffald, 2011*
- *Bekendtgørelse om opbevaring af døde dyr*

Undtaget er dog bestemmelserne i *Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier*, som ikke gælder godkendelsespligtige virksomheder, og dermed ikke for denne ejendom. For at sikre, at der ikke sker forurening på ejendommen i forbindelse med opbevaring og håndtering af farligt affald og kemikalier, stilles der vilkår herom. Vilkårene vil være i overensstemmelse med bestemmelserne i *Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier*.

3.9 Råvarer og hjælpestoffer

Forbruget af energi og vand er beskrevet i afsnit 3.6.

Staldene opvarmes via oliefyr. Der er en fyringsolietank placeret uden for den eksisterende fjerkræstald, se placeringen af olietanken i beredskabsplanen bilag 11. Forbruget fremgår af tabel 12.

Der vil blive opstillet en ny fyringsolietank i fyrrummet i den nye stald. Tanken vil blive anmeldt, forud for at den opstilles.

Der er indgået aftale om brug af dieselolietanken på naboejendommen. Tanken står i maskinhuset på Bygaden 40 og er anmeldt til kommunen.

Tabel 12. Forbrug af råvarer og hjælpestoffer

Typer	Forbrug før	Forbrug efter
Fyringsolie stald	Ca. 1.000 l	Ca. 3.000 l
Dieselolie	Ca. 8.000 l	Ca. 10.000 l

Dieselolie benyttes til læssemaskine, som kører både inde i stalden og udenfor. Endvidere brændstof til traktorer mv. når hegn og frugttræer eller poppel skal plejes.

Fyringsolietanken er opstillet på fast underlag. Tankens data fremgår af tabel 13. Der anvendes ikke yderligere råvarer og hjælpestoffer til produktionen, og der opbevares ikke handelsgødning, såsæd, kemikalier, pesticider eller olie og smøremidler på ejendommen.

Tabel 13. Ejendommens tankanlæg

Anvendes til	Størrelse	Fremstillingsår	Tanknr.	Typegodk.nr.	Placering
Ståltank - dieselolie	2.500 l	1982	357	?	På Bygaden 40
Plasttank- fyringsolie	1.225 l	2005	10R7887	55-5820	Ved eksisterende stald
Fyringsolie – ny tank	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Ukendt	Ved ny stald

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at de råvarer og hjælpestoffer der anvendes på ejendommen ikke udgør en risiko for forurening af jord, overfalde- eller grundvand under forudsætning af den oplyste driftspraksis.

3.10 Driftsforstyrrelser eller uheld

Overpumpning af vand fra forbeholder/brønd på Bygaden 40 til gyllebeholderen på Bygaden 42 på 1.500 m³ sker vha. dykpumpe. Dykpumpen sættes først i, når der skal pumpes (der er ikke kontinuerligt tilløb af vand). Det tjekkes løbende, om der er plads i gyllebeholderen før overpumpning.

Der er ingen faste rør eller pumper til overpumpning af vand/gylle fra gyllebeholderen til gyllevogn. Der er heller ikke spjæld mellem forbeholder og gyllebeholderen.

Skulle uheldet være ude og gyllebeholderen bryder sammen eller overfyldes ved en fejl og gyllen løber ud på terrænet ved gyllebeholderen, kan der på nuværende tidspunkt være risiko for, at gyllen løber mod syd, hvor det vil samles i terrænet.

Det vurderes, at der er ekstrem lille sandsynlighed for, at gyllebeholderen bryder sammen. Gyllebeholderen er omfattet af beholderkontrolordningen og eventuelle fejl og mangler udbedres løbende. Der er ingen overfladeriste i den retning som gylle vil strømme i forbindelse med uheld/sammenbrud. Der er dog en brønd i forbindelse med det rørlagte vandløb.

Der er omfangsdræn rundt omkring gyllebeholderen. Omfangsdrænet inspiceres bl.a. i forbindelse med tømning af gyllebeholderen. Omfangsdrænets primære formål er at tjekke grundvandsstanden, så beholderen ikke tømmes i niveau under grundvandsstand, idet tømning under grundvandsstand vil kunne forårsage brud på gyllebeholderens bundplade og dermed utæthed.

Fyringsolietanken ved den eksisterende stald står på befæstet areal, og der er ikke mulighed for afløb til regnvandssystem. Fyringsolietanken til den nye stald placeres indendørs. Tankene er på ben og har påfyldningsalarm. Se punktet "Oplag af olie og kemikalier" for yderligere oplysninger om olietankene.

Sandsynligheden for driftsforstyrrelser og uheld i forbindelse med påfyldning af fyringsolie, forventes derfor at være meget lille.

Miljømyndighedens vurdering

Det er vigtigt, at beredskabet straks tilkaldes ved uheld, der medfører forurening, og at miljømyndigheden orienteres efterfølgende. Det er dog stadig virksomhedens pligt at forebygge og afværge driftsforstyrrelser og uheld – ligesom det er virksomhedens pligt at genoprette den hidtidige tilstand (jf. miljøbeskyttelseslovens § 71).

Der er udarbejdet en beredskabsplan i forbindelse med ansøgningen om miljøgodkendelse. Sønderborg Kommune vurderer, at udarbejdelsen af en beredskabsplan i tilstrækkeligt omfang forholder sig til kritiske situationer.

Der stilles vilkår om, at beredskabsplanen skal være let tilgængelig og opdateres efter behov, dog mindst andet 2. år. Beredskabsplanen skal dog opdateres så snart den nye bygning står færdig.

Kommunen vurderer, at der er etableret relevante alarmer m.v.

Sønderborg Kommune gør opmærksom på, at gyllebeholderen skal have monteret gyllealarm jf. Bek. om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v. § 19, da gyllebeholderen ligger mindre end 100 m fra det åbne vandløb Asserballe Bæk. Dette bevirker også, at der skal foretages beholderkontrol minimum hvert 5. år.

4 Gødningsproduktion og –håndtering

4.1 Gødningstyper og mængder

Der produceres i ansøgt drift 305,88 DE husdyrgødning.

Gødning fra staldene vil blive fjernet via gødningsbånd 3 gange ugentligt og ført direkte ud i én af to gødningscontainere på 25 m³, som placeres på de befæstede arealer hhv. øst og syd for staldene. Når containerne er fulde køres gødningen i overdækket markstak.

I den ansøgte produktion produceres ca. 1,84 tons fast gødning og dybstrøelse pr. 100 årshøner svarende til 957 tons fast gødning og dybstrøelse fra produktionen. Desuden afsættes der 0,50 tons pr. 100 årshøner på foldarealet svarende til 260 tons.

Tabel 14 viser en oversigt over de forskellige typer husdyrgødning m.v. der produceres og afsættes i den ansøgte produktion. Tabel 14 viser også en oversigt over indholdet af kvælstof og fosfor, samt produktionens størrelse i antal DE. Ansøger ejer også en anden fjerkræbedrift – Kanalvej 10 - hvor der foreligger en miljøtilladelse på 74,99 DE. Gødningen herfra er tilført bedriftens samlede gødningsregnskab, som fremgår af nedenstående tabel.

Tabel 14. Oversigt over husdyrgødning i ansøgt drift

Gødningstype	Kg kvælstof	Kg fosfor	Udnyttelses %	DE
Produceret dybstrøelse	9.755,01	3.344,64	45	91,75
Produceret fast gødning	17.133,45	6.790,64	65	183,53
Afsat ved græsning	2.986,94	1.126,14	-	30,58
Dybstrøelse tilført fra Kanalvej 10	7.479,63	3.706,83	45	74,99
Svinegylle fra diverse gylleaftaler	16.800,00	4.032,00	75	168,00
I alt til rådighed	54.155,03	19.000,25	-	548,85

Fordelingen af udbringningsarealerne fremgår af tabel 15.

Tabel 15. Oversigt over husdyrgødning og gylleaftaler

	HA
Ejet og forpagtet areal	392,31
Aftalearealer (ejede § 3 arealer, som ikke får gødning)	11,09
I alt	403,40

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at der er tilstrækkeligt areal til rådighed til den ansøgte produktion, når der fraføres og modtages den angivne mængde husdyrgødning.

4.2 Opbevaring og håndtering af flydende gødning og vaskevand

Ved holdskifte i staldene rengøres ikke konsekvent med vand, da staldanlægget kan tørrengøres med trykluft. Gødningsbånd og tværkanal vil eventuelt blive vasket med koldt vand. Det øvrige inventar bliver tørrengjort.

Det anslås, at den samlede mængde restvand, primært fra rengøring af pakke- og ægrum, udgør ca. 40 m³ i ansøgt drift.

Ved den eksisterende stald ledes restvandet til forbeholder og videre til gyllebeholder. Ved den nye stald etableres der en opsamlingsstank til vaskevand.

Derudover vil der blive tilført svinegylle fra Bygaden 40 til gyllebeholderen. Oplysninger om opbevaringsanlæg fremgår af tabel 16.

Tabel 16. Oversigt over gødningsopbevaringsanlæg

Anlæg	Kapacitet	Opført i..	Overdækning	Beholderkontrol	% før	% efter
Gyllebeholder	1.500 m ³	1990	Ingen	2015	100	0*
Fortank/brønd	1 m ³	2005	Betonlæg	-	-	-
Containere til opbevaring af udmuget gødning	Ca. 2 x 25 m ³	2016	Presse-ning	-	5	2
Markstak	Uendelig	-	Plast	-	95	95
Nye containere til opbevaring af udmuget gødning	Ca. 2 x 25 m ³	Forventet 2017	Presse-ning	-	0	3
Ny opsamlingsbrønd til vaskevand fra stald og overfladevand fra betonplads	20 m ³	Forventet 2017	Betonlæg	-	-	-

*Der vil blive modtaget svinegylle fra Bygaden i gyllebeholderen.

Gyllebeholderen er beliggende mindre end 100 m fra vandløb og skal derfor have påmonteret en gyllealarm og have beholderkontrol hvert 5. år.

Kapacitetsberegninger gylle, vaskevand og regnvand på befæstet plads:

3.000 slagtesvin 40-112 kg på drænet gulv og spalter af 0,526 m³/dyr = 1.579 m³

Regnvand fra befæstet plads ved eksisterende stald: 645 m² x 0,69 m³ pr. m² = 445 m³

Regnvand fra befæstet plads ved ny stald: 288 m² x 0,69 m³ pr. m² = 199 m³ (vil blive kørt direkte ud eller kørt til opbevaring i gyllebeholder på Kanalvej 10)

Mængden af regnvand er skønnet ud fra grundareal x 690 mm/år jf. www.klimatilpasning.dk.

Vaskevand maks. $2 \times 20 \text{ m}^3 = 40 \text{ m}^3$

I gyllebeholderen på Bygaden 42 er kapaciteten i alt 1.520 m^3 .

Der produceres i alt en samlet mængde gylle/vaskevand og andet restvand på i alt 2.263 m^3 .

Dvs. at der er en opbevaringskapacitet til svinegylle, vaskevand og regnvand på ca. 8 måneder i gyllebeholderen på Bygaden 42. Der er i forbindelse med § 10 tilladelsen til Kanalvej 10 redegjort for, at der kan tilkøres gylle/vaskevand fra andre ejendomme til opbevaring og til at røre fjerkrægødningen op med. Hvis minimum 265 m^3 vaskevand/gylle køres til Kanalvej 10, er der 9 måneders opbevaringskapacitet. Der stilles vilkår hertil.

Ansøger oplyser følgende om bedste tilgængelige opbevaringsteknik:

Da der er tale om:

- en stabil gyllebeholder, der kan modstå mekaniske, termiske og kemiske påvirkninger
- gyllebeholderen tømmes hvert år og inspiceres visuelt (tømmes helt 1 gang om året)
- gyllebeholderens bund og vægge er tætte
- der ingen spjæld er, men alt overpumpes via neddykket rør
- gyllen kun omrøres umiddelbart før tømning
- gyllebeholderen er overdækket med naturligt flydelag (flydelag sikres vha. halm eller evt. lecanødder)

og gyllebeholderen kontrolleres ved 5/10-års beholderkontrollen, vurderes det, at der er BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

Miljømyndighedens vurdering

Vaskevand fra fjerkræstalde defineres som restvand og kan dermed udsprede på arealer med plantedække og gødningsnorm. Restvandet må tilføres arealerne året rundt, men må ikke give anledning til unødige gener. Dette er dog ikke aktuelt, da restvandet blandes med svinegylle i gyllebeholderen og derfor indgår som en del af gyllen herfra.

Sønderborg Kommune vurderer, at de generelle regler vedrørende håndtering af flydende husdyrgødning er tilstrækkelige til at regulere opbevaring og håndtering af gylle/vaskevand.

For at undgå spild af gylle ved udkørsel, stilles der vilkår til, at der skal etableres en påfyldningsplads ved gyllebeholderen, hvis gyllevognene ikke fyldes med selvlæssende fyldetarne. Der stilles også vilkår til, at håndtering af flydende husdyrgødning skal foregå under opsyn.

4.3 Fast gødning og dybstrøelse

Gødning fra staldene vil blive fjernet via gødningsbånd 3 gange ugentligt og ført direkte ud i gødningscontainer, som tømmes i markstak. Containerne placeres på en fast plads med afløb til opsamlingsbeholder. Pladsen indrettes som møddingsplads jf. husdyrgødningsbekendtgørelsen.

Kapacitetsberegning

Forudsætninger: Besætning: årshøne, konsumæg, gulvdrift + udeareal, økologiske.

Normproduktion af dybstrøelse pr. år i ansøgt drift:

$$(52.000 \text{ årshøner}/100) \times 2,34 \text{ tons} = 1.217 \text{ tons} = 1.738 \text{ m}^3$$

Opbevaringskapaciteten er i princippet uendelig, da dybstrøelsen opbevares i markstak.

Det antages at ca. 10 % af gødningen afsættes på udendørs arealet.

Ansøger oplyser følgende om bedste tilgængelige opbevaringsteknik:

BAT vedrørende opbevaring af fjerkrægødning:

- For gødningsstakke, der altid anbringes samme sted enten i anlægget eller på marken, er det BAT at anvende et betongulv med opsamlingsystem og en beholder til afstrømningsvæske.
- For midlertidige gødningsstakke på marken er det BAT at anbringe stakkene væk fra følsomme recipienter, såsom naboer, samt vandløb (inkl. markdræn), som afstrømningsvæske kan løbe ned i.

Da fjerkrægødningen opbevares i lukkede containere opstillet på befæstet plads med afløb til gyllebeholder eller i overdækket markstak, vurderes det at opbevaringen lever op til BAT med hensyn til gødningsopbevaring jf. referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF).

Miljømyndighedens vurdering

Containernerne til fast gødning placeres på en fast plads med afløb til opsamlingsbeholder. For at sikre en korrekt indretning af denne plads stilles vilkår om, at den faste plads skal indrettes jf. krav i husdyrgødningsbekendtgørelsen og jf. Landbrugets Byggeblade udgivet af SEGES. Pladsen skal have afløb til opsamlingsbeholder.

For at begrænse gener og minimere risiko for forurening af jord, overfladevand og grundvand, stilles der vilkår om, at kompoststakke (dybstrøelse) højst må være placeret på samme sted i 12 måneder. Der skal derefter gå 5 år, før kompost igen må placeres på samme sted.

Vejledningen fra Miljøstyrelsen om etablering og overdækning af kompost skal følges, når der etableres markstakke. Der stilles vilkår hertil. Dybstrøelse må placeres i markstakke, når det kan kategoriseres som kompost, dvs. når det har ligget på stald eller lignende i minimum 3-4 måneder i gennemsnit, dvs. i alt 6 måneder, og tørstofprocenten er minimum 30 %.

Derudover stilles der vilkår om logbog over placeringen af markstakke.

Som forudsætning for ansøgningen er der angivet at 5 % af dybstrøelsen bringes direkte ud. Der stilles vilkår hertil.

Markstakke bør ikke placeres indenfor sø og å-beskyttelseslinjer eller kirkebeskyttelseslinjer.

Markstakke med kompost bør ikke være placeret nærmere end 300 meter fra sårbar natur (§ 3 områder m.v.) og 100 meter fra nabobeboelse. For at undgå lugt fra markstakkene til Asserballe by stilles der vilkår om, at markstakke minimum skal placeres 500 m fra byzonen i Asserballe.

Sønderborg kommune vurderer, at ovenstående er tilstrækkelig beskyttelse mod forurening af ammoniak fra markstakke til nærliggende, højt værdisat naturområde eller habitatområde.

Sønderborg Kommune vurderer, at det er BAT-standard med hensyn til opbevaring af fast husdyrgødning for den aktuelle størrelse og type af husdyrbrug, når der anvendes:

- opbevaring af dybstrøelse i markstak, hvor dybstrøelsen er kompostlignende (med et tørstofindhold på minimum 30 %) og ikke giver anledning til udsivning. Dybstrøelsen overdækkes med plast eller lignende materiale.

Det vurderes, at ansøgeres beskrivelse af praksis omkring fast gødning/dybstrøelse i kombination med vilkår gør, at der anvendes BAT.

4.4 Udbringning af husdyrgødning

Dette afsnit omhandler udbringning af husdyrgødning i form af fast gødning/dybstrøelse fra fjerkræproduktionen og gylle/vaskevand. Den samlede påvirkning af transport behandles i afsnit 5.4 Transport.

Ansøger flytter selv gødningen til markstakke (maskiner hertil står i lejede bygninger på adressen Søen 2). Det er en maskinstation, der står for udbringningen af gylle og fjerkrægødning på egne og forpagtede arealer. Gyllen køres ud med en 25 m³ gyllevogn med slæbeslanger og fjerkrægødning køres ud med en 15 m³ møgspreder. Der køres normalt kun husdyrgødning ud på hverdage mellem 7.00 og 22.00. P.t. kommer der ikke gylle på bedriftens arealer.

Ansøger oplyser følgende om bedste udbringningsteknik:

BAT for udbringningsteknik er beskrevet i referencedokumentet for bedste tilgængelige teknikker der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion (BREF) som en række tiltag. En del af disse tiltag er dækket af husdyrgødningsbekendtgørelsen og bekendtgørelse om jordbrugets anvendelse af gødning og om plantedække, hvorfor det er et lovkrav at følge dem. Fx:

- regler for udbringningstidspunkter (forbud mod udbringning 200 m fra byområder på weekend- og helligdage),
- udbringningsmetoder (fx ikke tilladt at bruge bredspreder til gylle),
- krav om nedfældning på visse arealer tæt på sårbar natur,
- krav til udbringningstidspunkter, der sikrer optagelse i planter,
- krav om nedbringning af husdyrgødning udlagt på ubevoksede arealer indenfor 6 timer,
- og krav om maksimale mængder husdyrgødning pr. ha,
- krav til efterafgrøder

Der udarbejdes hvert år en mark- og gødningsplan, hvorved det sikres at mængden af gødning tilpasses afgrødens forventede behov. I planen tages der bl.a. hensyn til jordbundstype, sædskifte, vanding og planternes udbytte.

Der vil forekomme ammoniakfordampning og lugtgener fra marker, hvorpå der er udbragt husdyrgødning. Omfanget afhænger af vejrforhold (temperatur, vindforhold og evt. nedbør). Da husdyrgødningen køres ud på veletablerede afgrøder, minimeres ammoniakfordampning

og lugtgenerne pga. mindre fordampning og hurtigere optagelse i planterne. Når fjerkrægødningen udbringes i februar/marts, er lugtgenerne meget mere begrænsede end ved udbringning senere på året. I tilfælde af strenge vintre med megen frost og snedække, kan udbringningen af fjerkrægødningen blive skubbet til april måned.

Der køres aldrig på vandmættet, oversvømmet, bundfrossen eller snedækket areal. Der er en enkelt mark (142-0b) med et hældende areal ned til mose og sø. Marken flader ud 20 m inden kanten til søen. Det skrånende areal er vist som udbringningsareal, idet der kan og må udringes husdyrgødning på arealet jf. gældende lovgivning. Det er dog ikke sikkert, at det vil blive benyttet til husdyrgødning.

Da arealerne primært er jordbundstype 4-6 (lerjord) og der dyrkes en del vinterafgrøder, benyttes der pt. ikke nedfælder. Nedfældning i vinterafgrøder er ikke ønskeligt, da der kommer for mange køreskader på afgrøderne, hvilket medfører et mindre udbytte og i sidste ende en mindre N-optagelse i afgrøder og dermed også en større udvaskning. Udkørsel med nedfælder tager endvidere en del længere tid. En nedfælder har typisk 6-8 m rækkevidde, mens en gyllevogn med slæbeslanger har op til 24 m rækkevidde

Det vurderes at de anvendte udbringningsteknikker lever op til BAT.

Når der på økologiske bedrifter udelukkende gødes med husdyrgødning, er der et kraftigt incitament til optimal håndtering af husdyrgødningen. Ansøger vil derfor søge den mest optimale form for udbringningsteknik, placering i sædskiftet og benytte de mest optimale vejrforhold, således fordampningen af ammoniak reduceres mest mulig og udnyttelsen af næringsstoffer er størst mulig.

Der findes 6 teknologiblade for henholdsvis separering og nedfældning:

- Separering af gylle med dekantercentrifuge (1. udgave, oprettet 30.06.2010)
- Separering af gylle med kemisk fældning (1. udgave, oprettet 30.06.2010)
- Separering af gylle med skruepresse (1. udgave, oprettet 30.06.2010)
- Nedfældning af gylle i sort jord (1. udgave, oprettet 30.06.2010)
- Nedfældning af gylle i vinterafgrøder (1. udgave, oprettet 30.06.2010)
- Nedfældning af gylle i græsmarker (1. udgave, oprettet 24.11.2010)

Som begrundet tidligere i afsnittet ønsker ansøger ikke at nedfælde, og separering er ikke aktuelt for fjerkrægødning. Kemisk fældning er endvidere ikke tilladt for økologer.

Miljømyndighedens vurdering

Dette afsnit omhandler udbringning af husdyrgødning i form af fast gødning og gylle. Den samlede påvirkning af transport behandles i afsnit 5.4 Transport.

Det vurderes, at der er valgt de mest hensigtsmæssige kørselsveje og at der ikke er væsentlige gener for omkringboende ved udkørsel af gylle og dybstrøelse, når det gøres som beskrevet og efter gældende lovgivning.

Sønderborg Kommune vurderer, at det er BAT-standard at anvende bredspreder til udspreddning af hønsemøget. Herudover vurderes det, at efterlevelse af gældende lovgivning som beskrevet i redegørelsen er BAT.

5 Forurening og gener fra husdyrbruget

5.1 Ammoniak og natur

Ammoniakreduktionskravet

Fordampningen af ammoniak fra anlægget vil ske fra staldene og lagre af husdyrgødning.

Beregninger, der er foretaget ud fra Miljøstyrelsens elektroniske ansøgningssystem viser, at fordampningen af ammoniak fra den ansøgte drift er på 10.641,77 kg NH₃-N pr. år.

I henhold til ansøgningsmaterialet er det generelle krav til reduktion på 30 % af ammoniaktab fra stald og lager opfyldt.

Ansøger har opfyldt kravet til ammoniakreduktion på 30 % ved at foretage udmugning 3 gange ugentligt i stalden.

Miljømyndighedens vurdering

Ansøgningen er indsendt med et krav om 30 % reduktion af ammoniakemissionen. Ammoniakreduktionskravet er opfyldt. Sønderborg Kommune vurderer, at kravet om ammoniakreduktion er opfyldt ved at muge ud 3 gange ugentligt i stalden. Vurderingen er foretaget på baggrund af de tal, som fremgår af ansøgningsskemaet. Vilkår til overholdelse af det generelle ammoniakreduktionskrav er stillet i de øvrige afsnit.

Beskyttet natur

Sønderborg Kommune har kortlagt § 3 naturtyper nær anlægget ved en gennemgang i felten og kortmateriale. Naturtyperne er vist i tabel 17 og på et kort i bilag 1. Vurderingen af beskyttet natur i Natura 2000 område er vurderet i det efterfølgende afsnit om Natura 2000.

Tabel 17 er en totaloversigt over identificerede naturarealer nær anlægget.

Naturtyper omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 er beskyttede mod tilstandsændringer. En merbelastning af beskyttede naturtyper med næringsstoffer kan have en negativ effekt på naturtypen, som kan medføre tilstandsændringer.

De mest næringsfølsomme § 3 naturtyper er omfattet af husdyrbekendtgørelsens § 7 som kategori 2 og 3 natur. Der er ikke hjemmel i lovgivningen til at stille vilkår til anlæggets ammoniakdeposition til beskyttet natur, hvis naturområderne ikke er omfattet af § 7, se afsnit x.

Der findes inden for 1000 meter fra Bygaden 42 en række arealer, hvor der er beskyttet natur. Både ammoniakfølsomme (§ 7, kat. 3), samt beskyttede søer og enge.

Søer

De nærmeste søer ligger lige vest, sydøst og nordvest for staldanlæggene. Til søerne (naturpunkt 2522 og 2514 er der en beregnet merdeposition på hhv. 11,9 og 1,1 kg N/ha/år.

Enge

De nærmeste engarealer ligger i retningen, nordvest (se kort), syd (2523) og vest (2519) for staldanlæggene. Til engene er den beregnede merdeposition 2,5, 0,7 og 3,6 kg N/ha/år.

Tabel 17. Oversigt over natur beskyttet i henhold til naturbeskyttelsesloven § 3 (NBL § 3) inden for 1.000 meter fra anlægget samt angivelse af, om der er registreret bilag IV arter.

Naturpunkt	Naturtype	§ 7 natur	Afstand	Merdeposition (kg N/ha/år)	Total (kg N/ha/år)
			<500 m		
2525	Sø			3,8	3,7
2522	Sø			11,7	11,9
2512	Mose	Kat. 3		9,3	9,5
2521	Mose	Kat. 3		2,4	2,5
2520	Mose	Kat. 3		3,7	3,8
2519	Eng			3,6	4,2
2526	Eng			2,5	2,6
1891	Mose	Kat. 3		1,8	2,6
2514	Sø			1,1	1,7
2523	Eng			0,7	0,7
Ny sø	Sø			1,4	1,9
			>500 m		
1846	Overdrev	Kat. 3		1,5	2,0
1865	Mose og overdrev	Kat. 3		0,6	0,9
A	Potentiel skovmose	Kat. 3		0,6	0,7
B	Mose	Kat. 3		0,3	0,4
C	Mose	Kat. 3		0,6	0,7
	Natura 2000	Kat. 1	6,1 km	0,1	0,1
	Overdrev på Kegnæs	Kat 2.	11,2 km	0,0	0,0

Baggrunds niveauet for kvælstofbelastningen ligger i Sønderborg Kommune på 16-21 kg N/ha/år. I området omkring ejendommen ligger baggrundsbelastningen på mellem 16-19 kg N/ha/år.

Tålegrænser for de forskellige naturtyper mht. ammoniaknedfald varierer betydeligt jf. Vejledning om godkendelse af husdyrbrug. Se tabel 18.

Tabel 18. Tålegrænser for forskellige naturtyper mht. ammoniaknedfald (Faglig rapport fra arbejdsgruppen om ammoniak Faglig rapport fra DMU, nr. 568 2006)

Naturtype	Tålegrænse	Differentiering
Overdrev	10-25	Sure overdrev 10-20, kalkholdige overdrev 15-25
Klit	10-25	klit 10-20, fugtige klitlavninger 10-25
Hede	10-25	tør hede 10-20, våd hede 15-25
Fersk eng	15-25	
Strandeng	30-40	
Mose (og kær)	5-25	højmoser 5-10, hængesæk, tørvelavninger 10-15, fattigkær og hedemoser 10-20, kalkrige moser og væld, rigkær 15-25
Løvskov	10-20	
Nåleskov	10-20	

Registreringen af kategori 2 natur og delvist af kategori 3 natur bygger på de naturtyperegistreringer, der er foretaget af § 3 beskyttede heder, moser og overdrev i området omkring

Bygaden 42.

Kategori 3 naturen omfatter ud over heder, moser og overdrev, også ammoniakfølsomme skove. Miljøstyrelsen har udarbejdet et "vejledende kort over potentiel ammoniakfølsom skov". Der er altså ikke tale om en konkret udpegning, men der skal foretages en konkret vurdering i hvert enkelt tilfælde af, om skoven er omfattet. Der kan også være skovarealer, der konkret vurderes at være ammoniakfølsomme, selvom de ikke fremgår af kortet. For at være ammoniakfølsom skal skoven opfylde mindst et af følgende tre kriterier:

- 1) der har været skov på arealet i lang tid (i størrelsesorden mere end ca. 200 år), så der er tale om gammel »skovjordbund«,
- 2) skoven er groet frem af sig selv på et naturareal, fx tidligere hede, mose eller overdrev, så jordbunden ikke har været dyrket mark inden for en periode svarende til perioden for gammel »skovjordbund« (dvs. i størrelsesorden mere end ca. 200 år), eller
- 3) der i skoven er forekomst af naturskovindikerende eller gammelskovsarter, som er medtaget på listen over arter, der er brugt ved prioritering af naturmæssigt særligt værdifulde skove omfattet af skovlovens § 25.

Vurderingen af anlæggets påvirkning af natur bygger på beregningerne af ammoniakdeposition i ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk. Tabel 19 viser kravene til kategori 1 og 2 natur.

Tabel 19. Krav til maksimal ammoniakdeposition i kategori 1 og 2 natur

Naturtyper	Fastsat beskyttelsesniveau
Kategori 1. § 7 stk. 1 nr. 1 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug	Max. totaldeposition afhængig af husdyrbrug i nærheden* 0,2 kg N/ha/år ved > 1 husdyrbrug 0,4 kg N/ha/år ved 1 husdyrbrug 0,7 kg N/ha/år ved 0 husdyrbrug
Kategori 2. § 7 stk. 1 nr. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug	Max. totaldeposition på 1,0 kg N/ha/år

*Antallet af husdyrbrug ud over det ansøgte opgøres på følgende måde (kumulationsmodel):

Antal husdyrbrug over 15 DE indenfor 200 m +
Antal husdyrbrug over 45 DE indenfor 200-300 m +
Antal husdyrbrug over 75 DE indenfor 300-500 m +
Antal husdyrbrug over 150 DE indenfor 500-1.000 m +
Antal husdyrbrug over 500 DE, som påvirker med over 0,3 kg N/ha udover 1000 m +

Kategori 1

Natur i internationale naturområder er behandlet i afsnittet vedr. Natura 2000.

Kategori 2

Efter en gennemgang af luftfotos er det registreret, at nærmeste § 7 kategori 2. areal ligger 11,2 km fra ejendommen. Det afvises, at der indenfor 1000 m findes overdrev over 2,5 ha eller heder over 10 ha. Det afvises desuden, at der findes lobeliesøer eller højmoser i området.

Kategori 3

Inden for 1000 meter fra Bygaden 42 er der registreret områder, der hører under kategori 3. Det er mosearealer og overdrev. Der er foretaget beregning til et nærliggende moseareal på

mark 141-5 §3 (naturpunkt 2512), der viser en merdeposition på 9,3 kg N/ha/år. Depositionen på mosearealet falder efter ca. 60 meter til 3,7 kg N/ha/år.

Derudover ligger nærmeste § 7 kategori 3 mosearealer -sydøst og nordøst for (naturpunkt 2521 og 1891). Disse mosearealer har en beregnet merdeposition hhv. 2,4 og 1,8 kg N/ha/år. Der er beregnet en merdeposition til nærmeste beskyttede overdrevsareal (naturpunkt 1846). Beregningen viser en merdeposition på 1,5 kg N/ha/år.

Der er foretaget beregninger til enkelte andre beskyttede mosearealer og overdrevsarealer, der ligger i større afstand fra staldanlæggene. Beregninger viser, at den beregnede merdeposition ligger under 1 kg N/ha/år.

Der er foretaget beregning til et potentiel ammoniakfølsomt skovareal. Beregningen viser en merdeposition (0,3 kg N/ha/år). Da beregningen viser en lav merdeposition, er der ikke taget konkret stilling til, om skovarealet er ammoniakfølsomt.

Depositionsberegningerne viser, at der forventes en merdeposition på over 1 kg N/ha/år til nærliggende mose- og overdrevsarealer. Sønderborg Kommune vurderer, at der ud fra vurdering om arealernes ammoniakfølsomhed ikke stilles vilkår om maksimal merdeposition af kvælstof.

Beregninger viser, at merdeposition til nærmeste mose på mark 141-5 §3 (naturpunkt 2512) er 9,3 kg.

Miljømyndighedens vurdering

Søer og mose ved nyt naturareal

For søen med naturpunkt 2512 vurderes det, at de ikke påvirkes negativt ved den beregnede merdeposition.

For søen på mark 141-0 foldareal (naturpunkt 2522), er den beregnede merdeposition 11,7 kg N/ha/år. Det vurderes, at den høje deposition af ammoniak kan resultere i en tilstandsændring af naturtypen.

Ammoniakdepositions-beregning til søen på mark 141-2 §3 (naturpunkt 2525) er på 3,4 kgN/ha/år. Det vurderes, at den høje ammoniakdeposition, kan resultere i en tilstandsændring af dette moseareal. Der 3 øvrige punkter på naturarealet, 2521, 2520, og 2526 der modtager hhv. 2,4, 3,7 og 2,5 kg N/ha/år

Det er ikke muligt at nedbringe udledningen af kvælstof til søerne 2522 og 2525, da dette vil kræve en ændret placering af stalden eller et andet staldsystem, hvilket ikke vurderes at være proportionalt i forhold til ansøgers ejede arealer samt den allerede eksisterende stald. Det er endvidere ikke muligt at ændre staldsystemet for økologiske høns. Derfor kræver projektet en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Som erstatning for den forhøjede deposition af ammoniak, stilles der vilkår til, at der etableres en ny sø på mark 141-2 §3. Søen vil få en lavere kvælstofsdeposition og have et stort potentiale som yngle- og levested for områdets padde, se bilag 19.

Den nye sø vil modtage en beregnet merdeposition på 1,4 kg N/ha/år.

Enge

Engarealerne vurderes ikke at være særlig ammoniakfølsomme. Ud fra de beregnede merdepositioner til engene, vurderes det, at de ikke vil blive negativt påvirket, se tabel 17.

Kategori 2 natur

Sønderborg Kommune har foretaget beregninger til det nærmeste § 7 areal, lokaliteten er et overdrev på Kegnæs 11,2 km fra ejendommen. Merdepositionen er på overdrevet er 0,0 kg N/år. Sønderborg Kommune vurderer således, at § 7 arealer ikke vil blive påvirket af deposition af ammoniak fra anlægget.

Kategori 3 natur

De nærmeste § 7 kategori 3 mosearealer er naturpunkt 2521 og 1891. Disse mosearealer har en beregnet merdeposition hhv. 2,4 og 1,8 kg N/ha/år.

Der er beregnet en merdeposition til nærmeste beskyttede overdrevsareal, naturpunkt 1846. Beregningen viser en merdeposition på 1,5 kg N/ha/år.

Der er foretaget beregninger til enkelte andre beskyttede mosearealer og overdrevsarealer, der ligger i større afstand fra staldanlæggene. Beregninger viser, at den beregnede merdeposition ligger under 1 kg N/ha/år.

Der er foretaget beregning til et potentiel ammoniakfølsomt skovareal. Beregningen viser en merdeposition (0,2 kg N/ha/år). Da beregningen viser en lav merdeposition, er der ikke taget konkret stilling til, om skovarealet er ammoniakfølsomt.

Depositionsberegningerne viser, at der forventes en merdeposition på over 1 kg N/ha/år til nærliggende mose- og overdrevsarealer. Sønderborg Kommune vurderer, at der ud fra vurdering om arealernes ammoniakfølsomhed ikke stilles vilkår om maksimal merdeposition af kvælstof.

For at sikre områdets potentiale som leve og ynglested for områdets dyreliv, stilles der vilkår til, at mark 141-5 §3 og 141-2 §3 tinglyses som naturarealer. Vilkåret stilles for, at området kan udvikle sig til eng eller mose.

Der stilles vilkår til at de tidligere omdriftsarealer der nu bliver til hønsegård, skal tilplantes med energipil, som udover at være skygge og skjul for hønsene, også kan optage næringsstoffer fra det kvælstof der afsættes af hønsene. En eventuel næringspåvirkning ved vandafstrømning til mose og engareal mindskes herved.

Sønderborg Kommune vurderer, at der ved overholdelse af ovenstående vilkår, fjernes kvælstof i en mængde der gør, at den øgede deposition fra staldanlæg ikke skaber en tilstandsændring på mosearealet.

De øvrige depositionsregninger viser, at der ikke vil ske en merdeposition over 1 kg N/ha/år til lokaliteterne.

Der stilles herudover vilkår til afgræsning af § 3 arealer. Se mere herom under afsnittet omkring vurdering af arealer.

Natura 2000 (kategori 1 natur)

I Sønderborg Kommune er der 3 terrestriske Natura 2000 områder, se bilag 17. Områderne er udpeget for at bevare særligt beskyttelseskrævende arter og naturtyper. For de enkelte naturtyper er der opstillet en talegrænse for ammoniakdeposition. Fælles for naturtyperne i de 3 terrestriske – skov Natura 2000 områder gælder, at de hovedsageligt har et talegrænseinterval på 10 – 20 kg N/år/ha.

Baggrundsbelastningen for Sønderborg Kommune ligger et sted mellem 16 – 21 kg N/år/ha. For mange naturtyper overskrider depositionen således naturtypernes øvre tålegrænse og derfor bør emission af kvælstofforbindelser generelt begrænses og nedbringes.

Det fremgår af DMU- Rapporten "Kriterier for gunstig bevaringsstatus", at tålegrænsen for skovnaturtyperne ikke må overskrides (DMU 2003).

Sønderborg Kommune har iværksat en omfattende vurdering af Habitatområdernes påvirkning fra husdyrbrug nær Habitatområderne ved hjælp af særlige beregninger fra DMU. Rapporten anskueliggør de potentielle kumulative påvirkninger af habitatområderne. Derudover anvender Kommunen specielle depositions kort fra Contera til vurdering af den kumulative effekt.

Det nærmeste terrestriske Natura 2000 område til det ansøgte projekt på Bygaden 42 er Habitatområde nr. 189 Lilleskov og Troldsmose, som ligger ca. 6,5 km nordvest for anlægget.

Naturtyperne i Natura 2000 området er omfattet af § 7 i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen som kategori 1 natur. Efter lovgivningen er den lavest maksimalt tilladelige merdeposition 0,2 kg N/ha/år.

Udpegningsgrundlaget for habitatområdet er:

- Skæv vindelsnegl (*Vertigo angustior*),
- Stor vandsalamander (*Triturus cristatus cristatus*),
- Flerårig vegetation på stenede strandvolde
- Strandenge,
- Bøgeskove på morbund uden kristtorn,
- Bøgeskove på muldbund,
- Ege- og blandingsskove på mere eller mindre rig jordbund
- Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld.

På baggrund af de tilgængelige data om naturtyper og arters forekomster er der foretaget en foreløbig vurdering af truslerne mod arterne og naturtyperne i Natura 2000 området. Truslerne omfatter påvirkninger, hvor der er en begrundet mistanke om, at de har en negativ betydning for naturtilstanden. De største trusler er gennemgået herunder:

Eutrofiering

Vandhullerne og sumparealer kan blive eutrofieret med overfladevand fra dyrkede arealer. Indtrykket er dog, at landbrugsdriften i området er relativt ekstensiv. Samtidig ligger området beskyttet af skoven, så effekten af den luftbårne kvælstofbelastning er reduceret noget i forhold til det ellers stærkt belastede alsiske landskab.

Tilgroning

Manglende eller lavt græsningstryk kan føre til tilgroning af de lysåbne arealer, primært strandenge og tidvis våde enge, som ikke er på udpegningsgrundlaget. Det ses også på de privatejede arealer udenfor habitatområdet.

Hydrologi

Området afvander gennem en højvandssluse til Lillebælt. En "tilbundsgående" naturgenopretning vil forudsætte at slusen blev stoppet, men det vil føre til at de lysåbne arealer forsumper helt.

Invasive arter

Rynket Rose synes stabil på strandvolden, men kan blive et problem, hvis kårfaktorerne ændres, så arten bliver mere aggressiv.

Arealmæssige ændringer

Der er ikke konstateret ændringer i arealet af naturtyper på udpegningsgrundlaget. Strandeng og tidvis våd eng er dog reduceret væsentligt indenfor de seneste 10-15 år som følge af mindre intensiv græsning.

Forstyrrelse af arter

Der er ikke arter på udpegningsgrundlaget som kan blive forstyrret. Der er Hvepsevåge og Rørhøg i området, men besøgstal og generel uro – og dermed forstyrrelse - i området er meget begrænset.

Miljømyndighedens vurdering

Naturtyperne på udpegningsgrundlaget til H189 har tålegrænser i intervallet 5 – 20 kg N/ha/år. Tålegrænserne for samtlige naturtyper i H189 er overskredet. DMU beregninger viser, at de lokale kilder kan udgøre op mod 4 – 6 kg N/ha/år. Ved at fjerne bidrag fra lokale kilder nærmer depositionen sig tålegrænseintervallernes øvre grænseværdi. Der er således ikke tvivl om at lokale kilder er et vigtigt indsatsområde ved opnåelse af gunstig bevaringsstatus.

Den beregnede påvirkning med N deposition fra Bygaden 42 af de enkelte naturtyper i H189 viser, at der teoretisk set ikke sker nogen belastning af Natura 2000 området. De beregnede værdier viser en deposition på maksimalt 0.0 kg N/ha/år nærmest Bygaden 42. Depositionen aftager endvidere hurtigt ind i habitatområdet pga. skovens ruhed og den deraf afledte øgede depositions hastighed samt øget opblanding i luften som funktion af afstanden fra kilden. Således er det teoretisk set ikke muligt at påvise nogen væsentlig negativ effekt på naturtypernes integritet som følge af det ansøgte projekt på Bygaden 42.

Sønderborg kommune vurderer på den baggrund, at projektet ved Bygaden 42 ikke udgør nogen væsentlig trussel mod udpegningsgrundlaget, idet påvirkningen er nær nul og da en beregnet påvirkning kan være tæt på nul, som følge af stor usikkerhed i modellerne.

Der er således ikke basis for at fortage en egentlig konsekvensvurdering af det ansøgte projekt, da en væsentlig negativ påvirkning kan udelukkes som værende sandsynlig.

Bedriftens påviselige andel af den luftbårne N-belastning af terrestriske naturtyper i habitatområderne er begrænset og øget ammoniakdeposition som følge af etableringen medfører ikke en forringet tilstand af udpegningsgrundlaget i habitatområde H189, Lilleskov og Troldsmose.

Sønderborg Kommune vurderer desuden, at øvrige habitatområder i Sønderborg kommune ikke vil blive påvirket af udvidelsen af dyreholdet på ejendommen, da det er beliggende mere end 6 km fra ejendommen.

Bilag IV-arter

Af faglig rapport fra DMU nr. 635 (håndbog om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV) fremgår en oversigt over arters udbredelse i grid på 10 x 10 km fordelt over hele landet.

Af listen og ud fra kommunens egne registreringer fremgår det, at følgende arter er registreret i nærområdet til Bygaden 42:

Dværgflagermus	(Pipistrellus pipistrellus)
Langøret flagermus	(Plecotus auritus)
Sydflagermus	(Eptesicus serotinus)
Løvfrø	(Hyla arborea)
Stor Vandsalamander	(Triturus cristatus)
Spidssnudet frø	(Rana arvalis)
Skrubtudse	(Bufo Bufo)
Markfirben	(Lacerta aglilis)

Sønderborg kommune har flere konkrete oplysninger om forekomst af særligt beskyttede arter. Det gælder f.eks. ved naturpunkt 2525, 2523, 1845 og 1846, hvor der tidligere er registreret forekomst af løvfrø.

Der er registreret løvfrø på mark 141-2 §3. Løvfrøen er beskyttet af bilag IV under habitatdirektivet. Løvfrøen er derudover registreret i nærområdet mod nordøst og sydvest. Den nye sø vil derfor der skal etableres, vil have stort potentiale som ynglested for især denne paddeart.

Flere af områdets søer kan være egnede levesteder for særligt beskyttede padder. Depositionsberegningerne viser, at projektet ikke vil medføre en tilstandsændring af de beskyttede søer. Den højeste merdeposition til beskyttet sø er til søen på mark 141-0 foldareal (naturpunkt 2522, 11,7 kg N/ha/år). Ved denne sø er der ikke tidligere registreret forekomst af løvfrø på lokaliteten, se bilag 16.

Derudover er der beregnet en merdeposition til engen på mark 141-2 §3, naturpunkt 2525, på 3,8 kg N/ha/år. Der er registreret løvfrø umiddelbart syd for marken.

Miljømyndighedens vurdering

Flagermus-arterne anvender gamle, hule træer og bygninger som f.eks. lader som dagskjul og i visse tilfælde også som yngle- og overvintringssted. Fødesøgning finder sted i det åbne land, langs skovbryn, i haver og over vandområder. Sønderborg Kommune vurderer, at udvidelsen af dyreholdet på ejendommen ikke vil påvirke gamle træer eller eksisterende bygninger med mulige dagskjul eller flagermusenes fødesøgningsmuligheder over det åbne land.

Det vurderes ud fra depositionsregningerne, at projektet vil medføre en tilstandsændring af søen på mark 141-0 foldareal, hvor løvfrøen ikke direkte er observeret. Den er dog observeret i umiddelbar nærhed syd og øst for.

Løvfrøen er beskyttet af bilag IV under habitatdirektivet. Den nye sø der skal etableres i forbindelse med projektet, vil have stort potentiale som ynglested for især denne paddeart.

Det vurderes at med etablering af den nye sø på mark 141-2 §3, vil forholdene for padder ikke forringes af det ansøgte projekt.

Sønderborg Kommune vurderer, at øvrige arter vurderes at være mindre påvirkelige af projektet i forhold til levested og fødesøgning.

Rødlistede dyr og planter

"Rødliste 2007" er en fortegnelse over forsvundne, truede, sårbare og sjældne plante- og dy-

rearter i Danmark. Formålet med listen er dels at danne grundlag for arbejdet med at opretholde naturens mangfoldighed i Danmark og dels opfylde internationale forpligtelser i forhold til Biodiversitetskonventionen.

Miljømyndighedens vurdering

Kommunen har ikke kendskab til forekomst af rødlistede dyr og planter i området.

Økologiske forbindelseslinjer – korridorer

De tilbageværende landskabselementer så som levende hegn, beskyttede sten- og jorddiger, småskove, mindre moser og vandhuller danner vigtige spredningsveje og levesteder for rådets dyre og planteliv.

Miljømyndighedens vurdering

I området omkring Bygaden 42 er der ledelinjer for dyr og planter i form af vandløb og levende hegn.

Projektet indebærer etablering af nyt anlæg samt en ny sø på mark 141-2 §3. Den nye sø vurderes at kompensere for den øgede ammoniakpåvirkning af søer i området i forbindelse med projektet. I det der etableres en ny sø, som forventes at få et stort potentiale som leve- og yngleområde for rådets dyreliv, vurderes det, at projektet ikke giver anledning til, at der ændres på spredningskorridorernes funktion i landskabet.

5.2 Lugt

Produktionen kan medføre lugtpåvirkning af ejendommens nærmeste omgivelser, som er beboelses- og andre landbrugsejendomme.

Lugtgenerberegningerne viser, at alle geneafstandskrav for lugt er overholdt, og udvidelsen af produktionen forventes således ikke at give anledning til mærkbare gener for ejendomme i landzone.

Miljøstyrelsens ansøgningssystem har beregnet hvilke afstande, der mindst skal være fra staldene til forskellige beboelsestyper, se tabel og figur nedenfor. I tabellen fremgår den aktuelle afstand (ukorrigerede geneafstand) fra ejendommens lugtcentrum til nærmeste nabo uden landbrugspligt, samlet bebyggelse og byzone samt geneafstanden til samme områder. Ukorrigeret geneafstand er geneafstanden, hvor alle staldanlæg er medtaget ved beregningerne, uanset om de senere bliver screenet bort som følge af afstand eller korrigeret vindretning.

Afstandskrav mht. lugtgener skal måles til staldanlæggets lugtmæssige centrum. Den beregnede gennemsnitlige afstand herfra er ca. 393,93 m til nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt (Korshøj 1), mens den beregnede geneafstand (den afstand, der minimum skal være for at produktionen kan godkendes) for den ansøgte produktion er beregnet til ca. 110,31 m til nabobeboelse. Geneafstandskrav for lugt til enkeltbolig er dermed overholdt, se tabel 20.

Figur 4. Angivelse af nærmeste nabobeboelse, samlet bebyggelse og byzone

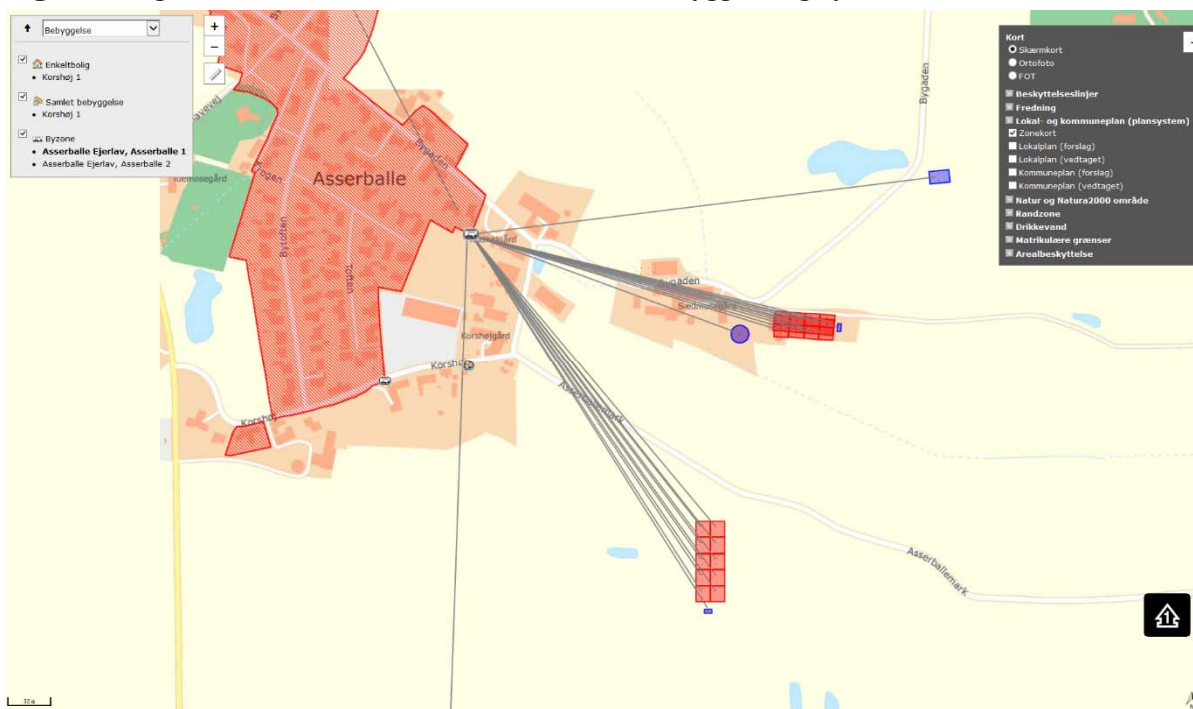


Table 20. Oversigt over lugtberegning

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (ansøgt)	Ukorrigeret geneafstand (nudrift)	Korrigeret geneafstand (ansøgt)	Korrigeret geneafstand (nudrift)	Vægtet gennemsnitsafstand	Bortscree-net	Genekriterie overholdt
+ Korshøj 1	0	FMK	110,31	73,89	110,31	73,89	390,93	Ja	Ja
+ Korshøj 1	1	FMK	196,09	131,35	196,09	131,35	390,93	Ja	Ja
+ Asserballe Ejerlav, Asserballe 1	1	FMK	160,44	233,67	160,44	233,67	400,87	Nej	Ja
+ Asserballe Ejerlav, Asserballe 2	1	FMK	348,83	233,67	348,83	233,67	476,94	Ja	Ja

Nærmeste samlede bebyggelse tager udgangspunkt i beboelsen Korshøj 1. Den vægtede gennemsnitsafstand fra de to anlæg til denne bolig er 390,93 m. Den korrigerede geneafstand er beregnet til 196,09 m. Lugtgenekravet er dermed overholdt.

Der er foretaget lugtberegninger til to angivne steder i byzoneudpegningen, se figur 4. Nærmeste byzoneområde ved Asserballe er beliggende ca. 400,87 m fra de to anlæg. Geneafstanden er 348,83 m. Lugtgenekravet er her ligeledes overholdt.

Lugtens udbredelse i nærområdet afhænger bl.a. af antal og typer af husdyr og geografisk placering. Lugtgeneafstandene er beregnet som for fuld besætning.

Miljømyndighedens vurdering

Lugtemission forekommer fra staldanlægget og fra gødningshåndtering. Staldanlægget forventes ikke at give anledning til lugtgener ud over, hvad der er normalt for denne type husdyrproduktion. En del beboere i Asserballe har i høringsperioden udtrykt bekymring for massive lugtgener fra det nye staldanlæg. Kommunens vurdering af høringssvarene kan læses i afsnit 12.9.

Lovens minimumskrav til afstande til nærmeste beboelser indenfor de tre typer hhv. byzone, samlet bebyggelse og enkelt bolig i landzone er overholdt. Kommunen vurderer derfor, at lugt fra stalden ikke vil give væsentlige gener for naboerne.

Landzonen betragtes normalt som landbrugets arbejdsområde, hvilket betyder, at beboerne i landzonen skal tåle en del lugtgener, men hvor lugtgenerne anses for at være under tålegrænsen for boliger på landet.

For at sikre mod lugt fra markstakke, stilles vilkår om, at markstakke med dybstrøelse ikke må placeres nærmere end 100 m fra nabobeboelse i landzone og nærmere end 500 m fra byzonen i Asserballe. Desuden stilles vilkår om, at der til stadighed skal være rent og ryddeligt på ejendommen og at ejendommen ikke må give anledning til væsentlige lugt- og støvgener uden for ejendommens areal.

Sønderborg Kommune vurderer, at lugt fra staldanlæggene ikke vil give væsentlige gener for naboerne. Det vurderes, at det er sikret, at risikoen for væsentlige lugtgener for de omkringboende er begrænset og ikke ud over, hvad der kan forventes af en husdyrproduktion af den i projektet angivne størrelse.

5.3 Fluer og skadedyr

Der har ikke været problemer med fluer, og der er derfor hidtil ikke sket fluebekæmpelse. Hvis der bliver behov for fluebekæmpelse, vil det ske i overensstemmelse med Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologiske retningslinjer samt økologireglerne. Rotter bekæmpes med rottegift udlagt i kasser (for tiden er der 25 kasser fordelt på ejendommen). Der vil blive opsat kasser ved det nye staldanlæg efter behov. Det er Sønderborg Kommune der fylder kasserne op. Det er ansøgers pligt at holde stalde, lagre og andre anlæg i forsvarlig rottesikret stand og sørge for, at der er rimelig orden m.v., med henblik på ikke at give rotterne gode levedmuligheder.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at udvidelsen ikke medfører risiko for tilhold af skadedyr og forekomst af fluer. Der er stillet vilkår til, at bekæmpelse af fluer skal ske med udgangspunkt i Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi retningslinjer. Det specificeres yderligere i vilkåret, at kommunen har mulighed for at meddele påbud, hvis generne fra fluer og skadedyr vurderes væsentlige.

Opbevaring af foder samt rengøring af arealer omkring fodersiloer skal ske på en sådan måde, at der ikke opstår risiko for tilhold af skadedyr (rotter m.v.).

5.4 Transport

Til- og frakørsel til den eksisterende stald sker af Bygaden og til den nye stald af Asserballe-mark. Adgangsforholdene til det nye anlæg fremgår af bilag 9.

Transporterne sker primært i dagtimerne. Det forventes, at virksomheden kan overholde Miljøstyrelsens vejledende støjgrænser.

Produktionen foregår som en alt ind – alt ud produktion. Det betyder, at alle høner sættes ind på én gang.

Når der hentes æg, leveres der samtidig ny emballage. Det sker ca. to gange i ugen. Det sker som udgangspunkt i hverdagene men kan forekomme søn- og helligdage.

Der leveres foder ca. hver 2. uge.

Oprindeligt var det planen at etablere et halmfyrr på Bygaden 42. Dette bliver dog ikke aktuelt.

Tabel 21 viser det skønnede antal transporter i nu- og ansøgt drift. Det skal bemærkes, at antallet ikke er bindende.

Tabel 21. Oversigt over skønnede antal transporter til og fra Bygaden 42 ad offentlig vej.

Art	Antal transporter før udvidelse	Antal transporter efter udvidelse
Levering af høns	Ca. 1	Ca. 2
Transport af æg og emballage	Ca. 104	Ca. 104
Afhentning af døde dyr	Ca.12	Ca. 12
Foder	Ca.26	Ca. 26
Hjemkørsel af korn	Ca.30	Ca. 70
Brændstof	Ca.1	Ca.3
Diverse sækkevarer m.v.	Ca.24	Ca. 24
Transport af fjerkrægødning	Ca.25	Ca. 60
Transport af gylle/vaskevand	Ca.66	Ca. 66
Transport af affald	Ca.10	Ca. 10
Maksimalt i alt	Ca. 299	Ca. 333

Udover de angivne transporter er der til- og frakørsel af personbiler (privatkørsel, ansat, dyrlæge, kontrollanter mv.). Der sker ingen markarbejde med udgangspunkt i ejendommen. Det forventes at beplantningen med poppel eller frugttræer ved det nye staldanlæg på matr. Nr.290 Asserballe, Asserballe vil ske i maj 2017.

Hvis ansøger vælger poppelbeplantning i foldarealerne, vil poplen skulle høstes minimum hvert 10 år. For at undgå at foldarealerne kommer til at fremstå uden afskærmende beplantning, vil alle popler ikke blive høstet samtidig. Høst forventes at ske over 3 år, så hver 3. række høstes det enkelte år, således at der altid vil være træer, som hønsene kan søge dækning under, og så staldanlægget ikke kommer til at ligge frit synligt på noget tidspunkt.

Der vil således være transporter ud over de angivne i tabel 21. Transport af høstet poppel kan sidestilles med transport fra almindelige landbrugsafgrøder, og en poppel beplantning vil kunne etableres på arealet uden at der skal meddeles godkendelse hertil. I antallet af transporter er der i nudrift heller ikke regnet på, hvor mange transporter der har været fra arealerne, mens de har været brugt til korndyrkning.

Ifølge HedeDanmark's hjemmeside vil 10-årig omdrift kunne producere 600-1.000 rummeter flis pr. ha. Vægtfylden for flis ligger på ca. 220-260 kg pr. rummeter afhængigt af fugtindhold. Køres det væk med fx lastbil med kapacitet til 30 tons vil det svare til ca. 30-50 transporter i de år der høstes (ca. 6 ha høstes de år der høstes).

Antallet af transporter er skønnede. Antallet af udkørsler af fjerkrægødning er skønnet ud fra en 15 m³ vogn ved direkte udbringning og ca. 30 m³ ved transport af fjerkrægødning til markstak eller gyllebeholdere. Gødning, der transporteres til arealer på Sydals, vil blive kørt mod øst og vil således ikke komme igennem Asserballe.

Der vil normalt blive kørt husdyrgødning ud dels i januar/februar måned (på vinterafgrøder) og dels i august måned (på raps).

Der køres normalt aldrig husdyrgødning ud i weekend og på helligdage, al transport af dyr sker i dagtimerne og foder bestilles til levering på almindelige ugedage i dagtimerne.

Kørselsveje for husdyrgødning til udbringningsarealer fremgår af bilag 10.

Miljømyndighedens vurdering

Udvidelsen af produktionen medfører en stigning i antallet af transporter til og fra ejendommen på 11 %. Stigningen skyldes primært en øget transport af husdyrgødning fra det nye anlæg.

I forbindelse med at udkastet til godkendelse har været i høring hos naboer og parter har ansøger undersøgt mere præcist hvor mange transporter, der skal køre til og fra ejendommen. Ligeledes er antallet af transporter i nu-driften ændret, da ansøger har spurgt den tidligere ejer af ejendommen om det konkrete antal transporter af æg og emballage til og fra ejendommen. Antallet af transporter fremgår derfor nu som i tabel 21. Naboerne hørings-svar og kommunens svar ang. transporter fremgår af denne godkendelse afsnit 12.7.

Udvidelsen af anlægget vil øge den generelle trafik igennem Asserballe. Det vurderes dog, at transporterne til de to anlæg ikke umiddelbart vil passere de samme beboelser i Asserballe. Kommunen vurderer ikke, at antallet af transporter er større, end hvad man vil kunne forvente af en tilsvarende produktion. Kommunen ser det dog som en positiv faktor, at stigningen i antallet af transporter er blevet nedjusteret i høringsperioden.

Kommunen kan kun fastsætte vilkår om hvilke ruter, der skal benyttes for husdyrbrugets egne køretøjer, men ikke for f.eks. lastbiler, der leverer foder eller afhenter æg. Kommunen har ikke hjemmel til dette, da miljøgodkendelsen er meddelt i medfør af Husdyrbrugsloven. Færdselsloven regulerer den almindelige kørsel på offentlige veje. Sønderborg kommune tilføjer et vilkår om at min. 25 % af transporterne med husdyrgødning fra det nye staldanlæg skal køres udenom Asserballe. Desuden stilles vilkår til, at husdyrgødning og flis fra poppelbeplantningen ikke må transporteres gennem Asserballe lørdage, søndage og helligdage.

Kommunen kan desuden stille vilkår om, hvilke ind- og udkørsler (overgangen fra offentlig vej til selve anlæggene) ansøger skal anvende. Da ind-/udkørsel til de to anlæg vurderes til at være hensigtsmæssigt placeret i forhold til naboer og i forhold til trafik hensyn, og da intern trafik på ejendommen vurderes ikke at medføre væsentlige gener for omgivelserne, stilles ingen vilkår til kørselsveje internt på ejendommen.

Sønderborg Kommune gør i øvrigt også opmærksom på afgørelse J. nr. MKN-130-00045 af 28. september 2010 fra Miljøklagenævnet. Det fremgår af denne afgørelse, at: "Ved reguleringen af husdyrbrug er det praksis at betragte landzonen som landbrugets erhvervsområde, og beboere i landzonen må derfor acceptere visse ulemper, som kan være forbundet med at være nabo til et landbrug".

5.5 Støj og vibrationer

Der vil forekomme støj i forbindelse med indblæsning af foder 1 gang hver 2. uge. Det tager ca. 40 min. at blæse foderet af pr. gang.

Ventilation af staldanlægget kan være en kilde til støj, hovedsageligt i sommerperioden, hvor ventilationsbehovet er størst. Ventilationen er frekvensstyret og tilkoblet en automatisk styreenhed, der sikrer mod overventilation af staldene.

Ud over ventilationen er det begrænset, hvor meget støj, der vil være fra produktionen, og hovedparten vil være i forbindelse med holdskifte. Der vil således kunne forekomme støj ved modtagelse eller afhentning af dyr fra ejendommen og ved rengøring af staldene.

Umiddelbart forventes det, at der ikke vil kunne høres støj fra staldanlæggene ved naboerne efter ændringerne/udvidelsen.

Angivelse og placering af støjklender, der kan væsentlige støjgener for omgivelserne er angivet i tabel 22.

Tabel 22. Oversigt over støjklender og deres placering

Støjkilde	Placering	Driftstid
Ventilationsafkast	På staldene	Døgnet rundt
Foderindblæsning	Lastbiler holder ved siloplatfor- forme	Primært i dagtimerne, ca. 40 mi- nutter ad gangen
Korntørring	Blæser i forbindelse med amerikanersilo	Der blæses maksimalt 20 døgn i året
Kompressor	I pakkeriet	Kører ca. 20 timer om året
Transport via til- og fra- kørselsvej	Til- og frakørselsveje	Primært i dagtimerne på hver- dage

Miljømyndighedens vurdering

Som tidligere nævnt ligger anlæggene i det åbne land, som er udlagt til landbrugsområde. Det vurderes, at støj fra ejendommen ikke er eller forventes at blive et problem for de omkringboende. Der er ikke foretaget støjmålinger eller –beregninger.

Sønderborg Kommune vurderer, at da anlæggene ligger i landzone må naboer påregne støjgener i mindre grad fra landbrugsproduktionen. På den baggrund vurderer Sønderborg Kommune, at der ikke er behov for at sætte specifikke støjvilkår til husdyrbruget, ud over at transport af husdyrgødning igennem Asserballe ikke må forekomme lørdage, søndage og helligdage.

Der fastsættes de generelle støjgrænser for virksomheden i overensstemmelse med vejledning fra Miljøstyrelsen nr. 5 fra 1984. I tilfælde af, at det på et senere tidspunkt findes nødvendigt (fx pga. klager), at virksomheden dokumenterer, at støjvilkårene kan overholdes, stilles der vilkår om, at miljømyndigheden kan forlange en eftervisning af, at de fastsatte støjvilkår kan overholdes.

5.6 Støv fra anlæg og maskiner

Foderhåndtering vil ikke være forbundet med væsentlige støvgener, idet foderopbevaring og udfodring sker via et lukket system.

Der kan forekomme støvgener i tørre perioder ved kørsel på grusvej. Kørsel på vejen er især koncentreret i de perioder, hvor der er holdskifte.

Miljømyndighedens vurdering

Med hensyn til støvgener fra gården forventes det ikke at give væsentlige problemer. Dog henvises der til god landmandspraksis, at al transport til og fra bedriften skal, for at begrænse støvgener, foregå ved hensynsfuld kørsel, samt at alle aktiviteter på bedriften planlægges, herunder også levering og udkørsel, således at omgivelserne påvirkes mindst muligt.

Kommunen vurderer, at afstanden fra staldanlæggene og til de nærmeste beboelser er så stor, at støv fra anlæggene og fra hønsegården ikke vil medføre gener. Desuden vil beplantningen i hønsegården sikre, at støv fra hønsegården i tørre perioder kun kan blæse over kortere afstande.

5.7 Lys

Der er opsat en lille lampe ved indgangen ved den eksisterende hønsestald samt pyntespots, der lyser op på facaden. Det forventes, at der etableres lignende belysning på den nye stald. Pga. placeringen af anlæggene og afstandene til naboer forventes lyset ikke at virke generende for naboer. Belysningen er skumringsstyret og er indstillet til at være slukket fra midnat til kl. 6 om morgenen.

Miljømyndighedens vurdering

Anlæggenes placering vurderes til at yde en tilstrækkelig afskærmning imod lysgener for omboende. Sønderborg Kommune vurderer derfor at der ikke er grund til at stille yderlige vilkår.

6 Beskrivelse og vurdering af arealerne

Der er i alt 392,31 ejede og forpagtede arealer i ansøgningen. Alle arealer fremgår af bilag 12. Da produktionen er økologisk skal hønerne have adgang til et udeareal. Udearealet består af mark 141-0 foldareal, 141-3 foldareal, 142-0a foldareal og 143-0a foldareal, se bilag 12 der afgræsses med et dyretryk svarende til 1,1 DE/ha.

Der er 11,09 ha marker, der er udpeget som § 3 arealer efter Naturbeskyttelsesloven. Arealerne skal afgræsses jf. vilkår 47-48. Arealerne er vist som "gylleaftalearealer" og navngivet med "§3".

Ansøger ønsker at modtage svinegylle fra andre bedrifter. Der er derfor angivet at der fremover modtages ca. 168,00 DE svinegylle med 100 kg N og 24 kg P pr. DE.

Alle arealer er indtastede som drænede og ikke vandede. Alle arealer er i større eller mindre omfang drænede.

6.1 Harmoniarealerne

I tabel 23 fremgår udspretningsarealerne. Arealerne kan også ses på bilag 12. Den økologiske bedrift kommer fremadrettet til at bestå af de 392,31 ha, der er angivet som ejede og forpagtede i skemaerne i ansøgningsskema-nr. 89130 plus markerne, der er angivet "aftalearealer". "Aftalearealerne" er § 3 arealer der ikke modtager husdyrgødning. "Aftalearealerne" er markerne 13-0 §3, 106-0 §3, 11-0 §3, 21-2 §3, 12-0 §3, 21-3 §3, 141-5 §3, 145-0 §3, 301 §3 og 141-2 §3, i alt 11,09 ha.

Til de 380,85 DE fra Bygaden 42 samt 168 DE fra diverse gylleaftaler, i alt 548,85 DE er der således 392,31 ha til rådighed.

Tabel 23. Udbringningsarealer

	Udbringningsarealer
Eget areal (Bygaden 42, Kanalvej 10 og Østkystvejen 33, alle 6440 Augustenborg, Fynshavvej 39, Espehøjvej 15 og Egen Næs 0, 6430 Nordborg, Strandgårdvej 0, 6470 Sydals)	ca. 274,57 ha
Forpagtning Søen 2, 6470 Sydals, ejet af Hans Halfdan Belschner Jørgensen, CVR-nr.: 26694884	ca. 81,01 ha
Forpagtning Strelbjergvej 17, 6430 Nordborg, ejet af Kirsten Marie Marcussen, intet CVR-nr.	ca. 6,97 ha
Forpagtning Tandsletvej 1 og Høgebjergvej 1, 6440 Augustenborg, ejet af Ernst Christensen, CVR-nr. 54926014	ca. 26,83 ha
Forpagtning Sebbelundvej 35, 6440 Augustenborg, ejet af Anita Rabøl Good, CVR-nr. 36784946	ca. 3,05 ha
I alt jf.	392,31 ha

Ansøger oplyser, at det reelle dyretryk i forbindelse med udbringning af husdyrgødning ligger på 1,4 DE/ha efter den ansøgte ændring i denne miljøgodkendelse. Ifølge den gældende

husdyrgødningsbekendtgørelse må der højst udbringes en husdyrgødningsmængde svarende til 1,4 DE pr. ha pr. planperiode for fjerkræ.

I tabel 24 fremgår gødningsregnskabet for producerede og tilførte DE for den indsendte ansøgning.

Tabel 24. Gødningsregnskab

	Produceret husdyrgødning DE	Tilført husdyrgødning fra diverse gylleaftaler DE	Til udbringning på ejendommen DE
Bygaden 42	380,85	168	548,85

Miljømyndighedens vurdering

Husdyrbruget har i alt 392,31 ha ejede og forpagtede arealer til udspreddning af husdyrgødning. Alle arealer er beliggende i nitratklasse 0.

Udover de 392,31 ha ejede og forpagtede arealer er der 11,09 ha "gylleaftaler", som er § 3 arealer uden tilførsel af husdyrgødning til rådighed i projektet.

548,85 DE kan udspreddes på egne og forpagtede arealer med et dyretryk på 1,4 DE/ha. Derfor vurderer kommunen, at harmonikravet er opfyldt.

Ændringer i husdyrbrugets ejede og forpagtede udbringningsarealer skal anmeldes til kommunen og have kommunens accept, før ændringen kan finde sted jf. §§ 15-16 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug. Anmeldelsen skal ske før planårets begyndelse den 1. august. Kommunen vurderer om sådanne ændringer af udbringningsarealerne kan ske inden for rammerne af denne godkendelse.

Bemærk at den del af godkendelsen der vedrører arealerne, skal være kendt af de personer, der er beskæftiget med den pågældende del af arealdriften.

6.2 Lokalisering og planmæssige forhold

Arealerne i Sønderborg Kommune tilhørende Bygaden 42 ligger fordelt over det meste af Als, i området omkring Asserballe, i området ved Hardeshøj, i området ved Egen, i området ved Holmskov, i området omkring Østerby på Kegnæs og ved Gammel Pøl på Sydals, se bilag 13.

Et områdes zonestatus fremgår af lokalplan eller af kommuneplanrammen, se bilag 13.

Lokalplan: Mark 301-0, 301-1, 302-2, 302-3 og 302-4 ligger i et kommuneplanlagt vindmølleområde ved Pøl, 3.3.002.T. Der er et areal indsat som "aftaleareal" et § 3 areal, der ligger op til det samme område.

Mark 201-0 ligger i landzone op til et kommuneplanlagt område, 3.4.005.D, en campingplads på Kegnæs. Arealet 203-0 ligger indenfor 200 meter til campingpladsen.

Mark 144-0, 148-0, 149-0, 142-0a, 142-0b ligger i landzone op til et lokalplanlagt område, 18-501, Gokartbane ved Høgebjerg. Området er lokalplanlagt til et støjende fritidsanlæg.

Mark 120-0 ligger op til kommuneplanramme nr. 1.1.005.G. Området er udlagt til Landsbyområde.

Øvrige arealer ligger ikke i eller op til lokalplanlagte områder.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune stiller ingen supplerende vilkår til arealerne, som vedrører planmæssige forhold. Det vurderes, at de generelle regler er tilstrækkelige.

6.3 Påvirkninger af søer og vandløb

Søer

Mjang Dam

Arealerne 120-0, 121-0, 122-0, 123-0, 124-0, 146-0, 146-1, 147-0, 141-0 foldareal, 141-5 §3, 141-2 §3, 142-0a foldareal, 143-0a foldareal, 142-0b foldareal, 143-0b foldareal, 144-0, 148-0, 149-0 ligger helt eller delvist i oplandet til Mjang Dam, se bilag 15. Søen er udpeget som særlig regional eller lokal beskyttelsesinteresse jf. Bekendtgørelse om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug § 11 stk. 3. Miljømålet for god økologisk tilstand er sat ud fra klorkoncentrationen i søen.

For de to nedstrømsliggende søer Nydam og Lillehav gælder det, at de i vandplanen, skal opnå god økologisk tilstand. Langt de fleste søer i oplandet er gennem tiden blevet stærkt belastet med næringsstoffer.

En del søer har modtaget egentligt byspildevand, og mange søer er belastet af tilførsel af næringsstoffer fra landbruget og spildevand fra spredt bebyggelse.

Selvom søernes tilstand i mange tilfælde er forbedret, er det generelle billede stadig, at søerne har opblomstringer af alger – ofte blågrønalger- og undervandsplanterne er forsvundet eller meget sparsomt udbredt. Desuden er fiskebestanden i alt for høj grad domineret af skaller og brasener og for lille en biomasse af rovfisk som f. eks. aborre og gedde.

Årsagen til dette er dels nuværende tilførsler af næringsstoffer især fra landbruget, men også at de tidligere tilførsler har medført en ophobning af næringsstoffer i søbunden, der stadig påvirker søernes tilstand, som følge af forøget næringsstoffrigivelse.

Ketting Nor

Arealerne 125-0, 121-0 og 123-0 ligger helt eller delvist i oplandet til Ketting Nor, se bilag 15. Ketting Nor er en næringsrig brakvandssø. Søen er en ren sø efter danske forhold, og den har en god udbredelse af undervandsplanter. Ketting Nor har et overfladeareal på 38 ha. Søen er en af Danmarks bedste fiskevande, når det drejer sig om aborre. Gennemsnitsdybden i søen er 1 meter med en maksimumsdybde på 1,3 meter. Ketting Nor indgår i den nationale overvågning af vandmiljøet. Søen og arealerne omkring er levested for en række relativt sjældne arter.

Relativt sjældne plantearter:

- Butfinnet Mangeløv (*Dryopteris cristata*)
- Butblomstret Siv (*Juncus subnodulosus*)
- Maj-Gøgeurt (*Dactylorhiza majalis* ssp. *majalis*)
- Ægbladet Fliglæbe (*Neottia ovata*)
- Strand-Kvan (*Angelica archangelica* ssp. *litoralis*)
- Vinget Perikon (*Hypericum tetrapterum*)

Følgende fugle fra rødlisten er ifølge Dansk Ornitologisk Forenings register observeret i Ketting Nor: Hvinand, Isfugl, Blå kærhøg, Bramgås, Havørn, Rørdrum, Spidsand, Stor skalle-sluger, Pibeand og Hjejle.

Løvfrøen, Syd-, Dværg- og Brunflagermus anvender Ketting Nor som leve-, yngle-, raste- eller fourageringsområde.

Søen spiller således en vigtig rolle for sammenbindingen af den ellers så fragmenterede natur i det intensivt dyrkede landskab. Udover at have stor landskabelig og rekreativ værdi, så giver Ketting Nor og de tilhørende småbiotoper rum til den naturlige flora og fauna.

Ingen af arealerne i Sønderborg kommune er lavbundsarealer, se bilag 15.

Vandløb

Langs mark 125-1 og 125-0 løber det rørlagte vandløb KVL.NR.16.0.

Langs mark 122-0 løber det private rørlagte vandløb KVL. NR. 16.1.

Under mark 101-1 21-3 §3 og 20-0b løber det rørlagte private vandløb Aalemose Rende.

Syd for mark 143-0a foldareal og 143-0 løber Asserballe Bæk. Terrænet skræner ikke mod bækken med mere end 6°.

Under mark 146-0 løber to rørlagte vandløb, hhv. det private vandløb Domsrose og Møllebækken-Almsted Lyng.

Mellem mark 150-0 og 151-0 løber 14.0 Kornbæk/Espeholm Lyng. Vandløbet er åbent men terrænet skræner ikke mod vandløbet med mere end 6° fra markerne.

Under mark 301a §3 løber et åbent vandløb, D-kanalen – L38. Marken er § 3. Vandløbet er åbent, men terrænet skræner ikke mod vandløbet med mere end 6° fra marken.

Under mark 301-0, 304-0 og 306-0 fortsætter D-kanalen-L38 i et rørlagt vandløb.

Under mark 302-3, 302-4 og 307-0 løber det rørlagte vandløb L42.

Langs mark 302-4 løber det åbne vandløb T-Kanalen. Vandløbet er åbent, men terrænet skræner ikke mod vandløbet med mere end 6° fra marken.

Under mark 307-0 løber det rørlagte vandløb L36.

Nord for mark 202-0 løber et rørlagt vandløb K25.

Under mark 303-0 løber det rørlagte vandløb K24.

Miljømyndighedens vurdering

Mjang Dam

Da afstanden fra nærmeste mark til Mjang Dam er mere end 1,5 km, vurderer Sønderborg Kommune, at risikoen for overfladeafstrømning til Mjang Dam er minimal. Da de dominerende jordbundstyper er sandblandet lerjord, og lerblandet sandjord, vurderes overfladenær udsivning til arealerne ligeledes at være minimal. På den baggrund vurderer Sønderborg Kommune, at der ikke er særlige forhold, som giver anledning til at stille supplerende vilkår af hensyn til udvaskningen af fosfor til Mjang Dam.

Ketting Nor

Mark 121-0 ligger mere end 100 meter fra Ketting Nor. Terrænet skræner ikke mod søen. Da terrænet er helt fladt og ansøger ikke dyrker i en bræmme på ca. 10-30 m mellem marken og mosen, der ligger op til Ketting Nor, vurderer Sønderborg Kommune, at risikoen for overfladeafstrømning til Ketting Nor er minimal. Da de dominerende jordbundtyper er sandblandet lerjord, vurderes overfladenær udsivning til arealerne ligeledes at være minimal. På den baggrund vurderer Sønderborg Kommune, at der ikke er særlige forhold, som giver anledning til at stille supplerende vilkår af hensyn til udvaskningen af fosfor til Ketting Nor.

Vandløb

Ingen arealer skræner ned mod vandløb med mere end 6°. Det vurderes derfor at de lovpligtige 2 m bræmmer er tilstrækkelige til at beskytte vandløbene mod overfladeafstrømning af næringsstoffer fra markerne.

6.4 Påvirkninger af fjord og hav

Miljøstyrelsen har fastlagt følgende afskæringskriterium for skadesvirkning af nitratudvaskning til overfladevande:

Et projekt for husdyrbrug kan ikke medføre en skadevirkning på overfladevande, herunder Natura 2000-områder samt yngle- eller rasteområder for beskyttede arter som følge af nitratudvaskning, hvis følgende punkter alle er opfyldt:

(afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i kumulation med andre planer og projekter) Pkt. 1: Antal dyreenheder (DE) i det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, har ikke været stigende siden 1. januar 2007. Hvis der er andre kilder til nitratudvaskning, fx ny bebyggelse end den samlede husdyrproduktion, der har givet anledning til en øget nitratudvaskning fra det aktuelle opland siden 1. januar 2007, skal dette inddrages i vurderingen således, at en eventuel øget nitratudvaskning fra andre kilder end den samlede husdyrproduktion kan medføre et skærpet krav i godkendelsen, der modsvarer miljøeffekten af den øgede nitratudvaskning i det aktuelle opland. Gennemførte initiativer, fx etablering af vådområder, som reducerer nitratudvaskningen fra det aktuelle opland, kan ikke anvendes til at tillade et øget dyretryk i det aktuelle opland.

(afskæringskriteriet for så vidt angår påvirkning fra projektet i sig selv)

Pkt. 2A: Nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, dog således, at

Pkt. 2B: nitratudvaskningen fra den eksisterende og den ansøgte husdyrproduktion er mindre end 1 pct. af den samlede nitratudvaskning fra alle kilder fra det aktuelle opland, hvor projektet agtes gennemført, hvis udvaskningen sker til et vandområde, der er karakteriseret som et lukket bassin og/eller er et meget lidt eutrofieret vandområde.

Tabel 25 viser det maksimale dyretryk (DE_{max}) og udvaskning svarende til maksimalt dyretryk uden virkemidler, samt det reelle dyretryk (DE_{reel}) for ansøgt drift og den reelle udvaskning i ansøgt drift.

Tabel 25. Nitratudvaskning til overfladevand

DE_{max} , reduktionsprocent 100 % DE/ha	1,4
DE_{max} , reduktionsprocent 100 % udvaskning kgN/ha	43,8

Dereel DE/ha	1,4
Dereel udvaskning kgN/ha	24,8
Udvaskning svarende til plantebrug kgN/ha	39,6

Den totale udvaskning til oplandene beregnes med baggrund i Miljøstyrelsens notat om afsæringskriterier. Notatet indeholder en række eksempler med flere forudsætninger. I beregningerne der fremgår af tabel 25, er disse forudsætninger medtaget. Oplande til marine områder er delt i dyrkede og udyrkede arealer. Fordelingen er ca. 60-40. Der er indsat beregninger for standardudvaskninger for dyrkede og udyrkede arealer.

Den samlede udvaskning fra Bygaden 42 fremgår af tabel 26.

Tabel 26. Udvasning fra Bygaden 42 til Als Fjord, Augustenborg Fjord, Flensborg Ydre Fjord og Sydlige Lillebælt, Als Ærø

	Als Fjord
Opland, ha	9973
Samlet udspretningsareal fra projektet, ha	70,26
Udvaskning fra rodzonen, som skyldes husdyrgødning, kg nitrat/ha	-14,8
Vægtet maksimal udvaskning, kg N/ha	43,8
Dereel udvaskning kg N/ha	24,8
Samlede påvirkning, kg nitrat/år i nudrift /ha	39,6
Samlede påvirkning, kg nitrat/år i ansøgt drift/ha	24,8
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til oplandet, %	0,055
	Augustenborg Fjord
Opland, ha	9457
Samlet udspretningsareal fra projektet, ha	134,98
Udvaskning fra rodzonen, som skyldes husdyrgødning, kg nitrat/ha	-14,8
Vægtet maksimal udvaskning, kg N/ha	43,8
Dereel udvaskning kg N/ha	24,8
Samlede påvirkning, kg nitrat/år i nudrift /ha	39,6
Samlede påvirkning, kg nitrat/år i ansøgt drift/ha	24,8
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til oplandet, %	0,11
	Flensborg Ydre Fjord
Opland, ha	10.903
Samlet udspretningsareal fra projektet, ha	63,02
Udvaskning fra rodzonen, som skyldes husdyrgødning, kg nitrat/ha	-14,8
Vægtet maksimal udvaskning, kg N/ha	43,8
Dereel udvaskning kg N/ha	24,8
Samlede påvirkning, kg nitrat/år i nudrift /ha	39,6
Samlede påvirkning, kg nitrat/år i ansøgt drift/ha	24,8
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til oplandet, %	0,44

	Sydlige Lillebælt Als, Ærø
Opland, ha	6931
Samlet udspretningsareal fra projektet, ha	124,85
Udvaskning fra rodzonen, som skyldes husdyrgødning, kg nitrat/ha	-14,8
Vægtet maksimal udvaskning, kg N/ha	43,8
DEreel udvaskning kg N/ha	24,8
Samlede påvirkning, kg nitrat/år i nudrift /ha	39,6
Samlede påvirkning, kg nitrat/år i ansøgt drift/ha	24,8
Ansøgt kvælstofbidrag af samlede kvælstofbidrag til oplandet, %	0,17

I henhold til tal fra CHR-registeret, som er tilgængelige på <http://www.jordbrugsanalyser.dk/webgis/kort.htm> har udviklingen i husdyrtrykket i oplandet til Augustenborg Fjord, Als Fjord, Flensborg Ydre Fjord og Sydlige Lillebælt, Als, Ærø faldet siden 2007. Sønderborg Kommune har ikke kendskab til øget påvirkning fra andre kilder i oplandene.

Antallet af dyreenheder på ophørte landbrug har kommunen ingen umiddelbare oplysninger om, da disse ofte ikke indberettes til kommunen. Det er kommunens erfaring, at landmændene registrerer ophør med produktionen i CHR, og at tallene fra CHR derfor viser et realistisk billede af udviklingen. Ophørte landbrug kan frit indenfor 3 år genoptage deres produktion. Det antages derfor at ophørte DE automatisk forsvinder ud af CHR løbende og at der nogenlunde er det samme antal ophørte DE i registeret årene imellem.

Udvaskningen til vandområderne er med planteavlsniveau 39,6 kg N/ha og i ansøgt drift 24,8 kg N/ha med virkemidler.

Påvirkningen med nitrat fra rodzonen er i det ansøgte projekt langt under planteavlsniveau. Endvidere drives arealerne økologisk.

Miljømyndighedens vurdering

Det vurderes på baggrund heraf at nitratudvaskningen fra den eksisterende og ansøgte husdyrproduktion er mindre end 5 pct. af den samlede nitratudvaskning til vandområderne. I henhold til Miljøstyrelsens vejledning om nitrat til overfladevande vurderes det således, at projektet i sig selv ikke medfører en skadevirkning på habitatområdet H173 eller øvrige vandområder.

Fosfor

Ingen af husdyrbrugets e arealer beliggende i oplande til et Natura 2000 område (internationalt naturbeskyttelsesområde), der i henhold til Miljøstyrelsens kortværk er overbelastet med fosfor. Fosforoverskuddet på bedriften er overholdt ifølge ansøgningskemaet.

6.5 Nitrat til grundvand

Udbringningsarealerne 143-0a, 146-1, 146-0 og 141-0 foldareal ligger helt eller delvist i oplandet til Asserballe Vandværk samt Mjang Dam Vandværk, se bilag 14.

Mark 147-0 ligger udelukkende i oplandet til Mjang Dam Vandværk

Udbringningsarealerne 148-0, 142-0a foldareal, 142-0b, 143-0b, 144-0, 149-0 og 141-0 foldareal ligger i et område med særlig drikkevandsinteresse, helt eller delvist i oplandet til Asserballeskov vandværk og indenfor indsatsområde for Fynshav-Asserballe. 142-0a foldareal og 143-0a foldareal ligger endvidere delvist i oplandet til Asserballe Vandværk.

Der er ingen øvrige grundvandsfølsomme forhold for øvrige arealer.

Miljømyndighedens vurdering

Alle arealer ligger udenfor BNBO. Da produktionen er økologisk og udvaskningen fra rodzonen er 39,6 kgN/ha med planteavlsniveau.

Sønderborg Kommune vurderer at grundvandet, som Asserballe og Asserballeskov vandværk og Mjang Dam indvinder fra, ikke er sårbart overfor nitratbelastning fra landbruget i området. Der stilles derfor ikke særlige vilkår til beskyttelsen af grundvandet i området.

6.6 Beskyttet natur

Arealerne er gennemgået for natur beskyttet af Naturbeskyttelseslovens § 3 og Husdyrlovens § 7 i forbindelse med godkendelsen. I de følgende afsnit er der redegjort for de forskellige naturtyper.

Naturbeskyttelseslovens kapitel 2 indeholder bestemmelser om en generel beskyttelsesordning for naturtyper mv. Beskyttelsen efter § 3 gælder for søer og vandløb samt heder, moser og lignende, strandenge og strandsumpe samt ferske enge og biologiske overdrev. Der må ikke foretages ændringer i tilstanden af de beskyttede naturtyper. Beskyttelsesordningen er ikke til hinder for, at arealernes hidtidige benyttelse fortsættes.

§7 natur

Der er ikke arealer på eller op til § 7 natur.

§ 3 Natur

Der er flere arealer med § 3 beskyttet natur i ansøgningen fra Bygaden 42. Arealerne er beskrevet herunder og fremgår af bilag 16.

Arealer, som ikke indgår i den samlede beregning betegnet som "aftalearealer" der ikke modtage gødning er:

Mark 13-0 §3, 106-0 §3, 11-0 §3, 21-2 §3, 12-0 §3, 21-3 §3, 141-5 §3, 145-0 §3, 301-a §3 og 141-2 §3

Mark 12-0 §3 består delvist af et beskyttet overdrev, en beskyttet eng og en beskyttet sø.

Mark 11-0 §3 består delvist af et beskyttet overdrev, en beskyttet eng og en beskyttet sø.

De tre aftalearealer 13-0 §3, 12-0 §3 og 11-0 §3 ligger nord for Østerholm i Nørreskoven.

Mark 145-0 §3 består en beskyttet eng. Engen er et "aftaleareal" uden ekstra tilført gødning, men som vil blive afgræsset. Mark 148-0 ligger op til mark 145-0 § 3 og skræner enkelte steder med mere end 12° mod søen mellem markerne.

Bemærk at husdyrgødningsbekendtgørelsens § 30 stk. foreskriver at flydende husdyrgødning skal nedfældes i parallel retning i forhold til det nærliggende vandmiljø på arealer, der

skrâner mellem 6-12° i en afstand af 20 meter til søen.

Mark 21-2 §3 består af en beskyttet eng. Engen er et "aftaleareal" uden ekstra tilført gødning, som muligvis vil blive afgræsset. Markerne 103-0, 103-1 og 103-2 ligger op til engen. Markerne skrâner ikke med mere end 6° mod engen.

Mark 21-3 §3 består af en beskyttet eng. Engen er et "aftaleareal" uden ekstra tilført gødning, som vil blive afgræsset. Markerne 20-0b og 101-1 ligger op til engen. Markerne skrâner ikke med mere end 6° mod engen.

Mark 141-5 §3 består af en beskyttet mose og mark 141-2 §3 er en beskyttet eng/mose med en sø. Markerne vil indgå i foldarealet og vil blive afgræsset af hønsene.

106-0 §3 er en beskyttet eng. Markerne 20-0a, 104-0, 104-1 og 104-2 ligger op til engen. Markerne skrâner ikke med mere end 6° mod engen.

Miljømyndighedens vurdering

Generelt gælder det for § 3 arealer, at disse ikke må trampes op, så det resulterer i en tilstandsændring.

Det er også væsentligt, at arealerne ikke bliver fuldstændig nedbidte, hvis der er blomsterplanter på arealerne der skal spredes med frø.

Helårsgræsning skal være nedbidt i april – dvs. væksten skal være lang i december.

Græsset skal således ved helårsgræsning, stadig være langt når det bliver efterår for, at der er tilstrækkelig med stráfoder på marken frem til april hvor græsset vokser igen. Helårsgræsning er mest egnet til meget store arealer.

Sommergræsning må sjældent resultere i at § 3 arealer blive helt nedbidte. For at sikre ovenstående stilles der vilkår til afgræsningstryk på § 3 arealerne angivet i ansøgningen. Græsningstrykket kan ses i tabel 27.

Tabel 27. Afgræsningstryk og vilkår, dyr/ha/år

Mark	Med i samlet beregning	Type	Afgræsningstryk/Vilkår: dyr/ha/år			
			Får	Ungkreaturer	Ammekøer	Heste
106-0 §3	Nej	Eng	5-6	1,0-1,5	0,5-0,8	1,0
21-3 §3	Nej	Eng	5-6	1,0-1,5	0,5-0,8	1,0
141-5 §3	Nej	Mose	4-6	0,6-0,8	0,3-0,5	0,3-0,5
141-3	Ja	Kommende eng	5-6	1,0-1,5	0,5-0,8	1,0
141-2 §3	Nej	Mose/Eng	4-6	0,6-0,8	0,3-0,5	0,3-0,5
Del af 141-0 jf. dispensation	Ja	Kommende eng	5-6	1,0-1,5	0,5-0,8	1,0

For at kontrollere at ovenstående vilkår i tabel 27 overholdes, skal der føres en journal over antallet af dyr der afgræsser arealerne. Af driftsjournalen skal perioden for afgræsning fremgå.

Det vurderes, at det ikke er relevant at stille særlige vilkår i henhold til arealer beskyttet af

Husdyrlovens § 7, da afstanden til arealerne er så stor, at påvirkningen fra arealerne ikke vil være målbar.

Sønderborg Kommune vurderer, at det ikke er relevant at stille vilkår til øvrige nævnte naturområder, idet hældningen ned mod naturarealerne er mindre en 6°.

6.7 Bilag IV arter

En række dyr, som er omfattet af Habitatdirektivets bilag IV kan have levested, fødesøgningsområde, ynglested eller sporadisk levested på eller i nærheden af udbringningsarealerne i Sønderborg Kommune. På baggrund af faglig rapport 322 fra Danmarks Miljøundersøgelser samt kommunens øvrige kendskab vurderes det umiddelbart, at der er tale om følgende arter: vandflagermus, troldflagermus, dværgflagermus, pipistrelflagermus, brunflagermus, sydflagermus, hasselmus, skovmår, stor vandsalamander og løgfrø. Bilag 16 viser en oversigt over registrerede padder.

Sønderborg Kommune har konkret kendskab til, at løvfrø er observeret på lokaliteter umiddelbart rundt om udbringningsarealerne. Butsnudet frø er også observeret i nærheden af udbringningsarealerne.

Miljømyndighedens vurdering

Der er generelt et godt kendskab til padder i området. Der er ikke konstateret padder beskyttet af Habitatdirektivets bilag IV i vandhuller på udspretningsarealerne eller i den radius som henholdsvis Løvfrø og Butsnudet frø normalt bevæger sig i henhold til DMU-rapport 635. Sønderborg Kommune stiller derfor ikke særlige vilkår til beskyttelse af bilag IV arter.

6.8 Natura 2000

Terrestrisk Natura 2000

Nærmeste Natura 2000 område på land er Lilleskov og Troldmose (H189), se bilag 17. Arealet afvander ikke til området. Afstanden til skoven er - ca. 1500 meter fra udbringningsarealet 11-0. "Aftalearealerne" 11-0 §3, 12-0 §3 og 13-0 §3 ligger midt i habitatområdet (H189) men er ikke klassificeret som habitatområde. Arealerne afgræsses, se mere i afsnit 5.1 Ammoniak og Natur.

Marint Natura 2000

En del af udbringnings arealer afvander direkte til marint Natura 2000. Det nærmeste marine Natura 2000 område er Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als (H 173). Markerne på Kegnæs, mark 200-0, 201-1, 202-0, 203-0 og markerne ved Pøl, 301-a §3, 301-0, 201-1, 302-2, 304-0, 302-3, 302-4, 307-0 og 305-0 ligger i oplandet til habitatområdet. Øvrige udbringningsarealer afvander indirekte via Augustenborg Fjord, Als Fjord og Alssund til H173. Læs mere i afsnit 6.4 Påvirkninger af fjord og hav.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at udbringningen af husdyrgødning på arealerne ikke vil påvirke Natura 2000 områderne på land væsentligt via ammoniakdeposition, da alle arealer er beliggende mere end 5 km fra nærmeste Natura 2000 område. I henhold til Miljøstyrelsens bilag til notat om Miljøklagenævnets praksis i sager om miljøgodkendelser af husdyrbrug af 6. juli 2009 vil der kun i helt særlige tilfælde kunne måles afdampning af ammoniak

i koncentrationer på mere end 1 kg N/ha/år i afstande på 25 meter fra udbringningsarealet. Udover denne afstand vil påvirkningen være en del af baggrundsbelastningen.

Samlet set vurderes det, at markdriften på de ansøgte arealer ikke vil være en trussel for udpegningsgrundlaget for det marine Natura 2000 område Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als (H 173) eller på Terrestrisk Natura 2000 områder, som beskrevet i afsnitte omkring Fjord og Hav. Der stilles derfor ikke vilkår.

Rødlistede dyr og planter

"Rødliste 2007" er en fortegnelse over forsvundne, truede, sårbare og sjældne plante- og dyrearter i Danmark. Formålet med listen er dels at danne grundlag for arbejdet med at opretholde naturens mangfoldighed i Danmark og dels opfylde internationale forpligtelser i forhold til Biodiversitetskonventionen.

Miljømyndighedens vurdering

Kommunen har ikke kendskab til forekomst af rødlistede dyr og planter i området.

6.9 Beskyttede sten- og jorddiger

Der er beskyttede sten- og jorddiger langs markerne 402-2, 401-2, 400-0, 125-0, 124-0, 123-0, 121-0, 142-0a foldareal, 146-0, 141-0 foldareal, 141-2, 142-0b, 150-0, 153-0, 153-1, 304-0, 111-0, 13-0 §3 og 11-0 §3. De beskyttede sten- og jorddiger er omfattet af bestemmelserne i Museumsloven § 29 a. Det betyder, at de ikke må beskadiges eller sløjfes uden dispensation fra Sønderborg Kommune.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at de beskyttede sten- og jorddiger, der findes på ejendommen, er tilstrækkeligt beskyttede af gældende lovgivning.

6.10 Kultur- og fortidsminder

Der er registreret fortidsminder ved markene 149-0 og 301-a §3. Fortidsminder, der er omfattet af bestemmelserne i Museumslovens § 29 e må ikke ændres. Dette vil sige, at alle foranstaltninger der indebærer en påvirkning af fortidsmindernes indhold og overflade ikke er tilladt. Endvidere må der, inden for en afstand af 2 meter fra fortidsmindets bund, ikke foretages jordbehandling, gødes eller plantes jf. § 29 f i museumsloven.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at fortidsminder på og i nærheden af ejendommen, er tilstrækkeligt beskyttede af gældende lovgivning og der stilles derfor ikke vilkår.

7 Bedste tilgængelige teknik (BAT)

Et af hovedformålene med Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er at fremme anvendelsen af renere teknologi og sikre brug af den bedste tilgængelige teknik i husdyrbrug. Princippet om brugen af bedste tilgængelige teknik (BAT) indebærer, at der inden for en given sektor skal anvendes den miljømæssigt set mest effektive og avancerede teknologi i produktionen.

Der er BAT for følgende områder:

- Foder, se afsnit 3.5
- Staldindretning, se afsnit 3.3
- Forbrug af vand og energi, se afsnit 3.6
- Opbevaring/behandling af husdyrgødning - se afsnit 4.3
- Udbringning af husdyrgødning – se afsnit 4.4
- Management (ledelses- og kontrolfunktioner) behandles herunder.

BAT for Management

BAT inden for management/godt landmandskab er i BREF (referencedokument for bedste tilgængelige teknikker, der vedrører intensiv fjerkræ- og svineproduktion) defineret på en række områder. På bedriften er der taget følgende forholdsregler:

Der føres journal over spredning af husdyrgødning på markerne i form af mark- og gødningsplan, som endvidere bruges til planlægning af kommende sæsons spredning. Der føres ikke løbende journal over vand- og energiforbrug samt spild, men energiforbrug opgøres årligt i forbindelse med regnskabet.

Der er udarbejdet en beredskabsplan, så forholdsregler i forbindelse med uheld med kemikalier og gylle, brand mv. er beskrevet.

Der er ikke udarbejdet egentlige planer for reparation og vedligehold. Der foretages daglige tjek og løbende service på anlæggene efter behov. Der er fast årlig service på ventilationsanlægget og oliestyret.

Der er ikke egentlige uddannelses- og træningsprogrammer. Der er en fuldtidsansat beskæftiget på bedriften.

På baggrund af ovenstående vurderes det, at ansøger bruger BAT indenfor management.

Miljømyndighedens vurdering

Management

Ansøger har redegjort for implementeringen af BAT i forhold til Management. Der er stillet en række vilkår i de øvrige BAT-afsnit: der skal bl.a. registreres vand- og elforbrug. Der skal føres en driftsjournal for ventilationen.

Endvidere er der stillet vilkår til at der skal forefindes en beredskabsplan, som skal opdateres minimum hvert 2. år. Kommunen vurderer, at ansøger lever op til BAT for Management, når de enkelte vilkår efterleves.

Staldindretning

Der udmuges 3 gange ugentligt, hvilket reducerer ammoniakfordampningen fra anlægget.

Foder

Der anvendes optimerede foderblandinger og fasefodring.

Sønderborg Kommune vurderer, at teknologierne for denne ægproduktion svarer til det teknologiniveau, der er beskrevet i "EU-kommissionens reference-dokument om BAT for intensivt hold af svin og fjerkræ". Sønderborg Kommune vurderer derfor, at disse tiltag er tilstrækkelige til at ejendommen lever op til BAT.

Forbrug af vand og energi

Der vil blive anvendt lysstyring og lysdæmpning samt frekvensstyret ventilation der medfører at strømforbruget holdes på et minimum. Ventilationssystemet er computerstyret og tilpasset produktionen for at sikre optimal driftstid.

Der er drikkenipler placeret højt i buret for at lette hønernes vandoptagelse. Der monteres spildrender under niplerne. Der er daglig kontrol af vandforbrug for at opdage evt. lækager.

Opbevaring/behandling af husdyrgødning

Gødningen opbevares i lukkede containere på faste pladser med opsamling til gyllebeholder/opsamlingsbeholder og i markstakke, som overdækkes.

Udbringning af husdyrgødning

Der anvendes bredspredning af fjerkrægødningen, da det er den bedste og eneste måde at udbringe fjerkrægødning på.

Miljømyndighedens samlede vurdering

Et af hovedformålene med Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug er at fremme anvendelsen af renere teknologi og sikre brug af den bedste tilgængelige teknik i husdyrbrug. Princippet om brugen af bedste tilgængelige teknik (BAT) indebærer, at der inden for en given sektor skal anvendes den miljømæssigt set mest effektive og avancerede teknologi i produktionen.

Sønderborg Kommune vurderer samlet set, med baggrund i de enkelte redegørelser for BAT, at det ansøgte lever op til niveauet for BAT, for en ejendom med den pågældende husdyrproduktion og størrelse, med de vilkår som i øvrigt er stillet i miljøgodkendelsen i relation til BAT.

Det vurderes, at der på nuværende tidspunkt ikke er baggrund for at stille vilkår om yderligere indførelse af bedst tilgængelig teknologi. Det skal bemærkes, at BAT-vurderingen er foretaget som en selvstændig vurdering uden hensyn til om beskyttelsesniveauerne i husdyrloven er overholdt.

8 Alternative løsninger og 0-alternativet

8.1 Alternative løsninger

Ansøger har været i dialog med Sønderborg Kommune ang. placeringen af den nye stald. Der har været fremsendt flere alternative fiktive ansøgninger med forskellige placeringer undervejs i processen med at udarbejde ansøgningsmaterialet. På grund af krav til foldarealer, lugt og afstande til den omkringliggende natur har det dog ikke været muligt at finde andre og bedre alternative placeringer til den nye stald.

Placeringen er endvidere valgt ud fra driftsmæssige hensyn, idet anlægget vil blive passet af samme medarbejder, som skal passe anlægget i den eksisterende stald.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer samlet set ikke de behandlede alternativer som værende bedre end det ansøgte projekt. Sønderborg Kommune vurderer derfor, at den angivne placering er den optimale for et projekt af denne størrelse.

8.2 0-alternativ

Såfremt ansøgningen ikke imødekommes, vil den eksisterende produktion fortsætte.

Ønsket om at udvide produktionen skal ses i sammenhæng med strukturudviklingen i landbruget. Øget efterspørgsel på økologiske varer, øget konkurrence, øgede omkostninger og faldende priser på landbrugsprodukter medfører behov for rationalisering, øget specialisering og større produktioner. Større og mere specialiserede produktionsenheder forbedrer muligheden for at tiltrække og fastholde arbejdskraft på bedriften – hvilket igen giver en større fleksibilitet for landmanden, herunder mulighed for at deltage i familieliv og ferie.

Udvidelsen er derfor erhvervsmæssig nødvendig for ejendommens fortsatte drift og udvikling som landbrugsejendom.

Miljømyndighedens vurdering

Det er Sønderborg Kommunes vurdering, at den øgede miljøpåvirkning, der kommer som følge af udvidelsen på Bygaden 42 ikke påvirker lokalområdet i negativ retning, se nærværende miljøgodkendelse.

Med hensyn til nabogener set i forhold til 0-alternativet kontra udvidelsen på Bygaden 42, er det Sønderborg Kommunes vurdering, at udvidelsen ikke vil betyde væsentlig større gener for naboerne end ved den nuværende produktion – jf. afsnittene om lugt-, støj- og fluegener samt lysforhold.

Det er Sønderborg Kommunes vurdering af de socioøkonomiske konsekvenser, at 0-alternativet, dvs. fastholdelse af et konstant produktionsniveau på 'gården', ville være en begyndende afvikling af produktionen. Samfundsmæssigt vil 0-alternativet derfor kunne betyde færre arbejdspladser dels på slagterierne, men også i de mindre lokale virksomheder (vognmænd, foderstoffer m.m.), og som følge af dette må det kunne forventes at samfundets indkomstdannelse mindskes.

9 Husdyrbrugets ophør

I forbindelse med ophør af husdyrproduktion, vil der enten ske det, at ejendommen overdrages med alt indhold til en anden husdyrproducent - ellers vil anlægget blive tømt for dyr og gødning, og affald vil blive bortskaffet iht. kommunens affaldsregulativ. Unødvendige olietanke vil blive sløjftet.

Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune vurderer, at disse tiltag er tilstrækkelige til at undgå forureningsfare og til at sikre at ejendommen ikke vil blive et attraktivt levested for eksempelvis rotter. Endvidere vurderes det, at disse tiltag vil sikre, at ejendommen ikke kommer til at fremstå som et øde og forladt element i landskabet. Der stilles vilkår om tiltag, der skal iværksættes i forbindelse med ophør.

Det vurderes således, at der er taget tilstrækkeligt hensyn til eventuel forureningsfare ved ophør af husdyrbruget.

10 Egenkontrol og dokumentation

Der føres ingen skriftlig opgørelse over egenkontrol bortset fra logbog over flydelag på gyllebeholderen.

I løbet af dagen holdes anlægget under opsyn og det tjekkes, om anlæggene kører som de skal.

Herudover er der en række andre fast procedurer:

- Der rengøres stalde inklusiv ventilatorer efter hvert hold høns.
- Evt. spild ved fodersiloer samles op og bortskaffes/genbruges
- Der vil blive ført E-kontrol

Miljømyndighedens vurdering

Kommunen vurderer, at den ovennævnte egenkontrol i kombination med de tilhørende dokumentationskrav og vilkår som er stillet i denne godkendelse som udgangspunkt vil være tilstrækkelige til at føre tilsyn med ejendommens drift og miljøgodkendelsens overholdelse.

11 Offentliggørelse, klagevejledning og underretning

Forannoncering

Ansøgningen blev offentliggjort den 1. juli 2016 på www.sonderborgkommune.dk og der blev efterfølgende orienteret herom i Sønderborg Ugeavis.

Der indkom bemærkninger fra Asserballe vandværk og fra en nabo, Bygaden 36.

Asserballe vandværk: Vandværket forespurgte om der var risiko for punktforurening af vandindvindingsoplande i forbindelse med udvidelsen og hvordan projektet passer ind i de nye indsatsplaner.

Det ansøgte staldanlæg indrettes med betongulve og betonpladser, og med gødningsopbevaring i lukkede containere. Der vil ikke være anvendelse af pesticider i forbindelse med anlægget. Da anlægget er placeret udenfor BNBO og området desuden ikke er nitratsårbart, vurderer Sønderborg Kommune at placeringen ikke udgør en trussel mod Asserballe Vandværks borer. Se desuden vurdering under afsnit 6.5 Nitrat til grundvand. Vandværket er høringsberettiget og har fået tilsendt udkast til godkendelse.

Bygaden 36: Beboeren på Bygaden 36 udtrykker bekymring for en øget mængde trafik forbi hans ejendom og om udvidelsen ændrer i dyrelivet omkring ejendommen.

Miljøgodkendelsen meddeles i medfør af Husdyrbrugsloven. Der kan derfor kun stilles vilkår til, hvilke udkørselsveje på ejendommen, der må benyttes og hvornår. Færdselsloven regulerer kørsel på offentlige veje. Se mere under afsnit 5.4 Transport.

Med hensyn til en eventuel påvirkning af dyrelivet i moserne så henvises til afsnit 5.1 Ammoniak og natur og afsnit 6 om vurderingen af arealerne. Der er ingen lovgivning for opsætning af hegn, så kommunen har ingen kommentarer til hegningen af foldarealerne. Bygaden 36 er høringsberettiget og har fået tilsendt udkast til godkendelse.

Nabo- og partshøring

Et resume og et link til udkastet til miljøgodkendelse blev den 12. september 2016 udsendt til høring hos naboer inden for konsekvensområdet for lugt (452 m) og skønnede parter i sagen, ansøger selv og ansøgers konsulent. Et resume og et link til udkast af denne godkendelse er sendt i partshøring hos:

- Ansøger Robert Helge Beck
- Konsulent Ulla Pallesen
- Asserballe Vandværk, Toften 6, 6440 Augustenborg

Ejere og lejere af følgende adresser:

- Bygaden 32, 32A, 33, 34, 36, 40 og 43, 6440 Augustenborg
- Korshøj 1, 1A, 2, 3, 5, 6, 7 og 9, 6440 Augustenborg
- Toften 10, 11, 12, 13, 14, 17, 19, 21, 23, 25, 26 og 28, 6440 Augustenborg

Ejere af forpagtede arealer:

- Hans Halfdan Rasmussen, Søen 2, 6470 Sydals
- Kirsten Marcussen, Strelbjergvej 17, 6430 Nordborg
- Ernst Christensen, Tandsletvej 1, 6440 Augustenborg
- Anita Good, Sebbelundvej 35, 6430 Nordborg

Der var frist til afgivelse af bemærkninger på 6 uger frem til og med den 24. oktober 2016. I forbindelse med høringen af udkastet indkom i alt 18 høringssvar fra høringsberettigede. Derudover indkom 9 høringssvar fra borgere og foreninger, som ikke var høringsberettigede. Alle høringssvar udtrykte forskellige former for bekymringer for udvidelsen af produktionen på Bygaden 42. Høringssvarene er behandlet selvstændigt under afsnit 12. Behandling af indkomne høringssvar.

Annoncering af afgørelse

Afgørelsen om godkendelse efter Lov om miljøgodkendelse mv. af husdyrbrug er offentliggjort på www.sonderborg.dk den 5. januar 2017 og der er efterfølgende orienteret herom i Sønderborg Ugeavis.

Klagevejledning

Denne godkendelse er meddelt i overensstemmelse med kapitel 3 § 12 stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, (Miljøministeriets lov nr. 1572 af 20. december 2006).

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet af ansøgeren, klageberettigede myndigheder og organisationer samt enhver, der har en væsentlig, individuel interesse i sagens udfald, jf. Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug § 84 – 87.

En eventuel klage skal være skriftlig og sendes via Klageportalen på www.borger.dk. På www.borger.dk klikker du på fanen [Miljø og energi] i venstre side. Her vælger du først [Forurening] og derefter [Landbrug og forurening]. På siden 'Landbrug og forurening' klikker du på [Klag til Natur- og Miljøklagenævnet] under selvbetjening midt på siden. Her skal du logge ind med dit NemID og følge vejledningen. Du kan nu uploade dokumenter og billeder eller skrive direkte i et tekstfelt. Klagen sendes også automatisk gennem klageportalen til den myndighed, som har truffet afgørelsen.

Klagen skal være modtaget inden klagefristens udløb torsdag den 2. februar 2017.

Civilt søgsmål

Et eventuelt sagsanlæg skal ifølge § 90 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug, være anlagt inden 6 måneder efter, at afgørelsen er modtaget, eller – hvis sagen påklages – inden 6 måneder efter, at den endelige afgørelse foreligger.

12 Behandling af indkomne høringssvar

12.1 Indledning

Et udkast til godkendelsen har været i høring hos naboer og andre berørte parter i perioden fra d. 12. september 2016 til d. 24. oktober 2016. Kommunen er blevet opmærksom på, at listen over høringsberettigede naboer i høringssudkastet var mangelfuld. Enkelte adresser indgik ikke i listen, selv om de var høringsberettigede. Høringssvar og link til udkast er dog udsendt til alle høringsberettigede – også dem, som ikke fremgår af listen i udkastet. Kommunen vurderer derfor, at der er foretaget en korrekt høring.

Der blev d. 11. oktober 2016 som et supplement til høringen afholdt et informationsmøde, hvor det var muligt for naboer og andre interesserede at stille spørgsmål vedrørende udkastet til godkendelsen til ansøger, konsulent og kommunen.

I forbindelse med høringen af udkastet indkom i alt 18 høringssvar fra høringsberettigede. Derudover indkom 9 høringssvar fra borgere og foreninger, som ikke var høringsberettigede. Alle høringssvar udtrykker forskellige former for bekymringer for udvidelsen af produktionen på Bygaden 42.

Nedenfor har kommunen forholdt sig til de indkomne høringssvar fra både høringsberettigede og ikke-høringsberettigede naboer og parter. En del af de punkter, som naboer og parter anfører er sammenfaldende. Kommunen har derfor valgt at forholde sig til hvert enkelt indsigelsepunkt i stedet for at forholde sig til hvert enkelt høringssvar.

Kommunen har d. 10. november 2016 afholdt et møde med ansøger og konsulent for at drøfte frivillige tiltag, der kunne indarbejdes i den endelige godkendelse for at imødesee borgernes bekymringer ved udvidelsen. Resultatet heraf er udmøntet i ekstra vilkår, som fremgår af godkendelsen. Desuden er der konsekvensrettet i godkendelsen, så tekst og vilkår stemmer overens. Under de enkelte vurderinger i godkendelsen fremgår også, hvad der er ændret som følge af høringen. Desuden er der rettet mindre fejl og uoverensstemmelser i udkastet til godkendelse.

12.2 Luftbåren smitte fra hønsene

En del høringssvar udtrykker bekymring for spredning af bakterier fra hønsefarmen til Asserballe vandværks vandboringer eller til selve vandværket. Borgerne er bekymrede for, at smitte fra hønsene i hønsegården kan blæse hen og forurene grundvandet i boringerne og i selve vandværket.

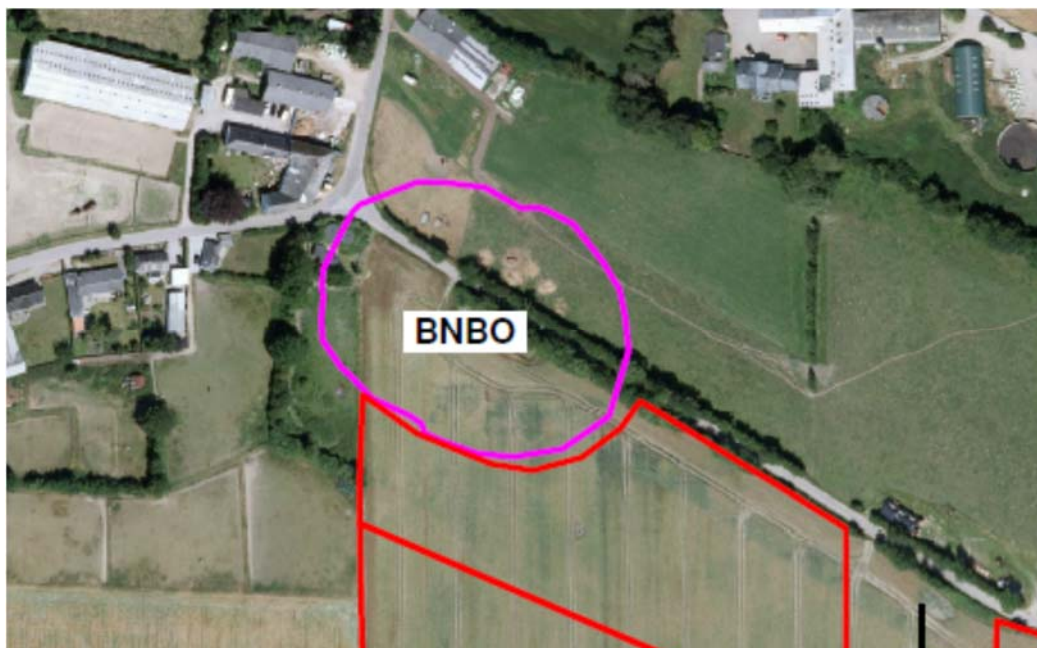
Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune har bl.a. haft kontakt til specialister inden for fjerkræsygdomme og zoonoser, og i den forbindelse henvises generelt til de afstandskrav, som fremgår af Husdyrloven, hvor der som minimum skal være 25 m fra stalde og lignende samt gødningsopbevaringsanlæg til ikkealmene vandforsyningsanlæg og 50 m til almene vandforsyningsanlæg. Der er ikke specifikke afstandskrav for folde herunder hønsegårde.

Desuden udtaler Mie Blom fra Landbrug & Fødevarer, at det ikke er muligt at overføre fjerkræsygdomme til hverken vand, vandboring eller vandværk. Der er ingen af de luftbårne fjerkræsygdomme, der vil kunne overføre smitte til vand eller vandværkets systemer. Hvis der havde været risiko for smitte, ville der være lovgivning som regulerede dette. Hun henviser desuden til husdyrgødningsbekendtgørelsen, hvor der ikke er afstandskrav for folde – bortset fra folde til frilandssvin, hvor der er et afstandskrav til naboer begrundet i lugt og fluer – ikke smitterisiko. Det nærmeste man kan komme et afstandskrav begrundet i smittehensyn i husdyrgødningsbekendtgørelsen er et afstandskrav for faste anlæg som *stalde, møddinger og beholdere til husdyrgødning*, hvor der er et afstandskrav til *levnedsmiddelvirksomheder* på 25 m. Men det gælder altså for stalde og gødningsopbevaringsanlæg og ikke folde. Hvis der havde været en smitterisiko ville dette derfor fremgå af afstandskravene i husdyrlovgivningen.

Selv om afstandskravene i husdyrloven kun gælder faste anlæg har ansøger valgt at tilpasse hønsegården, så der som minimum er 50 m fra hønsegården til både vandværkets boringer og til selve Asserballe vandværk. Sønderborg Kommune vurderer, at dette er mere end tilstrækkeligt til at sikre boringerne. Der stilles vilkår hertil.

Figur 5. Foldarealet tilpasses BNBO



12.3 Påvirkning af grundvand

16 høringssvar udtrykker bekymring for forurening af grundvandet med fosfor og kvælstof fra hønsegården. Foldarealet har indtil nu fået tildelt 1,4 DE/ha svinegylle årligt. Fremover vil arealet få tilført hønsemøg svarende til ca. 1,1 DE/ha. Ved økologisk drift, hvor dyrene skal gå udendørs for at overholde dyrevelfærdslovgivningen, vil der være arealer, hvor gødningsafsætningen vil være højere end andre steder, hvilket ikke er anderledes end ved andre typer husdyrbrug, hvor dyrene også går udendørs. Det antages, at ca. 10 % af gødningen fra en økologisk hønseproduktion afsættes på de udendørs arealer. Rent praktisk vil mængden nok være mindre, da hønsene fodres om morgenen i stalden og afsætter som oftest gødningen ca. 15 minutter efter foderindtag. Hønsene lukkes ikke ud i foldene før 2 timer efter fodring, hvor de fleste høns har afsat gødningen på gødningsbåndene inde i stalden. Afsætningen af gødning vil være mest koncentreret omkring selve staldbygningen.

Foldarealerne tilplantes med enten poppel eller frugttræer, som vil opsamle en stor del af den husdyrgødning, der afsættes. Desuden tilsås hønsegården med et plantedække af en blanding af kløver og græs. Tæt på bygningen, hvor størstedelen af hønsene vil være, vil dette plantedække dog være begrænset, da hønsene vil skrabe i jorden.

Både poppel eller frugttræer og det øvrige plantedække vil således opsamle en stor del af de næringsstoffer som tilføres arealet. Kvælstof- og fosfornormer for hhv. poppel og frugttræer er 120 kg N og 15 kg P pr. ha for poppel og 140 kg N og 30 kg P pr. ha for frugttræer. Der tilføres ikke gødning ud over den gødning der afsættes i hønsegården. Der stilles vilkår hertil.

Et høringssvar påpeger, at der kan ske ophobning af fosfor i jorden omkring stalden som enten kan forurene grundvandet eller udvaskes til omkringliggende naturarealer. Dette belyses i et andet afsnit.

Miljømyndighedens vurdering

I forbindelse med Sønderborg Kommunes indsatsplan for grundvandsbeskyttelse på Midtals er der udarbejdet en beskrivelse af grundvandets sårbarhed ved Asserballe vandværks kildeplads (det område, hvor indvindingsboringerne er).

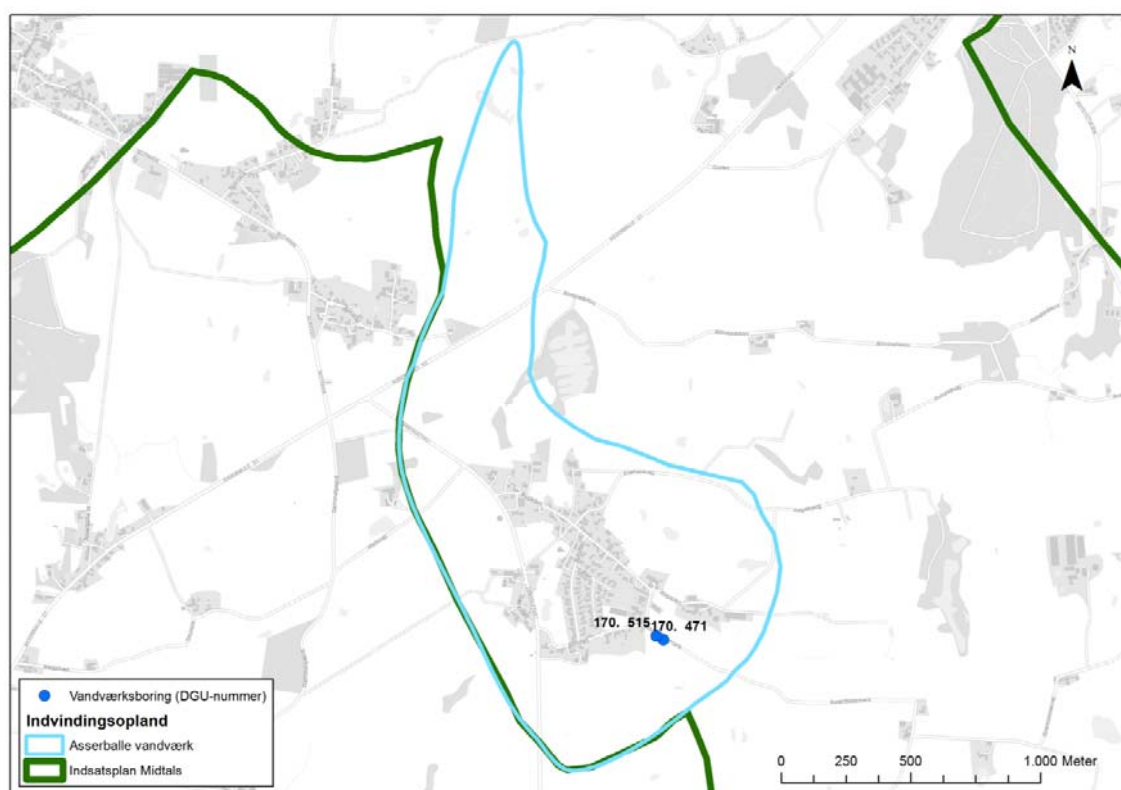
Af rapporten fremgår følgende:

Asserballe kildeplads har en stabil årlig indvinding på ca. 40.000 m³ og en tilladelse på 50.000 m³. Der er 2 aktive indvindingsboringer med DGU-numrene 170.471 og 170.515, figur 6.

Der indvindes fra et spændt grundvandsmagasin bestående af smeltevandssand og –grus. Magasinet er overlejret af mere end 30 m moræneler. Grundvandets strømningsretning er overvejende sydlig. Boringerne er filtersat 84-96 meter under terræn og indvinder fra samme magasin. Rovandspejlet ligger ca. 40 meter under terræn.

Vandet som indvindes til Asserballe Vandværk har en stabil kemisk sammensætning, og er ikke påvirket fra overfladen. Vandkemi viser reduceret grundvand (Vandtype D) med et lavt sulfatindhold og højt indhold af ammonium og metan. Der er ikke fundet nitrat i boringerne. Indvindingen er ikke nitratsårbar, da dæklaget yder en god beskyttelse af grundvandet.

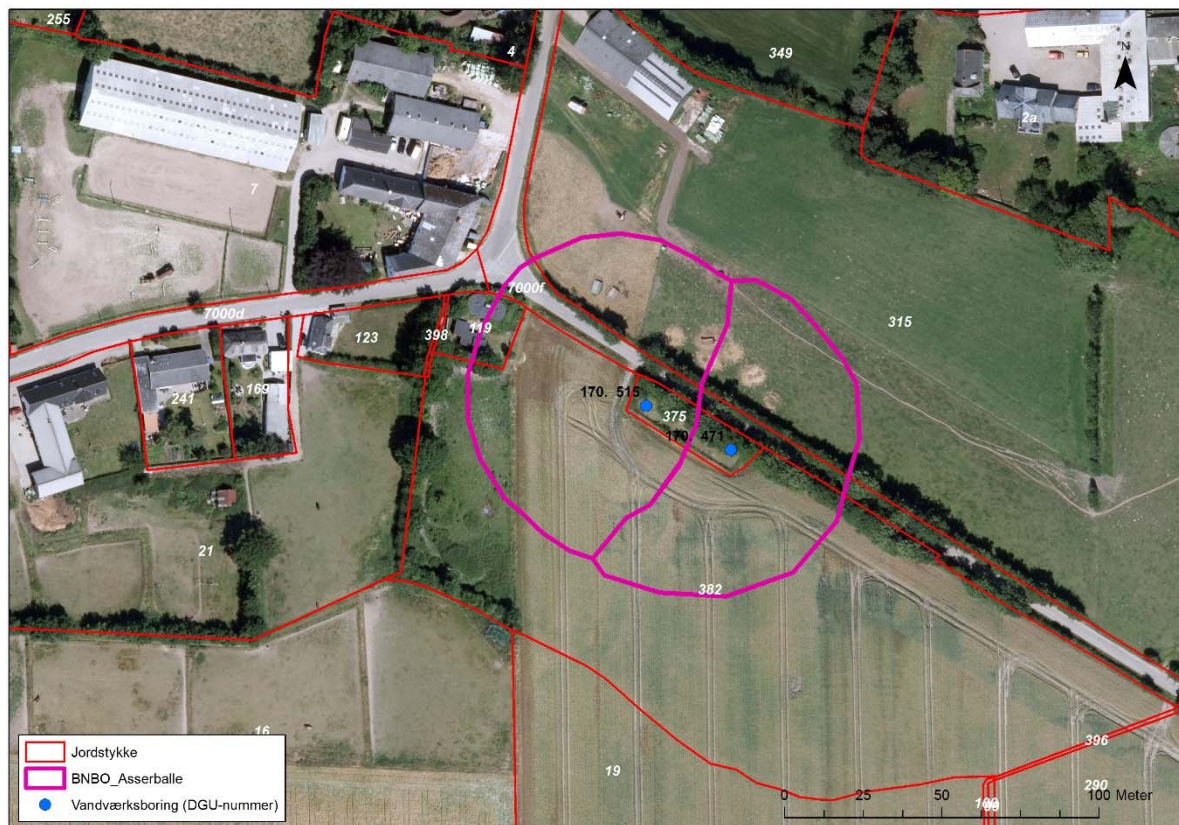
Figur 6. Indvindingsopland til Asserballe Vandværk



Af grundvandskortlægningen fremgår det, at grundvandsdannelsen overvejende sker borigsnært indenfor den sænkningstragt som indvindingen skaber, dvs. indenfor det borigsnære beskyttelsesområde (BNBO).

Beskrivelsen ovenfor fortæller, at grundvandet omkring vandværkets borer er godt beskyttet når det gælder forurening fra husdyrgødning, herunder fjerkræ. Figuren 7 viser placeringen af vandværkets borer og den beskyttelseszone, der er udlagt omkring borerne, det såkaldte BNBO.

Figur 7. BNBO for borerne til Asserballe Vandværk.



I indsatsplanen for grundvandsbeskyttelse lægges der vægt på, at der ikke anvendes sprøjtemidler indenfor BNBO, mens der ikke stilles krav udover gældende lovgivning til udspreddning af husdyrgødning.

Af risikovurderingen for BNBO til Asserballe vandværks borer fremgår det, at lerdæklagen yder en god beskyttelse af magasinerne, og der er lav sårbarhed i området. Dog kan håndtering af pesticider på landbrugsjord udgøre en risiko.

Den ansøgte hønsefarm placeres umiddelbart indenfor indvindingsoplandet til Asserballe vandværk, men udenfor BNBO. Hønsefarmen skal drives økologisk, hvilket vil have en positiv indvirkning på grundvandsbeskyttelsen overfor pesticider.

Risikoen overfor nitratpåvirkning, som kommer fra udbringning af husdyrgødning, er som beskrevet ovenfor minimal. Hønsefarmen vil påvirke belastningen med kvælstof mindre end den hidtidige belastning. Af forslag til indsatsplan for grundvandsbeskyttelse for Sønderborg Kommune (Midtals) fremgår det, at grundvandsmagasinet på grund af indvindingen fra vandværkets borer er størst i borerne nærområde, dvs. indenfor BNBO. Den til hønsefarmen tilhørende hønsegård afgrænses derfor for en sikkerheds skyld udenfor BNBO.

Risikoen for at fosfor fra hønsefarmen vil trænge ned til grundvandsmagasinet i betydelige koncentrationer, og dermed påvirke grundvandskvaliteten i negativ retning, er minimal, dels på grund af de meget tykke lerdæklag i området, dels på grund af lerlagenes kalkindhold fordi fosfor binder sig til calcium og danner mineralet apatit, der er svært opløseligt. Der er dog en risiko for at fosfor fra kyllingerne kan udvaskes til drænen og vandløb, ligesom der kan være en risiko for transport gennem sprækker i de øverste lerlag. Dette er behandlet nærmere i et senere afsnit.

Der stilles således vilkår til, at foldarealerne ikke må omfatte areal i BNBO. Der stilles desuden vilkår om, at beplantningen i hønsegården ikke må tilskudsgødes.

Der etableres dræn langs staldene, for at holde det første stykke af hønsegården ind mod stalden tør. Dette dræn føres til en samlebrønd, hvorfra evt. drænvand pumpes ud i hønsegården. Der stilles vilkår til, at der jævnlige skal tages prøver for N og P af dette vand for at dokumentere en eventuel ændring i indholdet over tid.

12.4 Omlægning af hovedledning til Tovrup

Asserballe vandværk har i forbindelse med høringen fremsat et krav om, at hovedledningen mod Tovrup skal føres uden om foldarealet på ansøgers regning. Kravet er ikke begrundet.

Miljømyndighedens vurdering

Kommunen vurderer ikke, at der hjemmel til at stille krav til, at hovedledningen skal flyttes i forbindelse med etablering af den nye stald. Kommunen vurderer ikke, at der er risiko for, at der kan ske forurening af vandet i en lukket ledning. Kravet fra vandværket til flytning af hovedledningen er heller ikke begrundet yderligere. Kommunen vurderer derfor ikke, at det er nødvendigt at stille vilkår hertil.

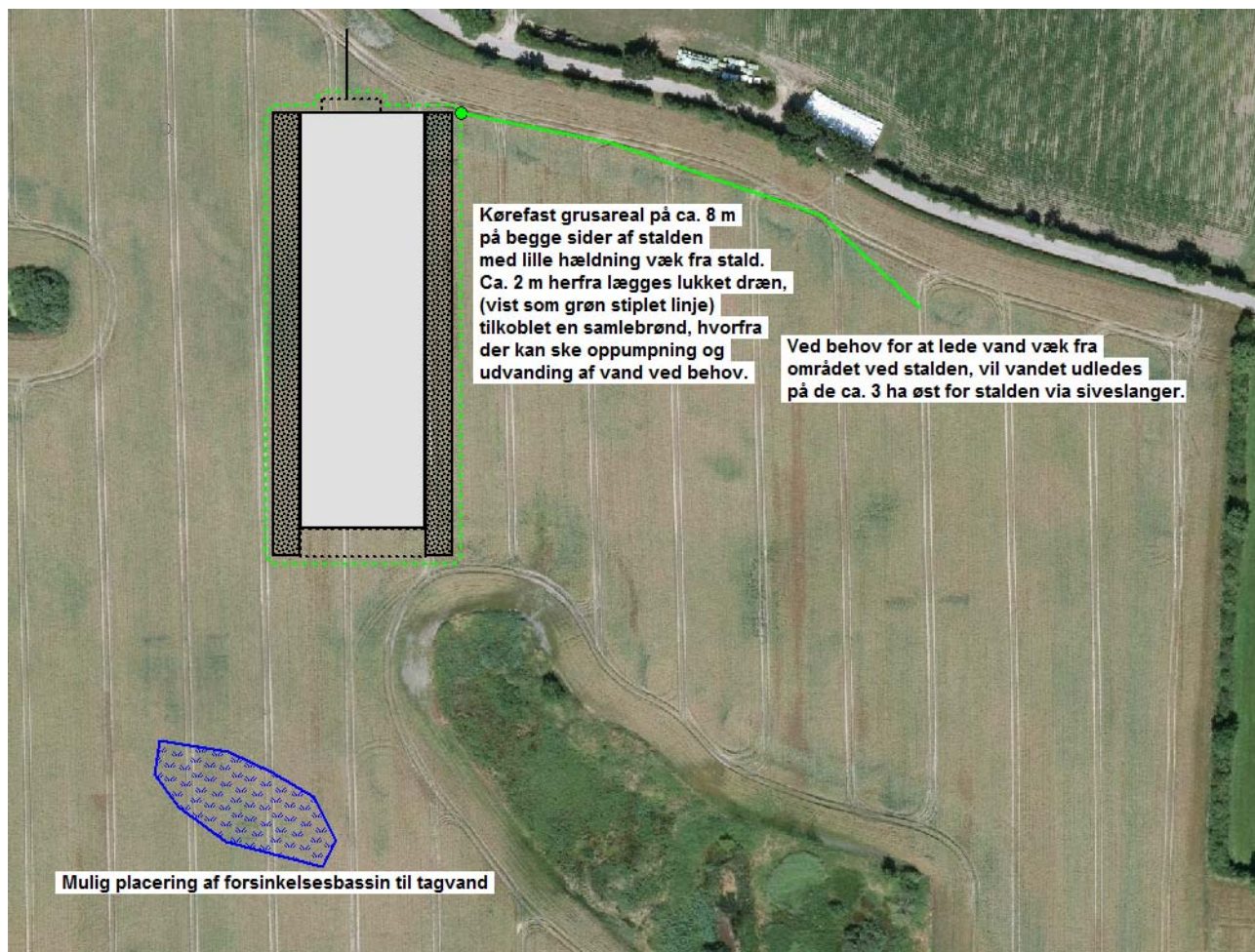
12.5 Næringsstofpåvirkning af beskyttet eng- og moseareal og vandmiljø

Flere borgere udtrykker bekymring for, om det beskyttede eng- og moseareal syd for stalden samt vandmiljøet i nærområdet vil tage skade af overfladeafstrømning af næringsstoffer i forbindelse med fx skybrud.

Arealet får gødning svarende til 1,1 DE/ha i gennemsnit på hele arealet, hvilket er væsentligt lavere, end hvad arealet har fået før ved konventionel drift, hvor arealet har fået ca. 1,4 DE/ha svinegylle. Ved økologisk drift, hvor dyrene skal gå udendørs for at overholde økologivejledningens regler, vil der være arealer, hvor gødningsafsætningen vil være højere end andre steder, svarende til andre typer husdyrbrug, hvor dyrene går udendørs. Det antages, at ca. 10 % af gødningen fra en økologisk hønseproduktion afsættes på de udendørs arealer jf. ansøgningsystemet www.husdyrgodkendelse.dk. I praksis forventes det, at mængden vil være mindre, da hønsene fodres om morgenen i stalden og afsætter som oftest gødningen ca. 15 minutter efter foderindtag. Hønsene lukkes ud i foldene før 2 timer efter fodring, hvor de fleste høns har afsat gødningen på gødningsbåndene inde i stalden.

Der etableres et dræn ca. 8 m fra den nye stald. Drænet skal sikre, at området omkring stalden holdes tørt. Der etableres et kørefast grusareal på ca. 8 m på begge sider af stalden med en lille hældning væk fra stalden. Ca. 2 m fra grusarealet lægges et dræn. Drænet tilkobles en samlebrønd, hvorfra der kan ske oppumpning og udvanding af vand efter behov til resten af hønsegården. Principskitse fremgår af figur 8.

Figur 8. Principskitse over placering af dræn



Miljømyndighedens vurdering

Ansøgningen overholder de krav, der er til udvaskning af næringsstoffer jf. ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk.

Beskyttet eng- og moseareal

Det beskyttede naturareal er næringsstofpåvirket fra den tidligere konventionelle drift omkring arealet. Ved særlig kraftige nedbørshændelser på konventionelle markarealer, har naturarealet modtaget en højere koncentration af næringsstoffer. Det er kommunens vurdering, at naturarealet under de stillede vilkår i den økologiske hønseproduktion ikke påvirkes yderligere ved skybrud, der kan skabe overfladisk afstrømning til området. Der stilles derfor ikke vilkår om sikring af naturarealet.

Hvis ansøger ønsker at sikre yderligere mod afstrømning kan ansøger etablere to volde, se nedenstående kort, figur 9. Voldene kan laves ved, at det højeste terræn videreføres over lavningen. Det drejer sig om maksimalt 0,5 m på det højeste. Der stilles ikke vilkår til dette, da kommunen ikke vurderer, at der er risiko for afstrømning.

Figur 9. Placering af volde – markeret med blå prikker



Vandmiljø

Det samlede foldareal ligger i oplandet til vandløbet Møllebæk/Almsted Lyng, som ender i Mjang Dam og senere Augustenborg Fjord. Vandløbsoplandet Møllebæk/Almsted Lyng er 4,71 km². Arealet, der er udlagt til hønsegård, er på ca. 263.000 m², svarende til ca. 5,58 % af vandløbsoplandet. Oplandet til Mjang Dam er 26,2 km². Arealet, der er udlagt til hønsegård, udgør 1 % af oplandet til Mjang Dam.

Det er kommunens vurdering at hønseholdet under de stillede vilkår ikke vil påvirke vandmiljøet i området. Der er en meget lille risiko for overfladisk afstrømning til vandområdet. Regnvandet, der falder på arealet, vil strømme i de øvre jordlag. Arealet udgør ligeledes en minimal andel af oplandet til de forskellige vandoplande i området. Skulle der i forbindelse med skybrud forekomme overfladisk afstrømning på arealet vil dette i overvejende grad ske til naturområdet mod syd. Naturområdet er beskyttet af omgivende vegetation og græs, som sås i foldarealerne, som vil opfange næringsstofferne. Næringsstoffer fra arealet vil således ved større nedbørsmængder blive omsat i jordlaget, i vand- og naturområder lokalt og i vandløbene og der vil således ikke ske en påvirkning af Mjang Dam og Augustenborg Fjord.

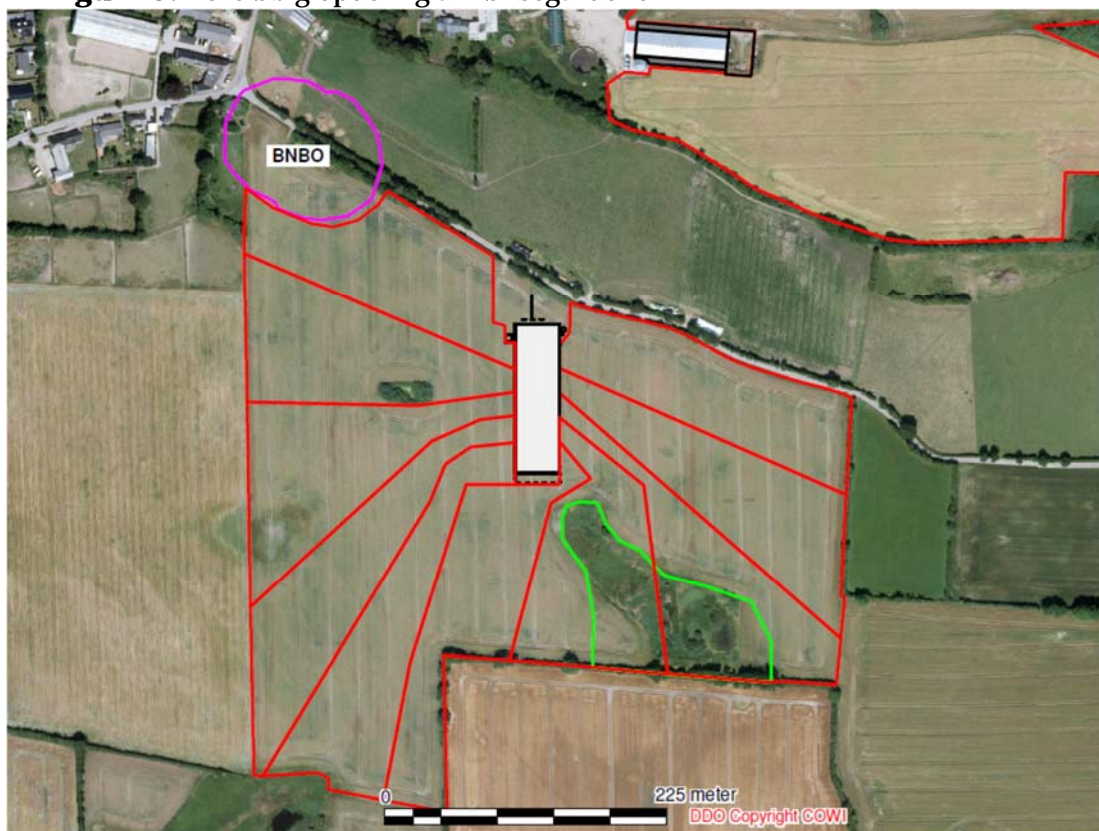
Drænene, som lægges langs staldene, for at holde det første stykke af hønsegården ind mod stalden tør, føres til en samlebrønd, hvorfra evt. drænvand pumpes ud hønsegården. Der stilles vilkår om, at der jævnligt skal tages prøver for N og P af drænvandet for at dokumentere en eventuel ændring i indholdet over tid. Der er således ingen risiko for, at vand fra dræn i nærheden af bygningen ledes til vandområder.

12.6 Anvendelse af beskyttet naturareal som en del af hønsegård

Enkelte hørings svar har udtrykt skepsis over at et areal, der er beskyttet efter § 3 i Naturbeskyttelsesloven kan indgå i hønsegården.

Sønderborg Kommune har d. 2. september 2016 meddelt en dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 3 til etablering af hønseproduktion tæt ved beskyttet natur. Heri er der bl.a. givet tilladelse til, at et eng- og moseareal kan indgå som en del af hønsegård/foldareal. Ansøger har oplyst, at opdelingen af hønsegården formentlig vil blive som på nedenstående figur 10.

Figur 10. Foreløbig opdeling af hønsegårdene



Miljømyndighedens vurdering

Sønderborg Kommune har vurderet, at hønsene primært vil holde sig ved staldanlægget. Derudover er det vurderet, at hønsene vil foretrække at færdes på de mere tørre arealer, hvor der er plantet træer, fremfor at bevæge sig ud i det våde eng- og moseareal.

Sønderborg Kommune vil løbende føre tilsyn med naturarealet for at følge op på, om der mod forventning sker en tilstandsændring af de beskyttede naturtyper. Såfremt kommunen konstaterer, at der er ved at ske en sådan tilstandsændring, forbeholder kommunen sig ret til at kræve ændringer i produktionen, der kompenserer for/retter op på dette.

Det beskyttede naturareal vil indgå i flere af hønsefoldene, så der ud over det beskyttede areal, er et stort areal for hønsene af bevæge sig på, som ikke er beskyttet. Der stilles vilkår til, at det beskyttede eng- og moseareal skal indgå i minimum to hønsefolde. Naturarealet vil ligeledes blive afgræsset jf. vilkår 58.

For at sikre mod rodkud fra poppelbeplantningen i § 3 arealet, skal der vælges en poppelsort, som ikke formerer sig ved rodkud. Der stilles således vilkår til, hvis der plantes poppeltræer i foldarealerne, skal der i en radius af min. 50 m fra § 3 arealet vælges en poppelsort, som ikke formerer sig via rodkud.

12.7 Antallet af transporter/gener fra trafik

13 høringssvar omhandler bl.a. transport til og fra ejendommen med lastbiler og husdyrgødning. Beboerne er bekymrede for den øgede trafik gennem Asserballe.

Ansøger har ved indsendelse af ansøgningen om miljøgodkendelse redegjort for det forventede antal transporter til og fra ejendommen. Ansøger har dog efterfølgende undersøgt mere præcist hvor mange transporter, der skal køre til og fra ejendommen. Ligeledes er antallet af transporter i nu-driften ændret, da ansøger har spurgt den tidligere ejer af ejendommen om det konkrete antal transporter af æg og emballage til og fra ejendommen.

I udkastet til godkendelse er antallet af transporter angivet som:

Art	Antal transporter før udvidelse	Antal transporter efter udvidelse
Levering af høns	Ca. 1	Ca. 2
Transport af æg og emballage	Ca. 52	Ca. 156
Afhentning af døde dyr	Ca.12	Ca. 12
Foder	Ca.26	Ca. 26
Hjemkørsel af korn	Ca.30	Ca. 70
Brændstof	Ca.1	Ca.3
Diverse sækkevarer m.v.	Ca.24	Ca. 24
Transport af fjerkrægødning	Ca.25	Ca. 60
Transport af gylle/vaskevand	Ca.66	Ca. 66
Transport af affald	Ca.10	Ca. 10
Maksimalt i alt	Ca. 247	Ca. 429

I udkastet til godkendelse var der således en stigning i antallet af transporter på ca. 74 %. Efter at antallet af transporter er rettet til efter de faktiske tal er antallet af transporter som angivet nedenfor:

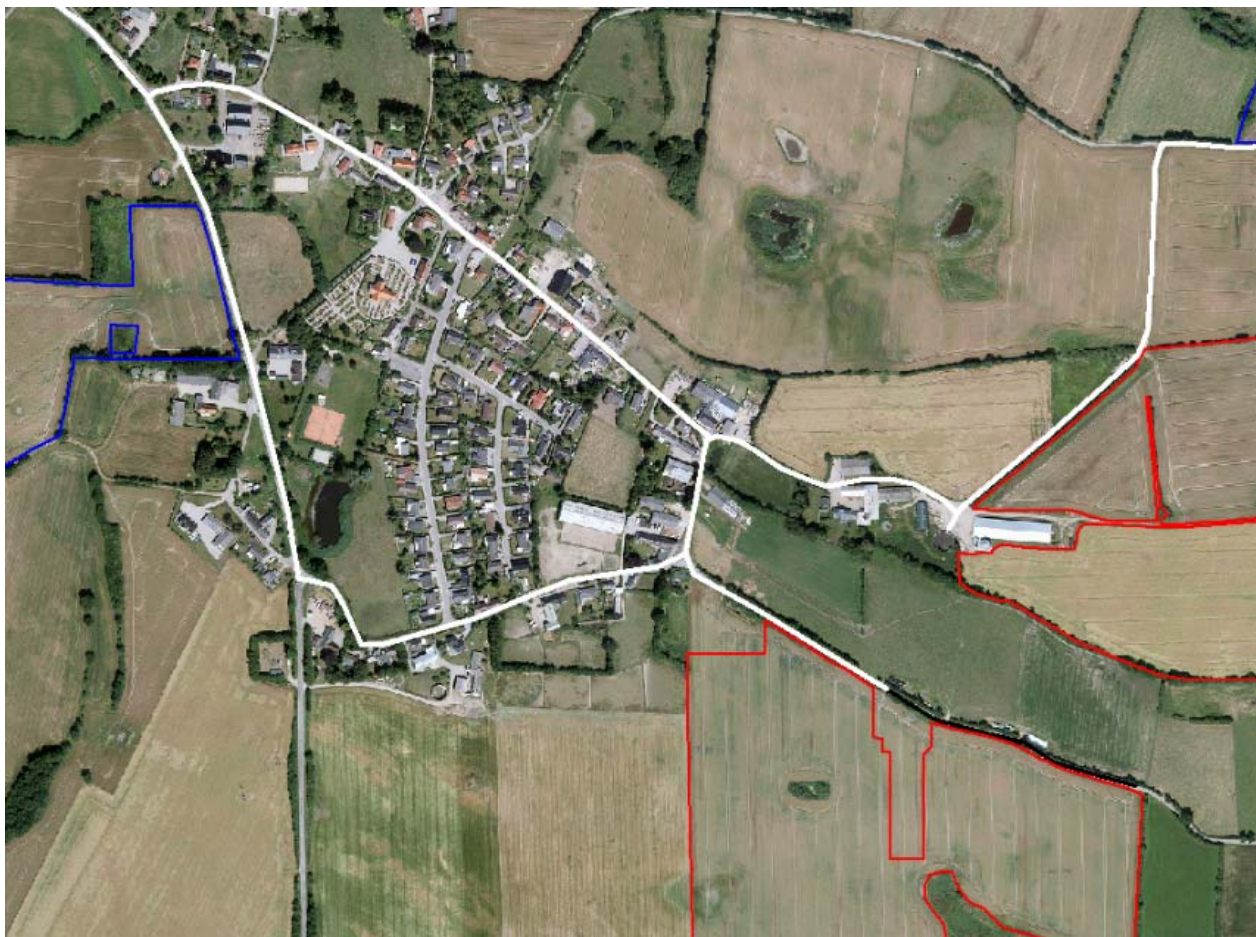
Ny angivelse af antallet af transporter

Art	Antal transporter før udvidelse	Antal transporter efter udvidelse
Levering af høns	Ca. 1	Ca. 2
Transport af æg og emballage	Ca. 104	Ca. 104
Afhentning af døde dyr	Ca.12	Ca. 12
Foder	Ca.26	Ca. 26
Hjemkørsel af korn	Ca.30	Ca. 70
Brændstof	Ca.1	Ca.3
Diverse sækkevarer m.v.	Ca.24	Ca. 24
Transport af fjerkrægødning	Ca.25	Ca. 60
Transport af gylle/vaskevand	Ca.66	Ca. 66
Transport af affald	Ca.10	Ca. 10
Maksimalt i alt	Ca. 299	Ca. 333

Der er således reelt kun en stigning på 11 % i antallet af transporter til og fra de to anlæg.

I udkastet til godkendelse er det desuden angivet, at alle transporter med husdyrgødning vil blive kørt syd om byen. Efterfølgende har ansøger oplyst, at en del af kørslerne med husdyrgødning også vil blive kørt nord om byen. Ansøger oplyser også, at ca. 25 % af husdyrgødningen fra det nye anlæg vil blive kørt mod vest og ikke igennem byen.

Figur 11. Transportveje til og fra de to anlæg



Miljømyndighedens vurdering

Kommunen vurderer ikke, at antallet af transporter er større, end hvad man vil kunne forvente af en tilsvarende produktion. Kommunen ser det dog som en positiv faktor, at antallet af transporter er blevet nedjusteret i høringsperioden.

Kommunen kan kun fastsætte vilkår om hvilke ruter, der skal benyttes for husdyrbrugets egne køretøjer, men ikke for f.eks. lastbiler, der leverer foder eller afhenter æg. Kommunen har ikke hjemmel til dette, da miljøgodkendelsen er meddelt i medfør af Husdyrbrugsloven. Færdselsloven regulerer den almindelige kørsel på offentlige veje. Sønderborg kommune tilføjer et vilkår om at min. 25 % af transporterne med husdyrgødning fra det nye staldanlæg skal køres udenom Asserballe. Desuden stilles vilkår til, at husdyrgødning ikke må transporteres gennem Asserballe lørdage, søndage og helligdage.

Kommunen kan desuden stille vilkår om, hvilke ind- og udkørsler (overgangen fra offentlig vej til selve anlæggene) ansøger skal anvende. Kommunen vurderer, at udkørselsvejene fra anlæggene er placeret hensigtsmæssigt i forhold til omgivelserne. Der stilles derfor ikke vilkår hertil.

12.8 Fluer og skadedyr

5 høringssvar omhandler frygten for en øget risiko for tilhold af skadedyr og fluer i forbindelse med udvidelse af Bygaden 42.

Ansøger oplyser, at de nyeste retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi og økologireglerne følges i forbindelse med fluebekæmpelse. Desuden er det erfaringen fra andre besætninger, at der ikke vil forekomme fluegener fra hønseserier, hvor hønsene har adgang til at skrabe i gødningslaget/strøelsen og æde pupper og larver.

Rottebekæmpelse på ejendommen foretages af kommunen.

Miljømyndighedens vurdering

Der er stillet vilkår til, at bekæmpelse af fluer skal ske med udgangspunkt i Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi retningslinjer. Det specificeres yderligere i vilkåret, at kommunen har mulighed for at meddele påbud, hvis generne fra fluer og skadedyr vurderes væsentlige.

Det er ansøgers pligt at holde stalde, lagre og andre anlæg i forsvarlig rottesikret stand og sørge for, at der er rimelig orden m.v., med henblik på ikke at give rotterne gode levemuligheder. Der stilles et ekstra vilkår hertil. Kommunen vurderer derudover ikke, at det er nødvendigt at stille yderligere vilkår til bekæmpelse af fluer og skadedyr.

12.9 Lugt

15 høringssvar påpeger risikoen for en øget lugtpåvirkning fra det nye anlæg.

Ansøger oplyser, at ejendommen drives som andre anlæg af tilsvarende type. Der er således ikke noget i driftsformen som skulle gøre, at lugtafgivelsen fra det nye anlæg skulle være væsentlig anderledes end andre anlæg af tilsvarende type.

Ansøger oplyser, at markstakke af kompost/dybstrøelse fra stalden køres væk og placeres i overdækkede markstakke, som placeres minimum 500 m fra byzonen i Asserballe.

Miljømyndighedens vurdering

Lugt vil kunne registreres uden for den geneafstand, som er beregnet i ansøgningen. Det vil dog være i en grad, som man ikke vil karakterisere som generende. Det vurderes således at staldanlæggene ikke vil medføre væsentlige lugtgener for naboer, samlet bebyggelse og byzone i Asserballe. For at sikre, at forudsætningerne for lugtberegningerne i ansøgningen til enhver tid overholder beskyttelsesniveauet, er der stillet vilkår til det maksimale antal dyr på stald af gangen. Derudover er der stillet vilkår om, at der ved miljøtilsyn skal kunne fremvises dokumentation for dyreholdets størrelse.

Geneafstanden afsættes normalt i centrum af et staldanlæg. På Bygaden 42 er der flere staldanlæg, som bidrager med en lugtemission. I ansøgningsystemets beregningsmodel er den korrigerede geneafstand til hhv. enkeltbolig, samlet bebyggelse og byzone således beregnet. Da der er flere staldanlæg med en vis indbyrdes afstand, er der foretaget en beregning af den vægtede gennemsnitsafstand. Da den vægtede gennemsnitsafstand i alle tilfælde (hhv. til byzone, samlet bebyggelse og byzone) er større end geneafstanden, er beskyttelsesniveauet til alle tre områder overholdt.

Lugtberegningsværktøjet i www.husdyrgodkendelse.dk er bygget op omkring ventilation af stalde, hvor luft udelukkende udledes gennem afkast placeret i staldkip, og ikke naturlig ventilation, hvor en del af luftskiftet ligeledes foregår gennem siderne. Ifølge gældende lovgiv-

ning skal lugtberegningerne foretages via det beregningsværktøj, der findes i www.husdyrgodkendelse.dk med mindre ansøger ønsker beregningen erstattet af en anden spredningsmodel. En anden spredningsmodel kan også anvendes ved meget afvigende ventilationsforhold i forhold til almindelig praksis. Dette vurderes ikke til at være tilfældet i denne sag.

Kommunen har ikke grund til at tro, at den ansøgte produktion vil afgive mere lugt end en tilsvarende produktion af samme størrelse og type. Sønderborg Kommune er generelt ikke bekendt med, at en kombination af mekanisk og naturlig ventilation i stalde medfører forøgede lugtgener i forhold til andre ventilationstyper. Tværtimod forventes der lavere lugtmission fra denne type stald, da luften på de fleste dage af året fortyndes langt mere af luften end fra de fuldt mekanisk ventilerede stalde. Desuden plantes der i hele hønsegården enten popler eller frugttræer, som vil være med til at opblende og fortynde luften fra stalden. Det fremgår også af beskrivelsen af driftsformen "Ægproduktion, økologiske høner" fra Miljøstyrelsen at lugtmissionen fra frilandshøner vurderes til at være den samme som fra skrabeægshøner, som går i et konventionelt system.

Andre husdyrbrug i nærheden af et husdyrbrug, der ansøger om udvidelse, kan øge risikoen for, at omboende vil blive udsat for lugtgener over et acceptabelt niveau. De kumulative (samlede) effekter vurderes med udgangspunkt i den ansøgte produktions belastning af omgivelserne med lugt sammenholdt med om der findes større husdyrbrug i nærområdet. Er der fx andre husdyrbrug, som medfører lugtgener i det samme punkt i byzone, skærpes kravene til geneafstanden i forbindelse med ansøgningen. Den beregnede geneafstand forøges i sådanne situationer hvis der indenfor 300 meter fra byzone o.lign. samt samlet bebyggelse eller 100 meter fra nabobebyggelse findes andre staldanlæg på andre ejendomme, hvor der produceres mere end 75 DE. Er der en anden ejendom med staldanlæg med over 75 DE inden for de nævnte afstande øges geneafstanden med 10 %. I dette tilfælde ligger Bygaden 40, som har en svineproduktion over 75 DE, inden for de ovenfor nævnte afstande. Dette er indregnet i geneafstanden. Beregningerne viser, at lugtgeneafstandene overholdes, også ved kumulation.

Kommunen må kun meddele godkendelse, hvis det ansøgte ikke medfører væsentlige virkninger på miljøet, jf. Bek. om tilladelse og godkendelse § 11. Ved væsentlige virkninger på miljøet forstås, at det beskyttelsesniveau for bl.a. lugt, der er fastsat i bekendtgørelsens bilag 3, overskrides. Ansøgningen overholder de krav, der fremgår af bilag 3 jf. beregningerne i ansøgningssystemet www.husdyrgodkendelse.dk. Kommunen har derfor ikke mulighed for at meddele afslag eller stille skærpede krav til ansøger iht. lugt.

Når husdyrgødningen transporteres ud af stalden på gødningsbånd kommer det ud i lukkede containere udenfor stalden. Ansøger har oplyst, at husdyrgødningen fra stalden køres væk og placeres i overdækkede markstakke, som placeres minimum 500 m fra byzonen i Asserballe, så eventuel lugtafgivelse herfra ikke generer beboerne. Opbevaringslagre af husdyrgødning indgår ikke i beregningerne for lugt. Sønderborg kommune stiller et ekstra vilkår til at dybstrøelse/kompost skal opbevares i overdækkede markstakke min. 500 m fra byzonen i Asserballe for at reducere en eventuel lugtpåvirkning herfra.

Desuden gør det sig gældende, at husdyrgødning ikke må udbringes på lørdage samt søn- og helligdage på arealer, der ligger nærmere end 200 m fra byzone.

12.10 Støv

Et enkelt høringssvar omhandler risikoen for gener fra støv.

Miljømyndighedens vurdering

Kommunen vurderer, at afstanden fra staldanlæggene og til de nærmeste beboelser er så stor, at støv fra anlæggene og fra hønsegården ikke vil medføre gener. Desuden vil beplantningen i

høsegården sikre, at støv fra høsegården i tørre perioder kun kan blæse over kortere afstande.

12.11 Støj

4 høringssvar udtrykker bekymring for støj fra det nye anlæg. Primært går bekymringerne på øgede gok-gok lyde fra de udgående høner og støj i forbindelse med transport til og fra ejendommen. Endelig har én borger også følt sig generet af en alarm på ejendommen, som har lydt en del gange i løbet af sommeren. Ansøger oplyser, at alarmen er blevet justeret og der arbejdes på at få installeret en lampe i stedet.

Miljømyndighedens vurdering

Kommunen vurderer, at problemet med alarmen fra ventilationsanlægget på den eksisterende stald har løst sig, efter at ansøger er blevet gjort opmærksom på problemet.

Kommunen vurderer, at lyde fra hønerne i høsegården ikke vil virke generende for naboerne. Støj fra transport gennem Asserballe reguleres generelt via færdselsloven. Der stilles et ekstra vilkår til, at transport af husdyrgødning gennem Asserballe ikke må foregå lørdage, søndage og helligdage.

Kommunen ændrer støjvilkåret så det stemmer overens med Miljøstyrelsens Wiki-vejledning og så det er målrettet landbrug. Støjvilkår for en landbrugsdrift omfatter al støj fra virksomheden, dvs. også støj fra andet end faste, tekniske installationer. Vilkår om støj gælder derfor al støj fra landbrugsdrift, men kun støjen fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, dvs. ikke støj fra f.eks. markdriften. Støjvilkårene gælder heller ikke støjen fra høner i folde.

12.12 Afvanding

4 høringssvar omhandler risikoen for overbelastning af de eksisterende dræn i området ved at der tilkobles tagvand fra det nye anlæg på Bygaden 42. Der er i udkast til godkendelse stillet vilkår til (vilkår 3), at godkendelsen ikke må tages i brug, før der foreligger en udledningstilladelse fra Sønderborg Kommune.

Miljømyndighedens vurdering

Når der meddeles en miljøgodkendelse vurderes der i forbindelse hermed, eller senest i forbindelse med ansøgning om byggetilladelse, på forholdene omkring udledning af overfladevand. Der er i forbindelse med udkastet til miljøgodkendelse stillet vilkår til, at godkendelsen ikke kan tages i brug, før der er ansøgt og meddelt en udledningstilladelse. Der vil ikke blive givet tilladelse til noget, som kommunen vurderer vil belaste overfladevandssystemet væsentligt og medføre forringelser af afvandingen for andre lodsejere. Ansøger er blevet gjort opmærksom på, at en udledningstilladelse kan indbefatte fx etablering af forsinkelsesbassin og andre tiltag, der skal reducere anlæggets påvirkning på det omgivende overfladevandssystem. Dette specificeres i udledningstilladelsens vilkår.

Hvis der etableres frugtræer som beplantning i høsegården vil tagvand blive ledt til et forsinkelsesbassin, hvorfra vandet vil blive pumpet ud i frugtplantagen/høsegården. Der vil i et sådant tilfælde være minimalt hvor meget overfladevand, der vil tilføres drænsystemet. Fra forsinkelsesbassinet vil der blive etableret et overløb. Vilkår hertil vil blive stillet i udledningstilladelsen.

12.13 Påvirkning af landskabet

Et høringssvar går på det nye anlægs tilpasning til landskabet og om det nye anlæg er erhvervsmæssigt nødvendigt. Der bliver bl.a. stillet spørgsmålstegn ved, hvorfor der ikke er lavet en visualisering af projektet, da projektet udgør et markant landskabselement. Der er ligeledes stillet spørgsmålstegn ved terrænreguleringen i forbindelse med den nye bygning og udformningen af nogle vilkår i udkastet til godkendelse.

Miljømyndighedens vurdering

Kommunen har vurderet, at anlægget er nødvendigt for ejendommens fortsatte drift som landbrugsejendom – se afsnit 8.2.

Sønderborg Kommune vurderer, at projektet ikke kræver en visualisering da:

- Bygningen vil ikke kunne ses over afstand pga. poplerne i hønsegården. En visualisering vil kun vise beplantningen og vil dermed ikke give mening. Der er dog stillet vilkår om, at der skal plantes et hegn af hjemhørende arter på ydersiden af poplerne for at opbløde den bratte overgang fra poplerne til det åbne land.
- Landskabet er i kommuneplanen ikke er udpeget som "særlig værdifuldt landskab".
- I kommunens landskabskarakterkortlægning er området ikke vurderet til at være visuelt sårbart. Syd for stalden ligger dog et markant udstykningslandskab ved Tovrup, som grænser op til foldarealet. Dette udskiftningslandskab betegnes i landskabskarakteranalysen som et "oplevelsesrigt landskab" og har i analysen fået den samlede vurdering "beskyt". Da byggeriet eller foldarealerne ikke ødelægger eller udvisker udskiftningsstrukturen, har kommunen vurderet, at nærheden til udskiftningslandskabet ikke udløser et krav om visualisering.

Efterfølgende har ansøger imidlertid efterspurgt muligheden for at plante æbletræer i foldene i stedet for popler. Dermed vil beplantningen blive mindre markant i landskabet. For at sikre, at bygningen stadig afskærmes, vil der ved en løsning med æbletræer stilles vilkår om, at de tre rækker, som står nærmest stalden, skal bestå af træer, som vokser op til fuld størrelse. Træerne skal være hjemhørende arter. Vilkåret om et tæt hegn i kanten af foldområderne fastholdes også ved valg af denne løsning.

Pga. af den omfattende beplantning ved foldafgrænsningen og ved stalden har Sønderborg Kommune ved denne løsning ligeledes vurderet, at der ikke skal foreligge en visualisering af projektet.

Der sættes vilkår om levende hegn uden for foldene for at bløde op på den markante virkning af poplerne.

Ang. terrænreguleringen kræver dette normalt en landzonetilladelse i andre sagstyper. § 22 i husdyrloven erstatter imidlertid landzonereguleringen. I lovbemærkningen står der:

"§ 22 erstatter kravet i planlovens § 35, stk. 1, om landzonetilladelse til opførelse af visse nye bebyggelser til husdyrproduktion med et krav om vurdering i forbindelse med en tilladelse eller godkendelse efter § 10, § 11 eller § 12. Der er ikke med denne lov tiltænkt nogen ændring af den gældende landzoneadministration.

Vilkår ?? om, hvordan overskudsjord skal udlægges, træder derfor i stedet for en landzonetilladelse.

Der er i vilkår 20-22 indsat en tidsfrist for, hvornår beplantningen skal være etableret.

12.14 Øvrige punkter fra høringen

Øvrige punkter fra høringen

Ud over ovenstående punkter har der i høringsperioden været fremført andre argumenter for at kommunen ikke skal give lov til en udvidelse af fjerkræproduktionen på Bygaden 42. Nogle af argumenterne er opsat nedenfor:

1. Huspriserne i Asserballe vil falde på baggrund af udvidelsen
2. Landsbymiljøet i Asserballe vil tage skade
3. Husene i Asserballe vil få sætningsskader af den øgede mængde trafik
4. Heste, som passerer hønsegården, er bange for hønsene, og dette gør ridning i området besværligt
5. Asserballe Vandværks bestyrelse er inhabil
6. Jagtmulighederne i området reduceres, da vildtets fri bevægelighed indskrænkes pga. hønsegårdens hegn
7. Fejl i høringsmaterialet
8. Der er ikke udarbejdet en VVM-redegørelse
9. Afløbsforhold på Bygaden 40

Miljømyndighedens vurdering

Kommunen har følgende generelle bemærkninger til ovenstående liste over punkter fra høringen:

Punkterne reguleres ikke via husdyrloven. Kommunen kan således ikke stille vilkår hertil. Derudover har kommunen følgende kommentarer til nogle af de enkelte punkter:

Ad. 3: Antallet af transporter stiger med ca. 11 %. Sønderborg Kommune vurderer ikke, at denne stigning vil kunne forøge risikoen for sætningsskader på husene i og omkring Asserballe.

Ad. 5: Det er ikke kommunens ansvar at føre tilsyn med sammensætningen af vandværks bestyrelser. Hvis der er utilfredshed med Asserballe vandværks bestyrelse og det arbejde, de udfører, skal der ske henvendelse direkte til vandværket.

Ad. 6: Der skal generelt ikke ansøges om at opsætte hegn til hønsegårde osv. Det er derfor ikke muligt for kommunen at regulere denne del.

Ad 7: Kommunen blev i høringsperioden gjort opmærksom på, at én side ud af 6 i bilag 14 manglede. Så snart kommunen blev opmærksom på dette, blev bilagsmaterialet rettet på hjemmesiden og det manglende kort blev sendt til borgeren, som havde gjort opmærksom på manglen. Kommunen vurderer ikke, at dette er en væsentlig mangel i høringsmaterialet.

Ad 8: Der udarbejdes ikke en særskilt VVM-redegørelse i forbindelse med miljøgodkendelser jf. Husdyrloven. Ved indførelse af Lov om miljøgodkendelse af husdyrbrug – også kaldet Husdyrloven – i 2006 blev planlovens regler om VVM-pligt og landzonebestemmelser samt Miljøbeskyttelseslovens regler omkring miljøgodkendelse samlet i en lov. VVM-redegørelsen er således indarbejdet i miljøgodkendelsen.

Ad 9: En borger har stillet spørgsmålstegn ved bl.a. afløbsforholdene på Bygaden 40. Afløbsforholdene, og for den sags skyld andre produktionsmæssige forhold på Bygaden 40, vedrører ikke miljøgodkendelsen af Bygaden 42 og indgår derfor ikke som en del af denne godkendelse. Bygaden 40 ejes og drives ikke af ejeren af Bygaden 42 og er derfor en selvstændig landbrugsejendom, som ikke skal vurderes i sammenhæng med Bygaden 42.

13 Konklusion

Sønderborg Kommune godkender hermed en husdyrproduktion på i alt 52.000 økologiske konsummængder svarende til 305,88 DE på ejendommen Bygaden 42, 6440 Augustenborg og afsætning af husdyrgødning på bedriftens arealer tilhørende CVR-nr. 35431403.

Sønderborg Kommune meddeler godkendelsen, da det vurderes, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af bedste tilgængelige teknik, og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Sønderborg Kommune vurderer, at indretning og drift af husdyrbruget kan ske i overensstemmelse med gældende regler og uden væsentlig påvirkning af miljøet, som det er beskrevet i Husdyrloven, herunder at projektet ikke skader bevaringsstatus for Natura 2000 områder eller levesteder for arter optaget på Habitatdirektivets bilag IV.

Miljøgodkendelsen er meddelt i henhold til § 12, stk. 2 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

Godkendelsen er baseret på de oplysninger, der er redegjort for ansøgningsmaterialet, i beskrivelsen af ejendommen samt i vurderingen af etableringen.

De efterfølgende vilkår vurderes at kunne begrænse risikoen for forurening og ikke-uvæsentlige gener. Hvis der mod forventning skulle opstå væsentlige gener for de omkringboende eller andre uforudsete gener i forbindelse med udvidelsen, kan Sønderborg Kommune foranledige, at generne reduceres, ved at meddele påbud om afhjælpende foranstaltninger jf. Husdyrgodkendelseslovens § 42.

14 Generelt

Meddelelse om miljøgodkendelse i henhold til Husdyrbruglovens § 12, stk. 2 for Bygaden 42, 6440 Augustenborg, annonceres på Sønderborg Kommunes hjemmeside den 5. januar 2017.

Godkendelsen kan indenfor en frist på 4 uger, fra afgørelsen er offentligt, påklages til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagevejledning er vedlagt.

Hvis afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i godkendelsen eller helt at ophæve godkendelsen. Hvis godkendelsens udnyttes inden klagefristens udløb – og inden en eventuel klage er afgjort af klagemyndigheden – sker udnyttelsen på virksomhedens ansvar.

Godkendelsen omfatter udelukkende forholdet til miljølovgivningen. Andre godkendelser/tiladelser i forhold til anden lovgivning (fx byggeloven, planloven, m.v.) skal søges separat.

Hvis virksomheden udvides eller ændres bygningsmæssigt eller driftsmæssigt på en måde, der medfører forøget forurening eller andre virkninger på miljøet, skal dette godkendes af Sønderborg Kommune, før udvidelsen eller ændringen sker § 12 i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug).



Lene Alnor
Erhverv og Affald
Sønderborg Kommune

15 Vilkår

GENERELT

1. Når denne godkendelse tages i brug erstatter den alle vilkår givet i miljøgodkendelse af 13. maj 2016.
2. Godkendelsen skal være udnyttet inden 2 år fra godkendelsen er meddelt. Godkendelsen anses som udnyttet ved iværksættelse af bygge- og anlægsarbejder. Bygge- og anlægsarbejder skal færdiggøres i et rimeligt tempo og være afsluttet inden for et år.
3. Denne godkendelse må ikke tages i brug før der foreligger en udledningstilladelse til overfladevand fra Sønderborg Kommune.

EGENKONTROL

4. Dokumentation for overholdelse af vilkår (5-13) skal noteres i en **logbog/driftsjournal**, der skal opbevares på bedriften i minimum 5 år og skal fremvises til tilsynsmyndigheden, såfremt der anmodes herom. Dokumentationen skal have en sådan form, at den tydeligt kan vise, at vilkårene i godkendelsen er overholdt – uanset driftsmæssig sammenhæng med andre produktionsanlæg.
5. På tilsynsmyndighedens forlangende skal virksomheden dokumentere overholdelse af denne godkendelses vilkår. Den fremviste dokumentation skal, uanset evt. driftsmæssigt fællesskab med andre produktionsanlæg, særskilt og på tydelig vis kunne dokumentere ejendommens overholdelse af vilkårene i miljøgodkendelsen.

Dyrehold

6. Følgende skal noteres for dyreholdet:
 - Dyreholdets størrelse de sidste 3 år
 - antal indsatte hønniker
 - antal dyr bortskaffet til destruktionsanstalt
 - antal af høns sendt til slagtning
 - antal solgte levende dyr.

Dokumentation kan være i form af E-kontrol eller kvitteringer fra indkøb, destruktionsanstalt, slagteri m.v.

7. Det skal noteres, hvornår der er foretaget udmugning i de enkelte staldafsnit.

El- og vandforbrug

8. Vandforbruget, og hvad der evt. er foretaget for at reducere det, skal registreres årligt.
9. El-forbruget, og hvad der evt. er foretaget for at reducere det, skal registreres årligt.

Ventilation

10. Det skal noteres, hvornår der er foretaget kontrol og rengøring af ventilationen.

Opbevaring af dybstrøelse

11. Dato og placering af oplag af kompost i markstak skal noteres på et kortbilag.

Arealer

12. Der skal føres en driftsjournal over type og antal af dyr, der afgræsser arealerne, som fremgår af vilkår 59. Af journalen skal det ligeledes fremgå perioden for afgræsning.
13. Der skal udtages og analyseres vandprøver fra samletanken, der jf. vedlagt ledningsplan (bilag 4a) er placeret ca. 10 meter ud for det nordøstligste hjørne af den nye stald, min. én gang årligt i oktober af et akkrediteret laboratorium. Vandprøven skal analyseres for total-N, og analyserapport skal fremsendes til tilsynsmyndigheden. Overstiger koncentrationen 0,3 kg N/ton skal væsken opbevares og udbringes i henhold til reglerne for flydende husdyrgødning. I forbindelse med revurdering tager godkendelsesmyndigheden, på baggrund af analyserapporterne, stilling til om egenkontrollen skal videreføres.

HUSDYRBRUGETS BELIGGENHED OG PLANMÆSSIGE FORHOLD

Staldanlæg

14. Der må ikke anvendes blanke eller reflekterende materialer på den nye stald og siloer.
15. Den nye stald og siloer skal opføres mht. farver og materialevalg som beskrevet i ansøgningen. Bygningshøjderne må ikke overskride de mål, som er angivet i ansøgningsmaterialet.
16. Siloerne skal placeres i den nordlige ende af stalden og må ikke etableres i en højere kote end staldgulvet.
17. Staldgulvet må maksimalt ligge i kote 58.
18. Overskydende jord fra byggeriet skal anvendes inden for foldarealet.
19. Det overskydende jord fra byggeriet skal primært anvendes til at udjævne terrænet i den sydlige og sydøstlige ende af stalden. Anvendes overskydende jord til terrænregulering andre steder inden for foldarealet, skal følgende forhold opfyldes:
 - a. Der må ikke opstå nye kunstige bakker
 - b. Der må ikke ske ændringer i afvandingsforhold til nabomatrikler
 - c. Jord må ikke lægges op ad skel
20. Det eksisterende hegn i den nordlige afgrænsning af matrikel nr. 382 og 290, Asserballe ejerlav, Asserballe skal være tæt og sammenhængende. Hvor der i dag er huller skal der plantes ind i hegnet med hjemhørende løvfældende arter. Hegnet skal udbedres senest det førstkommande efterår efter påbegyndt byggeri. Se bilag 5.
21. Der skal etableres et en- eller to-rækket løvfældende levende hegn langs den sydlige og vestlige afgrænsning af matrikel nr. 19, Gammelgaard ejerlav, Asserballe. Hegnet skal bestå af hjemhørende arter. Hegnet skal etableres senest det førstkommande efterår efter påbegyndt byggeri. Se bilag 5.
22. Hvis der plantes æbletræer i foldarealerne, skal der etableres tre rækker træer på øst-vest og sydsiden af stalden på ydersiden af kørevejen. Træerne skal være hjemhørende

løvfældende arter og kan f.eks. bestå af røn, birk, avnbøg, spidsløn eller naur. Planteafstanden skal være 1-1,5 meter. Beplantningen skal etableres senest det førstkomende efterår efter påbegyndt byggeri.

23. Hvis den nye staldbygning på matr. 290 Asserballe, Asserballe ikke længere anvendes til husdyrproduktion skal den fjernes, med mindre Sønderborg Kommune vurderer, at den kan anvendes til andre formål.
24. Dræn, som etableres rundt om den nye stald inden for 15 m, må ikke have afløb til overfladevandsystemet.
25. Pladsen, hvorpå gødningscontainerne skal placeres, skal indrettes som møddingsplads jf. krav i husdyrgødningsbekendtgørelsen og Landbruget Byggeblade fra SEGES og med afløb til opsamlingsbeholder.

HUSDYRBRUGET, STALDANLÆG OG DRIFT

Husdyrholdet og staldanlæg

26. Husdyrbruget må drives med en maksimal årlig produktion på 52.000 årshøner, svarende til 305,88 DE. Hønerne må fordeles i staldene med følgende gennemsnitlig maksimal belægning:

Stald	Art og vægtklasse/alder	Stipladser	Antal	DE
Eks. stald Flok 1	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	2.750	2.750	16,18
Eks. stald Flok 2	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	2.750	2.750	16,18
Eks. stald Flok 3	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	2.750	2.750	16,18
Eks. stald Flok 4	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	2.750	2.750	16,18
Eks. stald Flok 5	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	2.750	2.750	16,18
Eks. stald Flok 6	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	2.750	2.750	16,18
Eks. stald Flok 7	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	2.750	2.750	16,18
Eks. stald Flok 8	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	2.750	2.750	16,18
Ny stald flok 1	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	3.000	3.000	17,65
Ny stald flok 2	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	3.000	3.000	17,65
Ny stald flok 3	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	3.000	3.000	17,65
Ny stald flok 4	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	3.000	3.000	17,65
Ny stald flok 5	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	3.000	3.000	17,65

Ny stald flok 6	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	3.000	3.000	17,65
Ny stald flok 7	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	3.000	3.000	17,65
Ny stald flok 8	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	3.000	3.000	17,65
Ny stald flok 9	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	3.000	3.000	17,65
Ny stald flok 10	Årshøne, konsumæg, gulvdrift + gødningskumme + udeareal, økologiske	3.000	3.000	17,65
		52.000	52.000	305,88

Det er antallet af dyr i de enkelte grupper, som er bindende, idet antal DE kan variere med opdateringer af husdyrgødningsbekendtgørelsen.

- 26a Staldbelægningen må ikke overstige 30.000 årshøns med en gennemsnitsvægt på 1,95 kg, svarende til i alt 58,5 ton.
27. Der skal foretages udmugning i alle staldafsnit minimum 3 gange ugentligt.
28. Hønsene må være udgående på markerne 141-0 foldareal, 141-3 foldareal, 142-0a foldareal og 143-0a foldareal, bilag 8 og 12.
29. 141-0 foldareal, 141-3 foldareal, 142-0a foldareal og 143-0a foldareal skal tilplantes med poppel eller frugttræer.
30. Hvis der plantes popler i foldarealerne på markerne 141-0 foldareal, 141-3 foldareal, 142-0a foldareal og 143-0a foldareal, bilag 12 skal de høstes minimum hvert 10. år for at undgå at det springer i skov.
31. Hvis der plantes poppeltræer i foldarealerne på markerne 141-0 foldareal, 141-3 foldareal, 142-0a foldareal og 143-0a foldareal, skal der i en radius af min. 50 m fra § 3 arealet vælges en poppelsort, som ikke formerer sig via rodskud.

Ventilation

32. Alle ventilationsanlæg skal jævnligt efterses og rengøres minimum årligt – for staldafsnit med holddrift skal der rengøres efter hvert hold.

Energi- og vandforbrug

33. Hvis virksomhedens elforbrug overstiger 320.000 kWh/år skal der foretages et energieftersyn inden 1 år efter at elforbruget overstiger ovenstående. Besøgsrapporten fra energieftersynet skal fremsendes miljømyndigheden, og eventuelle forslag til forbedringer, som via en besparelse på el kan tilbagebetales indenfor 2 år, skal udføres senest 2 år efter ansøgers modtagelse af besøgsrapporten.
34. Hvis husdyrbrugets vandforbrug overstiger 10.000 m³, skal ansøger sende en redegørelse til miljømyndigheden. Redegørelsen skal indeholde en beskrivelse af, hvorfor forbruget er steget, og hvilke tiltag der sættes i værk for at reducere vandforbruget.

Spildevand herunder regnvand

Se desuden vilkår i udledningstilladelsen

35. Der må ikke vaskes maskiner og redskaber på ejendommen, da der ikke forefindes en vaskeplads, med mindre vask sker inde i staldene med udledning gennem afløbssystem til gyllebeholder eller opsamlingsbeholder.
36. Der skal overføres minimum 265 m³ vaskevand/gylle til Kanalvej 10.

Affald

37. Der må ikke opbevares olieprodukter, kemikalier, spildolie, brugte olie- og brændstoffiltre, medicinrester, kanyler og andet farligt affald på ejendommen.
38. Fast farligt affald som batterier og elsparepærer skal opbevares indendørs til de bortskaffes. Batterier skal opbevares i en syrefast beholder.
39. Ikke-genanvendeligt affald skal bortskaffes efter behov, dog minimum én gang om året.

Driftsforstyrrelser eller uheld

40. Der skal forefindes en opdateret beredskabsplan på husdyrbruget, som fortæller, hvornår og hvordan der skal reageres ved uheld, der kan medføre konsekvenser for det eksterne miljø. Planen skal opdateres hvert 2. år. Første gang dog så snart den nye stald står færdig.

GØDNINGSPRODUKTION OG –HÅNDBETING

Flydende husdyrgødning

41. Håndtering af gylle skal foregå under opsyn.
42. Påfyldning af gylle til vogn skal ske på støbt plads med afløb til opsamlingsbeholder. Pladsen skal rengøres for spild af flydende husdyrgødning umiddelbart efter periode med daglig påfyldning af gylle er afsluttet. Såfremt påfyldningen af gylle sker med selvlæssende fyldeårn eller tilsvarende metode til at undgå spild, er der ikke krav om påfyldeplads.

Fast gødning inkl. dybstrøelse

43. Ved etablering af markstakke med dybstrøelse/kompost skal "Vejledning om etablering og overdækning af kompost" fra Miljøstyrelsen følges. Kun kompost med en tørstofprocent på over 30 % i hvert delparti må opbevares i markstak.
44. Kompoststakke (dybstrøelse) må højst være placeret på samme sted i 12 måneder. Herefter skal der gå 5 år, før kompost igen må placeres på samme sted.
45. Andelen af dybstrøelse, som udspreddes på marken direkte fra stalden, skal være minimum 5 %.

FORURENING OG GENER FRA HUSDYRBRUGETS ANLÆG

Ammoniak og Natur

46. Der skal etableres en ny sø på mark 141-2 §3 jf. dispensationen, se bilag 19. Søen skal være etableret senest 12 måneder efter at denne godkendelse er taget i brug.

47. Mark 141-5 §3 og 141-2 §3 skal tinglyses som naturareal. Tinglysningen skal være foretaget senest 12 måneder efter at denne godkendelse er taget i brug.

Lugt

48. Der skal til stadighed være rent og ryddeligt ved ejendommen, og denne må ikke give anledning til væsentlige lugt- og støvgener udenfor ejendommens areal.
- 48a På husdyrbruget skal der til stadighed opretholdes en god staldhygiejne, hvor staldene og fodringsanlæg skal holdes rene for at mindske gener fra dyreholdet
49. Markstakke skal placeres minimum 100 m fra nabobeboelse og 500 m fra byzonen i Asserballe. Placeringen skal fremgå af kortbilag.

Fluer og skadedyr

50. Der skal på ejendommen foretages en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse. Såfremt der efter miljømyndighedens vurdering opstår væsentlige gener for omgivelserne fra opformering af fluer eller skadedyr på husdyrbruget, kan miljømyndigheden meddele påbud om, at der skal udarbejdes og gennemføres en handleplan med foranstaltninger svarende til de enhver til gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.

Transport

51. Ophævet af Miljø og Fødevarerklagenævnet
52. Transport af husdyrgødning eller eventuelt poppelflis fra ejendommen må ikke ske på lør-, søn- og helligdage.

Støj fra anlægget og maskiner

53. Den eksterne støjbelastning fra landbrugsdriften på ejendommens bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholderen, må i intet punkt - målt på nærmeste nabobeboelse med tilhørende arealer i tilknytning til boligen - overstige nedenstående værdier. De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lyd niveauer i dB(A).

Dag	Kl.	Reference	dB(A)
Mandag-Fredag	07-18	8 timer	55
Lørdag	07-14	8 timer	55
Lørdag	14-18	8 timer	45
Søn- og helligdage	07-18	8 timer	45
Alle dage	18-22	1 timer	45
Alle dage	22-07	0,5 timer	40
Spidsværldi	22-07	-	55

Tilsynsmyndigheden kan bestemme, at virksomheden skal dokumentere, at grænseværdierne for støj er overholdt, dog højst 1 gang årligt. Dokumentationen skal sendes til tilsynsmyndigheden sammen med oplysninger om driftsforholdene under målingen/beregningen. Målingerne/beregningerne skal udføres og rapporteres som "Miljømåling – ekstern støj" af en enhed, som er optaget på Miljøstyrelsens liste over godkendte laboratorier. Virksomhedens støj skal dokumenteres ved måling eller efter gældende vejledninger fra Miljøstyrelsen, pt. Nr. 6/1984 om Måling

af ekstern støj og nr. 5/1993 om Beregning af ekstern støj fra virksomheder. Målingerne/beregningerne skal foretages på/for de mest støjbelastede områder udenfor virksomhedens grund og under de mest støj belastede driftsforhold - eller efter anden aftale med miljømyndigheden.

AREALER

54. Beplantningen i foldarealerne må ikke tilskudsgødes.
55. Det beskyttede eng- og moseareal syd for den nye stald skal som minimum indgå i to hønsfolde.
56. Der må maksimalt udbringes husdyrgødning svarende til 1,40 DE på bedriften
57. Udbringning af husdyrgødning fra produktionen må kun finde sted på de 392,31 ha udspretningsareal, som fremgår af bilag 12.
58. Der må modtages husdyrgødning svarende til 168,00 DE. Gyldig kontrakt skal til enhver tid kunne fremvises.
59. På markerne som fremgår af nedenstående tabel, skal der afgræsses med maksimalt det dyretryk der fremgår af tabellen.

Mark	Med i samlet beregning	Type	Afgræsningstryk/Vilkår: dyr/ha/år			
			Får	Ungkreaturer	Ammekøer	Heste
106-0 §3	Nej	Eng	5-6	1,0-1,5	0,5-0,8	1,0
21-3 §3	Nej	Eng	5-6	1,0-1,5	0,5-0,8	1,0
141-5 §3	Nej	Mose	4-6	0,6-0,8	0,3-0,5	0,3-0,5
141-3	Ja	Kommende eng	5-6	1,0-1,5	0,5-0,8	1,0
141-2 §3	Nej	Mose/Eng	4-6	0,6-0,8	0,3-0,5	0,3-0,5
Del af 141-0	Ja	Kommende eng	5-6	1,0-1,5	0,5-0,8	1,0

60. Helårsgræsning på markerne nævnt i tabellen i vilkår 59, skal være nedbidt i april - dvs. væksten skal være lang i december. Græsset skal således ved helårsgræsning, stadig være langt når det bliver efterår.

HUSDYRBRUGETS OPHØR

61. Ophør eller permanent neddrøsling til under ex. 230 DE æglæggende høner af husdyrbruget skal meddeles til Sønderborg Kommune.
62. Ved ophør af husdyrbruget skal der foretages:
 - en oprydning i og omkring staldanlæg
 - Bortskaffelse af gødningsrester og spildevand efter gældende regler.
 - bortskaffelse af restkemikalier, medicinaffald m.v. i henhold til Sønderborg Kommunes affaldsregulativer.

Lovgrundlag

Gældende lovgivning og generelle regler for driften af en landbrugsejendom og håndtering af diverse produkter anvendt på ejendommen forudsættes kendt og skal følges. Herunder er nævnt en række af de gældende vejledninger og lovgrundlag:

Lov nr. 1572 af 20/12/06 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug

Bekendtgørelse nr. 44 af 11/01/2016 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug

Lov nr. 358 af 6/06/1991 om miljøbeskyttelse

Lov nr. 9 af 3/01/1992 om naturbeskyttelse

Bekendtgørelse nr. 1324 af 15/11/2016 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

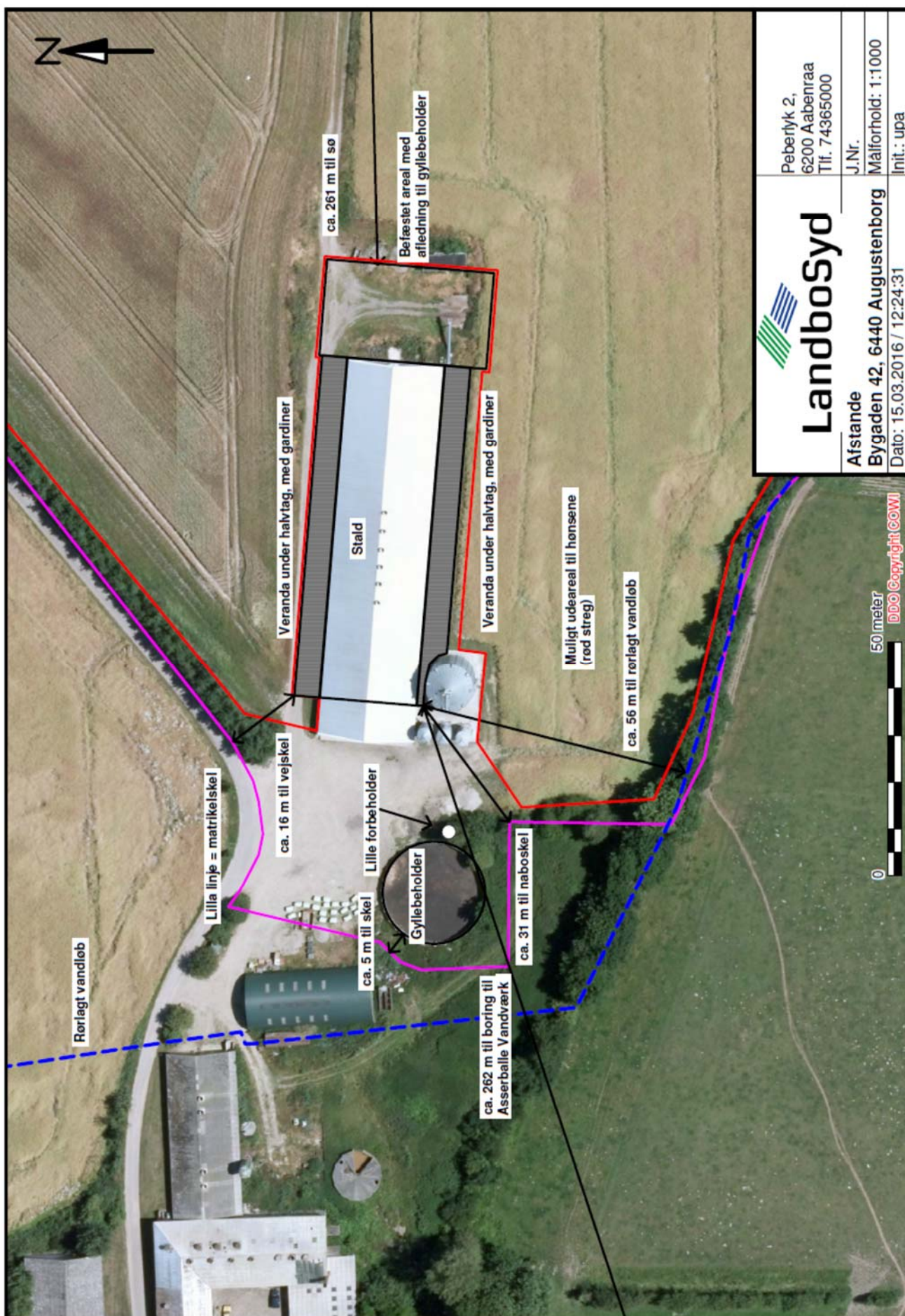
Bekendtgørelse nr. 467 af 23/05/2016 om miljøregulering af visse aktiviteter

Bekendtgørelse nr. 1309 af 18/12/2012 om affald

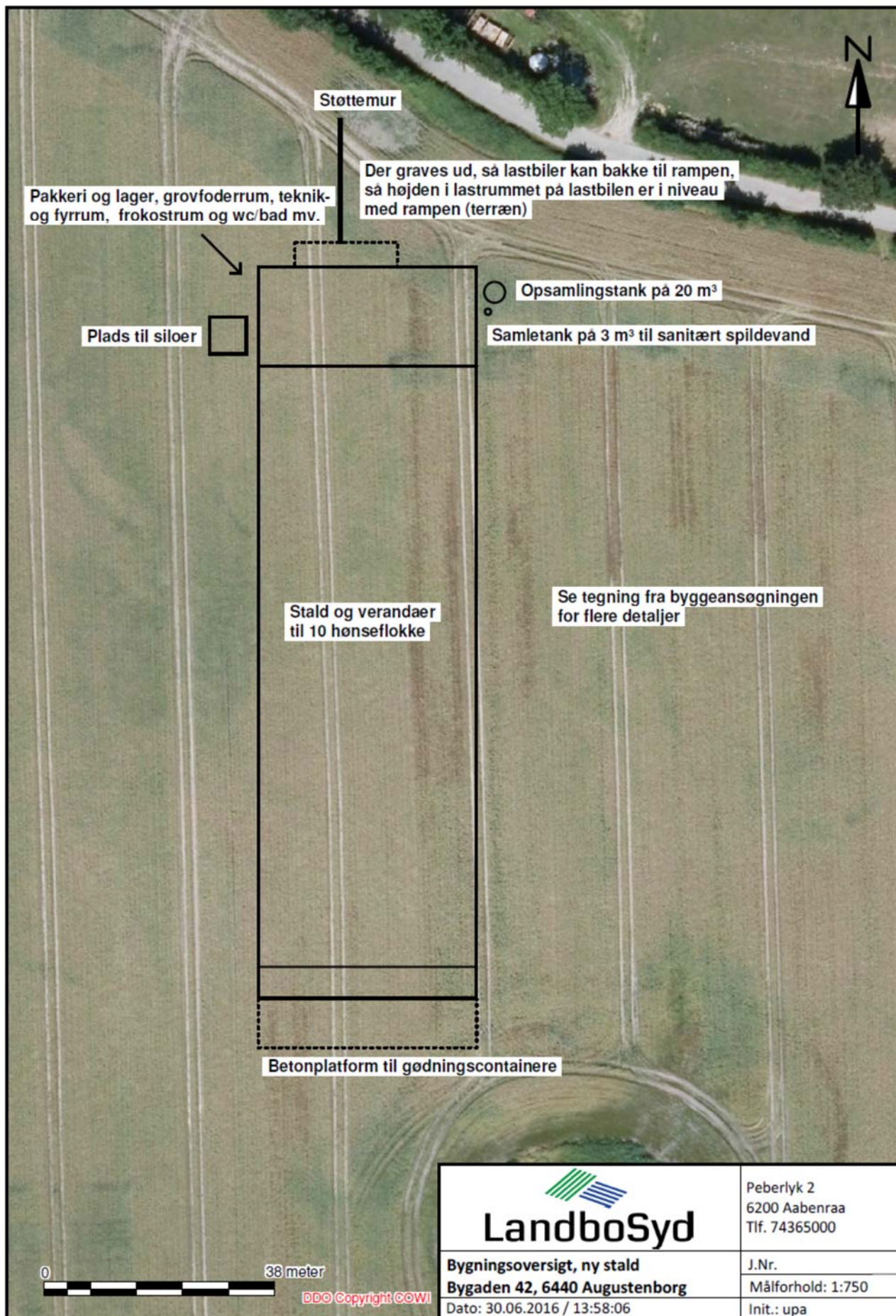
Regulativ for erhvervsaffald i Sønderborg Kommune

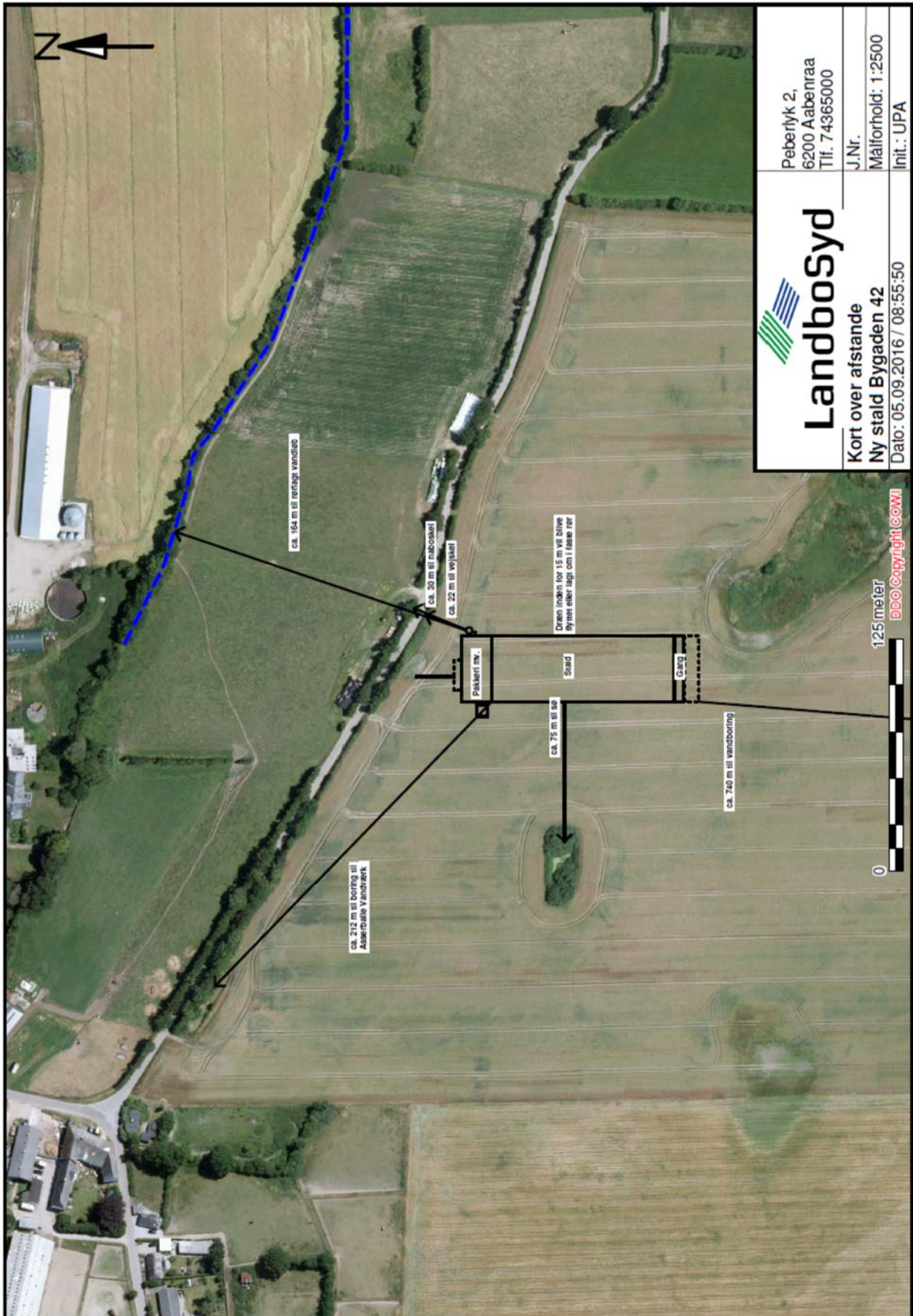
Forskrift for opbevaring af farligt affald og kemikalier i Sønderborg Kommune

Kommuneplan for Sønderborg Kommune 2013-2025

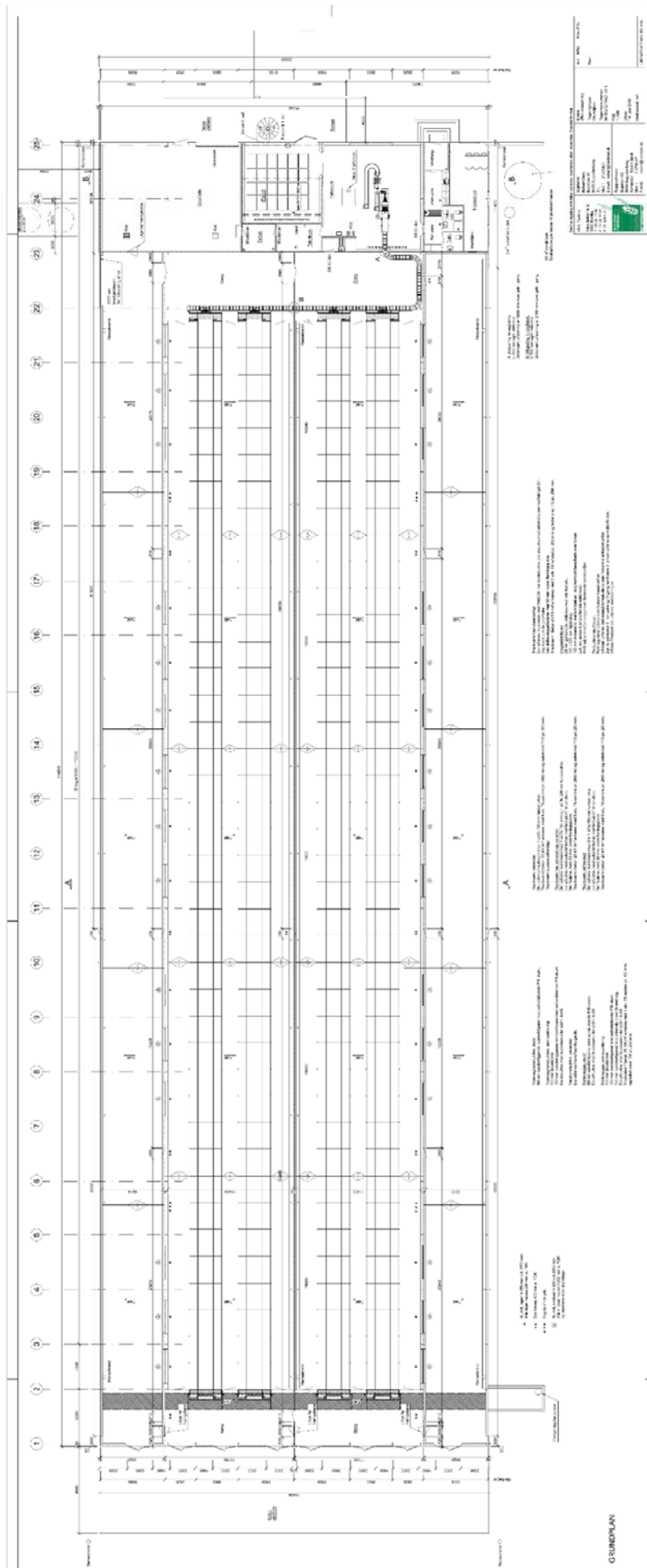


 <h1>Landbosyd</h1>	Peberlyk 2, 6200 Aabenraa Tlf. 74365000
	J.Nr. Målforhold: 1:1000 Init.: upa
Afstande Bygaden 42, 6440 Augustenborg Dato: 15.03.2016 / 12:24:31	

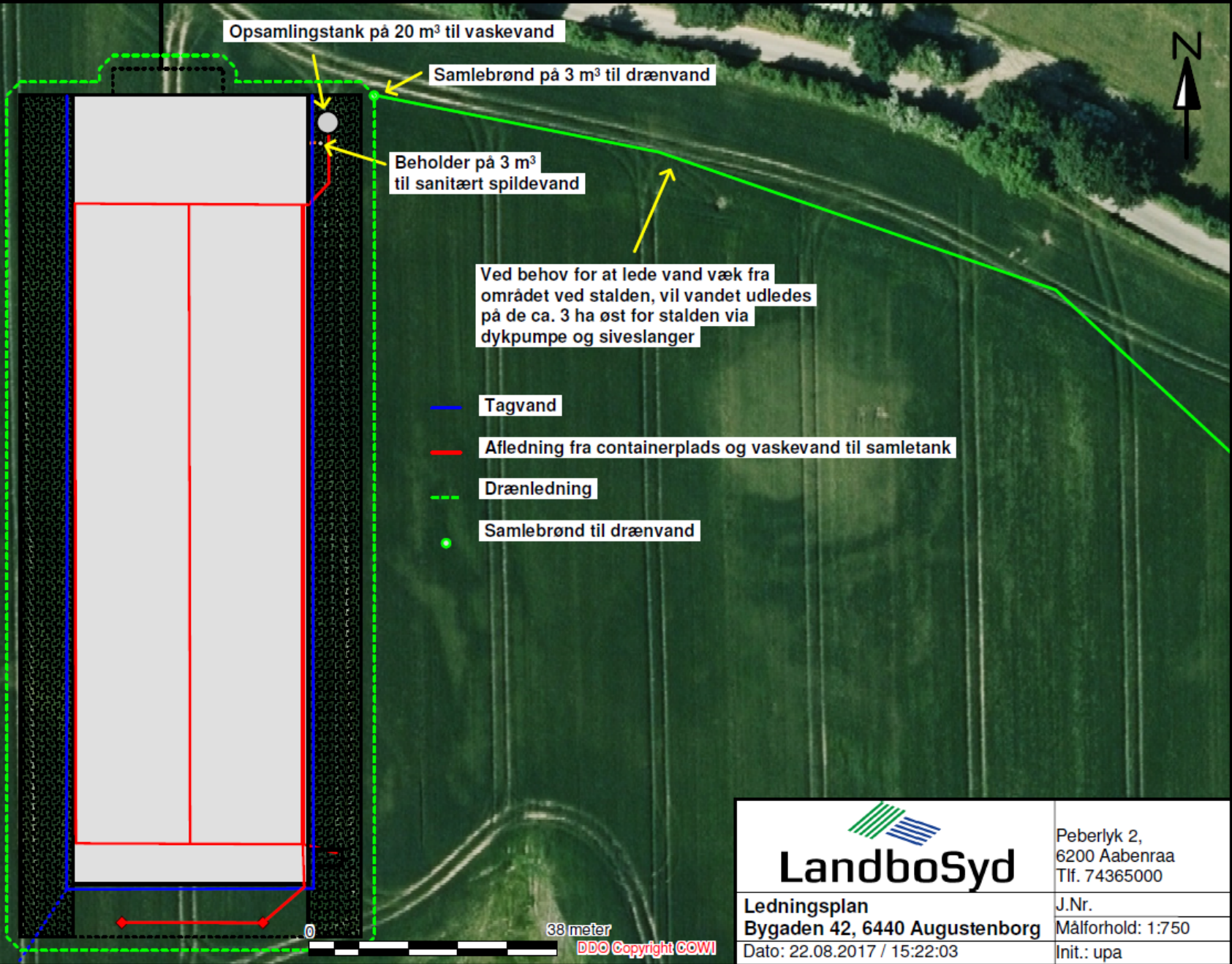




 <h1>Landbosyd</h1>	Peberlyk 2, 6200 Aabenraa Tlf. 74365000
	J.Nr. Målforshold: 1:2500 Init.: UPA
Kort over afstande Ny stald Bygaden 42	Dato: 05.09.2016 / 08:55:50



Bilag 4a



Opsamlingstank på 20 m³ til vaskevand

Samlebrønd på 3 m³ til drænvand

Beholder på 3 m³ til sanitært spildevand

Ved behov for at lede vand væk fra området ved stalden, vil vandet udledes på de ca. 3 ha øst for stalden via dykpumpe og siveslanger

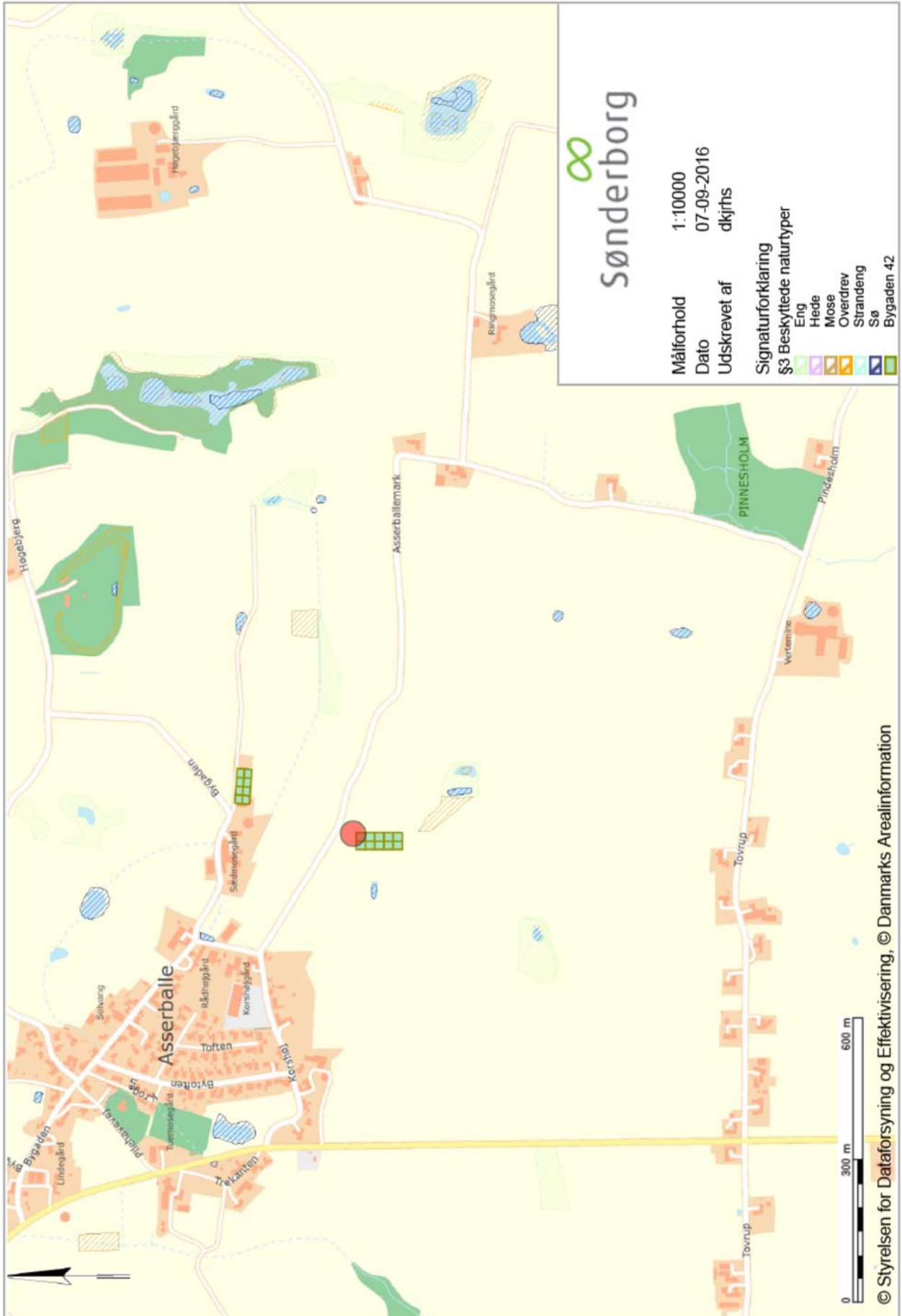
— Tagvand

— Afledning fra containerplads og vaskevand til samletank

- - - Drænledning

● Samlebrønd til drænvand

 LandboSyd	Peberlyk 2, 6200 Aabenraa Tlf. 74365000
	J.Nr. Målforhold: 1:750 Init.: upa
Ledningsplan Bygaden 42, 6440 Augustenborg Dato: 22.08.2017 / 15:22:03	38 meter DBØ Copyright COWI





Eksisterende stald

Førstærkning og vedligeholdelse af eksisterende hegn

Nyt stald

3 rækker træer, hvis folden beplantes med æbletræer

Etablering af hegn

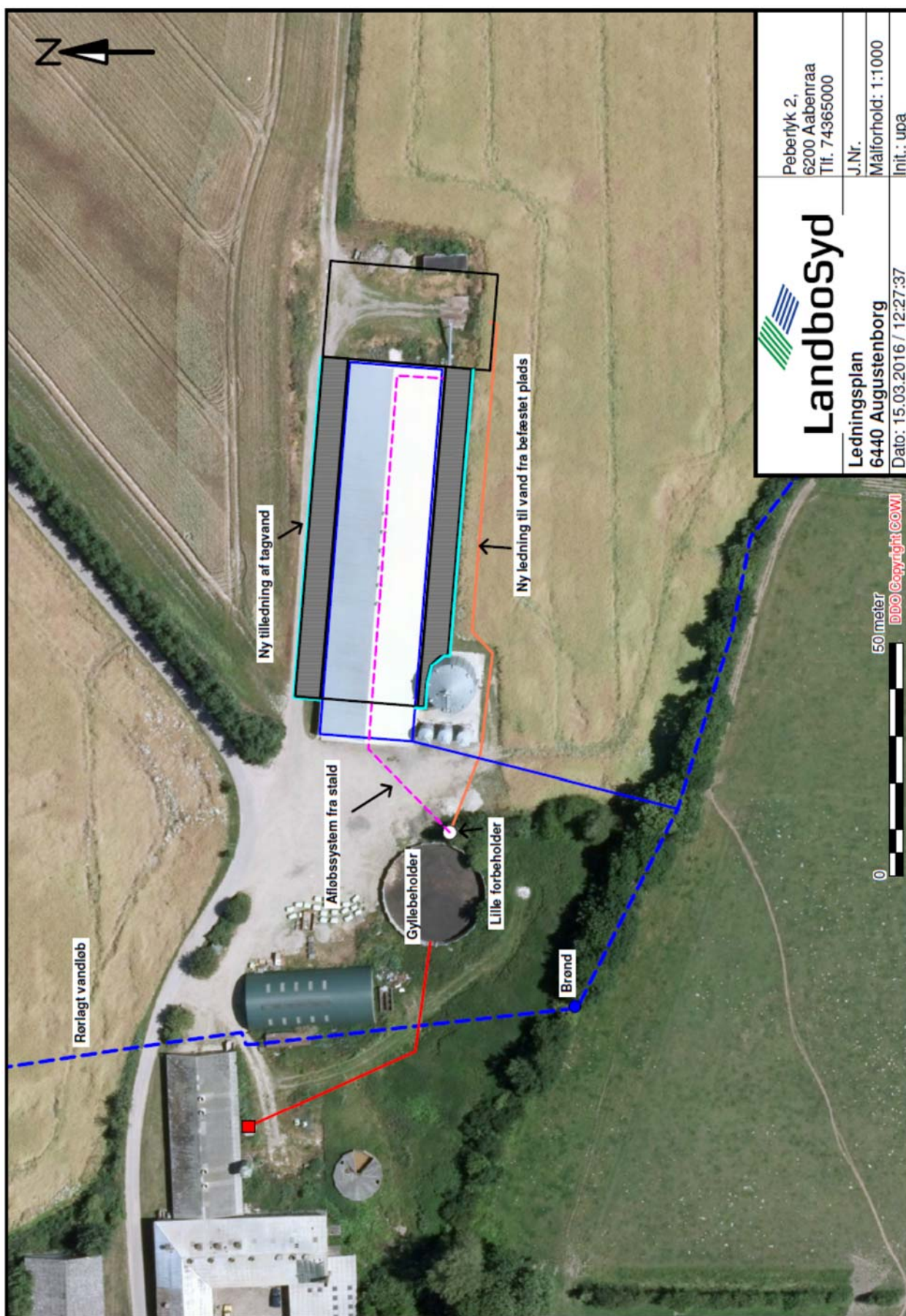


© Danmarks Arealinformation

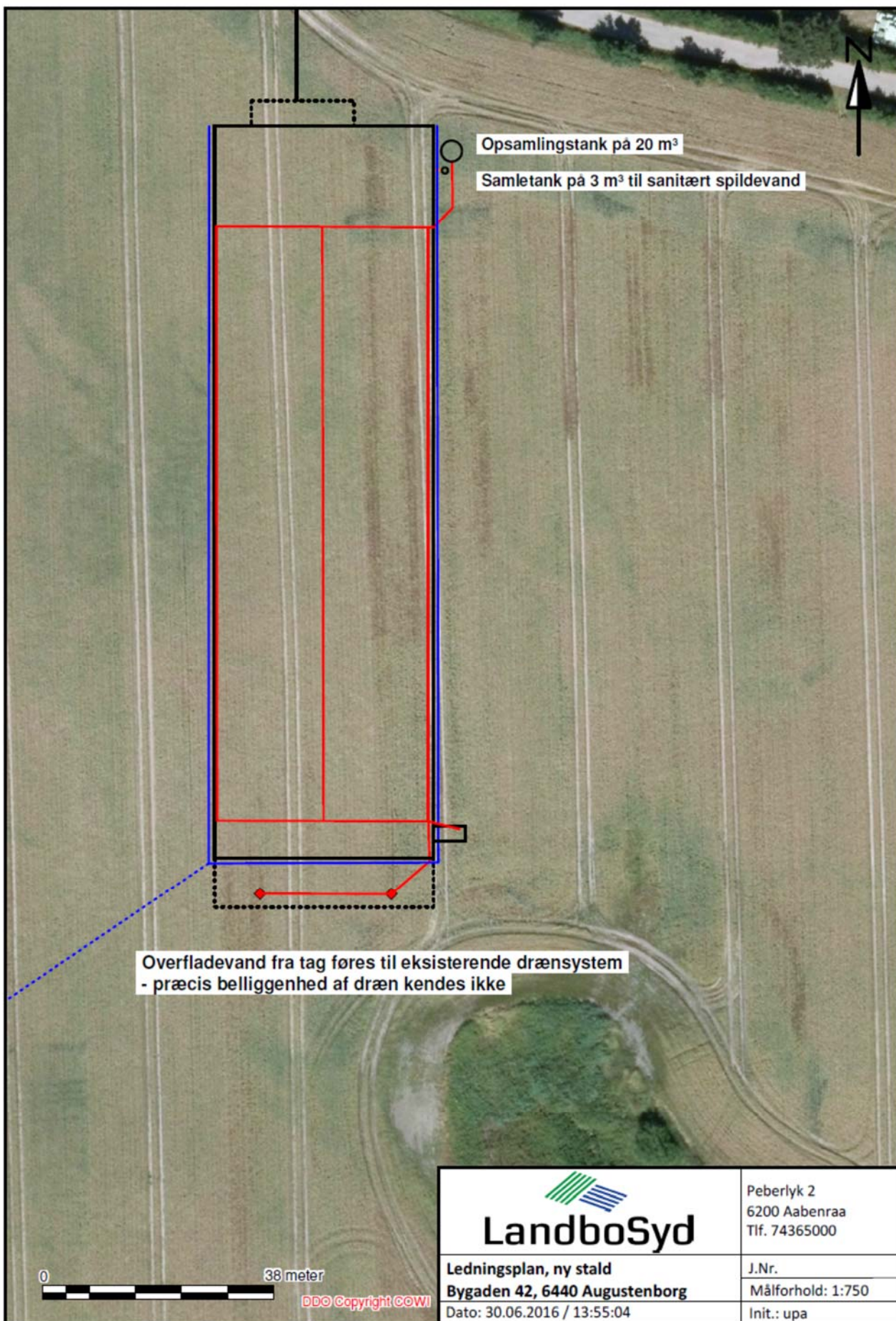
Sønderborg

Målforhold 1:5000
 Dato 06-12-2016
 Udskrevet af dkjrhs

- Signaturforklaring
- \$3 Beskyttede naturtyper
 - Eng
 - Hede
 - Mose
 - Overdrev
 - Strandeng
 - Sø
 - Bygaden 42

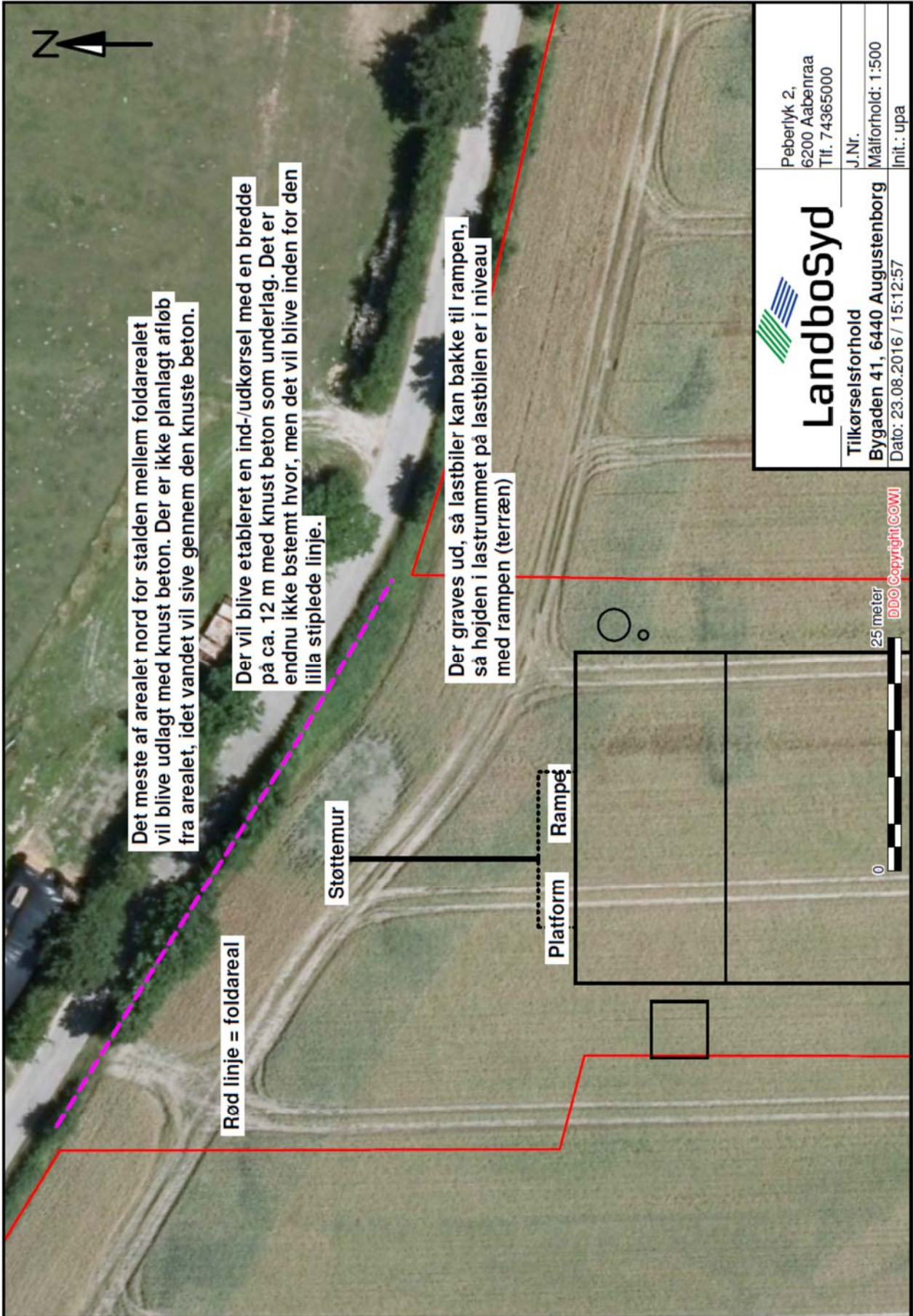


 LandboSyd	Peberlyk 2, 6200 Aabenraa Tlf. 74365000
	J.Nr. Målforshold: 1:1000 Init.: upa
Ledningsplan 6440 Augustenborg	Dato: 15.03.2016 / 12:27:37





 Landbosyd	Peberlyk 2, 6200 Aabenraa Tlf. 74365000
	J.Nr. Mailforhold: 1:4500 Init.: upa
Foldarealer Bygaden 42, 6440 Augustenborg	
Dato: 20.12.2016 / 12:58:08	



Det meste af arealet nord for stalden mellem foldarealet vil blive udlagt med knust beton. Der er ikke planlagt afløb fra arealet, idet vandet vil sive gennem den knuste beton.

Rød linje = foldareal

Der vil blive etableret en ind-/udkørsel med en bredde på ca. 12 m med knust beton som underlag. Det er endnu ikke bstemt hvor, men det vil blive inden for den lilla stiplede linje.

Støttemur

Der graves ud, så lastbiler kan bakke til rampen, så højden i lastrummet på lastbilen er i niveau med rampen (terræn)

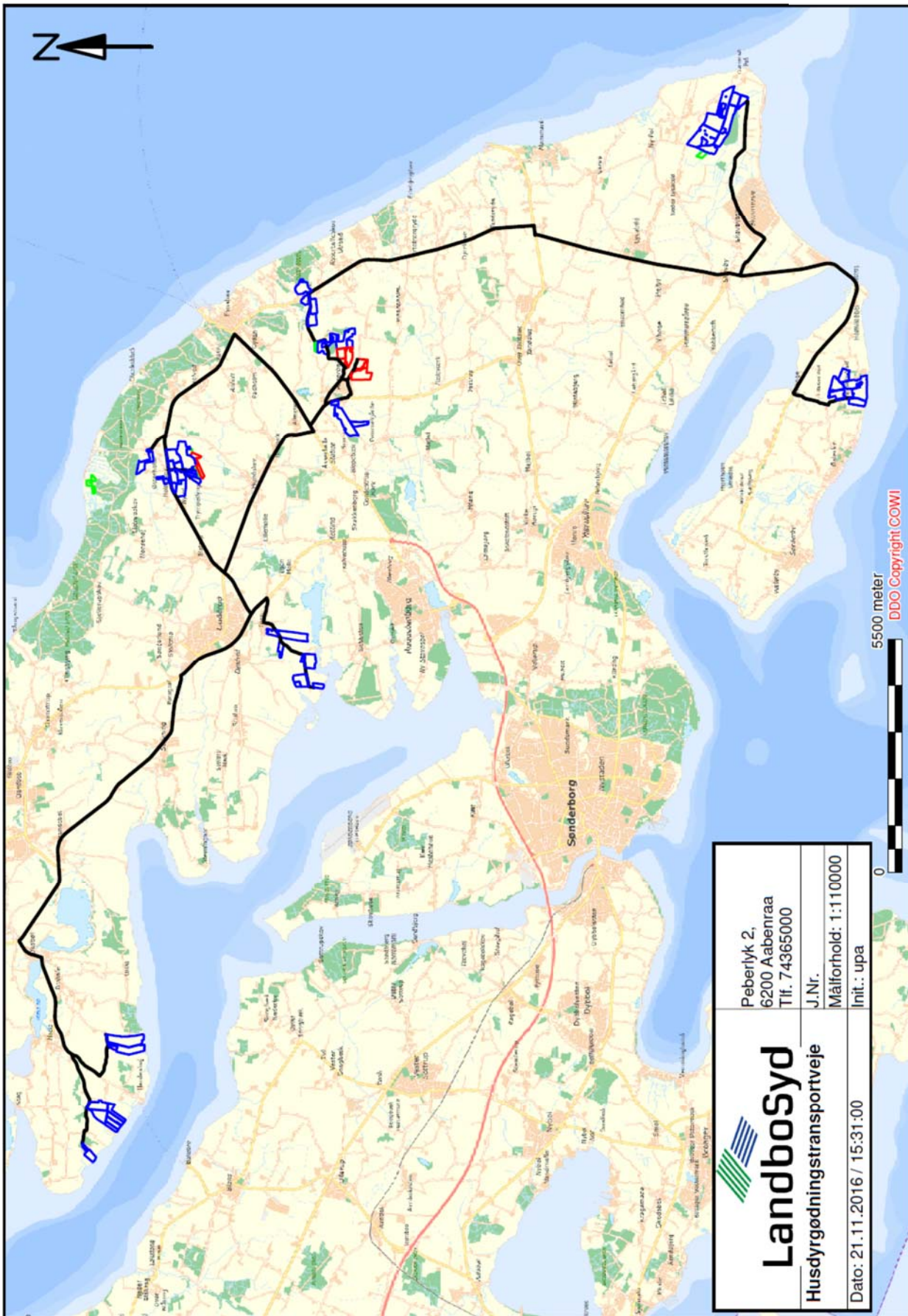
Platform

Rampé

 <p>Landbosyd</p> <p>Tilkøbsforhold Bygaden 41, 6440 Augustenborg</p>	Peberlyk 2, 6200 Aabenraa Tlf. 74365000
	J.Nr. Målforhold: 1:500 Init.: upa
Dato: 23.08.2016 / 15:12:57	

25 meter

DDO Copyright COWI



 Landbosyd	Peberlyk 2, 6200 Aabenraa Tlf. 74365000
	J.Nr. Målforhold: 1:110000 Init.: upa
Dato: 21.11.2016 / 15:31:00	

Beredskabsplan (Sønderborg kommune)

Beredskabsplan
for
Bygaden 42, 6440 Augustenborg

Indholdsfortegnelse:

TELEFONNUMRE	15
BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS	16
OVERLØB AF GYLLE	17
KEMIKALIE- OG OLIESPILD.....	18
STOPHANER / HOVEDAFBRYDERE	19
STRØMSVIGT	20
TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER.....	21
BILAG A Kort over ejendommen.....	22
BILAG B Kort over udløbspunkter fra dræn til vandløb.....	24

D. 28/6-2016 **OBS: Opdateres når den nye stald er etableret**

Denne beredskabsplan er udarbejdet som en del af ejendommens miljøgodkendelse med det formål at stoppe og begrænse evt. uheld med konsekvenser for det omgivne miljø.

Planens indhold skal være kendt af gårdens ansatte mm. og udleveres til evt. indsatsleder/miljømyndighed i forbindelse med uheld, forureninger, brand ol.

Beredskabsplanen revideres/kontrolleres mindst 1 gang om året og skal være let tilgængelig og synlig. Beredskabsplanen findes i en mappe på kontoret i stuehuset.

Kopi af beredskabsplanen findes i en mappe på kontoret i eksisterende hønsestald.

Kort materiale.

Bagerst er der et oversigtskort over ejendommen mm. med angivelse af:

- Mark- og drikkevandsboringer/brønde
- Kemikalielager
- Dieseltank og olietank
- Drænbrønde / regnvandsbrønd / afløb
- Udløbspunkter til vandløb / jord
- Slukningsmateriel
- Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbyrder m.v.
- Flugtveje

Husk

Ved store uheld ring altid 1-1-2, ved mindre uheld ring altid til miljømyndighederne. Er man i tvivl ring 1-1-2.

Efter brand tag kontakt til miljømyndighederne med hensyn til genopbygning af stald mv.

TELEFONNUMRE

Der er ingen fast telefon i forbindelse med fjerkræstalden. Medarbejder kan træffes på 2044 8863 (Christen Ernst Christensen) og ejer kan træffes på 2127 1427.

Miljømyndighed	kontaktes på telefon 8872 6400 (mandag - torsdag kl. 10.00 - 17.00, fredag kl. 10.00 – 15.00)
Falck	kontaktes på telefon 7010 2030 dag eller nat
Brandvæsen	kontaktes på telefon 112 dag og nat
Lægevagt	kontaktes på telefon 7011 0707 kl. 16.00 - 08.00 og lørdag, søn- og helligdage hele døgnet
Tandlægevagt	kontaktes på telefon 6541 4551 fra kl. 9.00 – 12.00 på lørdage, søndage og helligdage
Landbocenteret	kontaktes på telefon 74 36 50 00
Dyrlæge	kontaktes på telefon 7447 2300, Alsia Dyrehospital Als Dyrlæger I/S
Foderstofforretning	kontaktes på telefon 3368 3000, DLG
Elektriker	kontaktes på telefon 7445 8415, El-Hjørnet i Centrum A/S
VVS	kontaktes på telefon 7441 5360, Egebjerggaard Smedie & VVS A/S
Ventilationsfirma	kontaktes på telefon 7217 5555, Skov A/S

BRAND- OG EVAKUERINGSINSTRUKS

Ved brand der ikke kan slukkes ved egen hjælp.

Tilkald brandvæsenet – RING 112 – oplys:

Navn, adressen og telefonnummer der ringes fra.

Hvad er der sket og at det er en gårdbrand.

Er der tilskadekomne – hvor mange?

Er dyrene kommet ud – art og antal der evt. er fanget.

Kontakt Christen Ernst Christensen på tlf. 2044 8863.

Iværksæt rednings- og slukningsarbejde hvis det er muligt og forsvarligt, herunder fjernelse og evakuering af dyr, olie, trykflasker, gødning og kemikalier.

Placering af slukningsmateriel er angivet på oversigtskort.

Hvis det ikke er muligt at slukke branden – forsøg at begrænse den ved lukning af døre og vinduer.

Modtag brandvæsenet og udlevér denne mappe sammen med kortmaterialet.

Oplys endvidere:

Evt. tilskadekomne eller dyr der ikke er reddet i sikkerhed.

Hvor det brænder.

Brandens omfang.

Hvor der er adgangsveje.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan afhjælpe situationen:

Pulverslukker og CO₂-slukker i fjerkræstalden ved oliefyret.

Se vedlagte kortbilag hvoraf placeringen fremgår.

Placering af pulverslukkere i den nye stald er endnu ikke afklaret.

OVERLØB AF GYLLE INSTRUKS

Ved større overløb af gylle eller ved brud på gylletanken – RING 112

Oplys:

Navn, adressen og telefonnummer, der ringes fra.

Hvad der er sket og hvor meget der er løbet ud.

Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt Christen Ernst Christensen på tlf. 2044 8863.

Kontakt miljømyndighederne på tlf. 8872 6400

Forsøg opdæmning for at undgå at gylle løber til samle- og drænbrønd placeret i læhegnet, ca. 35 m sydvest for gyllebeholderen på 1500 kbm. Derudover kan der fyldes sand i drænbrønden placeret mellem svinestalden på Bygaden 40's nordøstlige hjørne og vejen Bygaden. Alternativt kan den rørlagte drænledning graves over (se vedlagt kort).

Hvis der er løbet forurenende stoffer i lednings-/drænsystem ved den nye stald kan ledning/dræn evt. graves over og oppumpning iværksættes. Da der udelukkende håndteres faste husdyrgødningsfraktioner og vaskevand, anses der for meget lidt sandsynligt at der kan ske uheld.

Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængig af mængden af gylle.

Er gyllen løbet til dræn skal den rørlagte drænledning graves over, så det ikke ender i søen (se vedlagte kort).

Der er ingen dambrug i tilknytning til vandløbsstrækningen nedstrøms.

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

Rendegraver (står på Bygaden 40)

Halmballer (står på Bygaden 40)

KEMIKALIE- OG OLIESPILD INSTRUKS

Ved større overløb af mælk, kemikalier og olie – RING 112

Oplys:

Navn, adressen og telefonnummer, der ringes fra.

Hvad der er sket, hvad og hvor meget der er løbet ud.

Om der er risiko for forurening af vandløb eller drikkevandsboring.

Ved mindre spild kontaktes kun miljømyndighederne.

Kontakt Christen Ernst Christensen på tlf. 2044 8863.

Kontakt miljømyndighederne på tlf. 8872 6400.

Forsøg opdæmning for at undgå, at væsker spredes over et større område og iværksæt opsugning. Opdæmningen kan evt. foretages med jord, halmballer ol. afhængigt af mængden og art. Er olie f.eks. løbet til dræn skal den rørlagte drænledning graves over, så det ikke ender i søen (se vedlagte kort).

Der er ingen dambrug i tilknytning til vandløbsstrækningen nedstrøms.

Modtag brandvæsenet/miljømyndighederne og udlever denne mappe sammen med kortmaterialet.

På ejendommen findes der følgende materiel, som evt. kan anvendes for at afhjælpe situationen:

Rendegraver (står på Bygaden 40)

Halmballer (står på Bygaden 40)

Savsmuld (står i pakkerierne)

STOPHANER / HOVEDAFBRYDERE

Afbrydere til diverse pumper, anlæg, strømafbryder mv. fremgår af kortbilaget.

Vand:

Stophane sidder ved oliefyret i kontoret i den eksisterende stald. I den nye stald forventes stophanen at komme til at sidde i teknikrummet.

Elektricitet:

Hovedafbryderen og eltavlen sidder ved indgangen til fjerkræstalden. I den nye stald forventes hovedafbryderen at komme til at sidde i teknikrummet.

Der bruges både automatsikringer og amperesikringer.

Nye amperesikringer opbevares ved eltavlerne.

STRØMSVIGT INSTRUKS

Vurdér om dyr vil lide under træk fra nødopluk eller varme.

Tjek alle stalde og se, om nødoplukket er åben.

Begræns trækgener og varmeudvikling (overbrusning).

Kontroller, at der ikke sker forurening som følge af manglende strøm til pumper ol.

Ved strømsvigt på over 2 timer, ring til Sydenergi og forhør om varigheden af udfaldet.

Telefon nr. 7011 5000.

Lån eventuelt nødstrømsgeneratoren af naboen (står i maskinhuset Bygaden 40).

TRANSPORT AF BEKÆMPELSESMIDLER INSTRUKS

Sørg for sikker transport af kemikalier til ejendommen og mellem ejendom og marker.

Bekæmpelsesmidler skal under transport være sikret mod stød og uheld. En lukket tæt plastkasse (f.eks. en køleboks) er velegnet.

Medbring en spand/sæk med fint savsmuld til opsugning af spildt middel samt en skovl og f.eks. plasticposer/plastspand til en hurtig indsats. Uanset koncentrationen kan et spild på mindre end ca. 2 liter med en hurtig indsats fjernes fra jorden.

Medbring altid en mobiltelefon, således at det er muligt hurtigt at tilkalde hjælp ved uheld.

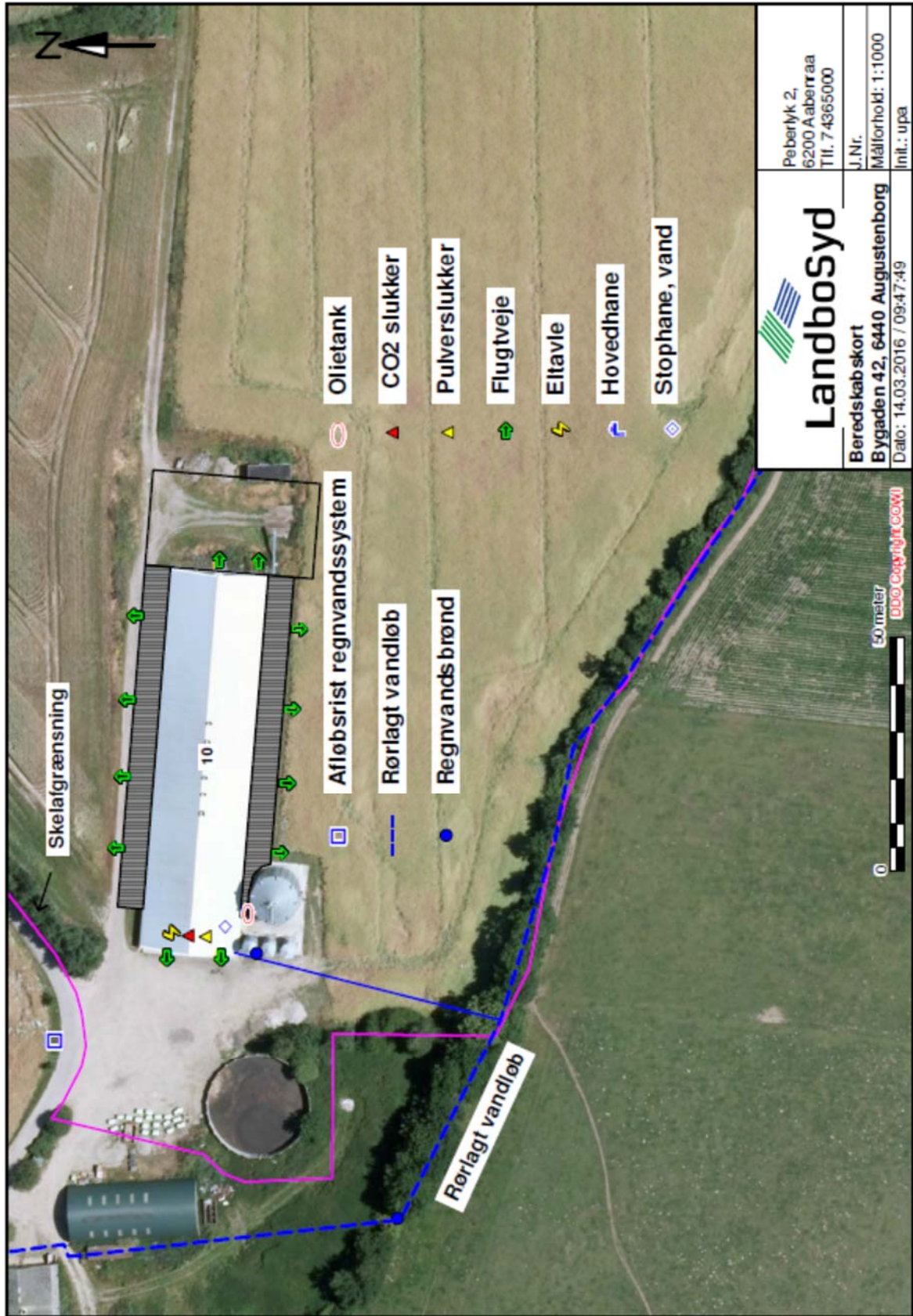
Hvor der arbejdes med bekæmpelsesmidler, skal der være førstehjælpsudstyr og øjenskyllmiddel til rådighed.

Meget giftige og giftige bekæmpelsesmidler skal overalt opbevares forsvarligt under lås. Øvrige bekæmpelsesmidler skal opbevares forsvarligt. For alle midler gælder, at de opbevares utilgængeligt for børn og ikke sammen med eller i nærheden af levnedsmidler, foderstoffer m.v.

Derudover gælder følgende:

- Kemikalierummet skal være godt ventileret, tørt og frostfrit med god belysning.
- Der skal findes et sugende materiale f.eks. savsmuld til opsamling af spild.
- Døre skal være forsynet med en støbt kant, der kan tilbageholde eventuelt spild.
- Gulve skal være tætte og uden afløb.

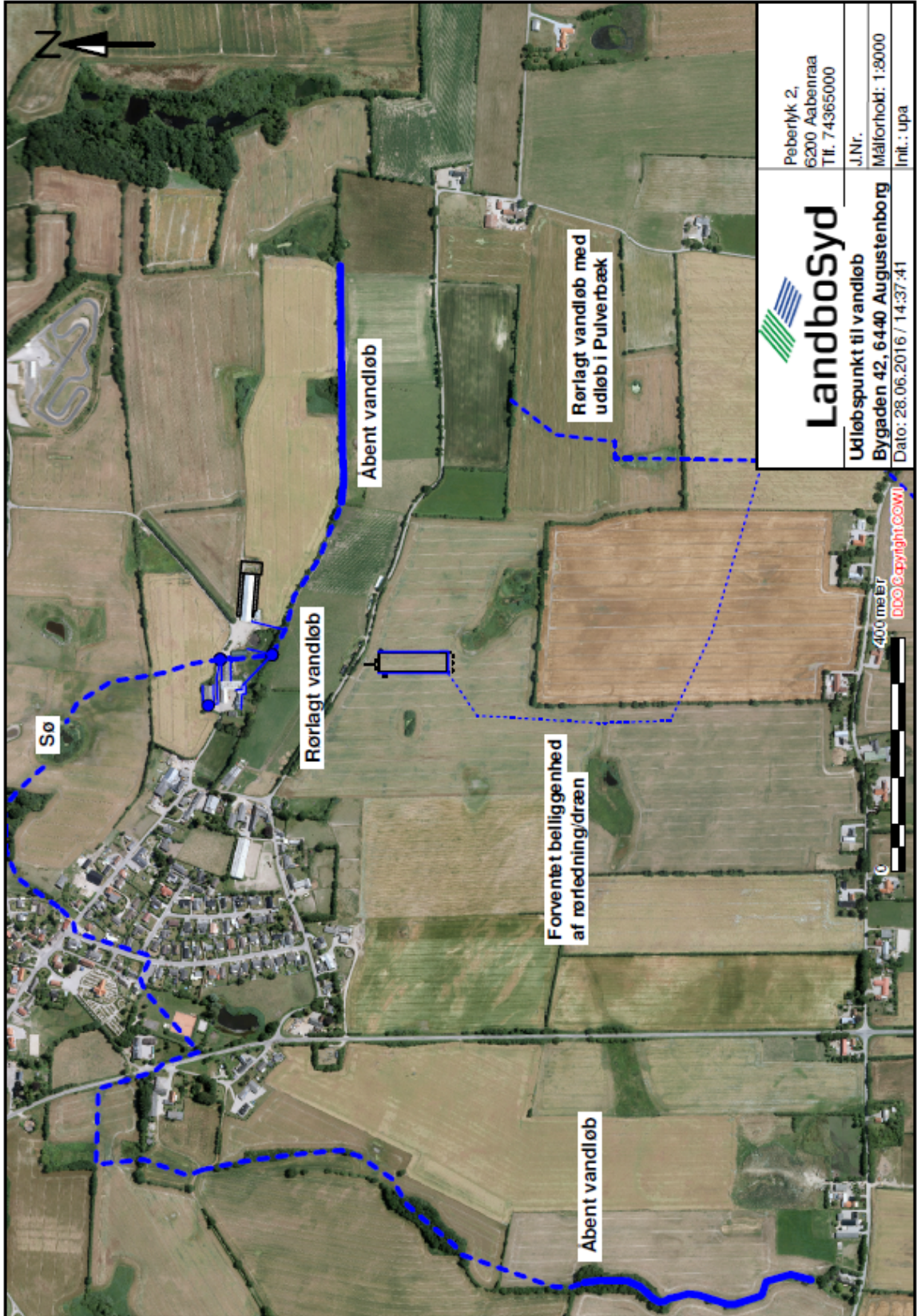
BILAG A Kort over ejendommen

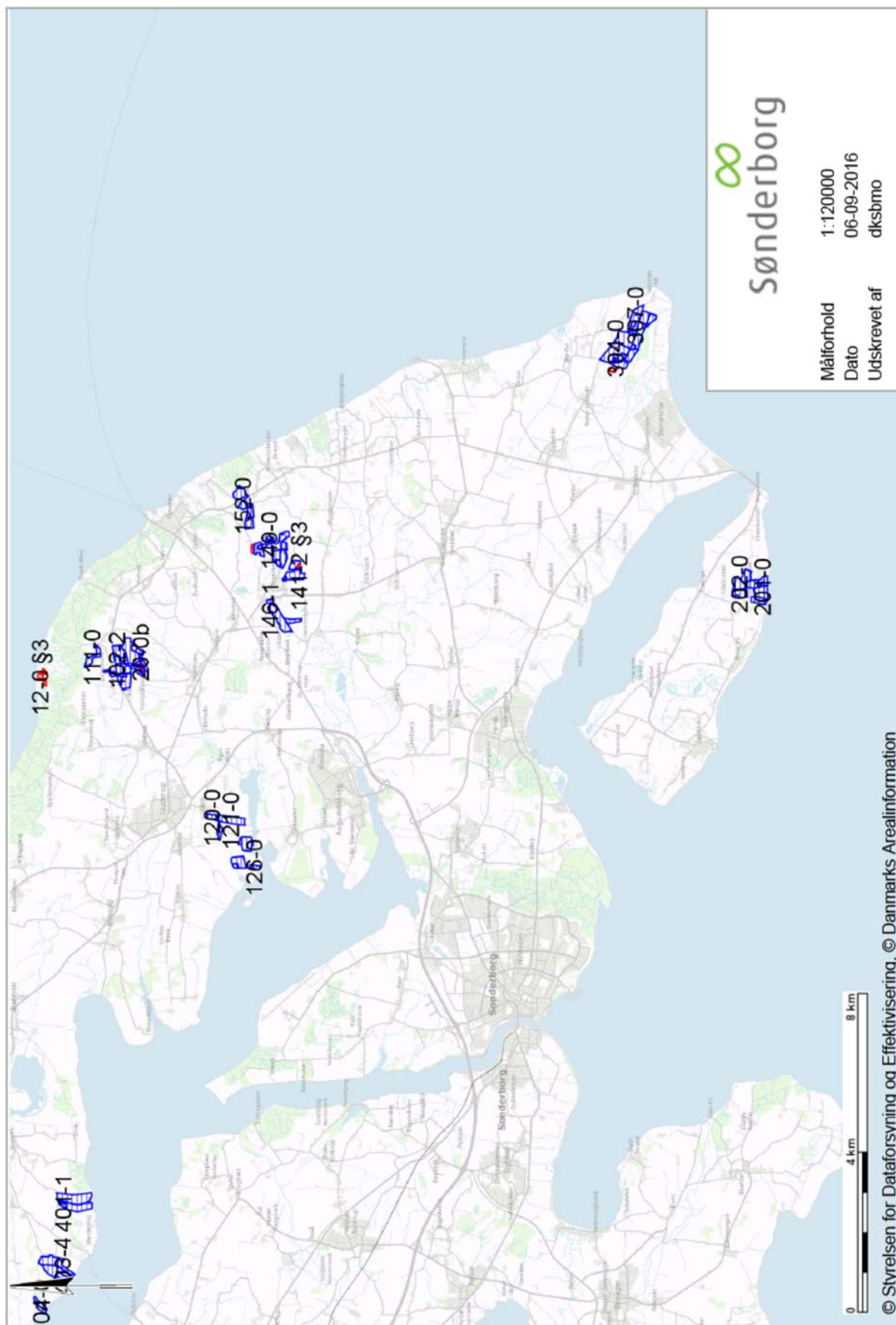


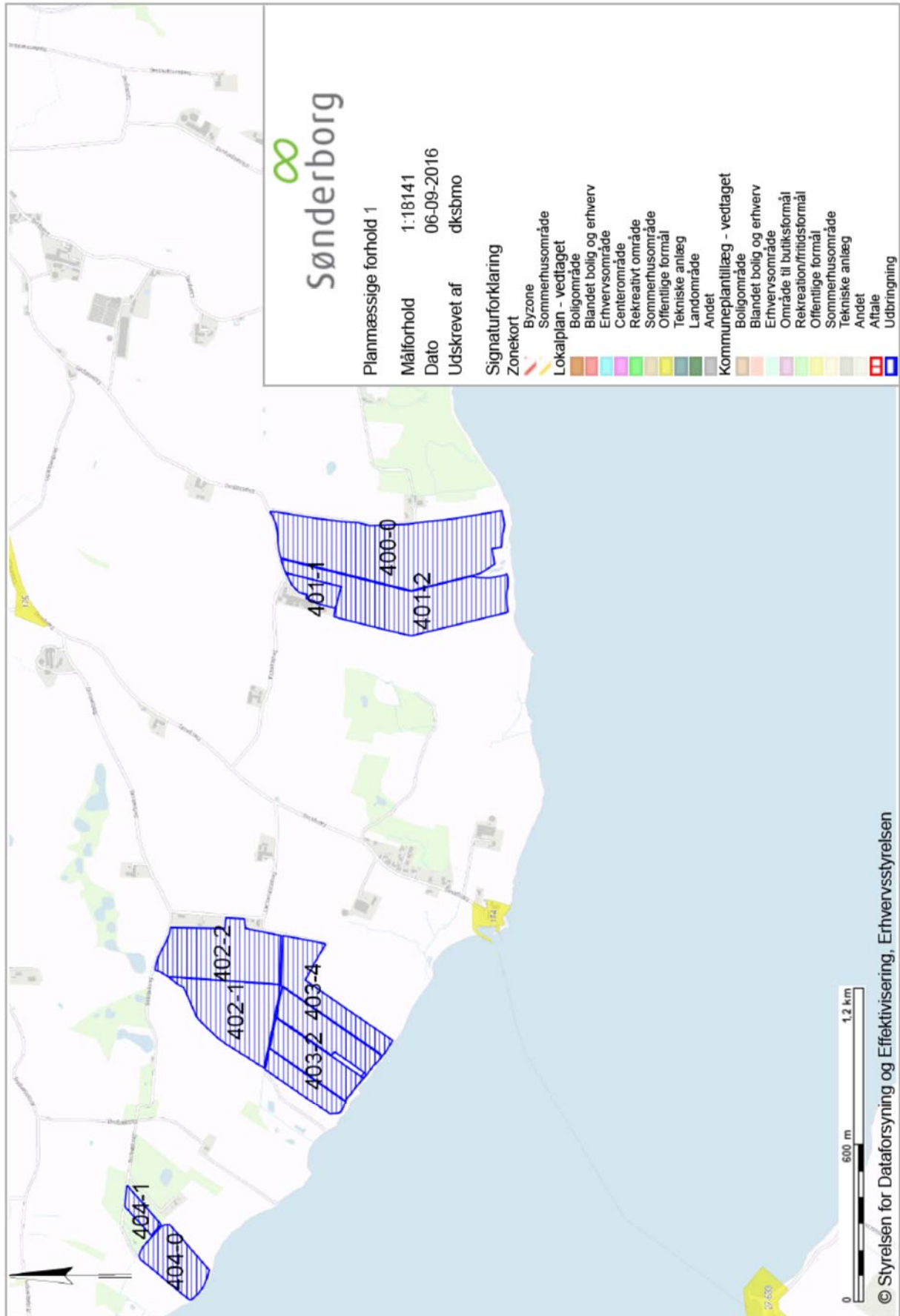
 Landbosyd	Peberlyk 2, 6200 Aabenraa Tlf. 7 4365000
	J.Nr. Målforshold: 1:1000 Init.: upa
Beredskabskort Bygaden 42, 6440 Augustenborg	Dato: 14.03.2016 / 09:47:49

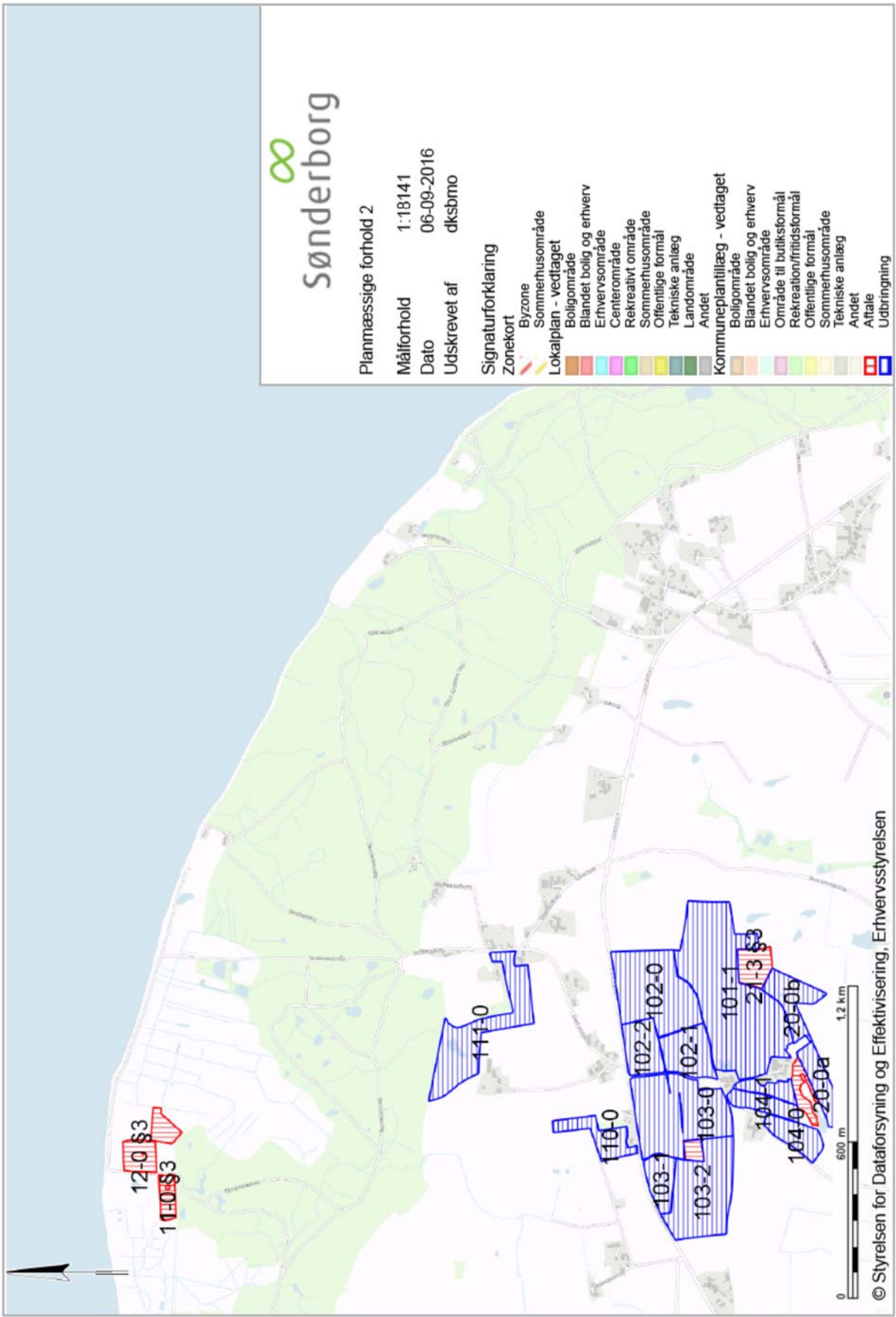
Der indsættes et ekstra kortbilag over den nye stald, når placeringer pulverslukkere mv. er endeligt afgjort

BILAG B Kort over udløbspunkter fra drænen til vandløb









Sønderborg

Planmæssige forhold 2

Målforhold 1:18141

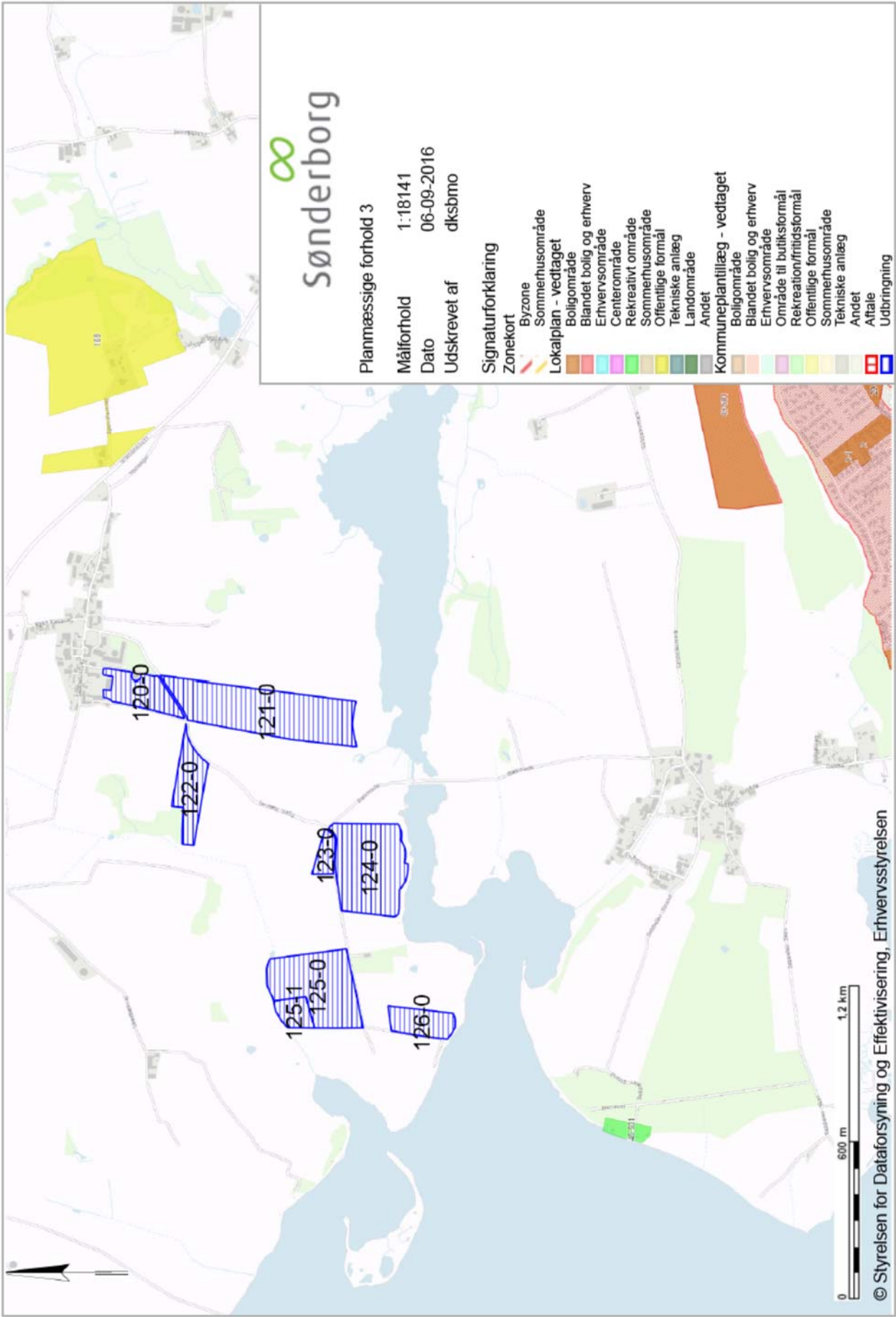
Dato 06-09-2016

Udskrevet af dksbmo

Signaturforklaring

Zonekort

- Byzone
- Sommerhusområde
- Lokalplan - vedtaget
- Bolligområde
- Blandet bolig og erhverv
- Erhvervsområde
- Centerområde
- Rekreativt område
- Sommerhusområde
- Offentlige formål
- Tekniske anlæg
- Landområde
- Andet
- Kommuneplanteilæg - vedtaget
- Bolligområde
- Blandet bolig og erhverv
- Erhvervsområde
- Område til butikformål
- Rekreation/fritidsformål
- Offentlige formål
- Sommerhusområde
- Tekniske anlæg
- Andet
- Aftale
- Udbringning



Sønderborg

Planmæssige forhold 3

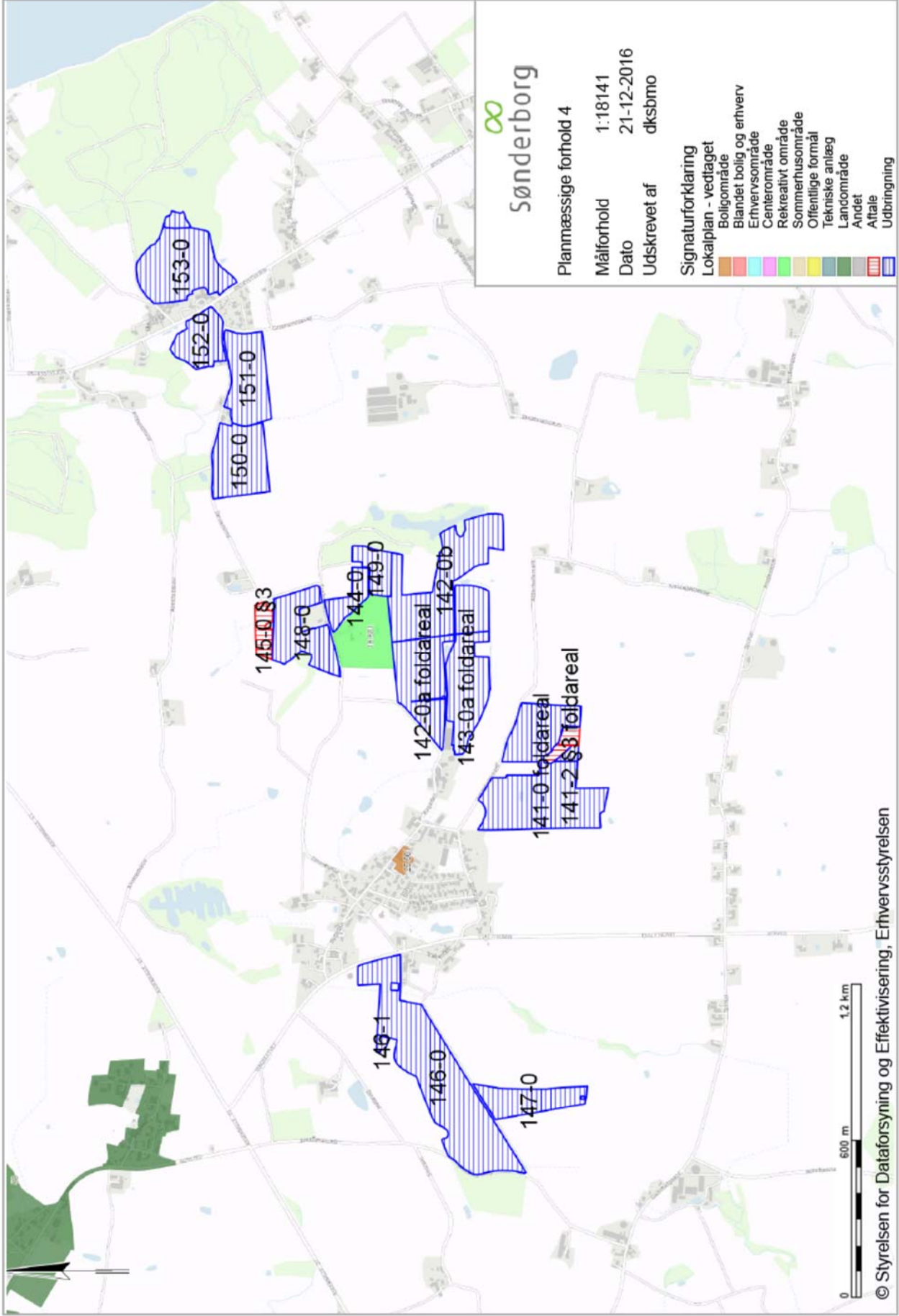
Målforhold 1:18141
 Dato 06-09-2016
 Udskrivet af dksbmo

Signaturforklaring

- Zonekort**
- Byzone
 - Sommerhusområde
 - Lokalplan - vedtaget
 - Boligområde
 - Blandet bolig og erhverv
 - Erhvervsområde
 - Centerområde
 - Rekreativt område
 - Sommerhusområde
 - Offentlige formål
 - Tekniske anlæg
 - Landområde
 - Andet
 - Kommuneplantillæg - vedtaget
 - Boligområde
 - Blandet bolig og erhverv
 - Erhvervsområde
 - Område til butikformål
 - Rekreation/fritidsformål
 - Offentlige formål
 - Sommerhusområde
 - Tekniske anlæg
 - Andet
 - Afale
 - Udbringning

0 600 m 1.2 km

© Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, Erhvervsstyrelsen

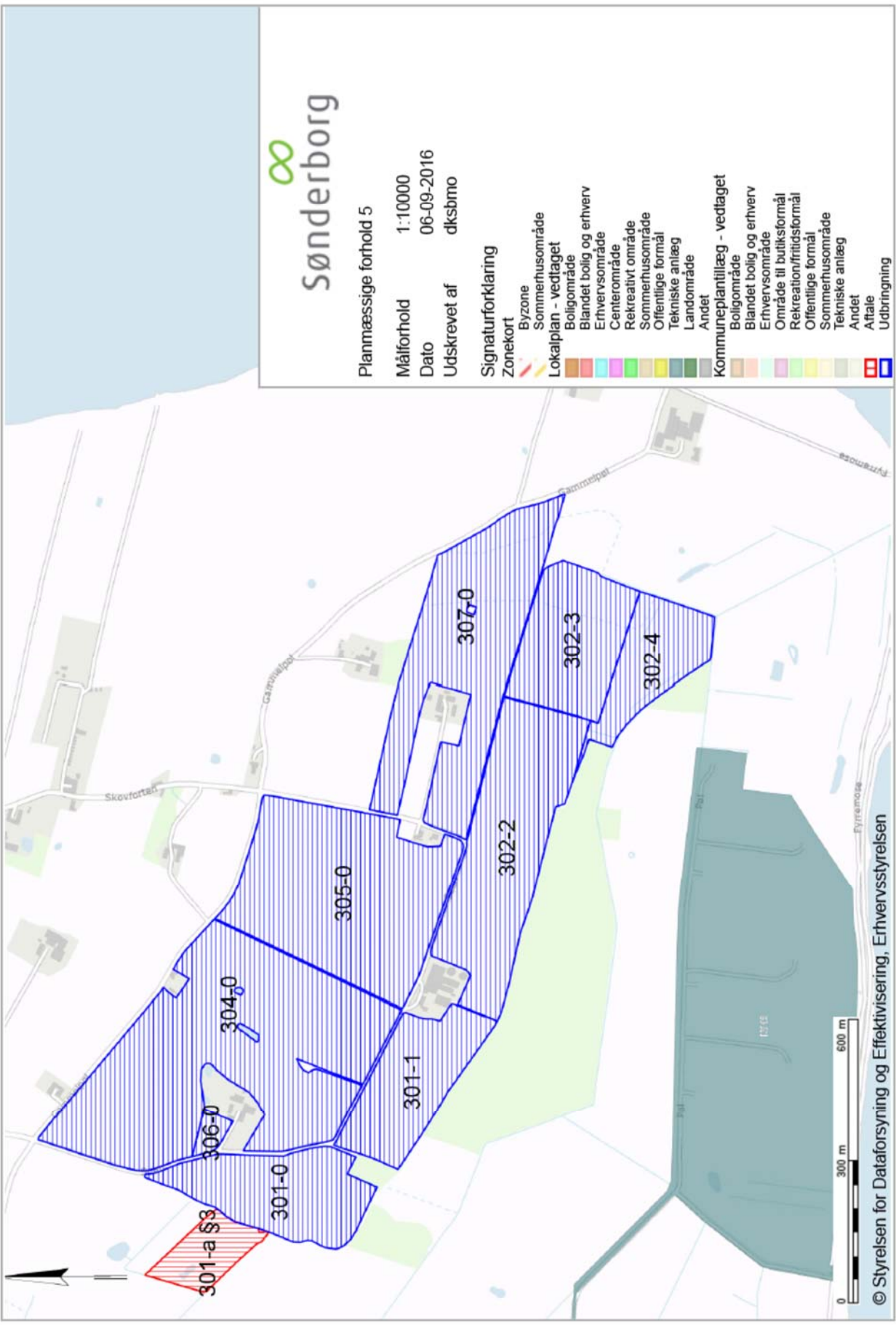


Sønderborg

Planmæssige forhold 4
 Målforhold 1:18141
 Dato 21-12-2016
 Udkrevet af dksbmo

Signaturforklaring

- Lokalplan - vedtaget
- Boligområde
 - Blandet bolig og erhverv
 - Erhvervsområde
 - Centerområde
 - Rekreativt område
 - Sommerhusområde
 - Offentlige formål
 - Tekniske anlæg
 - Landområde
 - Andet
 - Aftale
 - Udbringning



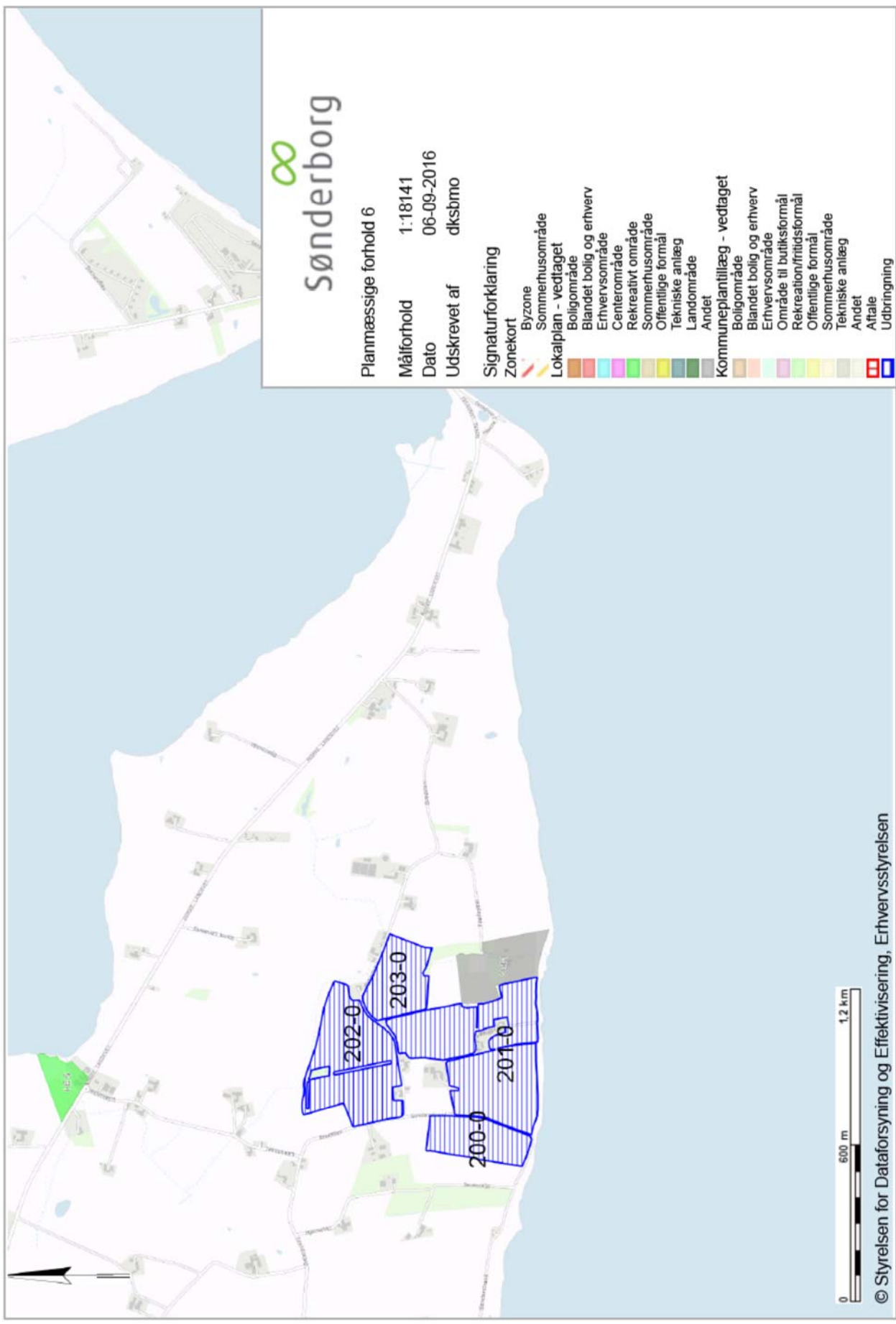
Sønderborg

Planmæssige forhold 5

Måltforhold 1:10000
 Dato 06-09-2016
 Udskrevet af dksbmo

Signaturforklaring

- Zonekort**
- Byzone
 - Sommerhusområde
 - Lokalplan - vedtaget
 - Boligområde
 - Blandet bolig og erhverv
 - Erhvervsområde
 - Centerområde
 - Rekreativt område
 - Sommerhusområde
 - Offentlige formål
 - Tekniske anlæg
 - Landområde
 - Andet
 - Kommuneplantillæg - vedtaget
 - Boligområde
 - Blandet bolig og erhverv
 - Erhvervsområde
 - Område til butikformål
 - Rekreation/fritidsformål
 - Offentlige formål
 - Sommerhusområde
 - Tekniske anlæg
 - Andet
 - Aftale
 - Udbringning



Sønderborg

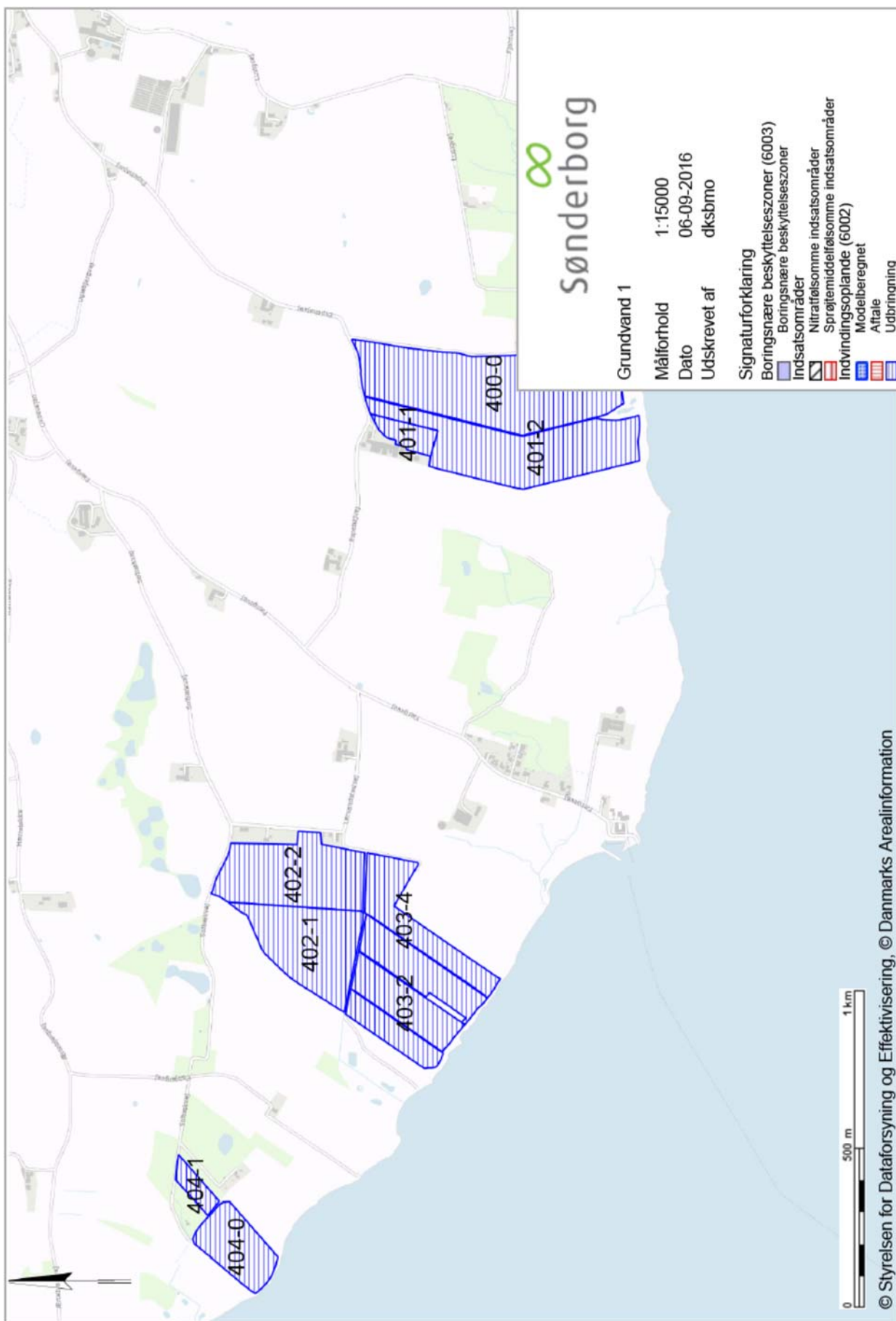
Planmæssige forhold 6

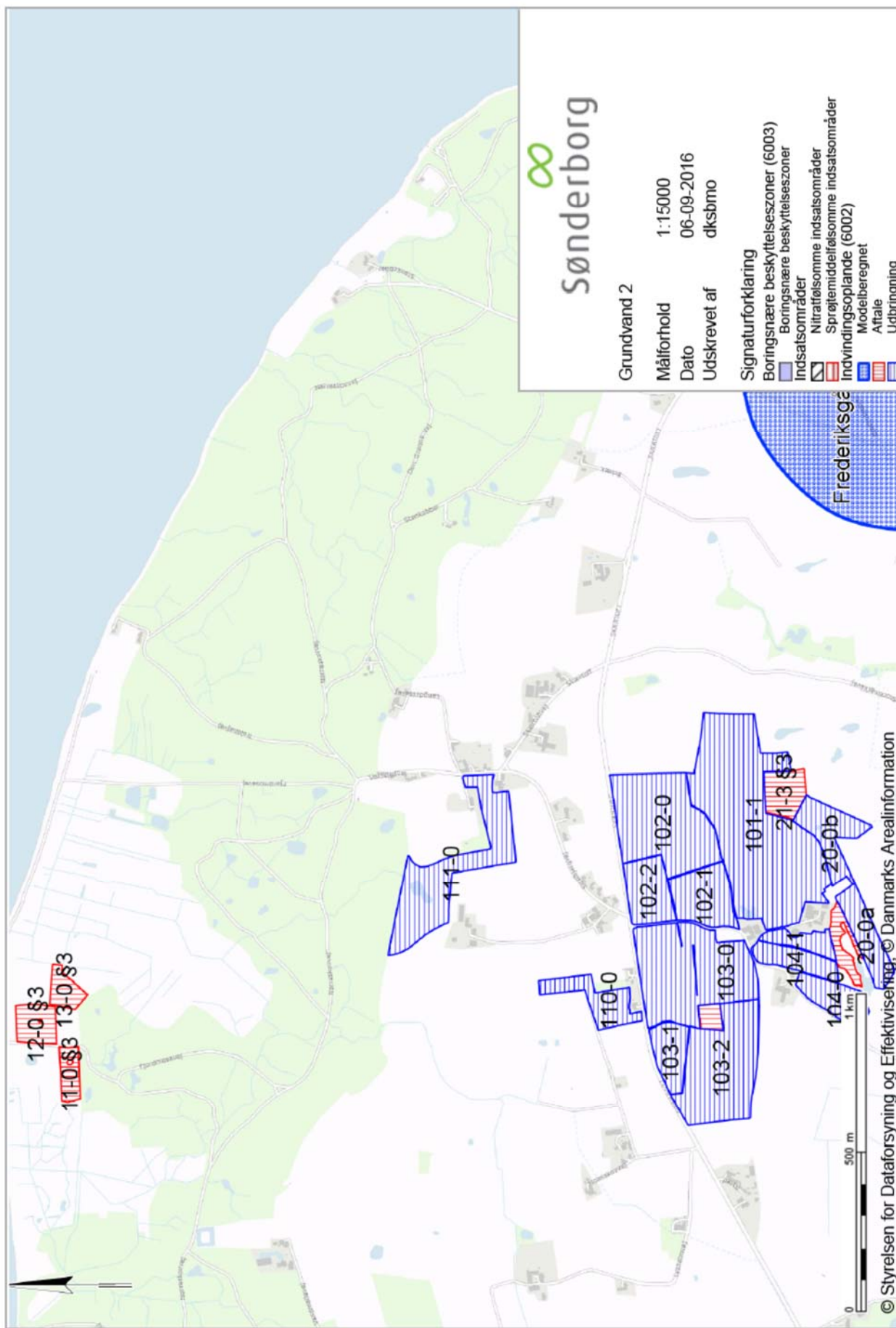
Målforhold 1:18141
 Dato 06-09-2016
 Udskrevet af dksbrno

Signaturforklaring

- Zonekort**
- Byzone
 - Sommerhusområde
 - Lokalplan - vedtaget
 - Boligområde
 - Blandet bolig og erhverv
 - Erhvervsområde
 - Centerområde
 - Rekreativt område
 - Sommerhusområde
 - Offentlige formål
 - Tekniske anlæg
 - Landområde
 - Andet
 - Kommuneplantillæg - vedtaget
 - Boligområde
 - Blandet bolig og erhverv
 - Erhvervsområde
 - Område til butikformål
 - Rekreation/fritidsformål
 - Offentlige formål
 - Sommerhusområde
 - Tekniske anlæg
 - Andet
 - Aftale
 - Udbringning







Sønderborg

Grundvand 2

Målforshold 1:15000

Dato 06-09-2016

Udskrevet af dksbmo

Signaturforklaring

Boringsnære beskyttelseszoner (6003)

Boringsnære beskyttelseszoner

Indsatsområder

Nitrattølsomme indsatsområder

Sprøjtetølsomme indsatsområder

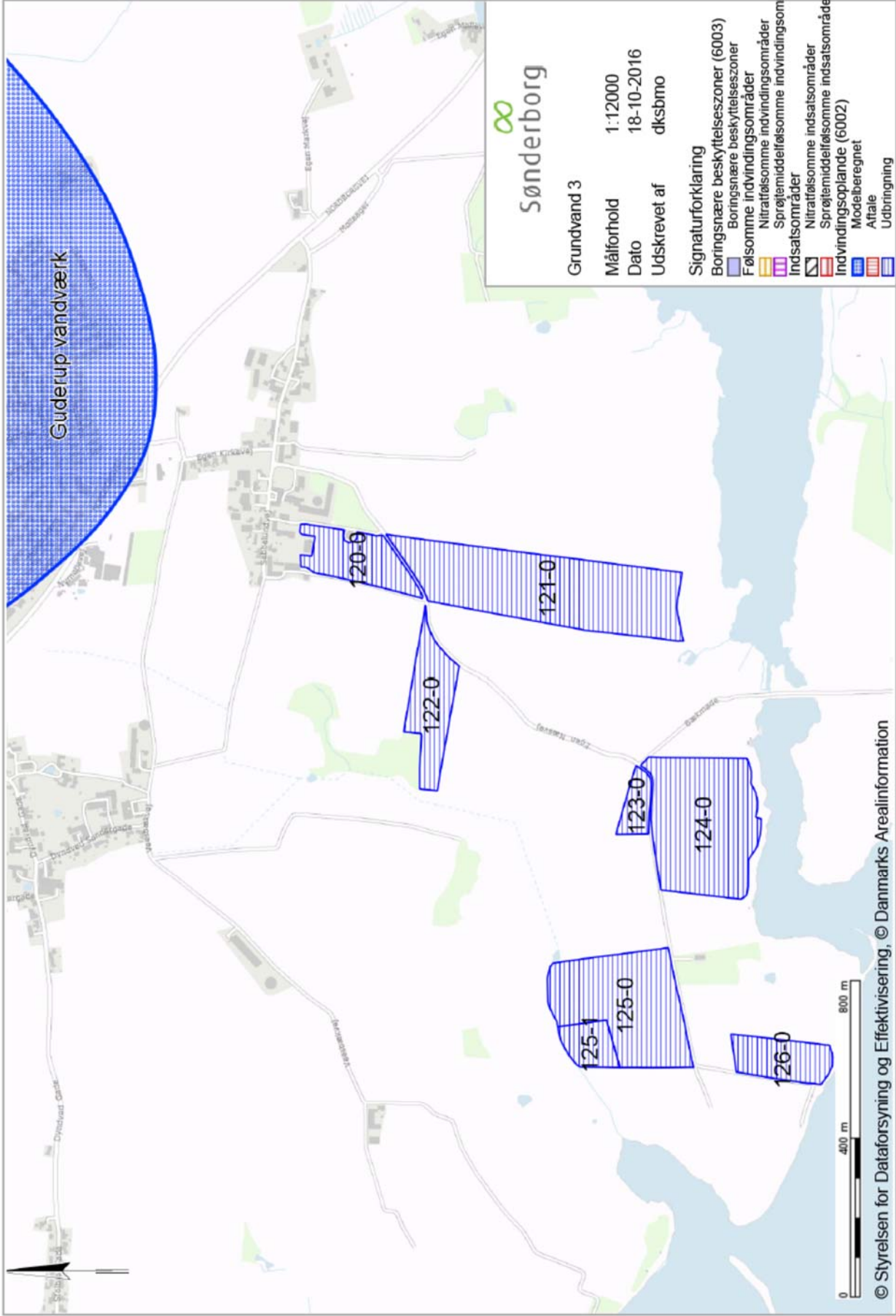
Indvindingsoplande (6002)

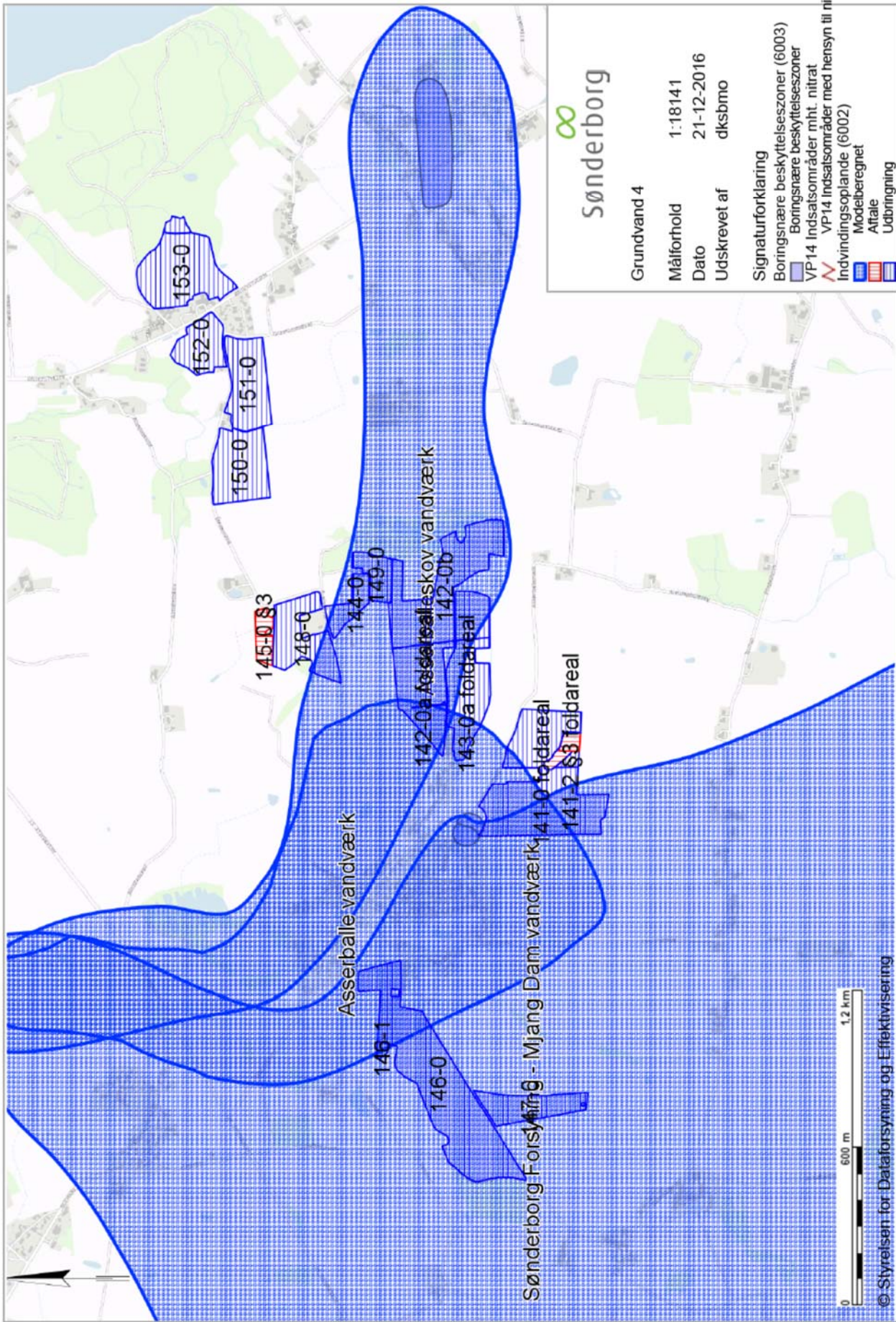
Modelberegnet

Aftale

Udbringning

© Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering, © Danmarks Arealinformation





Sønderborg

Grundvand 4

Målforhold 1:18141

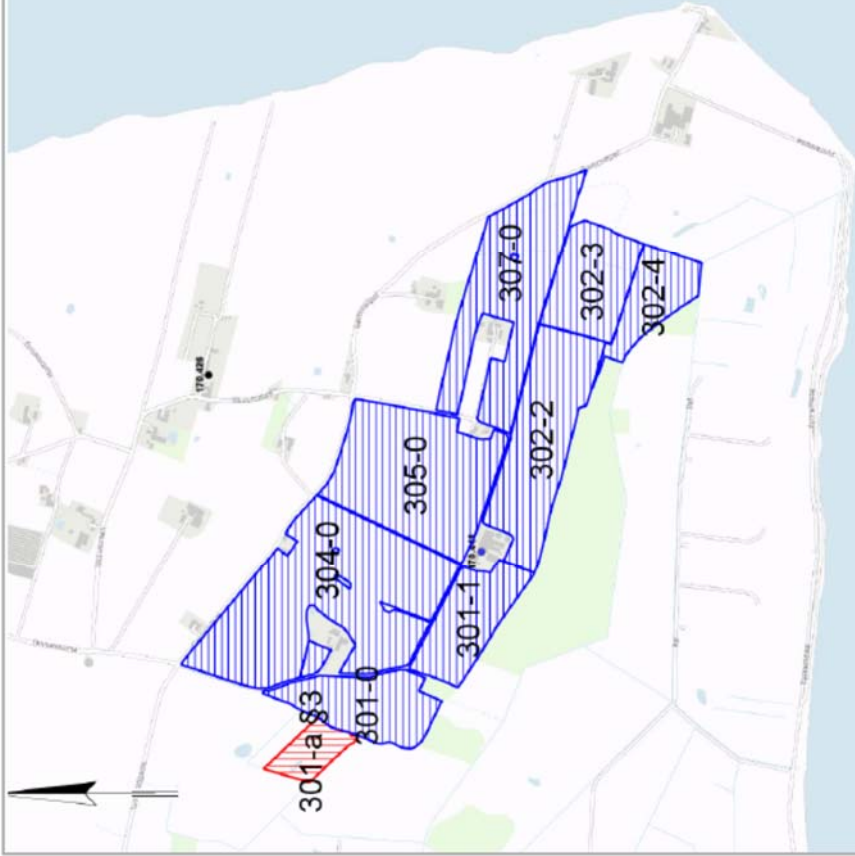
Dato 21-12-2016

Udskrevet af dksbmo

Signaturforklaring

- Boringsnære beskyttelseszoner (6003)
- Boringsnære beskyttelseszoner
- VP14 Indsatsområder mht. nitrat
- VP14 Indsatsområder med hensyn til nitrat
- Indvindingsoplande (6002)
- Modelberegnet
- Aftale
- Udbringning





Sønderborg

Grundvand 5

Målforhold 1:18141

Dato 06-09-2016

Udskrevet af dksbrno

Signaturforklaring

Boringsnære beskyttelseszoner (6003)

Boringsnære beskyttelseszoner

Indsatsområder (6007)

2006

2011

2013

2014

2014 - 2015

2015

2016 - 2017

Boringsdata

Vandboring

Geoteknisk boring

Råstofboring

Miljøboring

Anden boring

Sløjfet boring

Ukendt formål/ anvendelse

Indsatsområder

Nitratfølsomme indsatsområder

Sprølemiddelfølsomme indsatsområder

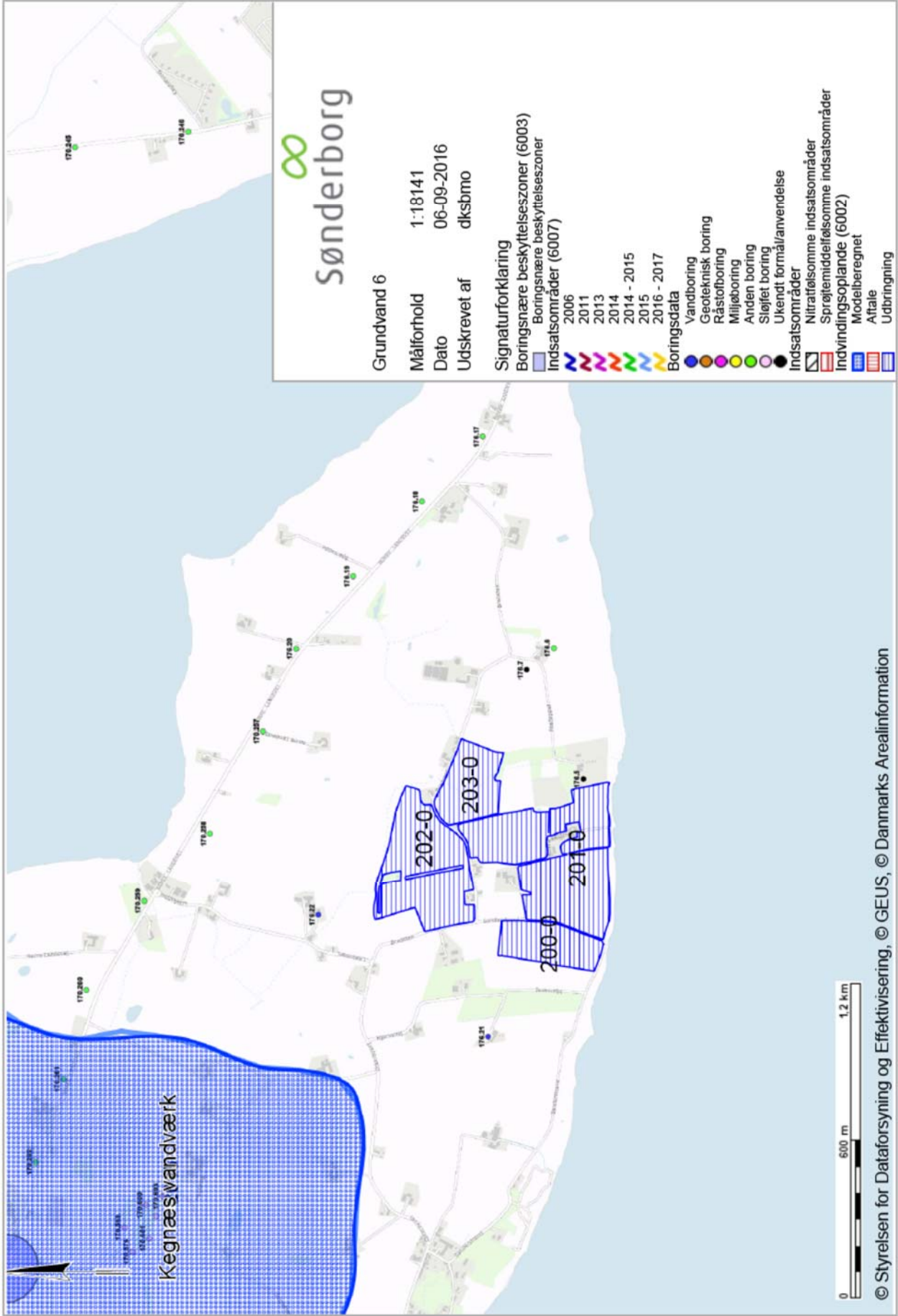
Indvindingsoplande (6002)

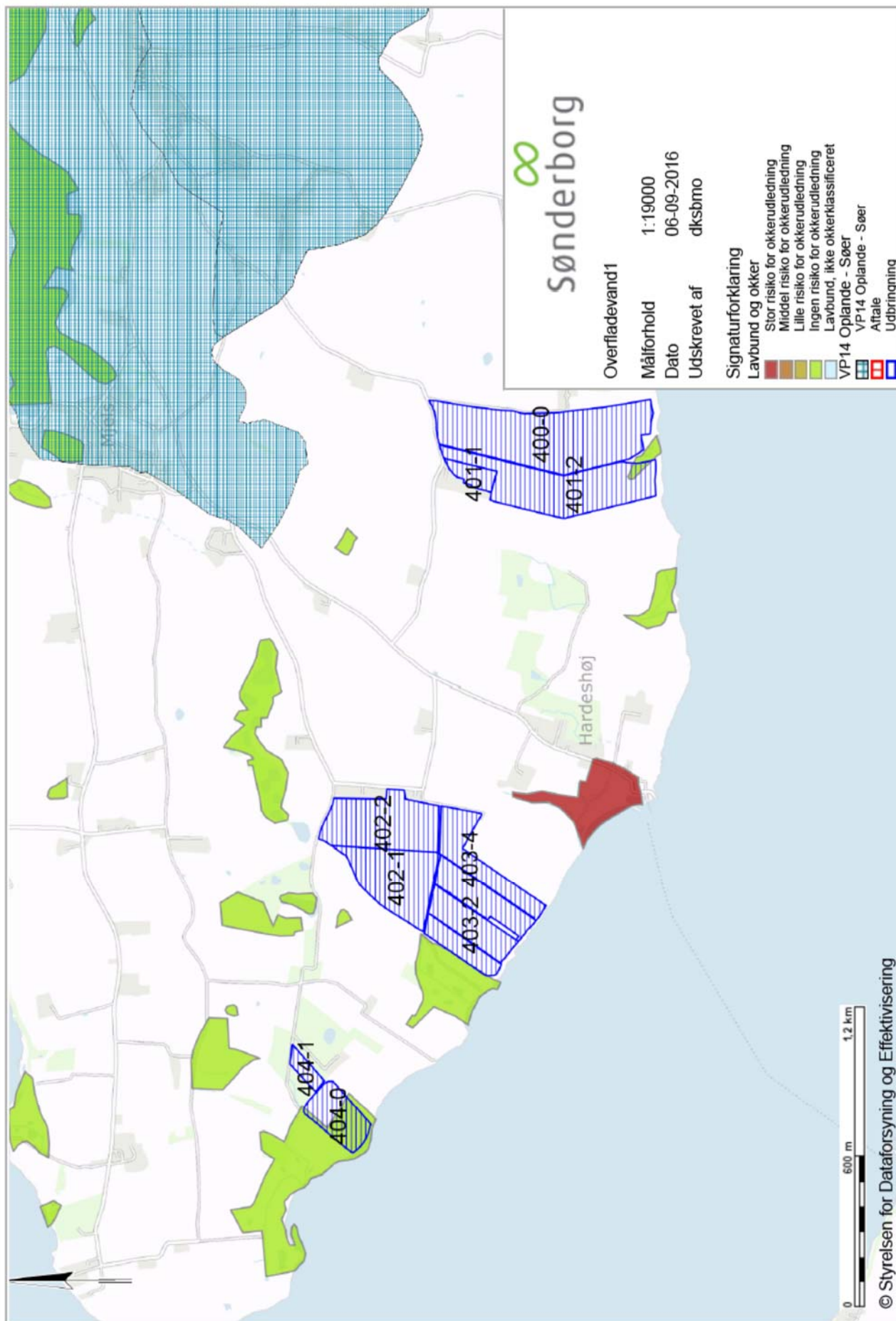
Modelberegnet

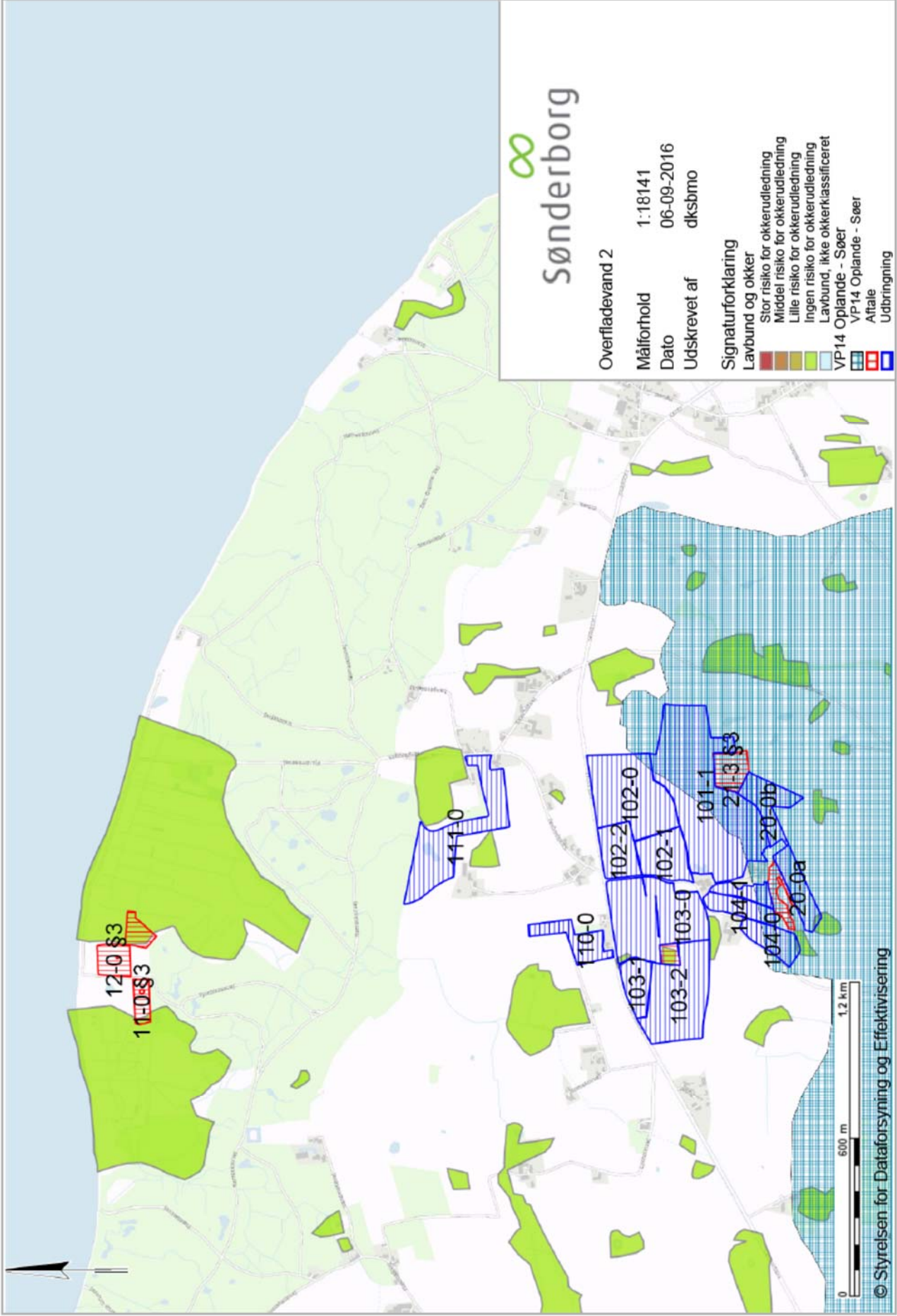
Aftele

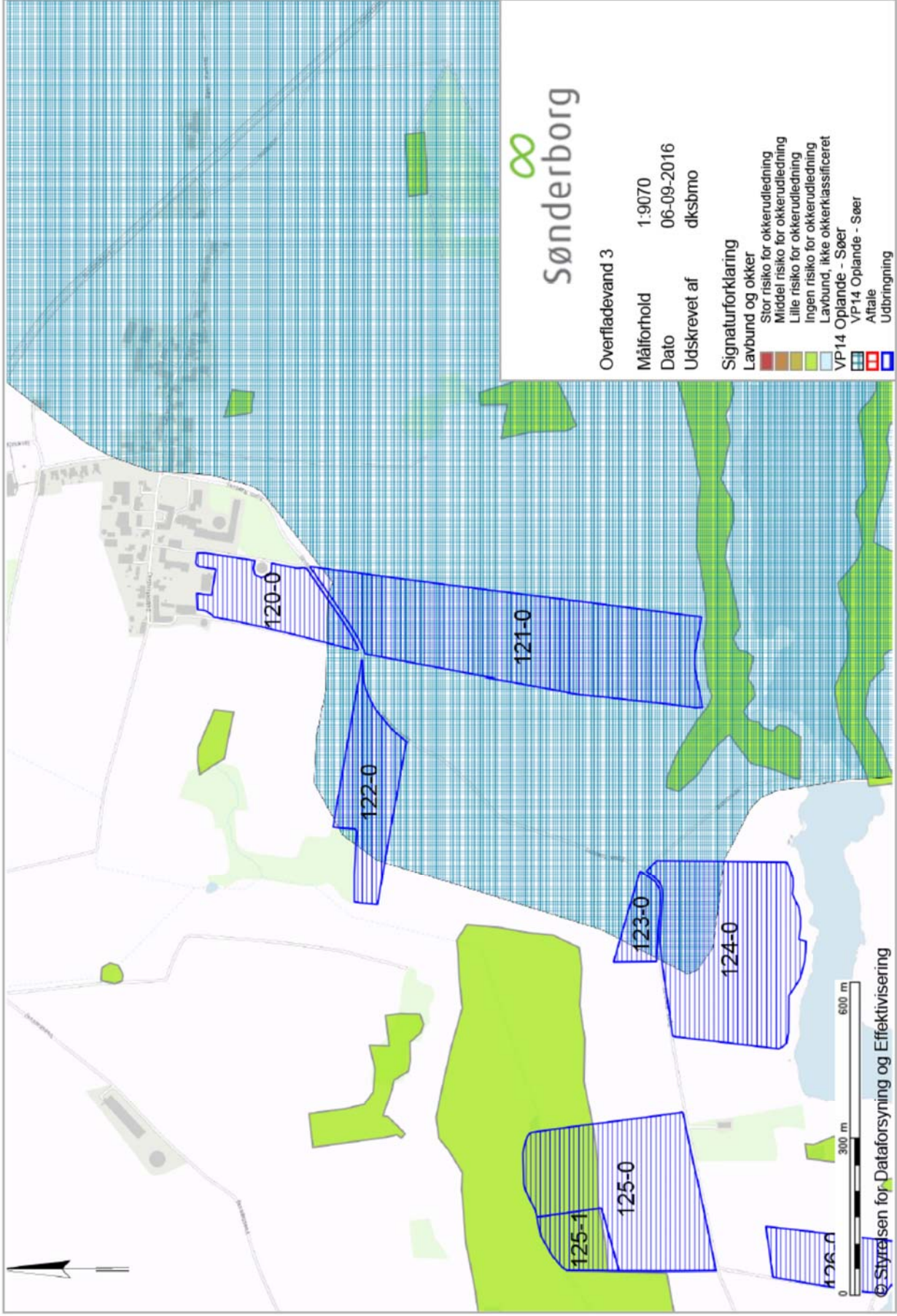
Udbringning

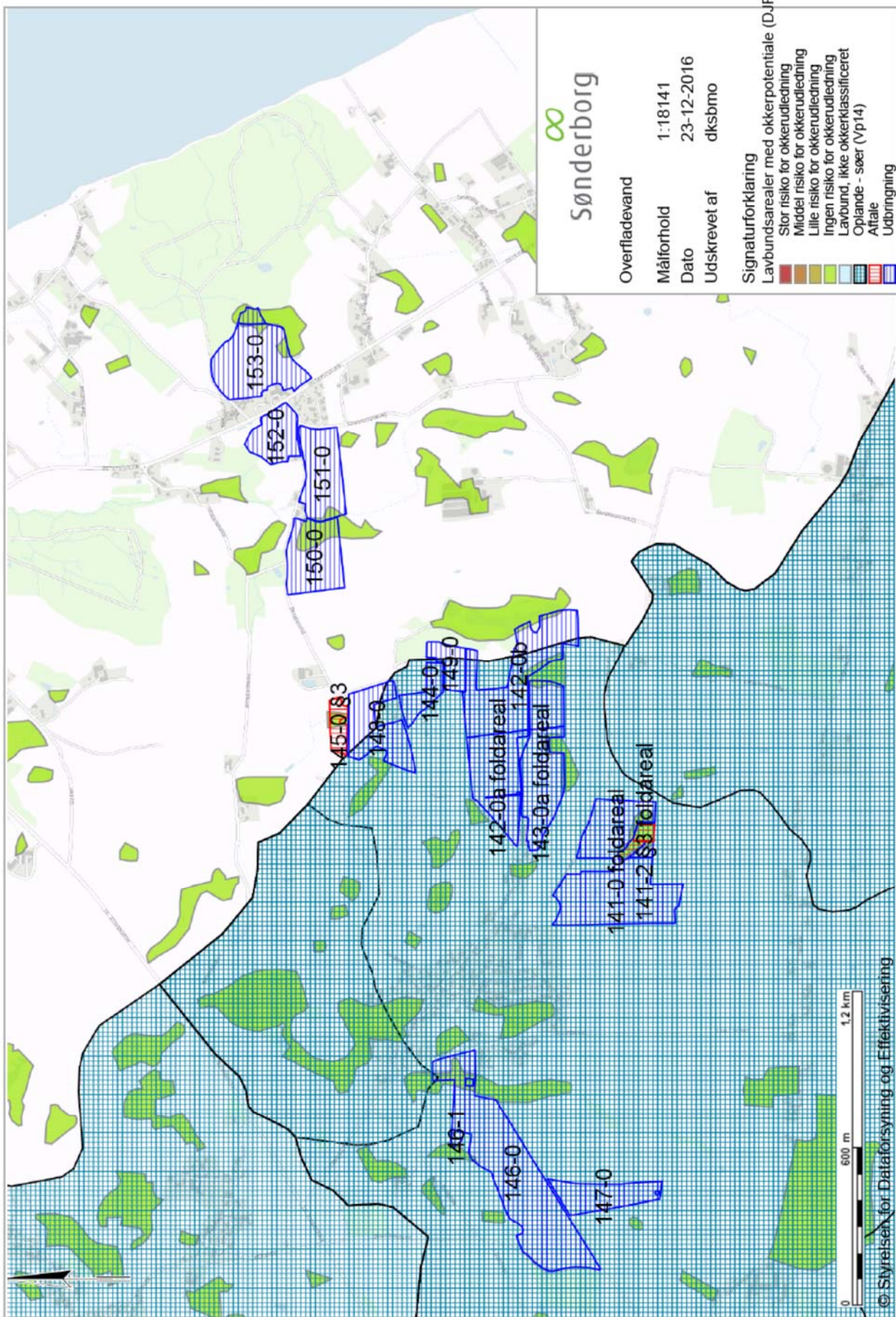












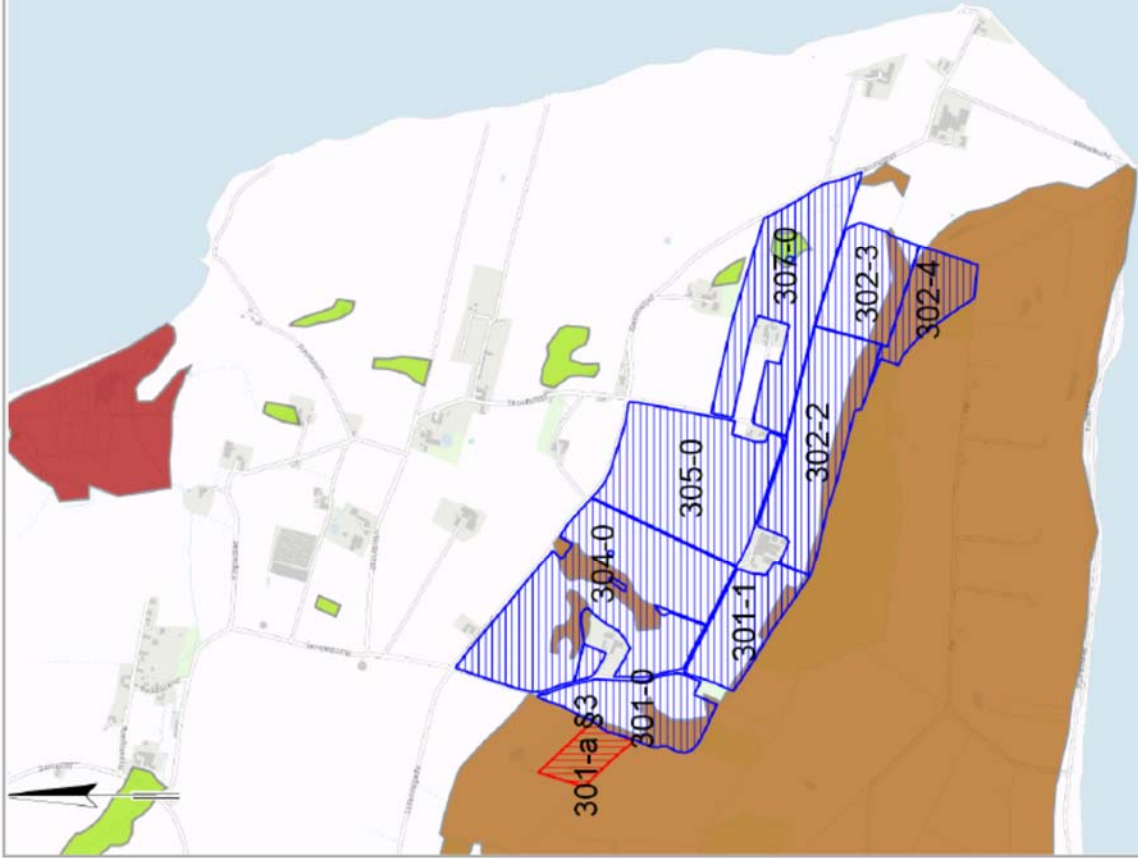
Sønderborg

Overfladevand
 Målforhold 1:18141
 Dato 23-12-2016
 Udskrivet af dksbmo

Signaturforklaring
 Lavbundsarealer med okkerpotentiale (DJF)
 Stor risiko for okkerudledning
 Middel risiko for okkerudledning
 Lille risiko for okkerudledning
 Ingen risiko for okkerudledning
 Lavbund, ikke okkerklassificeret
 Oplande - søer (Vp14)
 Aftale
 Udbringning



© Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering



Sønderborg

Overfladevand 5

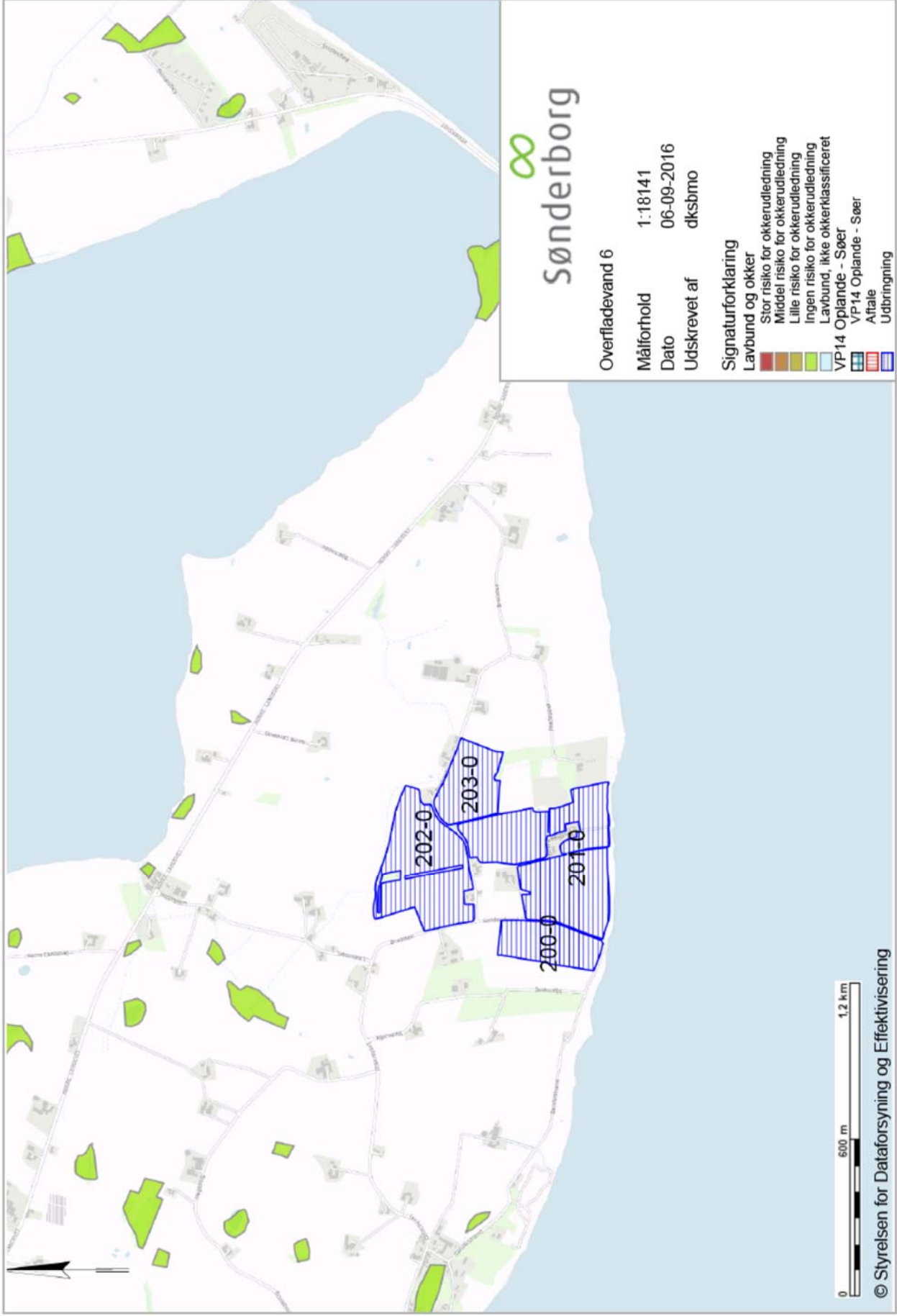
Målforshold 1:18141
 Dato 06-09-2016
 Udskrivet af dksbmo

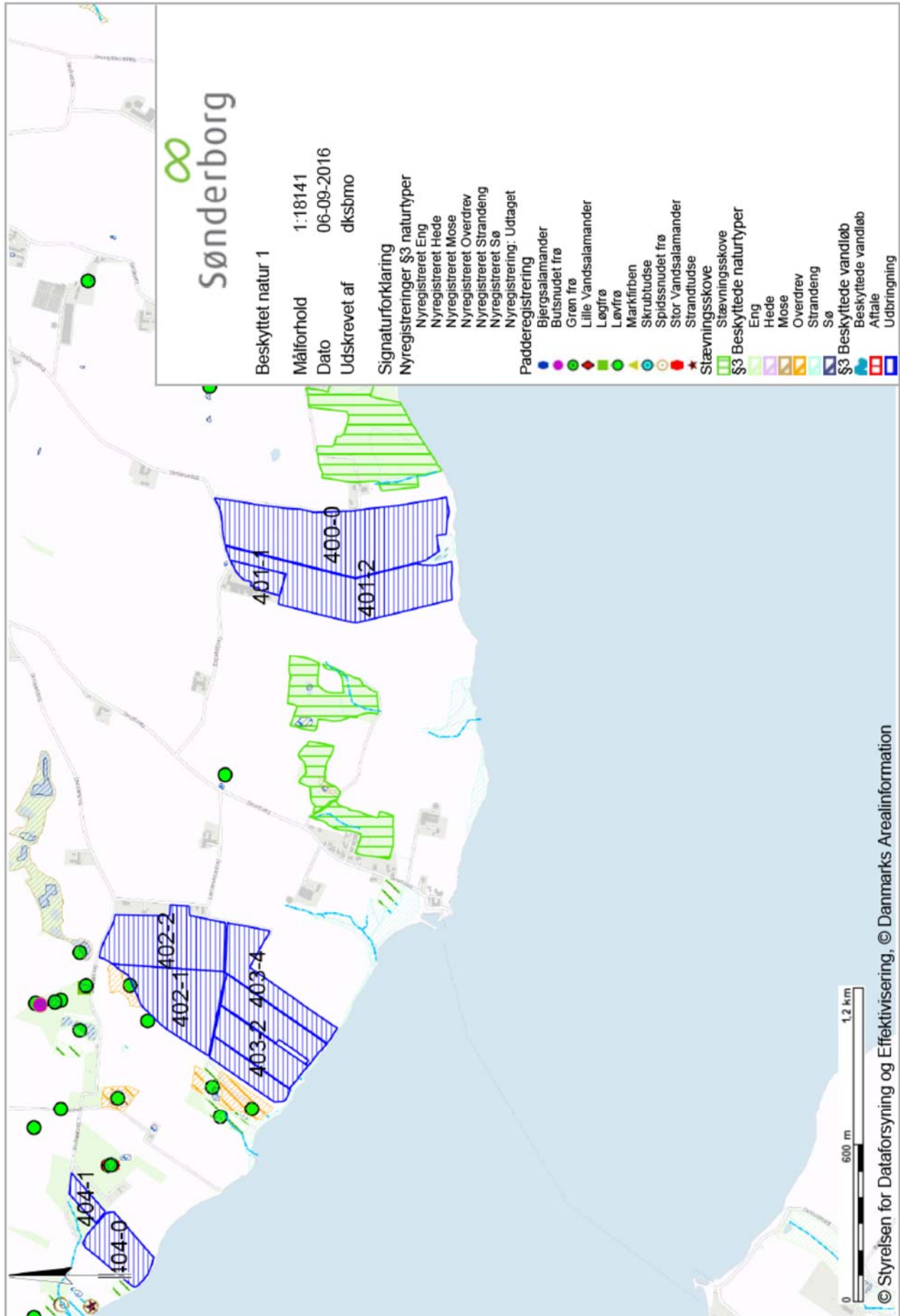
Signaturforklaring

- Lavbund og okker**
- Stor risiko for okkerudledning
 - Middel risiko for okkerudledning
 - Lille risiko for okkerudledning
 - Ingen risiko for okkerudledning
 - Lavbund, ikke okkerklassificeret
- VP-14 Oplande - Søer**
- VP-14 Oplande - Søer
 - Aftale
 - Udbringning



© Styrelsen for Dataforsyning og Effektivisering



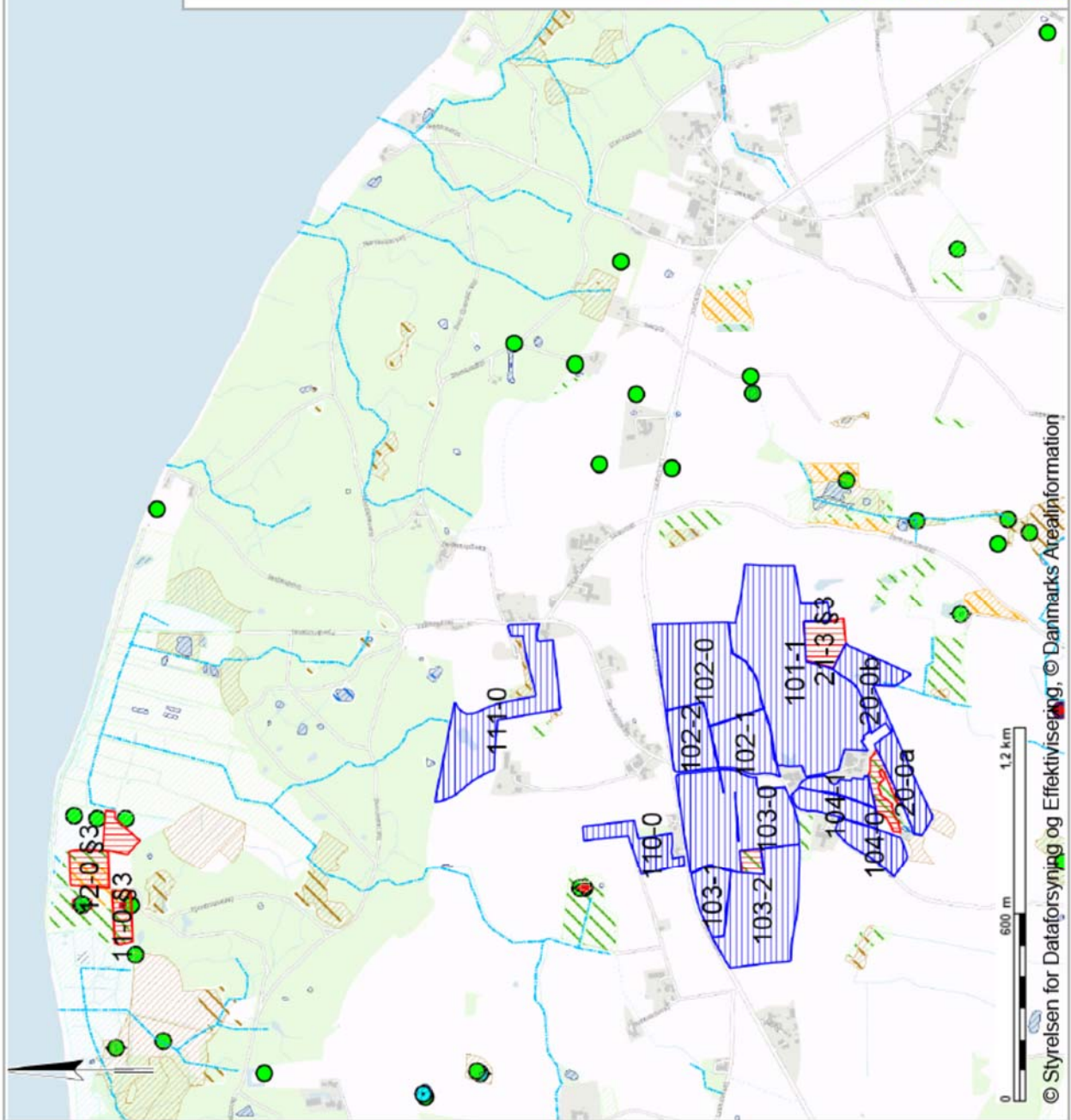


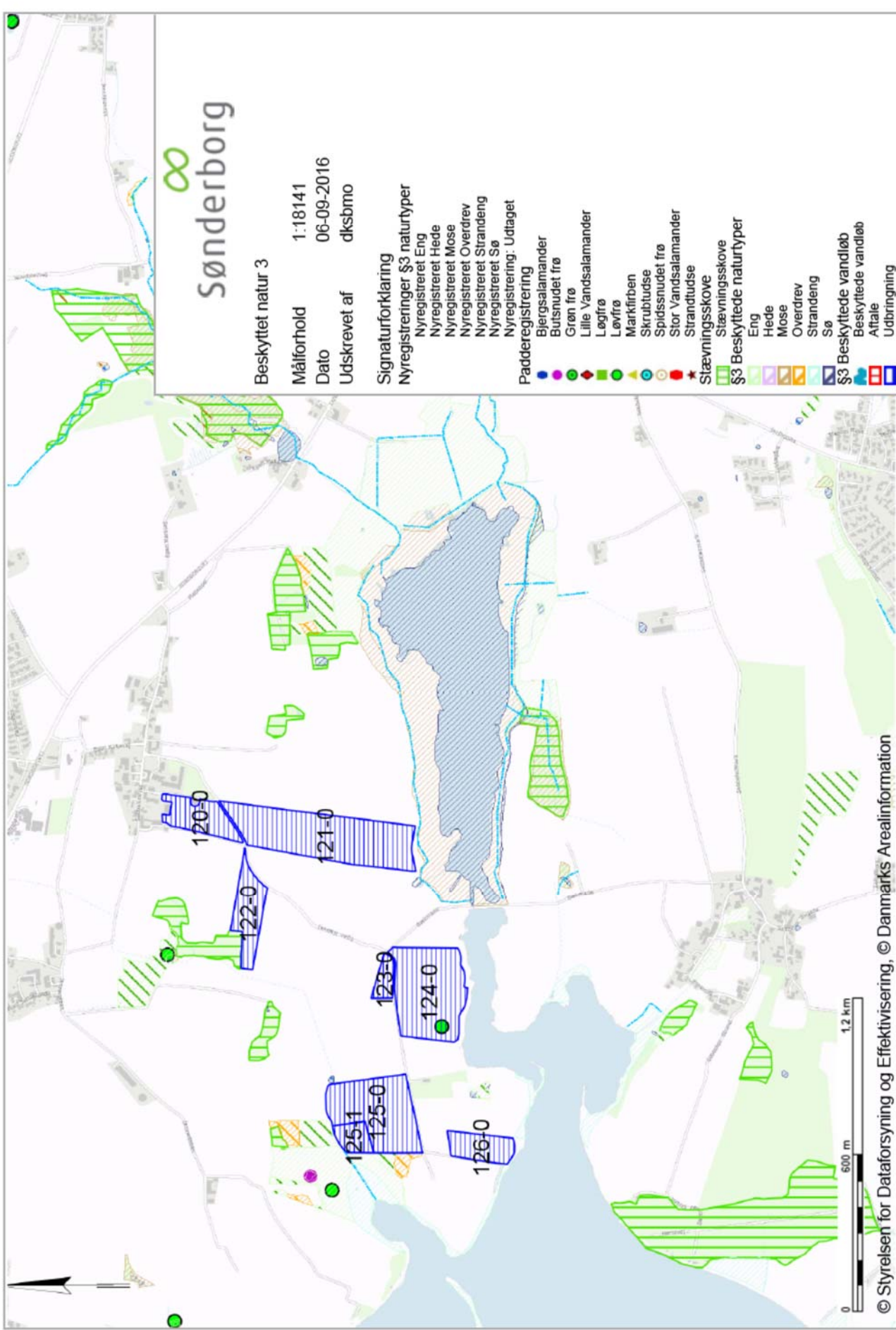
Beskyttet natur 2

Målforhold 1:18141
 Dato 06-09-2016
 Udskrevet af dksbmo

Signaturforklaring
 Nyregistreringer §3 naturtyper
 Nyregistreret Eng
 Nyregistreret Hede
 Nyregistreret Mose
 Nyregistreret Overdrev
 Nyregistreret Strandeng
 Nyregistreret Sø
 Nyregistrering: Udtaget

- Padderegistrering
- Bjergsalamander
 - Budsundet frø
 - Grøn frø
 - Lille Vandsalamander
 - Løvfros
 - Markfirben
 - Skrubtudse
 - Spidsnudet frø
 - Stor Vandsalamander
 - Strandtudse
 - Slævningskove
 - Slævningskove
- §3 Beskyttede naturtyper
- Eng
 - Hede
 - Mose
 - Overdrev
 - Strandeng
 - Sø
- §3 Beskyttede vandløb
- Beskyttede vandløb
 - Aftale
 - Udbringning





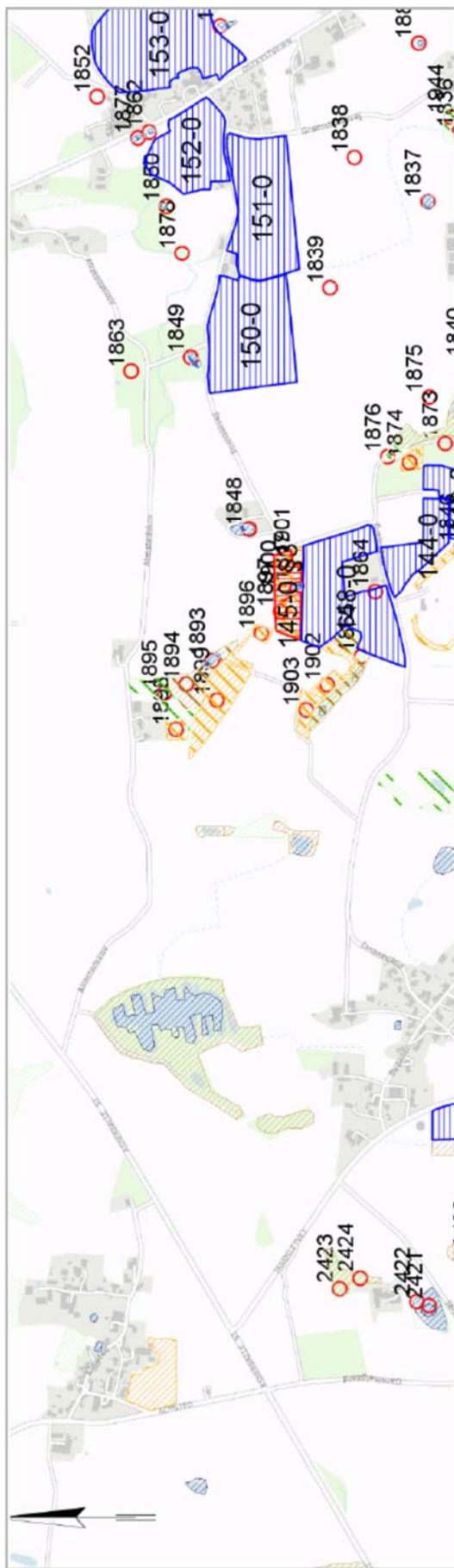
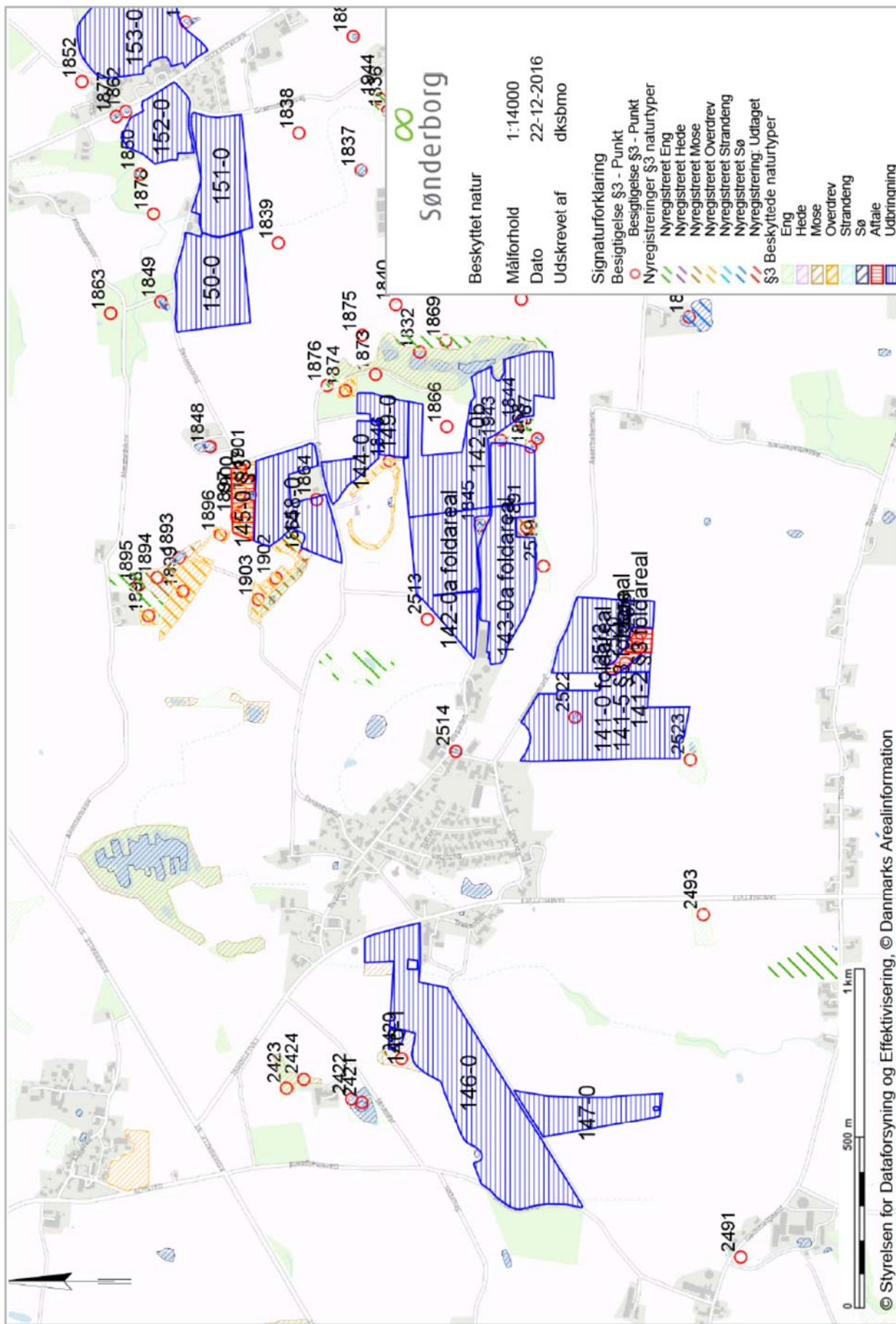
Sønderborg

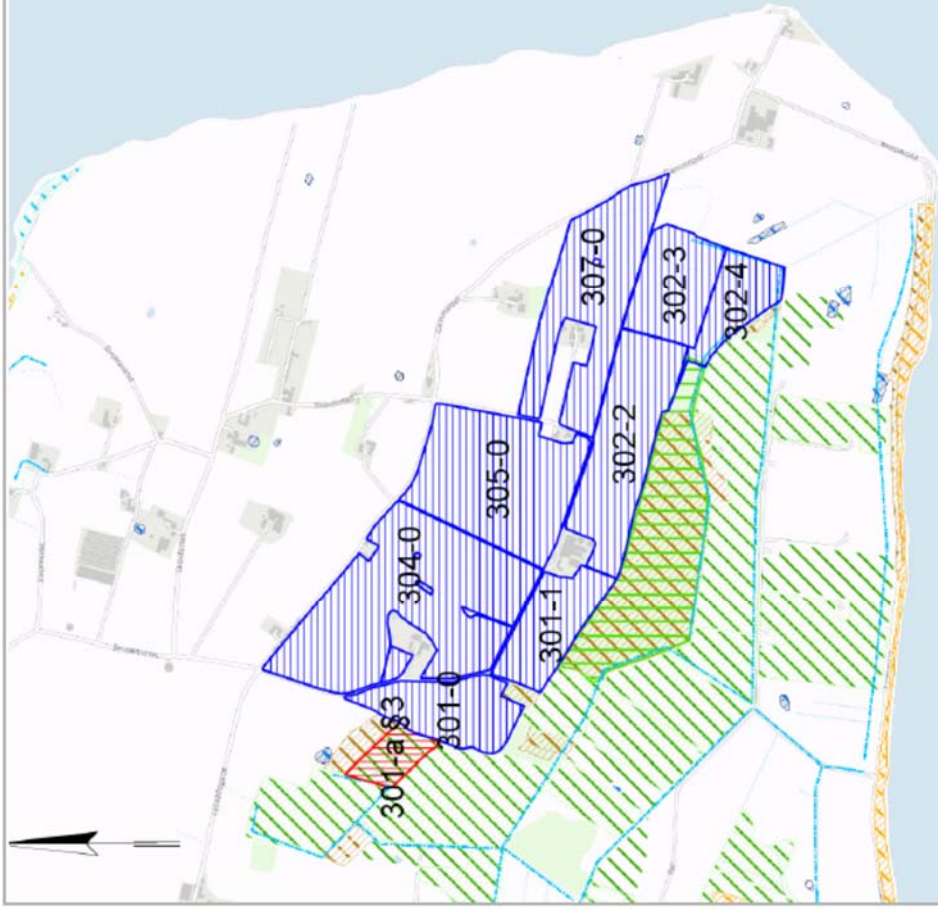
Beskyttet natur 3

Målforhold 1:18141
 Dato 06-09-2016
 Udskrevet af dksbmo

Signaturforklaring
 Nyregistrering \$3 naturtyper
 Nyregistreret Eng
 Nyregistreret Hede
 Nyregistreret Mose
 Nyregistreret Overdrev
 Nyregistreret Strandeng
 Nyregistreret Sø
 Nyregistrering: Udtaget

- Padderregistrering
- Bjergsalamander
 - Butsnudet frø
 - Grøn frø
 - Lille Vandsalamander
 - Løgfør
 - Løvfør
 - Markfirben
 - Skrubtudse
 - Spidsnudet frø
 - Stor Vandsalamander
 - Strandtudse
 - Stævningsskove
 - Stævningsskove
- \$3 Beskyttede naturtyper
- Eng
 - Hede
 - Mose
 - Overdrev
 - Strandeng
 - Sø
- \$3 Beskyttede vandløb
- Beskyttede vandløb
 - Aftale
 - Udbringning





Sønderborg

Beskyttet natur 5
 Målforhold 1:18141
 Dato 06-09-2016
 Udskrevet af dksbmo

Signaturforklaring
 Nyregistreringer §3 naturtyper
 Nyregistreret Eng
 Nyregistreret Hede
 Nyregistreret Mose
 Nyregistreret Overdrev
 Nyregistreret Strandeng
 Nyregistreret Sø
 Nyregistrering: Udtaget

- Padderregistrering
 Bjergsalamander
 Budsnuget frø
 Grøn frø
 Lille Vandsalamander
 Løgfør
 Løvfør
 Markfirben
 Skrubtudse
 Spidssnudet frø
 Stor Vandsalamander
 Strandtudse
 Stævningsskove
 Stævningsskove
 §3 Beskyttede naturtyper
 Eng
 Hede
 Mose
 Overdrev
 Strandeng
 Sø
 §3 Beskyttede vandløb
 Beskyttede vandløb
 Afale
 Udbringning





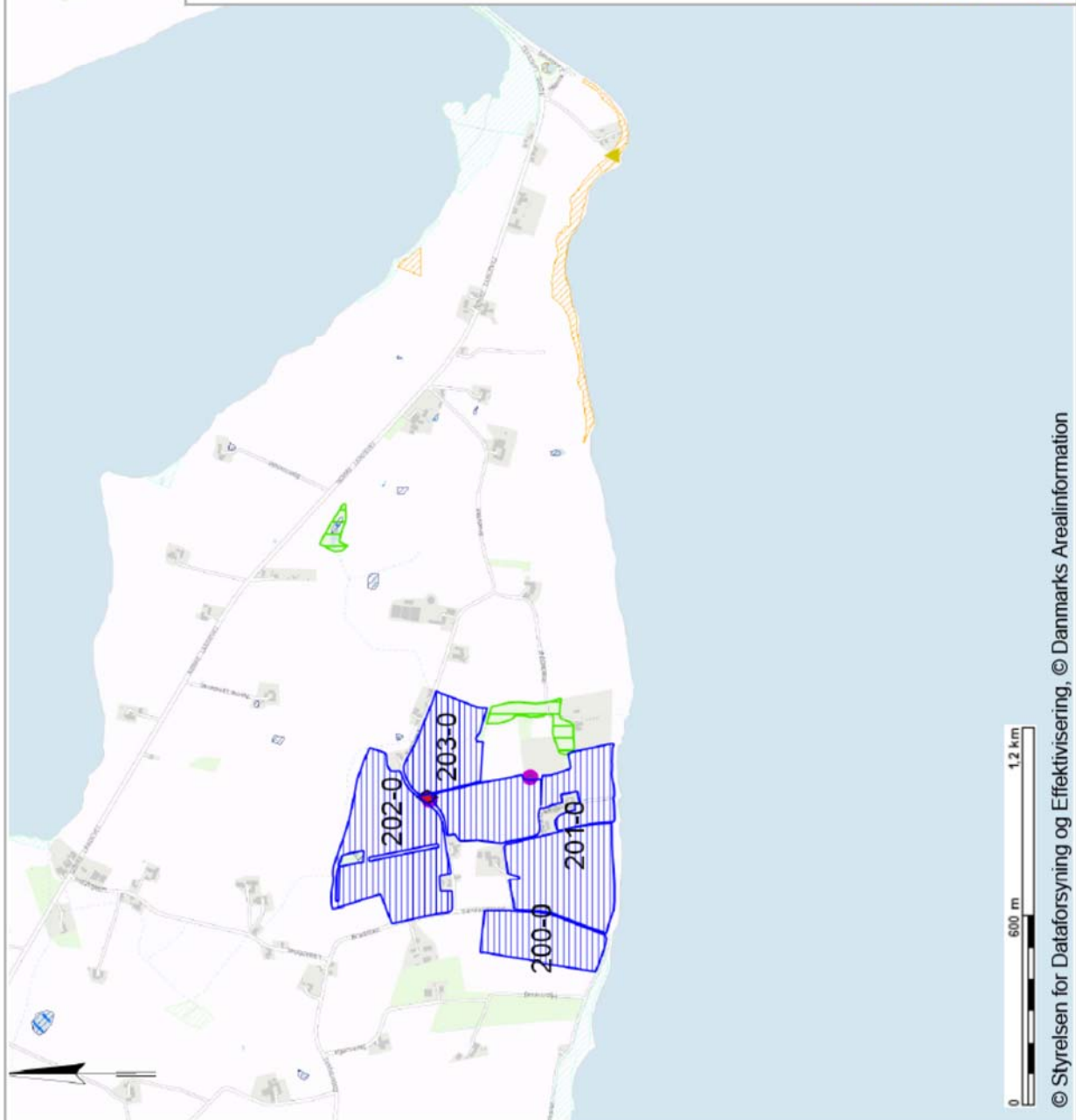
Sønderborg

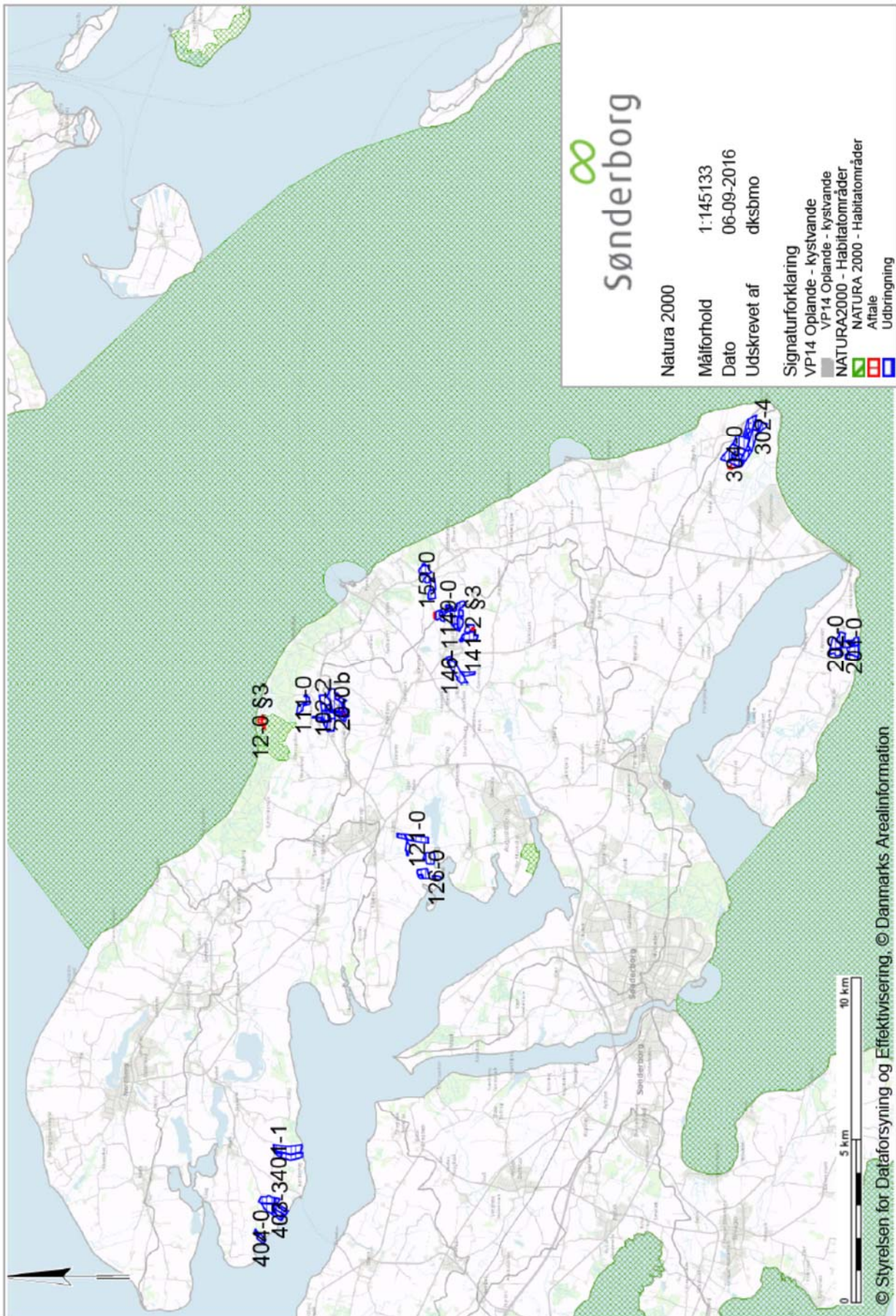
Beskyttet natur 6

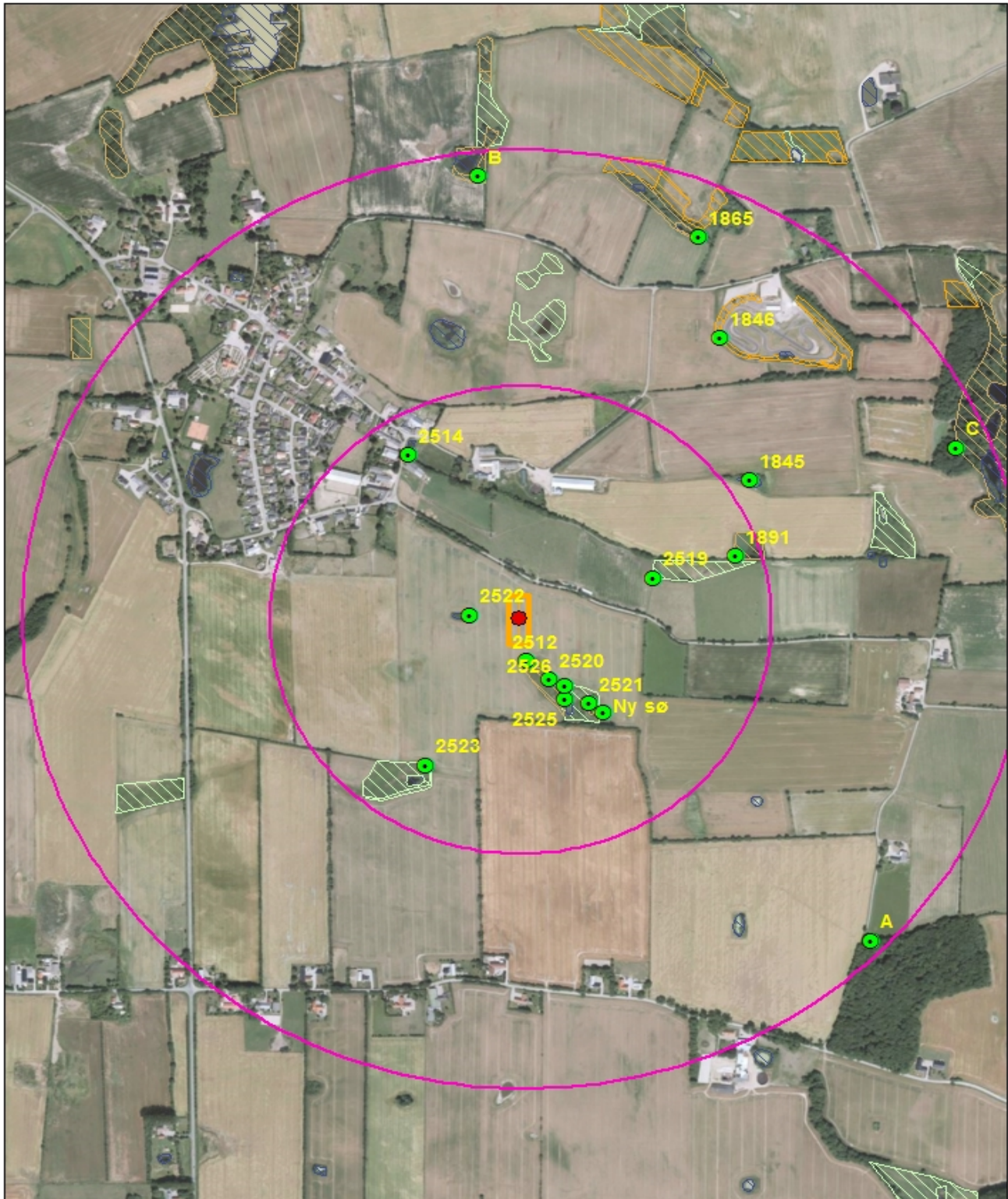
Målforhold 1:18141
 Dato 06-09-2016
 Udskrevet af dksbmo

Signaturforklaring
 Nyregistreringer §3 naturtyper
 Nyregistreret Eng
 Nyregistreret Hede
 Nyregistreret Mose
 Nyregistreret Overdrev
 Nyregistreret Strandeng
 Nyregistreret Sø
 Nyregistrering: Udtaget

- Padderregistrering
 Bjergsalamander
 Buntsnudet frø
 Grøn frø
 Lille Vandsalamander
 Løgfros
 Løvfros
 Markfirben
 Skrubbudse
 Spidsnudet frø
 Stor Vandsalamander
 Strandtudse
 Stævningsskove
 Stævningsskove
 §3 Beskyttede naturtyper
 Eng
 Hede
 Mose
 Overdrev
 Strandeng
 Sø
 §3 Beskyttede vandløb
 Beskyttede vandløb
 Aftale
 Udbringning







Kortbilag. Luffoto 2014.

Naturscreening, Bygaden 42


Sagsbehandler: Lene Damgaard


Signaturforklaring


Beskyttede naturtyper

-  Eng
-  Hede
-  Mose
-  Overdrev
-  Strandeng
-  Sø

 Staldanlæg

 Naturpunkt

 500 meter cirkel

 1000 meter cirkel

31-08-2016

16/18982



Robert Helge Beck
24944 Flensborg

Dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 til øget kvælstofdeposition til beskyttet mose og sø på matr.nr. 290 Asserballe ejerlav, Asserballe

Sønderborg Kommune dispenserer herved til en øget kvælstofdeposition til beskyttet moseareal (naturpunkt 2512, 2520) og sø (naturpunkt 2522).

Kommunen dispenserer i medfør af § 3 stk. 1, jf. § 65, stk. 3 i Lov om naturbeskyttelse, lovbekendtgørelse nr. 1578 af 8. december 2015.

Vilkår

Kommunen dispenserer på følgende vilkår:

- Det markerede areal afgræsses.
Se kortbilag.
- Afgræsningsareal må benyttes som del af hønsegård
- Det afgræssede areal må ikke gødskes eller sprøjtes
- Der må ikke ske tilskudsfodring på det afgræssede areal
- Arealet der indhegnes til græsning, skal tinglyses som varig natur
- Der skal etableres en sø i den østlige del af indhegnet areal.
Se placering på kortbilag.
- Den nye sø skal overholde vilkårene, der er stillet i landzonetilladelse i brev udsendt d. 31. august 2016.

Vilkår om afgræsning, samt vilkår om at der ikke må gødskes, sprøjtes eller tilskudsfodres inden for dette areal, er også stillet i miljøgodkendelse til hønseproduktion.

Sønderborg Kommune fører tilsyn med, at vilkårene overholdes.

Sønderborg Kommune

Vand & Natur
Rådhusstorvet 10
6400 Sønderborg

T 8872 6400

F 8872 6402

Sagsbehandler: LD

KS: SJ

post@sonderborg.dk

www.sonderborgkommune.dk

Vilkår

Det ovenstående vilkår om afgræsning stilles for at fjerne mest muligt kvælstof fra mose- og engarealet, som kan modsvare et øget kvælstofdeposition fra det nye staldanlæg. Derudover tages arealer med i indhegning, som ikke på nuværende tidspunkt er beskyttet natur. De ikke beskyttede arealer indenfor afgræsningsområde ligger lavt, og kan derfor udvikles til beskyttet natur, som de ligger op til. For at sikre denne udvikling, stilles vilkår om at tinglyse arealerne som varig natur.

Derudover etableres ny sø, som kan kompensere for påvirkning på nærliggende sø (naturpunkt nr. 2522).

Redegørelse og vurdering

Lodsejer Robert Beck ønsker at etablere et staldanlæg til økologisk æglægningsproduktion. Staldanlægget ønskes placeret på areal, der ligger tæt op mod en sø og et mosaikareal med mose, eng og sø. Placeringen er fastlåst, da indretning af staldanlæg til hønniker stiller særlige krav til udearealer rundt om. Udearealer, som ikke er beskyttet efter § 3 i naturbeskyttelsesloven beplantes med energipil, for at give skygge og skjul for hønsene. Se placeringen på kortbilag.

I forbindelse med ansøgning om staldanlægget er der foretaget beregninger om forventet merdeposition med kvælstof til omkringliggende beskyttede naturarealer. Herudfra vurderes om forventet merdeposition, kan skabe tilstandsændring på naturtypen.

Nærmeste beskyttede naturarealer er mod syd: mosaikareal med mose, eng og sø og mod vest: sø. Se kortbilag.

§7, kategori 3 naturtyper

For naturtyper under § 7, kategori 3 i husdyrgodkendelsesloven (ammoniakfølsomme naturtyper: heder, moser, overdrev og ammoniakfølsomme skove) kan der stilles vilkår om max. merdeposition på 1 kg N/ha/år.

Mosaik naturareal – mose, eng og sø.

Den beskyttede mose (naturpunkt 2512 og 2520) tilhører § 7, kategori 3. Der er en beregnet merdeposition på 9,3 kg N/ha/år til nordligste del af mosen. Ca. 60 meter mod sydøst falder den til 3,7 kg N/ha/år.

Mosen har tidligere indgået som omdriftsareal, men har været for fugtigt og driften blev opgivet. Denne vestlige del af mosaik-naturarealet ligger lidt højere end den østlige halvdel.

Den østlige halvdel med eng-, sø- og moseareal har i en længere årrække ligget uden drift.

Mosaik-naturarealet ligger lavt i forhold til omgivende nuværende markdrift, og er derfor påvirket af næringsstoffer herfra.

Ved besigtigelsen blev der fundet en række plantearter med typisk tilknytning til vådbundsarealer. I den nordvestlige mosedel, er der især en stor andel af den næringselskende staude - lodden dueurt. Derudover blev der ved besigtigelse registreret bl.a. lysesiv, tagrør og dunhammer. I den sydøstlige del af mosaikarealet er plantediversiteten højere.

Ud fra plantesammensætning, kontinuitet af ekstensiv drift, samt arealstørrelse, vurderes det at arealerne er omfattet af § 3 i naturbeskyttelsesloven.

Den øgede forventede kvælstofdeposition (9,3 kg N/ha/år) til beskyttet mose, vurderes at kunne medføre en tilstandsændring. En forøget mængde af kvælstof kan med tiden ændre plantesammensætningen. De kvælstofelskende arter vil herved optage mere plads og konkurrere mod arter, der ikke har samme tilvækst ved øget kvælstofmængde.

Sø (naturpunkt 2522)

Søen tæt på stalden kan forventes at blive forringet med en beregnet merdeposition på 11,7 kg N/ha/år. Det vurderes dog, at der ikke skal laves særlige tiltag for søen, da naturtilstanden i forvejen er lav.

Etablering af hegn til hønsfolde vil derudover bevirke, at spredningsmuligheder til søen mindskes. Der vil stadig kunne ske vandring af padder igennem hegn, men potevildt forhindres at tilgå søen.

Begrundelse

Der kan i særlige tilfælde dispenseres fra naturbeskyttelseslovens § 3 i jf. lovens § 65, stk.3.

Moseareal (naturpunkt 2512)

Den beregnede forventede merdeposition til moseareal er relativ høj, hvorfor det vurderes, at der kan ske en tilstandsændring af arealet. På baggrund af mosens driftshistorie samt den nuværende tilstand, stilles der ikke vilkår om en maksimal merdeposition til mosearealet.

Sønderborg Kommune vurderer, at der kan dispenseres til øget kvælstofdeposition på beskyttet mose (2512), ved opfyldes at vilkår om græsning, der kan kompensere for forventet øget kvælstofdeposition på mosearealet. Ifølge rapport (DJF rapport markbrug 151) fjernes 5 kg N/ha/år ved afgræsning.

Sø (naturpunkt 2522)

Det vurderes, at der kan ske en tilstandsændring af søen ved en forhøjet kvælstofdeposition.

Som kompensation for en lavere naturværdi, anlægges en mindre sø længere væk i mosaik med mose-, eng- og søarealer. Den nye sø vil modtage en beregnet merdeposition på 1,4 kg N/ha/år.

Der er registreret løvfrø lige ved arealet, hvor den nye sø etableres. Løvfrøen er beskyttet af bilag IV under habitatdirektivet. Løvfrøen er derudover registreret i nærområdet mod nordøst og sydvest. Den nye sø vil derfor have stort potentiale som ynglested for især denne paddeart.

Som yderligere vilkår, tinglyses de indhegnede arealer, der tilstøder den beskyttede mosaiknatur, som naturarealer, så de sikres at kunne udvikle sig som eng eller mosearealer.

Derudover vil der ikke være den samme randpåvirkning som fra den nuværende landbrugsdrift. Høns vil have mulighed for at benytte arealet, men forventes at have større præference for at opholde sig på tørre arealer tæt på staldbygning.

Det tidligere omdriftsareal tilplantes med energipil, som udover at være skygge og skjul for hønsene, også kan optage næringsstoffer fra hønsenes ekskrementer. En eventuel næringspåvirkning ved vandafstrømning til mose og engareal af mindskes herved.

Sønderborg Kommune vurderer, at der ved overholdelse af vilkår fjernes kvælstof i en mængde der gør, at den øgede deposition fra staldanlæg ikke skaber en tilstandsændring på mosearealet.

Det vurderes også, at en etablering af sø ved mosaiknatur, kan blive et nyt yngle og fødesøgningssted for områdets padde -deriblandt løvfrøer.

Samlet set vurderer Sønderborg, at der ved overholdelse af vilkår ikke sker en forringelse af naturværdierne i området.

Klage

Kommunens afgørelse kan inden 4 uger fra offentliggørelsen ankes til Natur- Miljøklagenævnet, jf. klagevejledning.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.

Hvis du ikke umiddelbart efter klageperiodens udløb har modtaget besked fra Sønderborg Kommune om, at der er klaget over afgørelsen, kan tilladelsen udnyttes.

Hvis du har spørgsmål til afgørelsen, er du velkommen til at kontakte mig.

Venlig hilsen

Lene Schelde Damgaard
Vand og Natur
T 8872 5507 / 2790 5507
E ledg@sonderborg.dk

Kopi til

Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Dansk botanisk forening, rasmusfuglsangfrederiksen@gmail.com
Dansk forening for rosport, dffr@roning.dk
Dansk Fritidsfiskerforbund, teamstr@gmail.com
Dansk Kano- og Kajakforbund, miljoudvalg@kano-kajak.dk
Dansk sportsfiskerforbund, lbt@sportsfiskerforbundet.dk
Danmarks naturfredningsforening, dnsosonderborg-sager@dn.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, lokal: soenderborg@dof.dk
Friluftsrådet, lokal: ecmatzen@privat.dk
LandboSyd, Åbenrå, info@landbosyd.dk
Landwirtschaftlicher Hauptverein, Tinglev, lhnlhn@lhnlhn.dk
Sønderjysk Landboforening, Vojens, slf@slf.dk
Sønderjysk Familielandbrug, dsh@lrs.dk
Museum Sønderjylland: planer@museum-sonderjylland.dk

Klagevejledning

Afgørelser efter § 3, stk. 1, i naturbeskyttelsesloven kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet efter regler i naturbeskyttelseslovens § 78.

Hvad kan der klages til Natur- og Miljøklagenævnet over? –

§ 78 i naturbeskyttelsesloven.

Der kan klages over afgørelser truffet af Sønderborg Kommune

Hvem kan klage? - § 86

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Natur- og Miljøklagenævnet kan kræve dokumentation for foreningers og organisationers klageberettigelse. Naboer og ejere af ejendomme omkring den ejendom, som afgørelsen vedrører, er ikke klageberettigede efter naturbeskyttelsesloven.

Hvordan klager man? - § 87

Klage over afgørelser indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved brug af Klageportalen, www.nmkn.dk. I særlige tilfælde kan man blive undtaget fra kravet om at klage via Klageportalen, se vilkårene på www.nmkn.dk. Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Sønderborg Kommune, der videresender den til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet opkræver et klagegebyr på 500 kr. Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist.

Frist for at indgive klage - § 87

Klage skal være indgivet inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen fra bekendtgørelsen.

Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Virkning af en klage - § 87

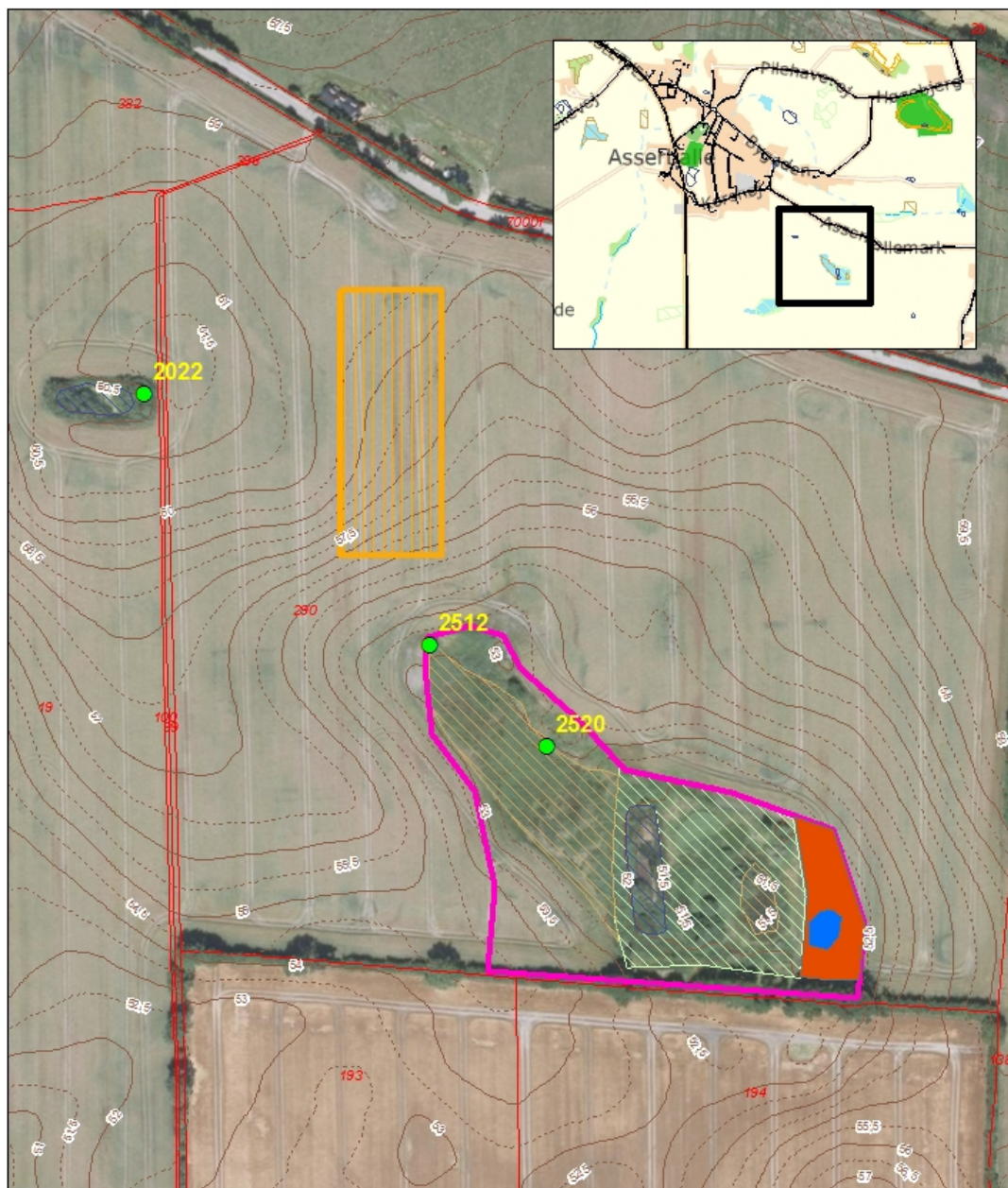
Hvis der klages rettidigt, må en tilladelse ikke udnyttes, før klagen er afgjort, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Indbringelse for domstolene - § 88

Et eventuelt sagsanlæg skal være anlagt inden 6 måneder efter afgørelsen er meddelt eller offentliggjort. Hvis du ønsker at indbringe Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse for domstolene, skal sagen være anlagt inden 6 måneder efter, at Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er meddelt.

Uanset om der anlægges retssag, er man forpligtet til at rette sig efter Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse, indtil domstolen måtte bestemme noget andet.

Kortbilag



Kortbilag. Luftfoto 2014.




Matr. nr 290 Asserballe Ejerslav,
Asserballe

Sagsbehandler: Lene Damgaard
August 2016.

Signaturforklaring

Beskyttede
naturtyper

-  Eng
-  Hede
-  Mose
-  Overdrev
-  Strandeng
-  Sø




-  Etablering af sø
-  Areal hvor der ikke må udsprede jord
-  Indhegnet areal til græsning

----- ½m kurver

— 1m kurver

 Jordstykke

Naturpunkter

-  2512
-  2520
-  2522